

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๒๕๐

ที่ กส๑๖๓๒/๑๐๑

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติใช้ คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ

เรียน สาธารณสุขอำเภอ

๑. เรื่องเดิม

หน่วยงานคุณธรรมและความโปร่งใส จะต้องกำหนดมาตรฐาน กลไก หรือวางระบบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามคู่มือ หรือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและประเมินกระบวนการมุ่งตอบสนองต่อผู้รับบริการหรือประชาชน ด้วยการพัฒนากระบวนการอำนวยความสะดวก การให้บริการประชาชน ด้วยการแสดงขั้นตอน ระยะเวลาที่ใช้ การปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม

๒. ข้อเท็จจริง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ” เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้เป็นไปตามมาตรฐาน และเป็นแนวทางให้คณะทำงานกำหนดแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามแนวทางของคู่มือนี้

๓. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ ๘๘๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่องมอบหมายให้ข้าราชการเป็นผู้บังคับบัญชา

๔. ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขออนุมัติใช้ คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ ทั้งในส่วนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในสังกัด และขอนำคู่มือฯ ดังกล่าว ขึ้นเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (www.ssonakhu.com) ต่อไป

(นายปัญญา พิมพ์แก้ว)

ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ

อนุมัติ

(นายณพรัตน์ ไทยแท้)

สาธารณสุขอำเภอ

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอตากสิน จ.กาฬสินธุ์

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑

สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มทางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหน่วยงาน : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอตากสิน จ.กาฬสินธุ์

วัน/เดือน/ปี : วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

หัวข้อ : คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ

รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ) : ตามเอกสารที่แนบ

๑. คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ

Linkภายนอก :

หมายเหตุ :

.....
.....

ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล

(นางสาวชนาภา เห่งง่า)

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้อนุมัติรับรอง

(นายณพรัตน์ ไทยแท้)

ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอตากสิน

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่

(นางสาวกนกพรรณ ยีวาศรี)

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๒๕๐

ที่ กส๑๖๓๒/๑๐๔

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการตรวจสอบการดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ

เรียน สาธารณสุขอำเภอ

๑. เรื่องเดิม

ตามที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ อำเภอนาคู ได้กำหนดให้ใช้ “คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ” เป็นแนวทางในการดำเนินงานของ สำนักงานสาธารณสุข และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และได้กำหนดแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและรายงานให้สาธารณสุขอำเภอทุก ๖ เดือน

๒. ข้อเท็จจริง

คณะทำงานได้ดำเนินการตามกรอบของคู่มือ โดยจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจการดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ รอบ ๖ เดือน (ตุลาคม ๒๕๖๒ - มีนาคม ๒๕๖๓) เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุม กำกับ และประกอบการตัดสินใจทางการบริหาร เสนอต่อสาธารณสุขอำเภอ

๓. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ ๘๘๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่องมอบหมายให้ข้าราชการเป็นผู้บังคับบัญชา.

๔. ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขออนุมัตินำรายงานการตรวจสอบการดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (www.ssonakhu.com) ต่อไป

(นายปัญญา พิมพ์แก้ว)

ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ

อนุมัติ

(นายนพรัตน์ ไทยแท้)

สาธารณสุขอำเภอ

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอตากสิน จ.สงขลา
ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑
สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มทางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหน่วยงาน : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอตากสิน จ.สงขลา

วัน/เดือน/ปี : วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

หัวข้อ : รายงานการตรวจสอบการดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ
รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ) : ตามเอกสารที่แนบ

๑. รายงานการตรวจสอบการดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ

Linkภายนอก :

หมายเหตุ :

.....

.....

ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล

(นางสาวชานา เห่งง่า)

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้อนุมัติรับรอง

(นายพนรัตน์ ไทยแท้)

ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอตากสิน

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่

(นางสาวกนกพรรณ ยี่วาศรี)

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการสำนักงานสาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี อำเภออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ๔๖๒๕๐

ที่ กส๑๖๓๒/๑๐๓

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเผยแพร่ กลไกการวางระบบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี

เรียน สาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี

๑. เรื่องเดิม

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้หน่วยงานดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงาน (MOPH Integrity and Transparency Assessment : MITAS)ภายใต้แผนงานที่ ๑๑ การพัฒนาระบบธรรมาภิบาลและองค์กร คุณภาพ มุ่งเน้นหลักการประเมินตนเอง (Self-Assessment)ซึ่งอยู่ในประเด็นการตรวจราชการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ กำหนดเป็นตัวชี้วัดที่ ๕๔ ร้อยละของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (ร้อยละ ๙๐)

๒. ข้อเท็จจริง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ขออนุญาตเผยแพร่ กลไกการวางระบบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (แบบ Evidence - Based Integrity & Transparency Assessment: EBIT)ดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงานตัวชี้วัดที่ ๑๒ มาตรฐานและความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานและการให้บริการ(EB๒๕หน่วยงานมีการกำหนดมาตรการ กลไก หรือการวางระบบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน) ซึ่งเป็นการยกระดับของหน่วยงานในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม รายละเอียดตามเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

๓. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ ๘๙๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่องมอบหมายให้ข้าราชการเป็นผู้บังคับบัญชา

๔. ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และลงนามอนุมัติให้เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี (www.ssonakhu.com) ต่อไป

(นายปัญญา พิมพ์แก้ว)

ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี

อนุมัติ

(นายณพรัตน์ ไทยแท้)

สาธารณสุขอำเภออุบลราชธานี

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภาค จังหวัดกาฬสินธุ์

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๓

สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

<p>แบบฟอร์มทางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข</p>	
<p>ชื่อหน่วยงาน : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภาคจังหวัดกาฬสินธุ์ วัน/เดือน/ปี : วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ หัวข้อ : กลไกการวางระบบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภาค รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ) : ตามเอกสารที่แนบ ๑.กลไกการวางระบบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานสำนักงาน สาธารณสุขอำเภอภาค Linkภายนอก : หมายเหตุ :</p>	
<p>ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล ช.น.น. (นางสาวชนาภา เห่งง่า) ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขปฏิบัติงาน วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓</p>	<p>ผู้อนุมัติรับรอง [ลายเซ็น] (นายณพรัตน์ ไทยแท้) ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอภาค วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓</p>
<p>ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่ ท.พ.ภ.พ.ร.น. (นางสาวกนกพรรณ ยี่วาศรี) ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓</p>	

คำนำ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ โดยประสานความร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่ โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงาน ได้มีแนวทางการปฏิบัติงานด้านการพัฒนา การควบคุม กำกับดูแล ผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค ระดับอำเภอ” ฉบับนี้ขึ้น โดยการยึดแนวปฏิบัติจาก คู่มือการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอขอบพระคุณ คณะทำงานจัดทำคู่มือของสำนักงานอาหารและยากระทรวงสาธารณสุขและคณะทำงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาคูทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพและทักษะการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และผู้ปฏิบัติงาน สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์สุขภาพในพื้นที่มีความปลอดภัยและทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นระบบการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ของหน่วยงานสาธารณสุขในระดับอำเภอ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาคู

กุมภาพันธ์ 2562

สารบัญ

บทที่ 1	หลักการพื้นฐานในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	
1.1	ความหมายและขอบเขตการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	1
1.2	โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	2
1.3	บทบาทหน้าที่และกฎหมายที่ใช้บังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในปัจจุบัน	4
1.4	ภารกิจการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ	8
1.5	เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค	9
1.6	สถานการณ์ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพ	9
บทที่ 2	ความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	
2.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	10
2.2	สรุปเรื่องการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอ ตาม พ.ร.บ. ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	23
2.3	ขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่	32
บทที่ 3	ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค	
3.1	อาหาร	36
3.2	ยา	42
3.3	เครื่องมือแพทย์	45
3.4	เครื่องสำอาง	50
3.5	วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน	54
3.6	วัตถุเสพติด	57
บทที่ 4	การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย (Test kit)	
4.1	ชุดทดสอบบอร์แรกซ์(ผงกรอบ)ในอาหารและสารเคมี	60
4.2	ชุดทดสอบฟอร์มาลิน(น้ำยาแดงศพ)ในอาหาร	64
4.3	ชุดทดสอบโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร	66
4.4	ชุดทดสอบสารเคมีป้องกันศัตรูพืชตกค้างในอาหาร	68
4.4	ชุดทดสอบกรดซาลิซิลิก (สารกันรา) ในอาหาร	71
4.5	ชุดทดสอบปริมาณไอโอดีนในเกลือบริโภค	73
4.6	ชุดทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำ	75
4.7	ชุดทดสอบโคลิฟอร์มในน้ำและน้ำแข็ง	76
4.8	ชุดทดสอบโคลิฟอร์มในอาหาร	78

สารบัญ

4.9 ชุดทดสอบกรดเทรี โนอิกในเครื่องสำอาง (กรดวิตามิน A)	80
4.10 ชุดทดสอบปรอทแอม โมเนียในเครื่องสำอาง	82
4.11 ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์ในยาแผนโบราณ	83
บทที่ 5 แนวทางปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ	
5.1 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล	89
5.2 การตรวจสอบ เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ	90
5.3 การตรวจสอบ เฝ้าระวังรถเร่	92
5.4 การตรวจสอบ เฝ้าระวังโฆษณา	95
5.5 การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน	95
5.6 การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภค	102
5.7 การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ	102
5.8 การนิเทศงาน คบส. ระดับตำบล	102
บทที่ 6 แนวทางปฏิบัติด้านการบังคับใช้กฎหมายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่	
6.1 แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบสถานประกอบการ	103
6.2 การบันทึกและรวบรวมพยานหลักฐาน	104
6.3 ความผิดกรณีโฆษณา อาหาร และเครื่องมือแพทย์	110
6.4 สรุปประเด็นความผิดตามพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มักพบการกระทำผิด	111
บทที่ 7 การพัฒนาเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในระดับอำเภอ	
7.1 การสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายเพื่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน	127
7.2 การจัดทำโครงการเสนอของบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับตำบลและพื้นที่	133
7.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค	134
7.4 กิจกรรมหลักตามกลุ่มเป้าหมายหลัก	137

ภาคผนวก

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

หลักการพื้นฐานในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

1.1 ความหมายและขอบเขตการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น มุ่งเน้นการคุ้มครองและส่งเสริมสุขภาพประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประกอบด้วย 1) อาหาร 2) ยา 3) เครื่องสำอาง 4) เครื่องมือแพทย์ 5) วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน 6) วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท 7) ยาเสพติดให้โทษ (ที่ใช้ทางการแพทย์) 8) สารระเหย โดยผู้ผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือครอบครองผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

ดังนั้นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสมประโยชน์ โดยมีเป้าหมายสูงสุดให้ “ประชาชนปลอดภัย เพื่อมุ่งสู่สังคมสุขภาพดี” ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินงานตามภารกิจหลัก ดังนี้

1. การออกกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ระเบียบ และคำสั่ง ต่าง ๆ เพื่อใช้บังคับ และมีการปรับปรุงให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ รวมทั้งพัฒนาระบบและกลไกต่าง ๆ เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

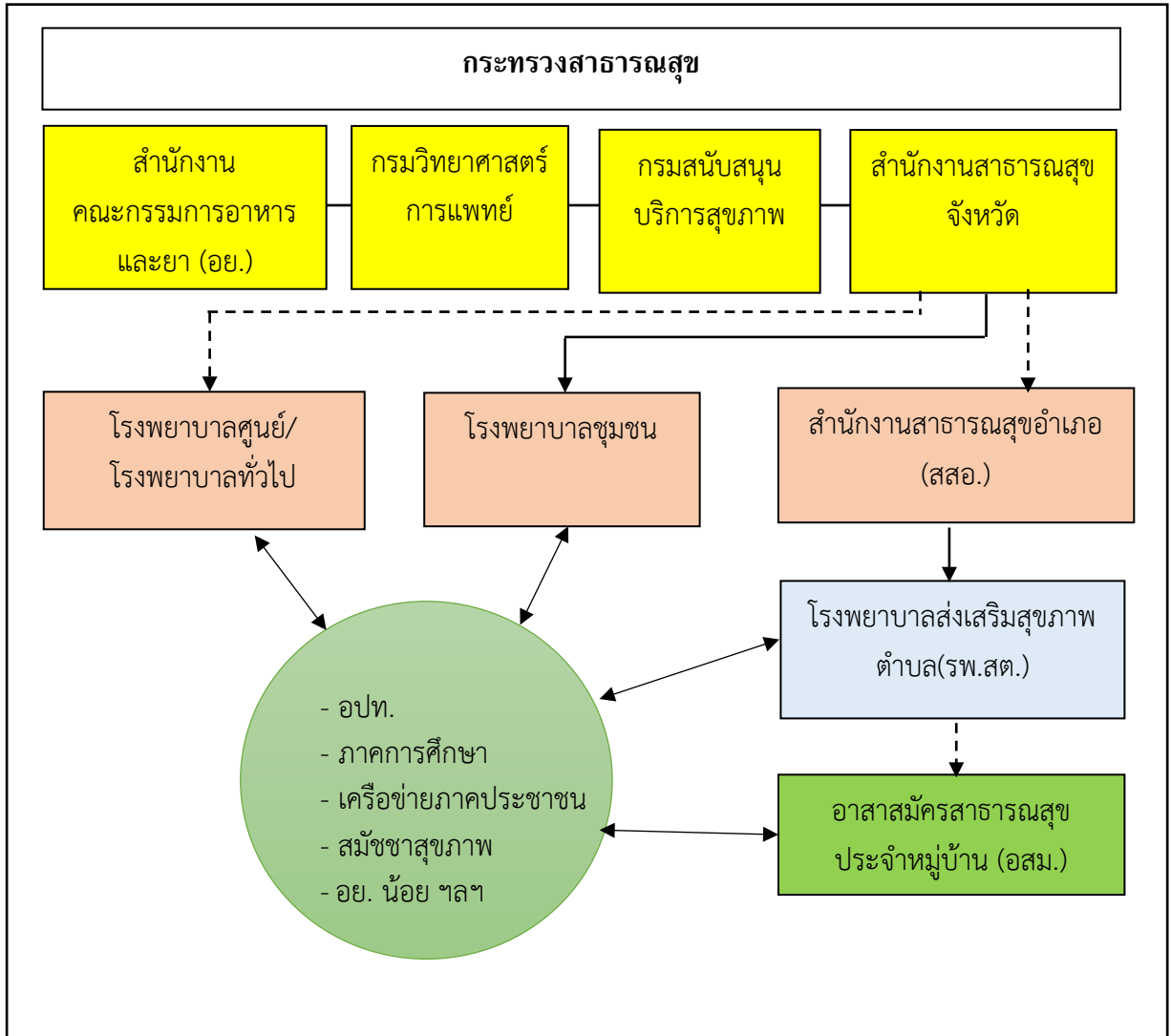
2. การกำกับดูแลก่อนผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาด (Pre-marketing) ตัวอย่างเช่น การรับขึ้นทะเบียนตำรับยา อาหาร เครื่องมือแพทย์ วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน การรับจดแจ้งหรือแจ้งรายละเอียดอาหาร เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน ซึ่งก่อนที่จะอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขายต้องผ่านการกลั่นกรองด้านความปลอดภัยและประสิทธิผลของผลิตภัณฑ์นั้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงความถูกต้องเหมาะสมของการแสดงข้อมูลบนฉลากด้วย นอกจากนี้ การโฆษณา อาหาร เครื่องมือแพทย์ ก็ต้องได้รับอนุญาตก่อนเช่นกัน

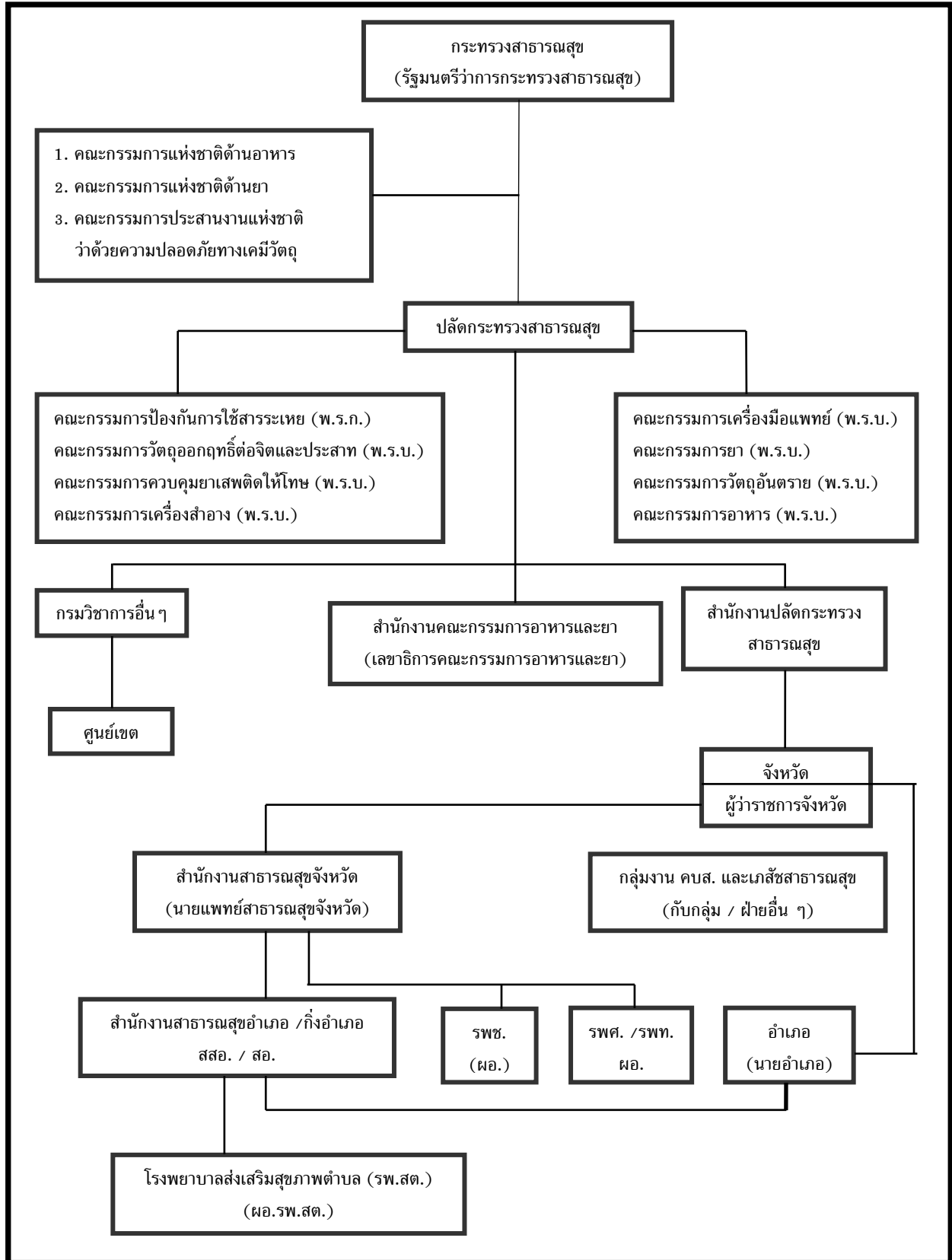
3. การกำกับดูแลหลังผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาด (Post-marketing) เป็นการเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการ การโฆษณา การรายงานผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์สุขภาพต่าง ๆ ตลอดจนการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในและภายนอกประเทศด้วย รวมถึงการดำเนินคดี หรือการพิจารณาใช้มาตรการทางปกครอง เช่น การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต ในรายที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย

4. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้ได้มาตรฐาน มีการประกอบการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และปลอดภัย

5. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภคให้รู้เท่า รู้ทัน รู้ป้องกันไม่ตกเป็นเหยื่อการโฆษณา หรือระบบการขายตรง หรือการโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง สามารถเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างถูกต้องมีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสม และรู้จักรักษาสិทธิผู้บริโภคโดยการร้องเรียนเมื่อพบปัญหา

1.2 โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค

1.3 บทบาทหน้าที่และกฎหมายที่ใช้บังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในปัจจุบัน

1) หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในส่วนกลาง

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน	กฎหมายที่ใช้บังคับ
1. สำนักงาน คณะกรรมการ อาหารและยา (อย.)	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ ซึ่งล้วนถือเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพและปลอดภัย มีการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ และมีความเหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และสมประโยชน์ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) พัฒนาระบบและกลไกเพื่อให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ</p> <p>(3) เฝ้าระวังกำกับและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์สถานประกอบการและการโฆษณา รวมทั้งผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์การพัฒนาระบบความปลอดภัยด้านสารเคมีของประเทศ และเป็นแกนกลางร่วมดำเนินการกับองค์กรระหว่างประเทศด้านสารเคมี ตลอดจนมีการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ</p> <p>(4) ศึกษาวิเคราะห์วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล</p> <p>(5) ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริโภคให้มีศักยภาพในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่ารวมทั้งเพื่อให้ผู้บริโภคนั้นมีการร้องเรียนเพื่อปกป้องสิทธิของตนได้</p> <p>(6) พัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนประชาชน และเครือข่ายประชาคมสุขภาพ</p>	<p>1) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510</p> <p>2) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522</p> <p>3) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535</p> <p>4) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535</p> <p>5) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551</p> <p>6) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518</p> <p>7) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522</p> <p>8) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533</p> <p>9) พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน	กฎหมายที่ใช้บังคับ
	(7) พัฒนาคือความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนและผลประโยชน์ของประเทศชาติ	
2. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับให้มีประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพของประชาชน โดยส่งเสริมและสนับสนุนระบบคุ้มครองประชาชนด้านบริการสุขภาพ ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรภาคเอกชนเพื่อการบริการสุขภาพ อันจะทำให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีสามารถพิทักษ์สิทธิและเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) พัฒนาระบบและกลไกเพื่อให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จแก่ราชการและประชาชน</p> <p>(3) ส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุนการดำเนินการสุศึกษาและระบบสุขภาพของประชาชน</p> <p>(4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านความช่วยเหลือความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p> <p>(5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านระบบบริการสุขภาพแก่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(6) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนามาตรฐานด้านอาคารสถานที่และสถาปัตยกรรมด้านสาธารณสุข</p> <p>(7) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานครุภัณฑ์ทางการแพทย์และสาธารณสุข</p> <p>(8) ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ</p>	<p>1) พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541</p> <p>2) พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542</p> <p>3) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย พ.ศ. 2551 เรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่การบริการผู้ให้บริการหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย ตามพ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509</p>
3. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยและการตรวจชันสูตรด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อผลการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของประเทศ</p>	<p>พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2525</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน	กฎหมายที่ใช้บังคับ
	<p>ทำให้สามารถพัฒนาระบบการประกันคุณภาพรวมทั้งเพื่อการสนับสนุนกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคของประชาชน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนดและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของระบบและวิธีการตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา ยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ รังสีและวัตถุอันตรายทางสาธารณสุข ชีววัตถุ สมุนไพรและการชันสูตรโรค</p> <p>(2) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(3) ศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประเมินความเสี่ยง และแจ้งเตือนภัยสุขภาพ</p> <p>(4) ตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา ยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย ชีววัตถุ สมุนไพรและการชันสูตรโรค เพื่อควบคุมคุณภาพประสิทธิภาพและมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมายและเป็นหลักฐานทางคดีรวมทั้งเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค</p> <p>(5) เป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพชีววัตถุ สมุนไพรยาเสพติดและการชันสูตรโรค เป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข และเป็นห้องปฏิบัติการสอบเทียบเครื่องมือทางการแพทย์และสาธารณสุข</p> <p>(6) สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพดำเนินการรับรองคุณภาพทางห้องปฏิบัติการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ชีววัตถุ สมุนไพร และการชันสูตรโรค ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน</p> <p>(7) พัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ</p> <p>(8) ถ่ายทอดองค์ความรู้และผลผลิตที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วิจัยสู่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	
<p>4. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข</p>	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนการปฏิบัติราชการจัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง</p>	

2) หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค

ระดับ	หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน
เขต	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาชุดทดสอบสำหรับตรวจสอบเบื้องต้น - การวิเคราะห์คุณภาพ มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การเฝ้าระวังความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การให้ความรู้ด้านคุณภาพและความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ
	ศูนย์อนามัย	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบและยกระดับตลาดสด - การพัฒนาร้านอาหารสะอาด - การพัฒนามาตรฐานโรงอาหารในโรงเรียน - การให้ความรู้ด้านการบริโภค
จังหวัด	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> - การอนุญาตสถานประกอบการจลาจล และผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การอนุญาตประกอบกิจการ/ดำเนินการสถานพยาบาล - การตรวจสอบ เฝ้าระวัง ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพและการโฆษณา - การพัฒนาสถานประกอบการ - การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด - การเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน - การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่และการมีส่วนร่วมภาคประชาชน - การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน - การไกล่เกลี่ยประนีประนอม - การสนับสนุนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น สสอ. รพช. รพ.สต. - การกำกับดูแลการประกอบโรคศิลปะ
อำเภอ	โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบ เฝ้าระวัง และดำเนินการตามที่แต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ - การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน - การเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน - การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ - การพัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมภาคประชาชน - การสนับสนุนการดำเนินงานของ รพ.สต.
ตำบล	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบ เฝ้าระวัง และดำเนินการตามที่ได้รับมอบอำนาจหรือแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ - การเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน - การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่และการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

1.4 ภารกิจการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) คือ ด้านหน้าของกระทรวงสาธารณสุขในการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนในอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตลอดจนชุมชนใกล้เคียงในพื้นที่ จึงนับเป็นภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วมสอดส่องดูแลตรวจสอบเฝ้าระวัง สนับสนุนกิจกรรม และให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง อันเป็นการสร้างและพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคสามารถช่วยกันดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ อันจะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ลดอันตรายหรือความเจ็บป่วยที่อาจเกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

บทบาทที่สำคัญของหน่วยงานระดับอำเภอ ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่

1. การดำเนินการตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์สุขภาพ
2. การเพิ่มศักยภาพของประชาชนผู้บริโภคในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ
3. การตรวจเพื่ออนุญาตสถานประกอบการผลิตภัณฑ์สุขภาพ ฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพ และผลิตภัณฑ์สุขภาพ (กรณีที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)
4. การให้ความรู้กับผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภคในการเข้าถึงข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผ่านสื่อต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนผู้บริโภคในพื้นที่ได้ เช่น หอกระจายข่าว หรือวิทยุชุมชน รวมถึงผ่านบุคคลโดยตรง เช่น อสม. เครือข่าย อย.น้อย และสมาชิกเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น
5. การรายงานผลข้างเคียงต่อสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ หากพบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยและสุขภาพของประชาชน ควรรายงานผลข้างเคียงดังกล่าวให้ สสอ. รพช. และสสจ. รวมถึง อย. ทราบ เพื่อทำการศึกษาข้อมูลทางวิชาการ วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมต่อไป
6. การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงปกป้องสิทธิของตนเอง จากการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคสามารถบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ มาตรฐานปลอดภัย คุ่มค่า และสมประโยชน์

1.5 เครื่องข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค

เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่
1. อสม.	<ul style="list-style-type: none"> - สำรวจฐานข้อมูล - การเฝ้าระวังปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพและการโฆษณา - การส่งต่อข้อมูล
2. อปท.	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย
3. อย.น้อย/ ครู	<ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์สุขภาพเข้ามาในโรงเรียนรวมถึงการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ - การส่งต่อข้อมูล
4. เครือข่ายภาคประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบ/เฝ้าระวัง ผลิตภัณฑ์และโฆษณา - การส่งต่อข้อมูล

1.6 สถานการณ์ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

สถานการณ์ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนนั้น พบว่ามีปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านคุณภาพ และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัญหาการโฆษณา โดยสถานการณ์ปัญหาจำแนกตามผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์อาหาร

อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญของมนุษย์และเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ รวมไปถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันประเทศไทยยังประสบกับปัญหาในด้านความปลอดภัยของอาหาร ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าปัญหาดังกล่าวอาจเกิดมาจากกระบวนการผลิตที่ไม่ได้มาตรฐาน การขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือขาดความตระหนักของผู้ประกอบการ รวมไปถึงการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริโภคของประชาชน การหลงเชื่อโฆษณาโอ้อวดเกินจริงหรือโฆษณาที่หลอกลวงผู้บริโภค เป็นต้น โดยตัวอย่างของสถานการณ์ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น

1.1 การบริโภคหวาน มัน เค็ม

เนื่องจากในปัจจุบันมีอาหารสำเร็จรูป อาหารฟาสต์ฟู้ด เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูง ซึ่งอาหารประเภทเหล่านี้มีผลทำให้ประชาชนบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม มากขึ้น ประกอบกับการที่ประชาชนออกกำลังกายที่ไม่เพียงพอแล้ว จะทำให้เกิดปัญหาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ตามมาโดยเฉพาะโรคที่ไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคอ้วน โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง ไขมันในเส้นเลือดอุดตัน โรคไต และโรคเบาหวาน เป็นต้น ดังนั้นการอ่านฉลากโภชนาการแบบ GDA (Guideline Daily Amounts) หรือที่เรียกง่ายว่า “ฉลากหวาน มัน เค็ม” คือ ฉลากที่แสดงค่าพลังงาน (กิโลแคลอรี) น้ำตาล (กรัม) ไขมัน (กรัม) และโซเดียม (มิลลิกรัม) ในหนึ่งหน่วยบรรจุภัณฑ์ เช่น ชอง ถู กกล่อง ของผลิตภัณฑ์อาหารนั้น โดยจะแสดงอยู่ด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ ฉลากหวาน มัน เค็ม จึงเป็นหนึ่งในวิธีที่จะช่วยลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม ที่ได้รับการจากการบริโภคอาหารสำเร็จรูปได้ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการบริโภคอาหารอย่างสมดุล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงควรให้ความรู้ และคำแนะนำแก่ผู้บริโภคในการอ่านฉลากโภชนาการเพื่อหลีกเลี่ยงอาหารหวาน มัน เค็ม ที่เป็นสาเหตุของโรคเรื้อรังต่างๆ

1.2 การขาดสารไอโอดีน

โรคขาดสารไอโอดีนในประเทศไทยเป็นปัญหาที่สำคัญและเรื้อรังมาโดยตลอด จากการตรวจวัดระดับฮอร์โมนกระตุ้นการทำงานของต่อมไทรอยด์ (Thyroid Stimulating Hormone (TSH)) ในเลือดของเด็กทารกในปี พ.ศ. 2552 โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภาวะขาดสารไอโอดีน ซึ่งโดยปกติแล้วไอโอดีนเป็นแร่ธาตุสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ร่างกายจำเป็นต้องใช้สารไอโอดีนในการควบคุมระบบการทำงาน ถึงแม้ว่าจะใช้เพียงปริมาณเล็กน้อย แต่หากบริโภคไม่เพียงพอก็อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตได้ โดยอาจก่อให้เกิดความผิดปกติทางร่างกายและสติปัญญาในเด็กที่ขาดสารไอโอดีน สารไอโอดีนจึงเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นในการผลิตฮอร์โมน ที่เรียกว่า ฮอร์โมน “ไทร็อกซิน” ของต่อมไทรอยด์ โดยฮอร์โมนนี้จำเป็นสำหรับควบคุมการทำหน้าที่และเสริมความเจริญเติบโตตามปกติของสมอง ประสาท และเนื้อเยื่อของร่างกาย โดยเฉพาะช่วง 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ ซึ่งถ้าทารกขาดสารไอโอดีนแล้ว จะส่งผลให้สมองเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ระดับสติปัญญาของเด็กจะลดลง และอาจรุนแรงถึงขั้นทำให้ทารกตายตั้งแต่อยู่ในครรภ์หรือพิการหรือปัญญาอ่อนได้ ส่วนในผู้ใหญ่หากได้รับสารไอโอดีนไม่เพียงพอ อาจมีอาการคอพอก ง่วงซึม เกียจคร้าน เชื่องช้า ผิวหนังแห้ง ทนความหนาวเย็นไม่ค่อยได้ เสียงแหบ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และท้องผูก จากการสำรวจล่าสุดของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2552 พบว่าทุกจังหวัดเป็นพื้นที่ที่ประชากรประสบปัญหาขาดสารไอโอดีน อีกทั้งเกลือสมุทรก็ยังมีปริมาณไอโอดีนเพียง 2-3 มิลลิกรัม/เกลือ 1 กิโลกรัม ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกายเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เกลือบริโภค กำหนดให้เกลือบริโภคทุกชนิดทั้งที่ใช้บริโภคโดยตรงและที่ใช้เป็นส่วนผสมหรือส่วนประกอบในอาหารต้องมีปริมาณไอโอดีนไม่น้อยกว่า 20 มิลลิกรัม และไม่เกิน 40 มิลลิกรัม/เกลือ 1 กิโลกรัม ซึ่งเป็นผลให้ผลิตภัณฑ์อาหารทุกชนิดที่ใช้เกลือเป็นวัตถุดิบต้องใช้เกลือเสริมไอโอดีนไปด้วยโดยปริยาย ยกเว้น น้ำปลา น้ำเกลือปรุงอาหาร และผลิตภัณฑ์ปรุงรสที่ได้จากการย่อยโปรตีนของถั่วเหลือง เช่น ซอสปรุงรส ซีอิ๊ว ที่มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขเฉพาะที่กำหนดให้สามารถเลือกใช้เกลือบริโภคเสริมไอโอดีนหรือเติมสารไอโอดีนในผลิตภัณฑ์สุดท้ายในปริมาณไม่น้อยกว่า 2 มิลลิกรัม และไม่เกิน 3 มิลลิกรัม/ลิตร โดยผู้ผลิต/นำเข้า ต้องยื่นจดทะเบียนเพื่อขอเลข อย. ไปแสดงบนฉลาก ซึ่งปริมาณไอโอดีนที่ต้องการสำหรับผู้ใหญ่ ประมาณ 150 ไมโครกรัมต่อวัน เด็กต้องการประมาณ 90 - 120 ไมโครกรัมต่อวัน หญิงมีครรภ์ต้องการประมาณ 250 ไมโครกรัมต่อวัน และหญิงให้นมบุตรต้องการประมาณ 220 ไมโครกรัมต่อวัน ซึ่งหากนำมาคำนวณแล้วตลอดชีวิตของมนุษย์ต้องการไอโอดีนน้อยกว่า 1 ช้อนชา แต่เนื่องจากไอโอดีนไม่สามารถสะสมในร่างกายได้นานจึงจำเป็นต้องบริโภคไอโอดีนเป็นประจำ แต่ก็ไม่ควรได้รับในปริมาณที่มากเกินไป 600 ไมโครกรัมต่อวัน แม้ว่าคนปกติจะสามารถขับไอโอดีนที่ได้รับเกินความต้องการของร่างกายออกทางปัสสาวะได้ แต่สำหรับผู้สูงอายุผู้ที่เป็โรคคอพอก โรคไทรอยด์เป็นพิษนั้น หากได้รับไอโอดีนมากเกินไปจะทำให้เกิดโรคไทรอยด์เป็นพิษหรือโรคหัวใจ หรือโรคมะเร็ง หรืออาจเสียชีวิตได้ ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับไอโอดีนปริมาณมากจะมีอาการใจสั่น มือสั่น ตื่นเต้น กระวนกระวาย นอนไม่หลับ เครียด เป็นต้น ร่างกายของเราต้องการไอโอดีนเพื่อที่จะนำไปสร้างเสริมระบบการทำงานของร่างกายทุกวัน ดังนั้น การแนะนำผู้บริโภครับประทานเกลือบริโภคเสริมไอโอดีนจึงเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาโรคขาดสารไอโอดีนที่ปลอดภัยที่สุด เนื่องจากมีความเค็มเป็นข้อจำกัด ซึ่งในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์นอกจากต้องสังเกตข้อมูลพื้นฐานบนฉลาก ได้แก่ ชื่ออาหาร เครื่องหมาย อย. วันเดือนปีที่ผลิตหรือวันเดือนปีที่หมดอายุ เป็นต้น

1.3 ปัญหาหน่อไม้ปืบเป็นพิษ

โรคอาหารเป็นพิษ “โบทูลิซึม” มีสาเหตุมาจากการบริโภคหน่อไม้ปืบที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการผลิตที่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ “คลอสตริเดียม โบทูลินัม” ที่สร้างสารพิษ “โบทูลินัมทอกซิน” ซึ่งมีฤทธิ์ทำลายระบบประสาทปนเปื้อนอยู่ในหน่อไม้ปืบได้ เชื้อตัวนี้จะไม่ทำให้กระป๋องหรือปืบที่บรรจุอยู่บวม อาหารไม่มีกลิ่นบูดหรือเปรี้ยว จึงทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถสังเกตการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ตัวนี้ได้ หากผู้ที่ได้รับเชื้อตัวนี้เข้าไปในร่างกาย จะมีอาการเริ่มตั้งแต่ คลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ หน้ามืด หายใจขัด ปาก คอ เสียเหงื่อ ม่านตาขยาย ตา มองเห็นภาพซ้อน กล้ามเนื้ออ่อนแรง จนถึงขั้นระบบการหายใจล้มเหลว และทำให้เสียชีวิตในที่สุด ดังนั้นเพื่อให้หน่อไม้ปืบปลอดภัย ผู้ผลิตต้องผลิตหน่อไม้ปืบปรับกรด โดยเติมกรดมะนาว (กรดซิตริก) ให้มีค่า pH ต่ำกว่า 4.6 (น้ำผสมกรดมะนาวความเข้มข้น 0.65) ไม่ใช้ปืบต้มหน่อไม้โดยตรง และไม่บัดกรีฝาปืบ ผู้บริโภคควรเลือกบริโภคหน่อไม้ปืบปรับกรด โดยสังเกตฉลาก ต่อบรรจุชื่อสถานที่ผลิต เดือนปีที่ผลิตหรือวันเดือนปีที่หมดอายุ และมีเลขสารบบอาหาร 13 หลัก ในกรอบเครื่องหมาย อย. และมีสติ๊กเกอร์ระบุว่าเป็นหน่อไม้ปืบปรับกรด ภาชนะบรรจุต้องเป็นปืบใหม่ ไม่มีรอยบัดกรีฝา ตัวปืบไม่มีรอยบุบ บวม รั่ว และไม่ควรซื้อหน่อไม้ที่มีกลิ่นปืบดำจากการเผาไหม้โดยตรงกับเปลวไฟ เพราะจะทำให้เกิดการปนเปื้อนของโลหะหนักจากภาชนะบรรจุ วิธีการปรุงหน่อไม้ปืบให้ร่อยปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นหน่อไม้ปืบปรับกรด หรือแบบธรรมดา ก่อนบริโภคทุกครั้ง ให้ต้มในน้ำเดือดนาน 20-30 นาที แล้วเทน้ำทิ้ง เพื่อความปลอดภัย เพราะสารพิษโบทูลินัมไม่ทนต่อความร้อน และยังช่วยลดความเปรี้ยวของหน่อไม้ปืบปรับกรด ทำให้หน่อไม้ปืบปรับกรดได้รับรสชาติที่ถูกปาก

1.4 การโฆษณาสรรพคุณเกินจริงในผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร หรือการพยายาแผนปัจจุบันในผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารหลายชนิดมักพบปัญหาการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง โดยเฉพาะสรรพคุณในการบำบัด รักษาโรคแบบเดียวกับยา เช่น รักษาโรคปวดเข่า บำรุงหัวใจ บำรุงสมอง บำรุงผิวพรรณ เสริมสมรรถภาพทางเพศ ไปจนถึงการรักษาโรคร้ายแรงอย่างมะเร็ง เบาหวาน เกาต์ อัมพฤกษ์ หรืออัมพาต เป็นต้น ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว อาหารไม่ใช่ยา การบริโภคอาหารเพื่อมุ่งหวังสรรพคุณดังกล่าว จึงไม่ใช่เรื่องที่ควรคาดหวัง เพราะนอกจากจะเสียเงิน เสียทองไปโดยเปล่าประโยชน์แล้ว ยังอาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายจากยาที่ถูกลักลอบใส่ลงไปในการอาหาร เพื่อให้เห็นผลตามคำโฆษณา และทำให้เสียโอกาสในการรักษาที่ถูกต้อง หรือการลักลอบใส่ยาแผนปัจจุบันลงไปในการอาหารโดยหวังให้เห็นผลการรักษาทางยา ทั้งที่ผู้บริโภคไม่มีโอกาสรับทราบเลย หากผู้บริโภคนั้นแพ้ยาดัชนี หรือมีปัญหาสุขภาพที่ต้องหลีกเลี่ยงยาที่ใส่ลงไป ก็อาจส่งผลเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เช่น คนที่เป็นโรคเกี่ยวกับหลอดเลือดหัวใจ หากได้รับยาลดความอ้วน “ไซบูทรามิน” ที่มีการลักลอบใส่ในกาแฟหรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่โฆษณาลดความอ้วน อาจทำให้เสียชีวิตได้ ผลิตภัณฑ์อาหารที่มักโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ซึ่งตรวจพบบ่อย ได้แก่

1) ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่อ้างลดความอ้วน กระชับสัดส่วน รักษาโรค ความจริง: ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเป็นอาหารชนิดหนึ่ง ไม่มีประเทศใดอนุญาตให้โฆษณาลักษณะเป็นยา เพราะจะทำให้เกิดพฤติกรรมบริโภคที่ไม่เหมาะสม และที่สำคัญหากผู้บริโภคหลงเชื่อสรรพคุณว่าอาหารรักษาโรคได้จะทำให้เสียโอกาสในการรักษาที่ถูกต้องเหมาะสมถึงขั้นทำให้โรครุนแรงจนยากแก่การรักษาหรือถึงแก่ชีวิตได้

2) เครื่องดื่มน้ำสมุนไพรบำรุงรักษาโรค ความจริง: สมุนไพรบางตัว แม้จะมีการยอมรับในวงการแพทย์ว่าสามารถรักษาโรคได้ จึงถูกนำมาใช้ทำเป็นยาสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ แต่สำหรับกรณีน้ำสมุนไพรนั้นเป็นเพียงเครื่องดื่ม ซึ่งมีส่วนประกอบของตัวสมุนไพรเข้มข้นน้อยกว่ายา จึงไม่สามารถรักษาโรคได้ และที่สำคัญคือ ส่วนใหญ่ยังไม่มีการวิจัยทางการแพทย์มายืนยันว่าเครื่องดื่มเหล่านั้นมีสรรพคุณในการบำบัดหรือรักษาโรคอย่างแน่ชัด

3) กาแฟอ้วนลดน้ำหนัก อ้างเสริมสมรรถภาพทางเพศ ความจริง: กาแฟเป็นอาหารชนิดหนึ่ง ปัจจุบันมีการเติมสารอาหารบางอย่าง เช่น คอลลาเจน ถั่วขาว โสม เป็นต้น และโฆษณาว่าช่วยลดความอ้วน แต่การดื่มกาแฟประเภทนี้มาก ๆ อาจยิ่งทำให้อ้วนจากการเติมน้ำตาล ครีม หรือนมในกาแฟ และได้รับสารที่มีอยู่ในกาแฟที่เรียกว่า “คาเฟอีน” ปริมาณมาก ซึ่งมีผลทำให้หัวใจทำงานหนักขึ้นด้วย และที่ร้ายไปกว่านั้นหากมีการลักลอบใส่ยาลงไปก็ทำให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพได้ วิธีการควบคุมน้ำหนักหรือลดความอ้วนที่ดีที่สุด และเป็นที่ยอมรับทั่วโลก คือ การออกกำลังกายให้สม่ำเสมอ รับประทานอาหาร ผัก ผลไม้มากขึ้น ควบคุมอาหารหวาน มัน เค็ม พักผ่อนให้เพียงพอ และไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ก็ช่วยให้หุ่นดี สุขภาพแข็งแรงโดยไม่ต้องพึ่งพาคาแฟ หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารใดๆ ให้สิ้นเปลืองเงินทอง

สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศได้ ได้แก่ ภาวะโรคอ้วน ภาวะไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง เบาหวาน เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบอาหารปนเปื้อนเบื้องต้น การตรวจสอบฉลากอาหาร การตรวจสอบการโฆษณาอาหาร และการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากบริโภคผลิตภัณฑ์อาหาร

2. ด้านผลิตภัณฑ์ยา

ยาเป็นอีกหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ โดยในปัจจุบันยังคงพบสถานการณ์ที่ผู้บริโภคได้ประสบกับปัญหาความไม่ปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์ยา โดยตัวอย่างของสถานการณ์ปัญหา เช่น

2.1 ยาแผนโบราณยาสมุนไพรพบสารสเตียรอยด์

ยาแผนโบราณที่ผสมสารสเตียรอยด์ เมื่อกินเข้าไปครั้งแรกจะทำให้รู้สึกดีอาการป่วยหายได้เร็วทันใจ เนื่องจากสเตียรอยด์ไปกดบังภาวะโรค ทำให้เข้าใจว่าเป็นยาดี จึงกินอย่างต่อเนื่อง เกิดการสะสมพิษของสเตียรอยด์ ทำให้เจ็บป่วยหนักกว่าเดิม บางรายเสียชีวิตไปในที่สุด

ยาสเตียรอยด์จัดเป็นยาควบคุมพิเศษ เนื่องจากเป็นยาที่มีผลข้างเคียงสูง ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ หากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดอันตรายต่อระบบต่างๆ เช่น

- กดภูมิคุ้มกันของร่างกาย ทำให้เกิดการติดเชื้อง่าย
- กดบังการแสดงอาการของโรค ทำให้ตรวจพบโรคเมื่ออาการรุนแรงแล้ว
- ทำให้กระดูกพรุนหรือกระดูกหักหรือแตกในกระดูก
- เกิดการสะสมของไขมันผิดปกติ ทำให้ใบหน้าดูกลมขึ้น มีไขมันสะสมบริเวณฐานลำคอ ด้านหลัง หรือบริเวณเหนือกระดูกไหปลาร้า หรือดูอ้วนผิดปกติโดยเฉพาะอ้วนบริเวณลำตัวมากกว่าแขนขา
- ทำให้กระดูกพรุน กล้ามเนื้ออ่อนแอ และอาจทำให้เกิดอาการอื่นไม่พึงประสงค์ เช่น อ้วน เป็นสิว ขนดก ระบบประจำเดือนผิดปกติ ความดันโลหิตสูง ปวดหลัง บวม น้ำ หัวใจล้มเหลว เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่มาพร้อมกับยาแผนโบราณที่ไม่ได้คุณภาพ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงควรแนะนำประชาชน ให้ปฏิบัติดังนี้ อย่าซื้อยาชุด ยาลูกกลอน ยาแผนโบราณอื่นๆ จากรถเร่ที่ขายตามงานวัด หรือ

ตามตลาดนัด เพราะอาจได้รับยาที่ผลิตไม่ได้มาตรฐานหรือยาปลอม อย่าซื้อยาตามคำโฆษณาชวนเชื่อว่ายานั้นสามารถรักษาโรคได้ครบจักรวาลและหายขาดทันที ถ้ามีอาการที่สงสัยว่าอาจเกิดจากการใช้ยาที่ผสมสารสเตียรอยด์ อย่าหยุดใช้ยากะทันหันเพราะอาจจะเกิดอันตราย ให้รีบนำยาที่กินประจำมาปรึกษาแพทย์โดยด่วน นอกจากนี้ ควรซื้อยาจากร้านขายยาที่มีใบอนุญาต และมีเภสัชกรประจำร้านเท่านั้น

2.2 ยาเสื่อมคุณภาพ

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาที่ต้องแจ้งกำหนดสิ้นอายุไว้ในฉลาก พ.ศ. 2543 กำหนดให้ยาแผนปัจจุบันทุกชนิดต้องแจ้งกำหนดสิ้นอายุของยาไว้ในฉลาก สำหรับวิธีการสังเกตวันหมดอายุ ให้ดูที่ฉลากหรือกล่องหรือแผงยาโดยสังเกตคำว่า “ยาสิ้นอายุ” ตามด้วย วัน เดือน และปีที่ยาหมดอายุ นอกจากวันหมดอายุของยาที่เราควรสังเกตก่อนจะกินยาแล้ว เรายังต้องสังเกตสภาพของยาด้วยว่า มีลักษณะเปลี่ยนไปหรือไม่ โดยตัวอย่างลักษณะของยาที่เสื่อมสภาพแล้ว ได้แก่

- ยาเม็ด สังเกตว่ายาเม็ดจะแตกร่วน สีเปลี่ยนไป มีจุดต่าง ขึ้นรา เยิ้มเหนียว หรือมีกลิ่นผิดไปจากเดิม
- ยาแคปซูล สังเกตว่าแคปซูลจะบวม พองออก ผงยาในแคปซูลเปลี่ยนสี เช่น ยาเตตรา-ซัยคลินที่เสียแล้ว ผงยาจะเปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีน้ำตาล ซึ่งเป็นอันตรายต่อไตมาก
- ยาน้ำแขวนตะกอน เช่น ยาลดกรดสำหรับรับประทาน ยาคาเลาไมน์ ทากันยุง แก้วฝิ่นคัน ซึ่งเป็นยาทาภายนอก หากเสื่อมสภาพจะจับกันเป็นก้อน มีความเข้มข้น กลิ่น สี และรสเปลี่ยนไป
- ยาน้ำเชื่อม เช่น ยาแก้ไอ หากหมดอายุ ยาจะมีลักษณะขุ่นมีตะกอน ผงตัวยาละลายไม่หมด สีเปลี่ยน มีกลิ่นบูดเปรี้ยวหรือรสเปรี้ยว
- ยาหยอดตา ถ้าเสื่อมจะเปลี่ยนจากน้ำใสๆ เป็นน้ำขุ่น หรือหยอดแล้ว มีอาการแสบตามากกว่าปกติ
- ยาขี้ผึ้งและครีม หากเสื่อมสภาพเนื้อยาจะแข็งหรืออ่อนกว่าเดิม เนื้อไม่เรียบ หรือสีของยาเปลี่ยนไป

ดังนั้น ก่อนใช้ยาใดๆ จึงควรดูวันหมดอายุ และสังเกตลักษณะทางกายภาพของยาว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะนอกจากจะรักษาไม่หายแล้ว ยังอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ทั้งนี้หากไม่แน่ใจให้ทิ้งไปดีกว่า

2.3 การใช้ยาปฏิชีวนะเกินความจำเป็น

ความเข้าใจว่ายาปฏิชีวนะเป็นยาแก้แสบ หรือยาม่าเชื้อ ทำให้เกิดการใช้ยาปฏิชีวนะพร่ำเพรื่อ เช่น คิดว่าเมื่อเริ่มเป็นหวัด น้ำมูกไหล ไอมีเสมหะ และมีอาการแสบคอ จะต้องกิน “ยาปฏิชีวนะ” ทันทีจึงจะหายป่วย ซึ่งไม่ถูกต้องเนื่องจากอาการหวัดในระยะเริ่มต้นนั้นส่วนใหญ่มักเกิดจากเชื้อไวรัส แต่ยาปฏิชีวนะที่ใช้กันอย่างพร่ำเพรื่อนั้นเป็นยาที่มีผลต่อเชื้อแบคทีเรีย ไม่ใช่เชื้อไวรัสจึงไม่มีผลในการรักษาแต่อย่างใด การเป็นหวัดในระยะเริ่มแรกจึงสามารถหายได้เองโดยดื่มน้ำมากๆ และพักผ่อนให้เพียงพอ ส่วนจะต้องใช้ “ยาปฏิชีวนะ” หรือไม่นั้น ควรได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ก่อนว่ามีการติดเชื้อแบคทีเรียร่วมด้วยหรือไม่ ผลเสียที่เกิดจากการกินยาปฏิชีวนะที่ไม่ถูกต้องนั้น นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการดื้อยาแล้ว ยังเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการแพ้ยาด้วย โดยการแพ้ยามีทั้งแบบไม่รุนแรงจนถึงขั้นรุนแรงเสียชีวิตได้ เช่น มีอาการคัน เป็นผื่นตามร่างกาย เกิดแผลคล้ายแผลไฟไหม้ตามบริเวณต่างๆ แน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก และอาจรุนแรงถึงขั้นช็อกจนเป็นเหตุให้เสียชีวิตได้เชื้อโรคที่ดื้อต่อยาปฏิชีวนะ

นั้นไม่เพียงแต่จะส่งผลต่อผู้ที่ใช้ยาอย่างพร่ำเพรื่อเท่านั้น แต่จะมีผลกระทบต่อคนรอบข้างด้วย เนื่องจากเชื้อโรคที่พัฒนาตนเองให้ดื้อต่อยาปฏิชีวนะสามารถที่จะแพร่กระจายสู่คนอื่นในสังคมได้ ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยควรใช้เฉพาะกรณีจำเป็นเท่านั้น และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์และเภสัชกรอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการกินยาให้ครบตามขนาด ระยะเวลาที่กำหนด และควรกินต่อเนื่องจนยาหมด

2.4 ปัญหาการใช้ยาที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมในชุมชน

พบปัญหาการใช้ยาชุดซึ่งมีตัวยาหลายชนิดรวมอยู่ในซองเดียว โดยผู้ขายจัดรวมเป็นชุดสำหรับรับประทานครั้งละ 1 ชุด ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป มีรูปแบบและสีของยาแตกต่างกันไป ไม่แยกว่าเป็นยาชนิดใด ควรรับประทานเวลาไหน บรรจุในซองของพลาสติก ที่ซองอาจมีชื่อยาและสรรพคุณที่มักโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง เช่น ยาชุดประดงกระจายเส้น ยาหมอนวดตึงเส้นชนิดพิเศษ ยาชุดแก้ปวด เป็นต้น ซึ่งมีทั้งจัดเตรียมไว้เป็นซองพร้อมจำหน่ายได้เลย เรียกกันว่า “ยาชุดแห้ง” และยาชุดอีกชนิดหนึ่งซึ่งจะจัดให้เมื่อมีผู้ป่วยมาซื้อ เรียกว่า “ยาชุดสด” ยาชุด มักมียาที่มีฤทธิ์แรงแฝงอยู่ เช่น ยาสเตียรอยด์ เพื่อหวังผลในการรักษาให้หายเร็วทันใจ แต่หากรับประทานมากเกินไปจะทำให้เกิดผลข้างเคียงหลายอย่าง เช่น มีอาการบวมหน้า ภาวะดุกฝุ ภูมิต้านทานโรคต่ำ จนอาจเป็นสาเหตุของโรคร้ายแรงอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะยาชุดนั้นจะมียาสเตียรอยด์หรือไม่ ก็ไม่ปลอดภัยต่อผู้ใช้ เพราะยาชุดมักจะมีตัวยาที่ซ้ำซ้อนกัน ทำให้ได้รับยาเกินขนาด หรือได้รับยาโดยไม่จำเป็น ยาบางตัวอาจเสริมฤทธิ์กัน ซึ่งจะทำให้เกิดอันตรายจากยาเพิ่มขึ้น หรืออาจมียาที่ต้านฤทธิ์กันทำให้รับประทานแล้วรักษาไม่ได้ผล หรือยาชุดอาจส่งผลให้เกิดอาการข้างเคียงหลายอย่าง เช่น การได้รับยาแก้ปวดเกินขนาดมักก่อให้เกิดโรคกระเพาะได้ นอกจากนี้การที่ไม่รู้ชื่อตัวยาก็ทำให้เสี่ยงที่จะได้รับยาที่ตนเองแพ้ ซึ่งอาจส่งผลถึงชีวิตได้ อนึ่ง ในยาชุดบางชนิดมีการใส่ยาปฏิชีวนะด้วย ซึ่งการใช้ในระยะยาวอาจเกิดภาวะที่เชื้อโรคดื้อต่อยา ทำให้ต้องใช้ยาปฏิชีวนะที่มีฤทธิ์แรงขึ้น อาการข้างเคียงสูงชัน นอกจากนี้ในยาชุดมักพบยาที่เสื่อมคุณภาพแล้ว ทั้งที่เกิดจากการจัดเก็บไม่ดี หรือนำยาที่หมดอายุแล้วมาปะปนจัดเป็นยาชุด ทำให้เสี่ยงต่อผลข้างเคียงต่าง ๆ ที่จะตามมาภายหลัง

3. ด้านผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

ปัญหาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ที่มีอยู่ในขณะนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความปลอดภัยในการใช้อันเนื่องมาจากการผสมสารห้ามใช้ เช่น Hydroquinone ในผลิตภัณฑ์ป้องกันผิว - ฝ้า การผสมสารปรอท กรดวิตามินเอ การผลิตเครื่องสำอางที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน มีการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น โดยตัวอย่างของสถานการณ์ปัญหาที่พบได้บ่อย เช่น

3.1 ฉลากเครื่องสำอางไม่ถูกต้อง

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางทุกชนิดต้องมีฉลากภาษาไทย ถึงแม้จะเป็นสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ก็ต้องจัดทำฉลากภาษาไทยมาติดไว้ที่กล่องหรือขวด ฉลากภาษาไทยจะต้องมีข้อความอันจำเป็นอย่างครบถ้วน แสดงไว้ให้ผู้บริโภคสามารถมองเห็นและอ่านได้อย่างชัดเจน เพราะผู้บริโภคจำเป็นต้องรู้ข้อมูลเหล่านี้ ประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องแจ้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องสำอางต่อ ออย. หรือ สสจ. ก่อนผลิตหรือนำเข้า หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วว่าเอกสารครบถ้วน ถูกต้อง จะออกไปปรับแจ้งให้ไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งจะมี “เลขที่ใบรับแจ้ง” กำกับไว้ด้วย โดยจะมีการแสดง “เลขที่ใบรับแจ้ง” ไว้บนฉลากเครื่องสำอาง (เริ่ม

มีผลบังคับใช้สำหรับเครื่องสำอางที่ผลิตตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2554 โดยดูจากวัน เดือน ปี ที่ผลิต) ปัญหาที่พบเครื่องสำอางตามตลาดนัด แผงลอย ส่วนใหญ่ไม่มีฉลากภาษาไทย หรือมีการแสดงฉลากไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด และเกือบทั้งหมดมีการลักลอบผสมสารห้ามใช้ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงควรให้คำแนะนำกับผู้บริโภคในการเลือกซื้อเครื่องสำอางจากร้านค้าที่มีหลักแหล่งแน่นอน หากมีปัญหาเกิดขึ้นจะสามารถติดตามย้อนกลับได้ และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากภาษาไทย ที่แสดงข้อความอันจำเป็นครบถ้วน อ่านได้ชัดเจน รวมทั้งเลือกซื้อเครื่องสำอางที่ฉลากแสดงเลขที่ใบรับแจ้ง แล้วซึ่งแสดงว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้มีการแจ้งรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว

3.2 การโฆษณาเครื่องสำอางโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีจุดประสงค์ใช้เพื่อความสวยงามหรือความสะอาดในชีวิตประจำวัน แต่ผลิตภัณฑ์บางประเภท พบว่ามีการโฆษณาโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง ให้คนหลงเชื่อว่าเป็นได้มากกว่าเครื่องสำอาง เช่น “.....ช่วยให้ผิวขาวทันใจ หน้าใสทันตา เปลี่ยนจากผิวดำเป็นผิวขาว เห็นผล 100%” “...ช่วยปรับผิวขาวเร่งด่วนได้เห็นผลจริง พิสูจน์เลย” “หน้าอกเล็กแคไหนดับรองขึ้นเป็นนิ้วแน่นอน ปลอดภัย 100% ด้วยส่วนผสมจากธรรมชาติที่ลงตัว แก้ปัญหาอกไขดาวอย่างได้ผลที่สุด” ซึ่งข้อความโฆษณาเหล่านี้ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ซื้ออย่างมาก

แต่แท้จริงแล้ว ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางไม่สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย ไม่สามารถเพิ่มขนาดทรวงอกหรือทำให้ทรวงอกเต่งตึง ไม่หย่อนยาน ไม่สามารถทำให้สัดส่วนของรูปร่างหรือรูปร่างเปลี่ยนแปลงได้ และเครื่องสำอางก็ไม่มีผลต่อการทำงานของระบบภายในร่างกายด้วย คือ ไม่สามารถยับยั้งหรือเปลี่ยนแปลงการผลิตเม็ดสีเมลานิน ไม่สามารถทำให้สีผิวมีการเปลี่ยนแปลงหรือทำให้สีผิวขาวขึ้นมากกว่าหรือแตกต่างจากสีผิวธรรมชาติ

ดังนั้น อย่าได้หลงเชื่อผู้ขายโดยซื้อเครื่องสำอางที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริงลักษณะนี้มาใช้ เพราะนอกจากจะทำให้เสียเงินฟรีแล้ว ยังอาจเสี่ยงกับผลิตภัณฑ์ที่ลักลอบผสมสารอันตรายที่ห้ามใช้ลงไปด้วย

4. ด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์

ปัญหาผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ ส่วนใหญ่ประเด็นที่พบเป็นเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน ไม่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค พบการปนเปื้อนหรือมีการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริงในการรักษาโรค นอกจากนี้ยังพบเครื่องมือแพทย์ที่ลักลอบนำเข้า เป็นต้น โดยตัวอย่างของสถานการณ์ปัญหาที่พบได้บ่อย เช่น

4.1 ปัญหาจากการใช้เก้าอี้ไฟฟ้าสถิต เตียงนวดไฟฟ้า

จากที่มีข่าวผู้ป่วยอัมพฤกษ์ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุไฟฟ้าช็อต หลังหลงเชื่อ เชื่ออุปกรณ์บำบัดด้วยกระแสไฟฟ้าสถิตที่โฆษณาว่าสามารถรักษาโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต มาใช้ไม่ถึงเดือน ทำให้มีอาการสาหัส เกิดบาดแผลไฟไหม้ที่ขาทั้งสองข้างและมีมือ เป็นกรณีตัวอย่างที่ผู้บริโภคต้องใส่ใจ จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อรายต่อไปของธุรกิจขายอุปกรณ์หรือเก้าอี้ไฟฟ้าสถิต รวมทั้งเตียงนวดและให้ความร้อนด้วยไฟฟ้า ทั้งในรูปแบบขายตรง หรือการเปิดบริการให้ทดลองใช้ แคมโฆษณาอ้างรักษาโรคต่างๆ ได้ อุปกรณ์หรือเก้าอี้ไฟฟ้าสถิต เตียงนวดและให้ความร้อนด้วยไฟฟ้า เครื่องกระตุ้นประสาท จัดเป็นเครื่องมือแพทย์ที่ใช้เพื่อกายภาพบำบัด ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ให้แสดงสรรพคุณได้เพียงช่วยในการไหลเวียนของโลหิตเฉพาะที่ชั่วคราว ให้ผลอ่อน

คล้ายกลัมน้ำเนื้อเฉพาะที่ชั่วคราว และบรรเทาอาการปวดเฉพาะที่ชั่วคราวเท่านั้น ไม่สามารถบำบัด บรรเทาหรือรักษาโรคได้ แต่ข้อมูลสำหรับผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้รับ คือ “เต็ยงนวดไฟฟ้าบำบัดด้วยกระแสไฟฟ้าสถิต เหมาะสำหรับโรคต่างๆ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน อัมพาต เก๊าต์ หัวใจ ตับ ไต มะเร็งชนิดต่างๆ ผู้ที่มีภาวะเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ สามารถปรับแนวกระดูกสันหลัง อุปกรณ์เสริมพิเศษที่เป็นหยก สามารถป้องกันโรคต่างๆ ขจัดของเสีย ทำลายเชื้อแบคทีเรีย บรรเทาอาการอักเสบ และกระตุ้นระบบประสาทให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ เป็นต้น”

โดยข้อเท็จจริงแล้วผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่มีข้อบ่งใช้ในการรักษาโรคแต่อย่างใดที่สำคัญผู้ใช้จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะอาจทำให้เกิดอาการช็อก หมดสติจากการไหม้หรือการทำงานผิดปกติของเครื่องหรือกระแสไฟฟ้ารั่ว ภาวะหัวใจวายจากการผ่านกระแสไฟฟ้าปริมาณสูงบริเวณหัวใจ อีกทั้งต้องระมัดระวังเป็นพิเศษสำหรับผู้มีความผิดปกติของระบบไหลเวียนโลหิต เช่น โรคหัวใจ ความดันโลหิตผิดปกติ ผู้ป่วยลมชัก ผู้ป่วยหลังผ่าตัดมดลูก หญิงขณะมีประจำเดือน เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการที่ไม่สามารถสื่อสารได้ นอกจากนี้ ยังห้ามใช้ในหญิงมีครรภ์ ผู้ป่วยมะเร็ง วัณโรค ภาวะโรคหัวใจรุนแรง ภาวะเส้นเลือดอุดตัน ผิวน้ำบริเวณที่บวม ติดเชื้อ อักเสบผู้ที่ใช้อุปกรณ์ฝังในร่างกาย และห้ามกระตุ้นผ่านหัวใจและสมองเพราะอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต หรืออาจทำให้โรคที่เป็นรุนแรงขึ้น ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ควรใช้ภายใต้การดูแลของแพทย์หรือนักกายภาพบำบัดเท่านั้น

4.2 ปัญหาคอนแทคเลนส์แฟชั่น

กระแสแฟชั่นใส่คอนแทคเลนส์ตาโต หรือที่รู้จักกันในหมู่วัยรุ่นว่า “บิ๊กอาย” (Big eye) เป็นคอนแทคเลนส์แฟชั่นที่ช่วยทำให้ดวงตาแลดูกลมโต เป็นประกาย ตามแบบดารานาเกาหลีสและญี่ปุ่น ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มวัยรุ่น แต่อาจเป็นอันตรายถึงขั้นตาบอดได้ หากใช้ไม่ถูกวิธี หรือใช้แล้วเกิดอาการแพ้ชั้นรุนแรง คอนแทคเลนส์แฟชั่นประเภทนี้เหมือนกับคอนแทคเลนส์ทั่วไป เพียงแต่มีสีสันทและลวดลายแบบต่างๆ ตามแฟชั่นบนตัวเลนส์ ยกเว้นตรงกลางของเลนส์ซึ่งมีลักษณะใส จึงทำให้มองเห็นว่าตาดำขยายใหญ่และกลมโตกว่าปกติ คล้ายแบบดารานาเกาหลีสในปัจจุบัน จึงเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น ประกอบกับมีการโฆษณาทำให้เข้าใจผิดคิดว่าใส่แล้วทำให้ดวงตามีขนาดใหญ่ขึ้น แถมยังสามารถหาซื้อได้ง่ายตามแหล่งแฟชั่นทั่วไป หรือสั่งซื้อได้ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างมาก หากซื้อมาใช้โดยขาดความรู้ที่ถูกต้องในการใช้คอนแทคเลนส์ เพราะอาจทำให้เกิดอาการข้างเคียงต่างๆ ได้ เช่น เกิดตุ่มอักเสบบนหนังตาด้านในการอักเสบลักษณะเป็นจุดเล็กๆ ที่เยื่อของกระจกตา และยิ่งเสี่ยงต่อการอักเสบหรือการติดเชื้อของดวงตา จนอาจทำให้ตาบอดได้

ดังนั้นในการเลือกซื้อคอนแทคเลนส์ต้องซื้อคอนแทคเลนส์ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยสังเกตฉลากภาษาไทยซึ่งมีเครื่องหมาย อย. ที่มีเลขที่ใบอนุญาตเครื่องมือแพทย์ และสังเกตรายละเอียดบนฉลาก คำสาวยตา ระยะเวลาการใช้งาน เช่น “ใช้งานได้ไม่เกิน 1 วัน” และเดือน ปีที่หมดอายุ และเพื่อความปลอดภัยการใช้คอนแทคเลนส์ควรได้รับการสั่งใช้และตรวจติดตามทุกปีโดยจักษุแพทย์

4.3 ปัญหาลวดตัดฟันแฟชั่น

การตัดฟันแฟชั่น หรือซื้อลวดตัดฟันแฟชั่นมาใส่เองหรือหันไปพึ่งบริการตัดฟันเถื่อนราคาถูก โดยที่ไม่รู้ว่าอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการตัดฟันแฟชั่นเหล่านั้นไม่ได้มาตรฐาน เสี่ยงต่ออาการไตวายจนถึงขั้นเสียชีวิต สาเหตุที่แท้จริงของการตัดฟันหรือการจัดฟัน คือ การแก้ไขความผิดปกติของการเรียงตัวของฟัน เช่น ฟันซ้อนเก ฟันห่าง ฟันยื่น ฟันบนล่างไม่สบกันซึ่งจะช่วยให้การบดเคี้ยวอาหารมีประสิทธิภาพ รวมทั้งอาจลดปัจจัยเสี่ยงในการ

เกิดฟันผุ หรือโรคเหงือก อันเนื่องมาจากความลำบากในการทำมาสะอาดฟันและเหงือกในบริเวณที่ฟันเรียงตัวผิดปกติ หลีกเลี่ยงการเกิดรอยสึกของฟันจากการเรียงฟันหรือสบฟันที่ไม่เหมาะสม และยังอาจช่วยเสริมบุคลิกภาพจากการที่ฟันมีการเรียงที่สวยงาม แต่ปัจจุบันกลุ่มวัยรุ่นเห็นการตัดฟันเป็นแฟชั่นหรือเครื่องประดับเพิ่มความสวยงาม โก้เก๋ ทันสมัยให้กับตัวเอง แท้จริงแล้วนั้นการตัดฟันแฟชั่นถือว่าการจัดฟันที่ไม่ได้มาตรฐานเพราะผู้ที่ให้บริการไม่ใช่ทันตแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านนี้โดยเฉพาะ และยิ่งไปกว่านั้นวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็น ลวดสเตนเลส ลวดที่ร้อยดอกไม้ หรืออาจมีการใส่ลูกบิดหลากสี พลาสติกยาง กากเพชรต่าง ๆ ซึ่งวัสดุเหล่านี้จะมีสารปนเปื้อน เช่น ตะกั่ว พลวง ซิลิเนียม โครเมียม และสารหนู หากสะสมในร่างกายมาก ๆ จะเป็นอันตรายต่อไต อาจทำให้ไตวายถึงขั้นเสียชีวิตได้อีกทั้งขั้นตอนการทำงานมีการใช้หัวกรอ กรอเอาเคลือบฟันที่ต้อออกไป ทำให้ความแข็งแรงของฟันลดลง เกิดอาการเสียวฟันได้ง่าย รวมถึงการใส่เครื่องมือจัดฟันแฟชั่น มักทำให้เกิดการบาดเจ็บระลอกแก้มจนกลายเป็นแผล เสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเนื้อเยื่อในช่องปาก

ลวดตัดฟันจัดเป็นเครื่องมือแพทย์ทั่วไปที่ต้องขออนุญาตนำเข้าจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และต้องมีคุณภาพและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ลวดตัดฟันแฟชั่นที่ขายกันตามตลาดนัด เปิดท้ายขายของหรือร้านค้าให้บริการตัดฟันเถื่อนเป็นวัสดุที่เลียนแบบการจัดฟันของทันตแพทย์ ไม่ได้ช่วยในเรื่องการจัดฟันแต่อย่างใดแต่กลับจะสร้างปัญหาให้ผู้ใช้ หากจำเป็นต้องจัดฟัน ควรปรึกษาทันตแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านทันตกรรมจัดฟันที่โรงพยาบาลหรือคลินิกที่ได้มาตรฐานเท่านั้นไม่ควรรับบริการจัดฟันตามท้องตลาด หรือซื้อลวดตัดฟันมาใช้เอง เพราะอาจเป็นอุปกรณ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ก่อให้เกิดอันตรายได้

4.4 การโฆษณาเครื่องมือแพทย์หลอกลวง

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์บวกกับกระแสนิยมในการดูแลสุขภาพ ทำให้เกิดนวัตกรรมเครื่องมือแพทย์สำหรับการดูแลสุขภาพมากมาย ทั้งที่ได้ผลจริงหรือไม่ได้ผลตามคำโฆษณา แคมเปญเครื่องมือแพทย์บางยี่ห้อที่มีราคาสูงเกินความเป็นจริง ชำร่วยทำให้เกิดผลข้างเคียงจากการใช้หรืออาจถึงขั้นทำให้โรคเกาต์กำเริบหรือแย่งลงจากเดิม สูญเสียโอกาสในการได้รับการรักษาที่ถูกต้อง ดังนั้น การรู้เท่าทันโฆษณาและรู้จักวิธีการเลือกซื้อเลือกใช้เครื่องมือแพทย์ที่ถูกต้อง เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อคำโฆษณาจนก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพย์สินไปโดยเปล่าประโยชน์หรือไม่คุ้มค่า และอาจได้รับอันตรายจากการใช้เครื่องมือแพทย์ได้

การโฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่โอ้อวดเกินจริงมีให้เห็นตามสื่อต่าง ๆ มากมาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ โบปลิ้ว เป็นต้นสื่อโทรทัศน์ เคเบิลทีวี จานดาวเทียม อินเทอร์เน็ต และการขายตรง โดยรูปแบบการโฆษณานั้นมักจะเน้นการเชิญชวน โน้มน้าวว่าสามารถรักษาโรคต่าง ๆ ได้ เช่น โฆษณาว่า

“เพียงขนาดไฟฟ้าบำบัดด้วยแสงอินฟราเรด เหมาะสำหรับโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน อัมพาต เก๊าต์ หัวใจ ตับ มะเร็งชนิดต่าง ๆ ผู้ที่มีภาวะเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ ช่วยขจัดของเสีย ทำลายเชื้อแบคทีเรีย บรรเทาอาการอักเสบ กระตุ้นระบบประสาทให้กลับคืนสู่สภาพปกติ”

“เก้าอี้กระแสไฟฟ้าสถิต ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจ หายขาดได้”

“ชุดชั้นในอินฟราเรด เพิ่มการเผาผลาญอาหารในร่างกาย กระชับสัดส่วน กำจัดไขมันส่วนเกิน ลดหน้าท้อง แก้ปัญหาท้องผูก และโรคริตสีดวงทวาร”

“ถุงน่องรักษาเส้นเลือดขอดได้ ผลิตจากทองคำขาว”

“ดูยางอนามัยเสริมห่วงลือคป้องกันหลุด นวัตกรรม ห่วงรัดดูยางอนามัยอัจฉริยะ กระชับป้องกัน ดูยางอนามัยหลุดขณะมีเพศสัมพันธ์” เป็นต้น

ข้อความโฆษณาเกินจริงเหล่านี้ บางส่วนมีการกล่าวอ้างว่าได้รับการรับรองจาก ออย. แล้ว หรือ ขึ้นทะเบียนกับ ออย. แล้ว โดยมีการแสดงเลขที่ใบอนุญาตต่าง ๆ เพื่อให้ดูน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ซึ่งที่จริง ออย. รับรอง เฉพาะตัวผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ว่า ได้ปฏิบัติตามกฎหมายในเบื้องต้นแล้วเท่านั้น แต่ไม่รับรองรวมไปถึงข้อความ โฆษณาที่ชักจูงให้ผู้บริโภคหลงเชื่อและหาซื้อสินค้ามาใช้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติหรือสรรพคุณที่แท้จริงของ เครื่องมือแพทย์จะมีการระบุอย่างชัดเจนที่ฉลากหรือเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์ ดังนั้นก่อนการเลือกซื้อเครื่องมือ แพทย์ใด ๆ มาใช้ จึงควรอ่านประโยชน์ ข้อบ่งใช้และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าบนฉลากเครื่องมือแพทย์ หรือ ในเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์ หรือคู่มือการใช้เครื่องมือแพทย์ และอย่าหลงเชื่อคำโฆษณาที่ผู้ขายพยายามกล่าว อ้างว่าผ่านการรับรองจาก ออย. แล้ว

อนึ่ง เพื่อให้ไม่ให้เกิดเป็นเหตุเครื่องมือแพทย์ที่โฆษณาโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง ให้สังเกตว่าโฆษณา ต่าง ๆ ของเครื่องมือแพทย์ทุกชนิด จะต้องมีการระบุเลขที่ใบอนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์ (มพ. .../ปีพ.ศ.) ปรากฏบนหน้าสื่อโฆษณา เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์

ดังนั้น การรู้เท่าทันโฆษณาที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริงของเครื่องมือแพทย์ การอ่านฉลากหรือเอกสาร กำกับเครื่องมือแพทย์ก่อนการเลือกซื้อหรือใช้เครื่องมือแพทย์ใด ๆ จะทำให้เรามีข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม ประกอบการตัดสินใจในการซื้อหรือใช้เครื่องมือแพทย์ อีกทั้งไม่ตกเป็นเหยื่อการโฆษณาขายเครื่องมือแพทย์ที่ไม่มี คุณภาพ ไม่ได้มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม หากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อหรือใช้เครื่องมือแพทย์ หรือพบเห็นการ โฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริง สามารถแจ้งเบาะแส หรือ ร้องเรียนได้ที่ สายด่วน ออย. 1556

บทที่ 2

ความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีจำนวน 8 ฉบับ ได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
- 2) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- 3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 4) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522
- 5) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- 6) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535
- 7) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- 8) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551

บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวทั้ง 8 ฉบับ เรียกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นบุคคลที่กฎหมายแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อไปปฏิบัติการตามกฎหมาย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ปฏิบัติการตามกฎหมาย ยกเว้น พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ที่ให้อำนาจทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในการแต่งตั้ง

โดยทั่วไปพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพดังนี้

1. อำนาจในการตรวจสอบ

หมายถึง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร ยานพาหนะ สถานที่เก็บ สถานที่ครอบครอง ฯลฯ เพื่อตรวจสอบ ควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ รวมถึงกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ก็มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นสถานที่ที่ได้รับอนุญาตแล้วหรือไม่

ในทางปฏิบัติ บางกรณีควรขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอหมายค้นจากศาล ในการตรวจค้นของกลางที่อาจซุกซ่อนอยู่

อำนาจในการตรวจสอบนั้นแตกต่างจากอำนาจในการตรวจค้น กล่าวคือ การตรวจสอบจะมีลักษณะเป็นการตรวจตรา หรือสั่งการให้เจ้าของสถานที่หรือผู้ครอบครองนำพาไปตรวจดู แต่มิใช่เป็นการรื้อ ค้น หรือทำให้กระจัดกระจายโดยตนเอง เว้นแต่ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522, พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ.เครื่องสำอาง พ.ศ. 2535 เท่านั้นที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น ดังนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จึงต้องระมัดระวังในการใช้อำนาจตามหน้าที่

2. อำนาจในการเก็บตัวอย่าง

หมายถึงการนำผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในภายใต้บังคับของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสงสัยว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปตรวจสอบ หรือส่งตรวจวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์

ทราบว่าเป็นผลิตภัณฑ์ใดหรือตรวจวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ อย่างไร โดยทั่วไปถ้าผู้ประกอบการไม่คิดมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่เก็บตัวอย่าง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเขียนไว้ในบันทึกการเก็บตัวอย่างว่าผู้ประกอบการได้มอบตัวอย่างให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่คิดมูลค่าเพื่อนำไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อำนาจในการเก็บตัวอย่างนั้น กำหนดไว้เกือบทุกพระราชบัญญัติ เว้นแต่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 เท่านั้น

ที่สำคัญพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทำการเก็บตัวอย่างไปในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นที่จะใช้ในการตรวจสอบ หรือในการตรวจวิเคราะห์เท่านั้น หากนำไปในปริมาณมากเกินไปเกินกว่าความจำเป็นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งจะเป็นการใช้อำนาจเกินขอบเขตพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

3. อำนาจในการยึด

ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ 6/2521 ว่าด้วยระเบียบเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการถอนการยึด อายัด ให้นิยาม “ยึด” คือ การนำวัตถุ เอกสาร หรือของกลาง เพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยนำมาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสถานที่ราชการที่กำหนดไว้ ได้แก่ สถานีตำรวจ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ฯลฯ

อำนาจในการยึดนั้น กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทุกฉบับได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้

4. อำนาจในการอายัด

ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ 6/2521 ว่าด้วยระเบียบเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการถอนการยึด อายัด ให้นิยาม “อายัด” คือ การเก็บรักษาวัตถุ เอกสารหรือของกลาง เพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยมอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เก็บรักษา โดยมีเงื่อนไขให้ของกลางนั้นอยู่ในสภาพเดิม ห้ามเคลื่อนย้าย ห้ามนำไปจำหน่าย จ่าย แจก และห้ามทำลาย หรือทำให้ขาดเสียหายชำรุด ลบเครื่องหมายที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างอื่น ดังนั้น ในการอายัดจึงต้องทำหลักฐานให้ชัดเจน เช่น ระบุจำนวนของที่อายัด สภาพของที่อายัด สถานที่ตั้งของของที่อายัด วาดแผนผังประกอบ และของที่อายัดควรแยกเก็บไว้ต่างหาก มิให้ปะปนกับสิ่งของอื่น รวมทั้งระมัดระวังไม่ให้มีการกีดขวาง หรือขัดขวางต่อการประกอบธุรกิจของสถานที่นั้น ๆ ด้วย

เมื่อมีการอายัดโดยถูกต้องแล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ จะทำการเคลื่อนย้าย หรือกระทำการใด ๆ กับสิ่งที่ถูกอายัดไว้ไม่ได้ หากฝ่าฝืนอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

- ปอ.ม.141 “ผู้ใดถอน ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ๆ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในการยึด อายัด หรือรักษาสິงนั้น ๆ” มีความผิดตามมาตรา 141 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ปอ.ม.142 “ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึดรักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน” มีความผิดตามมาตรา 142 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5.อำนาจในการจับกุม

อำนาจในการจับกุมนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายได้ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2535 และตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 เท่านั้นส่วนพระราชบัญญัติอื่นมิได้ให้อำนาจไว้ ในทางปฏิบัติพนักงานเจ้าหน้าที่จะไม่เป็นผู้จับโดยตรง แต่จะขอความร่วมมือจากตำรวจเข้าร่วมในการจับกุมด้วย

6.อำนาจในการค้น

อำนาจในการค้น นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเฉพาะ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ.2535 และพ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เท่านั้น

• การค้นตัวบุคคล

ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

• การค้นในที่รโหฐาน

ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจเป็นผู้ค้น และเข้ากรณี 5 กรณี

(1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(3) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

(5) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา 78 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

• วิธีค้น

1. ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ทำการค้นในที่รโหฐาน สั่งเจ้าของหรือคนอยู่ในนั้นหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น ให้อยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย ทั้งนี้ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมาย หรือถ้าค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง

2. ถ้ามีเหตุอันสมควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้เอาสิ่งของที่ต้องการพบซุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้นได้ ดังบัญญัติไว้ตาม มาตรา 85 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3. ในกรณีค้นหาสิ่งของที่หาย ถ้าพอทำได้จะให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของนั้นหรือผู้แทนของเขา ไปกับเจ้าพนักงานในการค้นนั้นด้วยก็ได้

• เวลาในการค้น

การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก เว้นแต่

1. เมื่อลงมือคั้นในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะคั้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

2. ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้คั้นได้เป็นพิเศษ จะทำการคั้นในเวลากลางคืนก็ได้

3. การคั้นเพื่อจับผู้ร้ายจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

- **เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจคั้น**

ในกรณีที่คั้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้ที่มีชื่อในหมายคั้นหรือผู้รักษาการแทน ซึ่งต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น

ดังนั้นการคั้นต้องคั้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่ หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้น หรือบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานได้ร้องขอให้มาเป็นพยาน ตามมาตรา 102 วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยการคั้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าคั้นผู้หญิงต้องให้เจ้าพนักงานที่เป็นผู้หญิงเป็นผู้คั้น

2.2 สรุปเรื่องการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอ ตาม พ.ร.บ. ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.ยา พ.ศ.2510	<p>มาตรา 91 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังนี้</p> <p>(1) เข้าไปในสถานที่ผลิตยา ขยายยา นำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร หรือสถานที่เก็บยา ในระหว่างเวลาทำการ</p> <p>(2) นำยาในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์</p> <p>(3) ในกรณีมีเหตุอันสมควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิด อาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบยา และอาจยึดหรืออายัดยาและเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตลอดจนภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาและเอกสารที่เกี่ยวกับยาดังกล่าวได้</p> <p>(4) ประกาศผลการตรวจสอบ หรือวิเคราะห์คุณภาพของยาตาม (2) ให้ประชาชนทราบ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ</p> <p>(5) ในกรณีที่ปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ายาใดเป็นยาที่ไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ยา หรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ยา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกเก็บหรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตผลิตยา ผู้รับอนุญาตขยายยา หรือผู้รับอนุญาตนำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักรจัดเก็บยาดังกล่าวของตนคืนภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และมีอำนาจทำลายยาดังกล่าวเสียได้</p>	<p>1.สาธารณสุขอำเภอและกิ่งอำเภอเฉพาะในเขตจังหวัดที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p> <p>2.เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุขระดับ 6 ขึ้นไปเฉพาะในเขตจังหวัดที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p> <p>3.เภสัชกรหัวหน้าฝ่ายเภสัชกรรมชุมชนและเภสัชกรที่ได้รับมอบหมายในโรงพยาบาลชุมชนเฉพาะในเขตอำเภอที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p>	<p>ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ</p>

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522	<p>มาตรา 49 ในการปฏิบัติภารกิจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังนี้</p> <p>(1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก ผลิต จำหน่ายสถานที่เก็บยาเสพติดให้โทษ หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม</p> <p>(3) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติดให้โทษซุกซ่อนอยู่</p> <p>(4) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>(5) ยึดหรืออายัดยาเสพติดให้โทษที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐ</p> <p>2. เกสเซอร์ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป</p> <p>3. นักเทคนิคการแพทย์และเจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป</p> <p>4. สาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอ</p>	<p>1) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและเอกสารมอบหมายตามมาตรา 49 วรรคสองและหนังสือแสดงเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ ต่อผู้ครอบครองสถานที่นั้นทุกครั้ง</p> <p>2) การใช้อำนาจหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับ 3-6 ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาล แล้วแต่กรณี</p> <p>3) การใช้อำนาจค้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้นรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปบันทึกเหตุอันควรเชื่อตามสมควร</p> <p>4) หากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไปหรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าซึ่งมียศตั้งแต่พันตำรวจโทขึ้นไป</p>

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518	<p>มาตรา 49 ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังนี้</p> <p>1) เข้าไปในสถานที่ผลิต ขาย นำเข้าหรือสถานที่เก็บ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในระหว่างเวลาทำการ</p> <p>2) นำวัตถุออกฤทธิ์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ</p> <p>3) กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจยึดหรืออายัดวัตถุออกฤทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตลอดจนภาชนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี</p>	<p>1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐ</p> <p>2. เกสัชกร โรงพยาบาลรัฐ</p> <p>3. นักเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลรัฐ</p> <p>4. นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ โรงพยาบาลรัฐ</p> <p>5. เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป โรงพยาบาลรัฐ</p> <p>6. สาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอ</p> <p>7. นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอ</p>	<p>1) การใช้อำนาจหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระดับ 3-6 ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาล แล้วแต่กรณี</p> <p>2) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้รับอนุญาตหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ</p>

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ. 2522	<p>มาตรา 43 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังนี้</p> <p>(1) เข้าไปในสถานที่ผลิตอาหารเก็บอาหารสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่ทำการของผู้ผลิตผู้เก็บรักษาผู้จำหน่ายรวมทั้งสถานที่ทำการของผู้นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งอาหารในระหว่างเวลาทำการ</p> <p>(2) ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบอาหารและอาจยึดหรืออายัดอาหารและเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตลอดจนภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุอาหารและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาหารดังกล่าวได้</p> <p>(3) นำอาหารในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์</p> <p>(4) ยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิดอนามัยของประชาชนเพื่อตรวจพิสูจน์</p> <p>(5) ยึดหรืออายัดอาหารไม่บริสุทธิ์อาหารปลอมหรืออาหารผิดมาตรฐานหรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิดอนามัยของประชาชนหรือที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เภสัชกร โรงพยาบาลรัฐ 2.สาธารณสุขอำเภอ และสาธารณสุขกิ่งอำเภอ 3.นักวิชาการสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอและสถานีอนามัย 4.พยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอและสถานีอนามัย 5.เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข พยาบาลเทคนิค เจ้าพนักงานเภสัชกรรม เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอและสถานีอนามัย 	<p>แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. ในอาหารทุกชนิด เฉพาะในเขตจังหวัดที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p>

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.เครื่องสำอาง พ.ศ. 2535	<p>มาตรา 38 เมื่อปรากฏว่าผู้ผลิตผู้นำเข้าหรือผู้ขายใดกระทำความผิดให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับอนุมัติจากเลขาธิการมีอำนาจจับกุมผู้นั้นส่งพนักงานสอบสวน</p> <p>มาตรา 39 กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้</p> <p>(1) เข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า เก็บหรือขายเครื่องสำอางหรือเข้าไปในยานพาหนะ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบเครื่องสำอาง ภาชนะบรรจุ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องสำอาง รวมตลอดทั้งวิธีการผลิต วิธีการเก็บรักษาในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการ</p> <p>(2) นำเครื่องสำอางหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นเครื่องสำอางในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์</p> <p>(3) ค้น ยึดหรืออายัดเครื่องสำอาง ภาชนะบรรจุ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องสำอาง</p> <p>(4) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>มาตรา 45 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดหรือจะสั่งให้ผู้ผลิตผู้นำเข้า ผู้ขายหรือผู้ครอบครองจัดเก็บและทำลายหรือส่งมอบเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ เครื่องสำอางปลอม หรือผิดมาตรฐานนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดก็ได้</p>	<p>1.สาธารณสุขอำเภอและกิ่งอำเภอเฉพาะในเขตจังหวัดที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p> <p>2.เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุขระดับ 6 ขึ้นไปเฉพาะในเขตจังหวัดที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p> <p>3.เภสัชกรหัวหน้าฝ่ายเภสัชกรรมชุมชนและเภสัชกรที่ได้รับมอบหมายในโรงพยาบาลชุมชนเฉพาะในเขตอำเภอที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p>	<p>1) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 39 (1) ให้กระทำการต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะหรือถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อยู่ในที่นั้นก็ให้กระทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอมาเป็นพยานถ้าไม่เป็นการเร่งด่วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะนั้นทราบล่วงหน้าตามสมควรก่อน</p> <p>2) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 39 พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะที่มีให้มีการเสียหายหรือกระจัดกระจายเท่าที่กระทำได้</p> <p>3) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ</p>

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.เครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551	<p>มาตรา 61 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังนี้</p> <p>(1) เข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า หรือขายและสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือแพทย์ในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) นำเครื่องมือแพทย์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์</p> <p>(3) ยึดหรืออายัดเครื่องมือแพทย์รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้วัตถุใดที่สงสัยว่าจะเป็นความผิด หรือน่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตลอดจนภาชนะบรรจุหีบห่อ ฉลาก เอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือแพทย์ดังกล่าว</p> <p>(4) ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(5) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่</p>	<p>1.สาธารณสุขอำเภอเฉพาะในเขตอำเภอที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ</p> <p>2.เภสัชกรที่ได้รับมอบหมายในโรงพยาบาลชุมชนเฉพาะในเขตอำเภอที่ตั้ง</p>	ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.ก.ป้องกันการใช้สาร ระเหย พ.ศ.2533	มาตรา 19 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า ขายหรือสถานที่เก็บสารระเหยในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้และในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ อาจยึดสารระเหย ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐ 2. เกสัชกร โรงพยาบาลรัฐ 3. นักเทคนิคการแพทย์โรงพยาบาลรัฐ 4. นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ โรงพยาบาลรัฐ 5. เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป โรงพยาบาลรัฐ 6. สาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอ 	ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	<p>มาตรา 52 เมื่อปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ผลิตผู้นำเข้าผู้ส่งออกหรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องได้หากเป็นกรณีมีเหตุอันสมควรจะอนุญาตให้ผู้นั้นส่งออกไปซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อคืนให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้จัดส่งวัตถุอันตรายก็ได้</p> <p>ถ้าปรากฏว่าไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบวัตถุอันตรายนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่กำหนดเพื่อทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี</p> <p>ในกรณีที่วัตถุอันตรายนั้นอาจจำหน่ายได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการขายทอดตลาดหรือขายให้แก่หน่วยงานของรัฐภายในสามเดือนนับแต่วันได้รับมอบเงินที่ขายได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายให้คืนแก่เจ้าของแต่ถ้าพ้นกำหนดสามเดือนดังกล่าวแล้วยังจำหน่ายไม่ได้ก็ให้มีอำนาจสั่งให้ทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี</p> <p>มาตรา 53 เมื่อปรากฏว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำการเช่นนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้นั้นเพื่อส่งพนักงานสอบสวน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกสัชกร โรงพยาบาลรัฐ 2. สาธารณสุขอำเภอ และสาธารณสุขกิ่งอำเภอ 3. นักวิชาการสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอและสถานีอนามัย 4. พยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอและสถานีอนามัย 5. เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข พยาบาลเทคนิค เจ้าพนักงานเภสัชกรรม เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขกิ่งอำเภอและสถานีอนามัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1) อำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตจังหวัดที่ตนมีอำนาจดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ 2) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ	เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข	หมายเหตุ
พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (ต่อ)	<p>มาตรา 54 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เข้าไปในสถานที่ประกอบการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย สถานที่ผลิตวัตถุอันตรายสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายหรือสถานที่ที่สงสัยว่าเป็นสถานที่เช่นนั้นในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าวหรือเข้าไปในพาหนะที่บรรทุกวัตถุอันตรายหรือสงสัยว่าบรรทุกวัตถุอันตรายเพื่อตรวจสอบวัตถุอันตรายภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายสมุดบัญชีเอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับวัตถุอันตราย</p> <p>(2) นำวัตถุอันตรายหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นวัตถุอันตรายในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ</p> <p>(3) ตรวจสอบกักยึดหรืออายัดวัตถุอันตรายภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายสมุดบัญชีเอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่ามีการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(4) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณา</p>		

2.3 ขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

1. ตรวจสอบการดำรงตำแหน่งของข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

2. กรณีการจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ยา พ.ศ.2510 , พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ.2522 พ.ร.บ.เครื่องสำอาง พ.ศ.2535 , พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และพ.ร.บ.เครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551 ให้หน่วยงานรวบรวมรายชื่อข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอมัติบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

2.1 แบบคำขอมัติบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่

2.2 สำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการ / สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

2.3 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ฉบับจริงที่มีการพิมพ์รายละเอียดลงในบัตรเรียบร้อยแล้ว เช่นชื่อตำแหน่ง สังกัด ฯลฯ ตาม พ.ร.บ. ต่างๆพร้อมติดรูปถ่าย(รูปถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน)โดยขอให้ตรวจสอบรูปถ่ายเครื่องแบบ ระดับ อินทรรณู (เครื่องหมายบนป่า) ให้ตรงกับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน

2.4 สำเนาบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามข้อ 2.3จากนั้นให้หน่วยงานจัดทำหนังสือขอบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมส่งเอกสารหลักฐานประกอบคำขอฯ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ขอให้หน่วยงานรวบรวมรายชื่อผู้ขอมัติแยกตาม พ.ร.บ. ต่างๆ โดยบันทึก (save) รายชื่อผู้ขอมัติลงแผ่นซีดีเสนอผ่านสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อส่งต่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเสนอเลขาธิการฯ หรือปลัดกระทรวงสาธารณสุข ลงนาม ตามขั้นตอนต่อไป

3. กรณีการจัดทำบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518/พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และเอกสารมอบหมายฯ และ พ.ร.ก.ป้องกันการใช้อาวุธ พ.ศ.2533 ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดจัดทำแล้วนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม (ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ 2147/2547 /คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ 1584/2547 และประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.ก.ป้องกันการใช้อาวุธ พ.ศ. 2555 ที่ได้มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกบัตรฯ

4. การตรวจสอบบัตรหลังการลงนามให้ปรากฏความครบถ้วน ดังนี้

4.1 ประทับตราหน่วยงาน

4.2 แสดงเลขที่บัตร

4.3 แสดงวันเดือนปี ที่ ออกบัตรและวันหมดอายุ

4.4 การลงลายมือชื่อ และ ตำแหน่ง ของผู้ลงนามบัตร

5. ระยะเวลาในการได้รับบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ 2หลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้รับคำขอจะใช้เวลาประมาณ 2-3 สัปดาห์ หรืออาจน้อยกว่านั้น แล้วแต่กรณีหากผู้ลงนามไม่ติดราชการอื่น โดยหลังจากผู้มีอำนาจลงนามในบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จะจัดทำหนังสือขอส่งบัตรให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต่อไป

6. กรณีมีข้อสงสัยให้ติดต่อสอบถามที่ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โทร

02-5907312

คำขอมีบัตรประจำตัว หรือขอมีบัตรประจำตัวใหม่
ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2542

(เขียนที่).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าชื่อ.....ชื่อสกุล.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....หมู่โลหิต.....
มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....
หมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้.....

เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภท.....
รับราชการ/ปฏิบัติงาน/เคยสังกัด แผนก/งาน.....ฝ่าย/ส่วน.....
กอง/สำนัก.....กรม/เทศบาล/องค์การ.....กระทรวง/ทบวง.....
ตำแหน่ง.....ระดับ/ยศ.....
มีความประสงค์ขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นต่อ.....

- กรณี 1. ขอมีบัตรครั้งแรก
2. ขอมีบัตรใหม่ เนื่องจาก บัตรหมดอายุ บัตรหายหรือถูกทำลาย
หมายเลขบัตรเดิม.....(ถ้าทราบ)
3. ขอเปลี่ยนบัตร เนื่องจาก เปลี่ยนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/เลื่อนยศ
 เปลี่ยนชื่อตัว เปลี่ยนชื่อสกุล เปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล
 ชำรุด อื่น ๆ.....
- ได้แนบบรูปถ่ายสองใบมาพร้อมกับคำขอนี้แล้วและ หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)ผู้ทำคำขอ

(.....)

หมายเหตุ ให้ขีดฆ่าข้อความที่ไม่ต้องการออก แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง และหรือ หน้าข้อความที่ใช้

แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแต่ละพระราชบัญญัติ

<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin-bottom: 10px;"></div> <p>เลขประจำตัวประชาชนของผู้มีบัตร</p> <p>ชื่อ.....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p>สังกัด.....</p> <p>เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘</p> <p>(ลงชื่อ).....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p style="text-align: right;">ผู้ออกบัตร</p> <p>ลายมือชื่อผู้ถือบัตร หมุ่โลหิต.....</p>	<div style="text-align: center;"> <p>บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘</p> <p>เลขที่...../.....</p> <p>ส่วนราชการ.....</p> <p>วันออกบัตร...../...../.....</p> <p>วันหมดอายุ...../...../.....</p> </div>
<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin-bottom: 10px;"></div> <p>เลขประจำตัวประชาชนของผู้มีบัตร</p> <p>ชื่อ.....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p>สังกัด.....</p> <p>เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนด ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓</p> <p>(ลงชื่อ).....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p style="text-align: right;">ผู้ออกบัตร</p> <p>ลายมือชื่อผู้ถือบัตร หมุ่โลหิต.....</p>	<div style="text-align: center;"> <p>บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓</p> <p>เลขที่...../.....</p> <p>ส่วนราชการ.....</p> <p>วันออกบัตร...../...../.....</p> <p>วันหมดอายุ...../...../.....</p> </div>
<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin-bottom: 10px;"></div> <p>เลขประจำตัวประชาชนของผู้มีบัตร</p> <p>ชื่อ.....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p>สังกัด.....</p> <p>เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒</p> <p>(ลงชื่อ).....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p style="text-align: right;">ผู้ออกบัตร</p> <p>ลายมือชื่อผู้ถือบัตร หมุ่โลหิต.....</p>	<div style="text-align: center;"> <p>บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒</p> <p>เลขที่...../.....</p> <p>ส่วนราชการ.....</p> <p>วันออกบัตร...../...../.....</p> <p>วันหมดอายุ...../...../.....</p> </div>
<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin-bottom: 10px;"></div> <p>เลขประจำตัวประชาชนของผู้มีบัตร</p> <p>ชื่อ.....</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p>สังกัด.....</p> <p>เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑</p> <p>(ลงชื่อ).....</p> <p>เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้ออกบัตร</p> <p>ลายมือชื่อผู้ถือบัตร</p>	<div style="text-align: center;"> <p>บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>เลขที่...../.....</p> <p>วันออกบัตร...../...../.....</p> <p>วันหมดอายุ...../...../.....</p> </div>

บทที่ 3

ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค

งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ การปกป้อง ดูแล และการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย และสมประโยชน์ ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพแต่ละประเภท มีดังนี้

3.1 อาหาร

อาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 หมายถึง ของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิต ได้แก่

(1) วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ต้ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือในรูปลักษณะใด ๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี

(2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

การพิจารณาความปลอดภัย คุณภาพ และกรรมวิธีการผลิตของผลิตภัณฑ์อาหารในเบื้องต้น รวมไปถึงพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่ผลิต หรือนำเข้าอาหาร การแสดงฉลาก และการโฆษณา ก่อนที่จะทำการผลิต หรือนำเข้าเพื่อจำหน่าย ตลอดจนก่อนการทำการโฆษณา ซึ่งระดับความเข้มงวดในการกำกับดูแลนั้นจะขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยง หรือความถูกต้องทางวิชาการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ สถานที่ผลิต ผลิตภัณฑ์อาหาร และการโฆษณาอาหาร เพื่อประโยชน์ในการควบคุมอาหาร ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้จำแนกอาหารโดยแบ่งตามระดับความเสี่ยงเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาหารควบคุมเฉพาะ

คือ อาหารที่ต้องควบคุมและกำกับดูแลอย่างเข้มงวดที่สุด เนื่องจากเป็นประเภทอาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคอย่างรุนแรง และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ซึ่งในปัจจุบันมี 7 รายการ ได้แก่

1. นมดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก
2. อาหารทารกและอาหารสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก
3. อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก
4. อาหารสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก
5. วัตถุเจือปนอาหาร
6. ชัยคลาเมต
7. สตีวียอลไกลโคไซด์

กลุ่มที่ 2 อาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน

คือ อาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคแต่ไม่รุนแรงเท่ากับกลุ่มแรกโดยอันตรายที่เกิดขึ้นอาจมาจากกระบวนการผลิตหรือกรรมวิธีการผลิตอาหารนั้น ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต ซึ่งในปัจจุบันมี 39 รายการ ได้แก่

1. นมโค	3. ผลิตภัณฑ์ของนม	5. ไอศกรีม
2. นมปรุงแต่ง	4. นมเปรี้ยว	6. อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

7. เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	19. น้ำแร่ธรรมชาติ	31. เนยเทียม เนยผสม
8. น้ำมันถั่วลิสง	20. ซอสบางชนิด	ผลิตภัณฑ์เนยเทียม
9. น้ำมันปาล์ม	21. ผลิตภัณฑ์ปรุงรสที่ได้จาก	และผลิตภัณฑ์เนยผสม
10. น้ำมันมะพร้าว	การย่อยโปรตีนของถั่วเหลือง	32. อาหารกึ่งสำเร็จรูป
11. ซีอิ๊วขาว	22. น้ำปลา	33. น้ำผึ้ง
12. ข้าวเติมวิตามิน	23. น้ำเกลือปรุงอาหาร	34. แยม เยลลี่ และมาร์มาเลด
13. เกลือบริโภค	24. น้ำส้มสายชู	ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
14. เครื่องดื่มเกลือแร่	25. น้ำมันและไขมัน	35. ไข่เยี่ยวม้า
15. ชา	26. น้ำมันเนย	36. น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
16. กาแฟ	27. คริม	37. น้ำแข็ง
17. ชาสมุนไพร	28. เนย	38. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
18. น้ำนมถั่วเหลืองในภาชนะบรรจุ	29. เนยแข็ง	39. รอยัลเยลลี่และผลิตภัณฑ์
ที่ปิดสนิท	30. เนยใสหรือกึ่ง	รอยัลเยลลี่

กลุ่มที่ 3 อาหารที่ต้องมีฉลาก

คือ อาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคค่อนข้างต่ำกว่า 2 กลุ่มแรก แต่มักประสบปัญหาเกี่ยวกับการหลอกลวงผู้บริโภค จึงต้องมีการบังคับให้แสดงฉลากควบคู่ไปกับการควบคุมคุณภาพมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ซึ่งในปัจจุบันมี 10 รายการ ได้แก่

1. แป้งข้าวกล้อง	7. หมากฝรั่งและลูกอม
2. วุ้นสำเร็จรูปและขนมเยลลี่	8. อาหารพร้อมปรุงและอาหารสำเร็จรูปที่
3. อาหารฉายรังสี	พร้อมบริโภคทันที
4. ซอสในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	9. ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์
5. วัตถุแต่งกลิ่นรส	10. อาหารที่ได้จากเทคนิคการตัดแปร
6. ขนมปัง	พันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม

กลุ่มที่ 4 อาหารทั่วไป

คือ กลุ่มของอาหารที่อยู่นอกเหนือจากอาหารใน 3 กลุ่มแรก เป็นอาหารซึ่งมีจุดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่ำหรือไม่จำเป็นต้องควบคุมในส่วนของการผลิตและการแปรรูปอย่างเข้มงวด ได้แก่ สัตว์และผลิตภัณฑ์, พืชและผลิตภัณฑ์, สารสกัด/สารสังเคราะห์, สารอาหาร, แป้งและผลิตภัณฑ์, ผลิตภัณฑ์สำหรับทำอาหารชนิดต่างๆ ที่ยังไม่พร้อมบริโภค, เครื่องปรุงรส, น้ำตาล และเครื่องเทศ

อาหารที่ไม่ต้องขอ อย.

1. กลุ่มอาหารทั่วไปที่ไม่มีการตัดแต่ง
 - 1.1 สัตว์และผลิตภัณฑ์ ยังไม่ได้ตัดแต่ง ยังไม่พร้อมเอาไปทำอาหาร ไม่ได้บด หั่น สับ แล่ ไม่หมัก รมควัน ตากแดด อบ ไม่หมักดอง ไม่โดนความร้อน เช่น ปลาหมึกทั้งตัว กุ้งสดทั้งตัว ปลาสด หอย เป็นต้น
 - 1.2 พืชและผลิตภัณฑ์ ไม่ได้ตัดแต่ง ไม่ทำให้แห้ง ไม่หมักดอง ยังไม่ได้ตัดหั่น เช่น ถั่วลิสงทั้งหวี ผลไม้ที่เลือกเป็นกิโล เป็นต้น
2. อาหารพร้อมปรุงหรืออาหารพร้อมบริโภคที่ผู้ผลิตหรือผู้ปรุงเป็นผู้จำหน่ายโดยตรงแก่ผู้บริโภค

ฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร

อาหารในภาชนะบรรจุที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภคฉลากจะต้องแสดงข้อความภาษาไทย และอย่างน้อยจะต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

1. ชื่ออาหาร
2. เลขสารบบอาหาร
3. ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุหรือผู้นำเข้า หรือสำนักงานใหญ่แล้วแต่กรณี
 - 3.1 อาหารที่ผลิตในประเทศ ให้แสดงชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุ หรือแสดงชื่อและที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ของผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุก็ได้ โดยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้ กำกับไว้ด้วย
 - 3.1.1 ข้อความว่า “ผู้ผลิต” หรือ “ผลิตโดย” สำหรับกรณีเป็นผู้ผลิต
 - 3.1.2 ข้อความว่า “ผู้แบ่งบรรจุ” หรือ “แบ่งบรรจุโดย” สำหรับกรณีเป็นผู้แบ่งบรรจุ
 - 3.1.3 ข้อความว่า “สำนักงานใหญ่” สำหรับกรณีเป็นผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุที่ประสงค์จะแสดงชื่อและที่ตั้งของสำนักงานใหญ่
 - 3.2 อาหารนำเข้าจากต่างประเทศ ให้แสดงชื่อและที่ตั้งของผู้นำเข้าโดยมีข้อความว่า “ผู้นำเข้า” หรือ “นำเข้าโดย” กำกับ และแสดงชื่อและประเทศของผู้ผลิตด้วย
4. ปริมาณของอาหารเป็นระบบเมตริก เช่น น้ำหนักสุทธิ หรือ ปริมาตรสุทธิ
5. ส่วนประกอบที่สำคัญ เป็นร้อยละของน้ำหนักโดยประมาณเรียงตามลำดับปริมาณจากมากไปน้อย
6. *ข้อความว่า “ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร : มี.....” กรณีมีการใช้เป็นส่วนประกอบของอาหาร หรือ “ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร : อาจมี.....” กรณีมีการปนเปื้อนในกระบวนการผลิตแล้วแต่กรณี โดยสารก่อภูมิแพ้ หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน ได้แก่
 - 6.1 ธัญพืชที่มีส่วนประกอบของกลูเตน ได้แก่ ข้าวสาลี โรน บาร์เลย์ โอ๊ต สเปล์ทหรือสายพันธุ์ลูกผสมของธัญพืชดังกล่าว และผลิตภัณฑ์จากธัญพืชที่มีส่วนประกอบของกลูเตนดังกล่าว
 - 6.2 สัตว์น้ำที่มีเปลือกแข็ง เช่น ปู กุ้ง กุ้งล็อบสเตอร์ เป็นต้น และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่มีเปลือกแข็ง
 - 6.3 ไข่ และผลิตภัณฑ์จากไข่
 - 6.4 ปลา และผลิตภัณฑ์จากปลา
 - 6.5 ถั่วลิสง ถั่วเหลือง และผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลือง
 - 6.6 นม และผลิตภัณฑ์จากนม รวมถึงแลคโตส
 - 6.7 ถั่วที่มีเปลือกแข็ง และผลิตภัณฑ์จากถั่วที่มีเปลือกแข็ง เช่น อัลมอนต์ วอลนัทพีแคน เป็นต้น
 - 6.8 ซัลไฟต์ ที่มีปริมาณมากกว่าหรือเท่ากับ ๑๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
7. *แสดงชื่อกลุ่มหน้าที่ของวัตถุเจือปนอาหารร่วมกับชื่อเฉพาะ หรือแสดงกลุ่มหน้าที่ของวัตถุเจือปนอาหารร่วมกับตัวเลขตาม International Numbering System: INS for Food Additives ถ้ามีการใช้หรือมีวัตถุเจือปนอาหารติดมากับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหาร เป็นส่วนประกอบของอาหารในปริมาณที่เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของการใช้วัตถุเจือปนอาหาร และให้แสดงข้อความดังต่อไปนี้ด้วยแล้วแต่กรณี
 - 7.1 “สีธรรมชาติ” หรือ “สีสังเคราะห์” ตามด้วยชื่อเฉพาะ หรือตัวเลขตาม International Numbering System: INS for Food Additives แล้วแต่กรณี
 - 7.2 ชื่อกลุ่มหน้าที่ตามด้วยชื่อเฉพาะ สำหรับกรณีวัตถุปรุงแต่งรสอาหาร และวัตถุที่ให้ความหวานแทนน้ำตาล

8. ข้อความว่า “แต่งกลิ่นธรรมชาติ” “แต่งกลิ่นเลียนธรรมชาติ” “แต่งกลิ่นสังเคราะห์” “แต่งรสธรรมชาติ” หรือ “แต่งรสเลียนธรรมชาติ” ถ้ามีการใช้แล้วแต่กรณี
9. *แสดงวัน เดือนและปี สำหรับอาหารที่มีอายุการเก็บไม่เกิน 90 วัน หรือแสดงวัน เดือน และปีหรือเดือน และปี สำหรับอาหารที่มีอายุการเก็บเกิน 90 วัน โดยมีข้อความว่า “ควรบริโภคก่อน” กำกับไว้ด้วย และอาจกำหนดให้แสดงข้อความ “ผลิต” หรือ “หมดอายุ” ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาหารนั้น
10. คำเตือน (ถ้ามี)
11. ข้อแนะนำในการเก็บรักษา (ถ้ามี)
12. วิธีปรุงเพื่อรับประทาน (ถ้ามี)
13. วิธีการใช้และข้อความที่จำเป็น สำหรับอาหารที่มุ่งหมายจะใช้กับทารกหรือเด็กอ่อน หรือบุคคลกลุ่มใด โดยเฉพาะ
14. ข้อความที่กำหนดเพิ่มเติมตามบัญชีแนบท้ายประกาศ
15. ข้อความที่ต้องมีสำหรับอาหารที่มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

หมายเหตุ* การแสดงฉลากตามข้อ 6, 7 และ 9 เป็นการแสดงฉลากประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 3 ธันวาคม 2557 ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าอาหารที่ได้จัดทำฉลากไว้ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับให้ทำการแก้ไขฉลากให้ถูกต้องตามประกาศฉบับนี้ และฉลากเดิมที่เหลือก่อนวันที่ประกาศบังคับใช้ให้ใช้ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินวันที่ 2 ธันวาคม 2559

ฉลากของอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออกจะแสดงข้อความเป็นภาษาใดก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องระบุ

1. ประเทศผู้ผลิต
 2. เลขสารบบอาหาร หรือเลขสถานที่ผลิตอาหาร หรือชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิตอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้
- อาหารในภาชนะบรรจุที่ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว นอกจากต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับนั้นๆ ต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 182) พ.ศ.2541 เรื่อง ฉลากโภชนาการและประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 219) พ.ศ.2544 เรื่อง ฉลากโภชนาการ (ฉบับที่ 2) กำหนดให้อาหารดังต่อไปนี้ เป็นอาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ

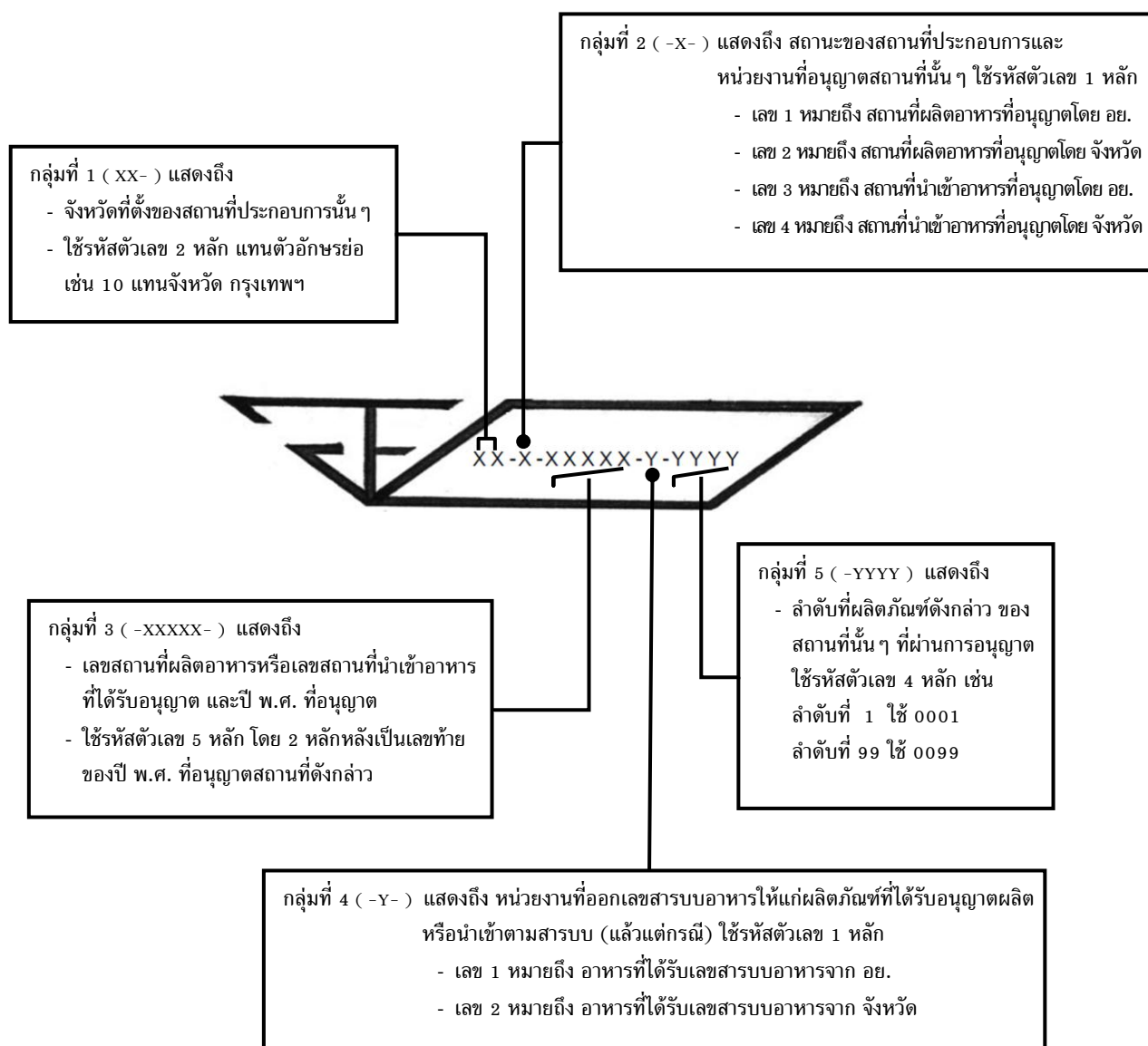
1. อาหารที่มีการกล่าวอ้างทางโภชนาการ
 2. อาหารที่มีการใช้คุณค่าในการส่งเสริมการขาย
 3. อาหารที่ระบุกลุ่มผู้บริโภคในการส่งเสริมการขาย
 4. อาหารอื่นตามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหาร
- ทั้งนี้อาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันทีบางชนิดในภาชนะบรรจุพร้อมจำหน่ายต่อผู้บริโภค 5 ชนิด ได้แก่ มัันฝรั่งทอดหรืออบกรอบ, ข้าวโพดคั่วทอดหรืออบกรอบ, ข้าวเกรียบหรืออาหารขบเคี้ยวชนิดพอง, ขนมปังกรอบหรือแครกเกอร์หรือบิสกิต และเวเฟอร์สอดไส้ ต้องแสดงฉลากตามแบบ GDA (Guideline Daily Amounts) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 305) (พ.ศ.2550) เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันทีบางชนิด และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันทีบางชนิด (ฉบับที่ 2) ด้วย

ซึ่งรายละเอียดของประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวสามารถสืบค้นได้จากเว็บไซต์สำนักงานอาหาร http://iodinethailand.fda.moph.go.th/food_54/law/index.php

ความหมายของเลขสารบบอาหารในเครื่องหมาย อย.

เลขสารบบอาหาร คือ เลขประจำตัวของผลิตภัณฑ์อาหาร จะเป็นเลข 13 หลัก แสดงอยู่ภายในกรอบเครื่องหมาย อย. ซึ่งเลขสารบบอาหารนี้จะระบุข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถานที่ และข้อมูลผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ประกอบด้วยตัวเลข 13 หลัก ที่แสดงถึงข้อมูลสำคัญ 2 ชุด ได้แก่

- ชุดแรก (XX-X-XXXXX) คือ ข้อมูลสถานที่ประกอบการ ประกอบด้วยตัวเลข 8 หลัก
- ชุดหลัง (Y-YYYY) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยตัวเลข 5 หลัก

ตัวอย่างเช่น น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท เลขสารบบอาหาร 72-2-08545-2-0205 หมายความว่า น้ำดื่มนี้ผลิตที่จังหวัดสุพรรณบุรี (หมายเลข 72 อ่างอิงจารรหัสจังหวัดของกระทรวงมหาดไทย) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นผู้อนุญาต (หมายเลข 2 อาหารที่ได้รับเลขสารบบอาหารจากจังหวัด) เป็นสถานที่ผลิตน้ำดื่มที่มาขึ้นบัญชีเป็นลำดับที่ 85 (หมายเลข 085) ในปีพ.ศ. 2545 (หมายเลข 45) ได้รับเลขสารบบอาหารจากจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นลำดับที่ 205 ของสถานที่นั้น เป็นต้น

การโฆษณาอาหาร

ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 กำหนดให้ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาคุณสมบัติ คุณภาพ หรือสรรพคุณ ของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์หรือทางหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น หรือด้วยวิธีอื่นใด เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ต้องนำเสียง ภาพ ภาพยนตร์หรือข้อความที่จะโฆษณาดังกล่าวนั้นให้ผู้อนุญาตตรวจพิจารณา ก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะโฆษณาได้

ลักษณะเลขอนุญาตโฆษณาอาหาร จะใช้อักษรย่อ คือ “ขอ.” ตามด้วยเลขที่อนุญาต/ปี พ.ศ.ที่ได้รับอนุญาต เช่น ขอ.99/2552 เป็นต้น

การโฆษณาอาหารที่ไม่ต้องขออนุญาต

1. การโฆษณาที่ไม่มีการให้ข้อมูลที่เป็นการกล่าวอ้างหรือทำให้เข้าใจว่าอาหารนั้นมีสรรพคุณ คุณภาพ คุณประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการแสดงข้อมูลด้วยภาพ ข้อความ สัญลักษณ์หรืออื่นใดก็ตาม

2. การให้ข้อมูลทางวิชาการ ที่ไม่มีความเชื่อมโยงให้เข้าใจว่าเป็นสรรพคุณ คุณภาพ คุณประโยชน์ของอาหารใดโดยเฉพาะ และไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการค้า ทั้งนี้การให้ข้อมูลทางวิชาการจะต้องเป็นการให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ เช่น แสดงทั้งข้อดี-ข้อเสีย ข้อจำกัดต่างๆ เป็นต้น

3. การโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย เช่น การลด แลก แจก แถมของรางวัล ซึ่งโชค โดยไม่มีการแสดงสรรพคุณ คุณภาพ คุณประโยชน์ของอาหาร

ลักษณะการโฆษณาอาหารที่ผิดกฎหมายเกินจริงหรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

ตัวอย่างข้อความที่ไม่อนุญาตในการโฆษณาอาหาร รวมถึงการใช้ภาพที่สื่อให้เข้าใจได้ในความหมายเดียวกัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. สื่อสรรพคุณทางยา ช่วยบำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคต่างๆ เช่น อ้างว่าสามารถรักษาโรคเบาหวาน ป้องกันโรค ลดอัตราการเกิดมะเร็ง ลดความเสี่ยงการเกิดมะเร็งผิวหนัง ป้องกันการเกิดมะเร็งบางชนิด ลดการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก ข้อเสียมูมาตอยด์ ช่วยบรรเทาต้อหิน ต้อกระจก บำรุงหัวใจ ลดความเสี่ยงเป็นเส้นเลือดอุดตัน ลด/ล้างสารพิษ สร้างภูมิคุ้มกัน เป็นต้น

2. สื่อสรรพคุณที่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปร่าง ลักษณะ และโครงสร้างของอวัยวะในร่างกาย เช่น อ้างว่าลดความอ้วนไม่ว่าจะเป็นทั้งหมดหรือบางส่วน ทำให้หน้าเล็ก เรียว แหลม เพิ่มส่วนสูง ขยายขนาดหน้าอก ขยายและเพิ่มขนาดอวัยวะเพศ เป็นต้น

3. สื่อสรรพคุณทางเครื่องสำอาง เช่น ทำให้ผิวขาว เต่งตึง ลดเลือนริ้วรอย ทำให้ผิวพรรณขาวอมชมพู ลดปัญหาฝ้า กระ จุดด่างดำ ชะลอความแก่ของเซลล์ผิว เป็นต้น

4. สื่อสรรพคุณว่ามีผลต่อการกระทำหน้าที่ของอวัยวะและส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น เพิ่มพัฒนาการทางสมอง บำรุงสายตา หัวใจ ประสาท ลดความเมื่อยล้า ฟันฟุสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น

อนึ่งการกล่าวอ้างสรรพคุณทางสุขภาพของอาหาร (Health claim) ต้องมีงานวิจัยที่มีการทดลองถึงผลลัพธ์ของผลิตภัณฑ์ในคนและงานวิจัยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่เชื่อถือได้ และได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนทำการโฆษณา

ทั้งนี้สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาหารเพิ่มเติมได้ที่ :

http://iodinethailand.fda.moph.go.th/food_54/

3.2 ยา

ยา ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 หมายถึง

(1) วัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาที่รัฐมนตรีประกาศ

(2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยของมนุษย์หรือสัตว์

(3) วัตถุที่เป็นเภสัชเคมีภัณฑ์หรือเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป หรือ

(4) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์

วัตถุตาม (1) (2) หรือ (4) ไม่หมายความรวมถึง

(ก) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการเกษตรหรือการอุตสาหกรรมตามที่รัฐมนตรีประกาศ

(ข) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นอาหารสำหรับมนุษย์ เครื่องกีฬา เครื่องมือเครื่องใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง หรือเครื่องมือและส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบโรคศิลปะหรือวิชาชีพเวชกรรม

(ค) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในห้องวิทยาศาสตร์สำหรับการวิจัย การวิเคราะห์ หรือการชันสูตรโรค ซึ่งมิได้กระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์

ฉลากผลิตภัณฑ์ยา

ผลิตภัณฑ์ยาทุกชนิดทั้งยาแผนปัจจุบัน และยาแผนโบราณจะไม่มีเครื่องหมาย อย. แสดงบนฉลาก แต่จะแสดงเลขที่รหัสใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา หรือที่เรียกว่า “เลขทะเบียนตำรับยา” เช่น 1A 12/35, G 99/55 ฉลากยาและเอกสารกำกับยาจะต้องแสดงรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อยา
2. เลขทะเบียนตำรับยา
3. ปริมาณของยาที่บรรจุ
4. ชื่อและปริมาณหรือความแรงของสารออกฤทธิ์ที่เป็นส่วนประกอบ (กรณียาแผนปัจจุบัน)
5. เลขที่ หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิตวิเคราะห์ หรือ Lot, Number
6. ชื่อและที่ตั้งผู้ผลิต นำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร
7. วัน เดือน ปี ที่หมดอายุ เช่น Ex. หรือ Exp. Date หรือ ข้อความว่า “ยาสิ้นอายุ” แล้วตามด้วย วัน เดือน ปี ที่หมดอายุ
8. คำว่า “ยาอันตราย” “ยาควบคุมพิเศษ” “ยาใช้เฉพาะที่” “ยาใช้ภายนอก” ตามแต่กรณี
9. คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน” “ยาแผนโบราณ” “ยาสำหรับสัตว์” ตามแต่กรณี
10. วิธีใช้
11. คำเตือน

ความหมายของอักษรย่อและตัวเลขที่แสดงใน “เลขทะเบียนตำรับยา”

เลข 1 หรือ 2 ที่นำหน้าตัวอักษรจะมีเฉพาะยาแผนปัจจุบันเท่านั้นมีความหมายดังนี้

- เลข 1 หมายถึง ยาที่มีตัวยาสำคัญที่ออกฤทธิ์เพียงตัวเดียว
- เลข 2 หมายถึง ยาที่มีตัวยาสำคัญที่ออกฤทธิ์ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป
- ตัวอักษร A-N มีความหมายตามตารางข้างล่าง
- ตัวเลขต่อมาเป็นตัวเลขลำดับการขึ้นทะเบียนตำรับยา
- ตัวเลขสองหลักท้าย หมายถึง ปี พ.ศ. ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยา

เช่น 1A 12/35 หมายถึง ยาแผนปัจจุบันสำหรับมนุษย์ผลิตภายในประเทศ มีตัวยาออกฤทธิ์เพียงตัวเดียว ลำดับเลขทะเบียนที่ 12 ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาในปี พ.ศ.2535

G 99/55 หมายถึง ยาแผนโบราณสำหรับมนุษย์ผลิตภายในประเทศ ลำดับเลขทะเบียนที่ 99 ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาในปี พ.ศ.2555

ยาแผนปัจจุบัน	ยาแผนโบราณ
A คือ ยามนุษย์ผลิตภายในประเทศ	G คือ ยามนุษย์ผลิตภายในประเทศ
B คือ ยามนุษย์แบ่งบรรจุ	H คือ ยามนุษย์แบ่งบรรจุ
C คือ ยามนุษย์นำหรือสั่งเข้า	K คือ ยามนุษย์นำหรือสั่งเข้า
D คือ ยาสัตว์ผลิตภายในประเทศ	L คือ ยาสัตว์ผลิตภายในประเทศ
E คือ ยาสัตว์แบ่งบรรจุ	M คือ ยาสัตว์แบ่งบรรจุ
F คือ ยาสัตว์นำหรือสั่งเข้า	N คือ ยาสัตว์นำหรือสั่งเข้า

ทั้งนี้เลขทะเบียนตำรับยาอาจจะมีวงเล็บต่อท้ายเลขทะเบียนก็ได้ เพื่อบ่งบอกกระบวนการหรือเงื่อนไขในการรับขึ้นทะเบียนตำรับยา เช่น 1C 3/55 (NC) หมายถึง ยาสำหรับมนุษย์ที่นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร มีตัวยาออกฤทธิ์เพียงตัวเดียว ลำดับเลขทะเบียนที่ 3 ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาในปี พ.ศ.2555 โดยรับขึ้นทะเบียนเป็นยาใหม่แบบมีเงื่อนไขให้ติดตามความปลอดภัย

ใบอนุญาตยาทุกประเภท มีอายุนับเป็นปีหมดอายุทุกวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

กรณีใบอนุญาตหมดอายุ โรงงานนั้นไม่มีสิทธิ์ผลิตยา และถ้าทะเบียนยาที่ผลิตหลังวันหมดอายุก็ถือว่าขาดไปด้วยเพราะทะเบียนยาผูกกับใบอนุญาตถ้าใบอนุญาตขาดต่ออายุจะมีผลกับทะเบียนตำรับเช่นกัน

การโฆษณา

การโฆษณาขายยา แบ่งตามกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 ประเภท

1. การโฆษณาขายยาทางสื่อทั่วไป
2. การโฆษณาขายยาที่กระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบการโรคศิลปะ

ผู้ประสงค์จะโฆษณาขายยาทั้งสองประเภท ต้องขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และจะต้องโฆษณาให้ตรงตามที่ได้รับอนุญาตไว้

ลักษณะเลขอนุญาตโฆษณา จะใช้อักษรย่อ คือ “ขท.” ตามด้วยเลขที่อนุญาต/ปี พ.ศ.ที่ได้รับอนุญาต เช่น ขท.99/2552 เป็นต้น

ลักษณะการโฆษณาที่ผิดกฎหมายเกินจริงหรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

1. ลักษณะข้อความแสดงสรรพคุณยาว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษา โรค หรืออาการของโรคที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขประกาศห้ามโฆษณาขายยาต่อประชาชนทั่วไป เนื่องจากโรคดังกล่าวเป็นโรคเรื้อรัง โรคที่ยากต่อการรักษา หรือโรคที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้ความดูแลและได้รับคำแนะนำจากแพทย์หรือเภสัชกร หากผู้บริโภคหลงเชื่อคำโฆษณา อาจทำให้ผู้บริโภคขาดโอกาสในการรักษาและคำแนะนำที่ถูกต้อง ตัวอย่างข้อความที่ห้ามโฆษณา ได้แก่

1.1 ข้อความที่กล่าวอ้างว่าสามารถรักษา บำบัด บรรเทา โรคหรืออาการของโรคมะเร็ง วัณโรค เรื้อน อัมพาต เบาหวาน โรคหรืออาการของโรคเกี่ยวกับสมองหัวใจ ปอด ตับ ม้าม ไต เช่นคำว่า “รักษามะเร็งเต้านม รักษา มะเร็งตับ รักษา มะเร็งปอด รักษา มะเร็งปากมดลูก สมุนไพรรักษามะเร็งลำไส้ มะเร็งอื่น ๆ รักษา มะเร็งระยะสุดท้าย รักษาโรคมะเร็งชนิดต่างๆ” “มีฤทธิ์ช่วยยับยั้งเซลล์เนื้องอก หรือเซลล์มะเร็งต่างๆ” “ต้านวัณโรครักษาปอดติดเชื้อหรือวัณโรค” “อัมพาตหายได้” “รักษาเบาหวาน” “บำรุงสมอง” “บรรเทาโรคปอด” “ฟื้นฟูไต” “บำรุงม้าม”

1.2 ข้อความสรรพคุณฟื้นฟูร่างกายและระบบอวัยวะภายในอันเป็นสาเหตุของสุขภาพที่เสื่อม ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค เช่น โรคไตวาย (ถ้ายังไม่ฟอกไต ต็มแล้วไตดีขึ้นแน่นอน) เบาหวานอัมพฤกษ์ อัมพาต และช่วยบำรุงเลือด ตับ ไต หัวใจ ม้ามปอด อีกด้วย”

2. ลักษณะข้อความที่โอ้อวด เกี่ยวกับสรรพคุณยาว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์ หรือหายขาด หรือใช้ถ้อยคำอื่นใดในทำนองเดียวกันซึ่งอาจทำให้ผู้บริโภคเสียทรัพย์โดยใช้เหตุ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรืออันตรายจากการบริโภค เช่น คำว่า “มหัศจรรย์” “มหัศจรรย์พลังชีวิต” “ยอดเยี่ยม” “วิเศษ” “พิเศษ” “ดีที่สุด” “ดีเยี่ยม” “เหนือกว่าใคร” “คุณภาพดีที่สุดใน” “ปลอดภัย” “ไม่มีผลข้างเคียง” “ไม่มีอันตราย” “ไร้สารตกค้าง” “ปลอดภัยพิช” “หายขาด” “หายทันที”

3. ข้อความลักษณะเป็นเท็จหรือเกินความจริง เช่น

- คำว่า “รักษาเอดส์” “แก้โรคอัมพฤกษ์” “ปรับความดันโลหิตสูงต่ำ” “ช่วยระบบไหลเวียนโลหิตดีขึ้น” “ป้องกันหลอดเลือดอุดตัน” “รักษาโรคเกาต์” “ยารักษาต่อมลูกหมากโต” “ยารักษาต่อมลูกหมากอักเสบ” “รักษาโรคต่อมลูกหมากโต ต่อมลูกหมากอักเสบ” “ต่อมลูกหมากเรื้อรัง” “บรรเทาอาการที่ตอ” “รักษาภูมิแพ้” “ช่วยควบคุมไขมันและน้ำตาลในเลือด” “ภาวะมีบุตรยาก” “รักษาโรคภายในสตรี” “บำรุงให้ฟิต” “ระงับกลิ่น แพนดิดใจ” “ออกสวย देंทันใจ” “ผิวขาวจั้ว” “หน้าใสปิ๊ง” “ออกฟู รูฟิต” “เพิ่มฮอร์โมนเพศ” “ช่วยให้หน้าใส ผิวพรรณเปล่งปลั่ง หน้าอกสวย ภายในกระชับ” “สิ่ว ฝ้า จุดต่างด้า ผิวพรรณดี มีน้ำมีนวล” “ปวดท้อง รอบเดือนมาไม่ปกติ เคย อยู่ไฟไม่ถึง” “ปวดหลัง ปวดร้าวตามร่างกาย การหมุนเวียนของโลหิต กระชับมดลูก กลิ่นอับในช่องคลอดจะหมดไป”

- ข้อความ “รับประทานเป็นประจำจะทำให้มีสุขภาพแข็งแรงมีอายุวัฒนะอย่างเทวดา”

- ข้อความ “เป็นเอดส์ มันทำให้ปอดติดเชื้อหรือวัณโรคขึ้นสมองทำให้สมองมีเชื้อรา ปากเป็นฝ้า ตับอักเสบ ไตอักเสบ เกล็ดเลือดต่ำ ภูมิคุ้มกันบกพร่อง ทำให้ร่างกายอ่อนแอไปหมด พอกินยาเวลาผ่านไป 10-20 วัน ปอดที่เคยไอ เคยอักเสบก็ลดลง ตับไตเริ่มดีขึ้น ปากหายเป็นฝ้า เกล็ดเลือดคืนสู่ความปกติ”

- ข้อความ “ยาสมุนไพรลดความอ้วน” “ยาลดน้ำหนัก” “สมุนไพรลดความอ้วน” “ช่วยสลายไขมัน หน้าท้องเดิม” “ยับยั้งการเกิดไขมันใหม่” “กระชับหน้าท้อง” “ทำให้เนื้อหน้าท้องเพรียวงาม” “ลดหน้าท้อง ต้นแขน ต้นขา” “สมุนไพรที่ออกซ์” “ล้างสารพิษ ลดความอยากอาหาร เผาผลาญไขมันส่วนเกิน”

- ข้อความ “ซึ่งประกอบด้วยไขมันอ้อย ไขมันชัน โพล เจตฟังกี กระทือ สมุนไพรเหล่านี้ล้วนเป็นสมุนไพรไทยที่ช่วยบำบัดในเรื่องทางเดินหายใจ ทำให้หายใจสะดวกขึ้นในขณะที่นอนหลับช่วยในเรื่องระบบหายใจ ที่ไปช่วยคุณในเรื่องแก้ไขปัญหการนอนกรน เป็นทางเลือกใหม่สำหรับอาการนอนกรน” “ยาสมุนไพรรักษาอาการนอนกรน”

4. ข้อความอวดอ้างเป็นยาทำแท้งหรือขับระดูอย่างแรง เช่น “CYTOTEC Misoprostol ยาทำแท้ง ยาสอด” “RU486 Mifepriston ยาทำแท้ง” “ยาขับเลือด” “ยาเหน็บทำแท้ง” “ยาขับประจำเดือน”

5. ข้อความอวดอ้างเป็นยาบำรุงกามเช่น

- คำว่า “ยาปลูกเช็กซ์” “ยาเพิ่มขนาด” “ยาบำรุงทางเพศ” “ยาสมุนไพรเพิ่มความป็นชาย” “เสริมสมรรถภาพท่านชาย” “คืนความหนุ่ม” “แข็งจริงอึดจริง” “สมุนไพรคู่กายชายชาติ สูดยอดผลิตภัณ์เพื่อท่านชาย” “สร้างฮอร์โมน เสริมสร้างสมรรถภาพทางเพศ” “เรียกความฟิต พิชิตมังกรหลับ” “ปลูกให้คืนชีพ ฟิตบั้งเหมือน มังกรสู้ฟัด พร้อมรบในสมรภูมิจักอย่างเต็มพลัง” “ฟื้นฟูสมรรถภาพทางเพศ” “ช่วยเรื่องอาการหลังเร็ว อาการอ่อนล้า อ่อนเพลียของกล้ามเนื้อ”

- ข้อความ “ยาเพิ่มขนาดและสมรรถภาพชายชนิดทา GROW PENIS GEL สูตรนาโน (50 มล.) ใหญ่ยาวสาวตืดใจ สรรพคุณ ช่วยเพิ่มขนาดอวัยวะเพศชายให้ใหญ่และยาวขึ้นอย่างถาวร ช่วยเพิ่มและฟื้นฟูสมรรถภาพทางเพศให้แข็งแรง ช่วยเพิ่มความแข็งแรงให้อวัยวะเพศชายขณะแข็งตัว”

6. ข้อความโฆษณาควบคุมกำเนิด เช่น

- คำว่า “(ชื่อยา) ยาคุมกำเนิด ลดสิว ผิวมัน ขนดก”
- ข้อความ “(ชื่อยา) ยาคุมกำเนิดชนิด 24 เม็ด และเป็นยาคุมกำเนิดตัวเดียวที่มีฮอร์โมนเอสโตรเจนต่ำสุดในตลาดเพียง 15 ไมโครกรัม ช่วยลดอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะในผู้หญิงที่ไวหรือแพ้เอสโตรเจน” “มีฤทธิ์ในการคุมกำเนิดสูงสุด ควรกินติดต่อกันอย่างน้อย 3 เดือนขึ้นไป จะช่วยลดอาการมันลดสิวนิดเล็กน้อยถึงปานกลาง”

7. ข้อความลักษณะรับรองหรือยกย่องสรรพคุณยาโดยบุคคลอื่น เช่น การรับรองโดยอ้างสถาบันหน่วยงาน หรือบุคคล หรือผู้โฆษณาการนำเสนอประสบการณ์การใช้ยาและรับรองผลของยา การรับรองเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น

- คำว่า “อย. รับรอง” “ผ่านการรับรองจาก อย.” “ปลอดภัยเพราะผ่าน อย.” “องค์การอนามัยโลกรับรอง” “ได้รับ Certificate จาก อย.” “การันตีโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญปลอดภัย 100% เห็นผลภายใน 7 วัน”
- คำว่า “ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก” “คุณภาพดีที่สุดในประเทศ...”

8. ข้อความโฆษณาที่เพิกถอนทะเบียนตำรับยาแล้วยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน เช่น “(REDUCE) ยาลดความอ้วน” “(Sibutramine) ยาลดความอ้วน” “(Sibutramine) ยาละลายไขมัน ลดความหิว” “ยาลดน้ำหนัก” “ยารีดไขมัน” “ทิงเจอร์ชาว” “ยาเสียวสาว” “แมลงวันสเปน” “ยาสลบแบบพ่น”

ทั้งนี้สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับยาเพิ่มเติมได้ที่ :

<http://drug.fda.moph.go.th/>

3.3 เครื่องมือแพทย์

เครื่องมือแพทย์ ตามพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 หมายความว่า

(1) เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องกล วัสดุที่ใช้ใส่เข้าไปในร่างกายมนุษย์หรือสัตว์น้ำยาที่ใช้ตรวจในห้องปฏิบัติการ ผลิตภัณฑ์ ซอฟต์แวร์ หรือวัตถุอื่นใดที่ผู้ผลิตมุ่งหมายเฉพาะสำหรับใช้อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะใช้โดยลำพังใช้ร่วมกันหรือใช้ประกอบกับสิ่งอื่นใด

(ก) ประกอบโรคศิลปะประกอบวิชาชีพเวชกรรม ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประกอบวิชาชีพทันตกรรมประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดและประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นหรือประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

- (ข) วินิจฉัย ป้องกันติดตาม บำบัด บรรเทา หรือรักษา โรคของมนุษย์หรือสัตว์
- (ค) วินิจฉัย ติดตามบำบัด บรรเทา หรือรักษา การบาดเจ็บของมนุษย์หรือสัตว์
- (ง) ตรวจสอบ ทดแทนแก้ไข ดัดแปลง พยุง ค้ำหรือจุนด้านกายวิภาคหรือกระบวนการทางสรีระของร่างกายมนุษย์หรือสัตว์
- (จ) ควบคุมหรือช่วยชีวิตมนุษย์หรือสัตว์
- (ฉ) คุมกำเนิดหรือช่วยการเจริญพันธุ์ของมนุษย์หรือสัตว์
- (ช) ช่วยเหลือหรือช่วยชดเชยความทุพพลภาพหรือพิการของมนุษย์หรือสัตว์
- (ซ) ให้ข้อมูลจากการตรวจสิ่งส่งตรวจจากร่างกายมนุษย์หรือสัตว์เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์หรือการวินิจฉัย
- (ฌ) ทำลายหรือฆ่าเชื้อสำหรับเครื่องมือแพทย์

(2) อุปกรณ์หรือส่วนประกอบของเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล ผลิตภัณฑ์ หรือวัตถุดิบตาม (1)

(3) เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องกล ผลิตภัณฑ์หรือวัตถุดิบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดว่าเป็นเครื่องมือแพทย์ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของสิ่งที่กล่าวถึงตาม (1) ซึ่งเกิดขึ้นในร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ต้องไม่เกิดจากกระบวนการทางเภสัชวิทยาวิทยาภูมิคุ้มกันหรือปฏิกิริยาเผาผลาญให้เกิดพลังงานเป็นหลัก

สิ่งที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติ คือ จดทะเบียนสถานประกอบการผลิตหรือนำเข้าเครื่องมือแพทย์ และยื่นขอรับใบอนุญาต หรือใบรับแจ้งรายการละเอียด หรือหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ นอกจากนี้หากจะทำการโฆษณาเครื่องมือแพทย์ลงในสื่อโฆษณาต่าง ๆ จะต้องมาขออนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแบ่งเครื่องมือแพทย์เป็น 3 ประเภทตามระดับความเสี่ยง ดังนี้

1. เครื่องมือแพทย์ที่ต้องได้รับอนุญาต

เครื่องมือแพทย์ในกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการผลิตหรือนำเข้า ต้องยื่นคำขออนุญาตผลิตหรือนำเข้าเครื่องมือแพทย์ต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยเครื่องมือแพทย์ดังกล่าวจะต้องมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ประกอบด้วย ถุงยางอนามัย ถุงมือสำหรับการศัลยกรรม ชุดตรวจที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวี เลนส์สัมผัส (คอนแทคเลนส์) และถุงบรรจุโลหิต

ใบอนุญาตเครื่องมือแพทย์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1.1 ใบอนุญาตผลิตเครื่องมือแพทย์
- 1.2 ใบอนุญาตนำเข้าเครื่องมือแพทย์
- 1.3 ใบอนุญาตขายเครื่องมือแพทย์

ทั้งนี้ ใบอนุญาตทุกประเภทให้ใช้ได้จนถึง วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ทำ นับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

2. เครื่องมือแพทย์ที่ต้องแจ้งรายการละเอียด

เครื่องมือแพทย์ในกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการผลิตหรือนำเข้าต้องแจ้งรายการละเอียดต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประกอบด้วย เครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อกายภาพบำบัด เครื่องตรวจวัดระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย เต้านมเทียมซิลิโคนใช้ฝังในร่างกาย เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ใช้ภายนอกเพื่อเสริมหรือกระชับเต้านม และกระบอกฉีดอินซูลินปราศจากเชื้อชนิดใช้ครั้งเดียวอินซูลินที่มีความแรงนอกเหนือจากที่ใช้กับอินซูลินต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (U-40) หรืออินซูลินที่มีความแรงอินซูลิน 100 หน่วยของอินซูลินต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (U-100) ชุดทดสอบสารเสพติดเมแทมเฟตามีน และผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติชนิดสำหรับใช้ในกระบวนการผ่าตัดตา

ใบรับแจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 2.1 ใบรับแจ้งรายการละเอียดผลิตเครื่องมือแพทย์
- 2.2 ใบรับแจ้งรายการละเอียดนำเข้าเครื่องมือแพทย์

ทั้งนี้ ใบรับแจ้งรายการละเอียดทุกประเภทให้ใช้ได้จนถึง วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ทำ นับแต่ปีที่ออกใบรับแจ้งรายการละเอียด

3. เครื่องมือแพทย์ทั่วไป

เครื่องมือแพทย์ที่ไม่เข้าข่ายเครื่องมือแพทย์ที่ต้องได้รับอนุญาตหรือต้องแจ้งรายการละเอียดดังกล่าวข้างต้น (เครื่องมือแพทย์ทั่วไป) ผู้ประกอบการนำเข้าต้องแสดงหนังสือรับรองการขายในประเทศผู้ผลิต ซึ่งออกโดยหน่วยงานรัฐหรือสถาบันเอกชนที่หน่วยงานรัฐในประเทศผู้ผลิตให้การรับรอง เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาตรวจสอบ และออกหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ เพื่อใช้แสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ

ด้านอาหารและยา ขณะนำเข้า ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 34) พ.ศ. 2549 ลงวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 เรื่อง กำหนดเครื่องมือแพทย์ที่ห้ามนำเข้าหรือขาย

ฉลากเครื่องมือแพทย์

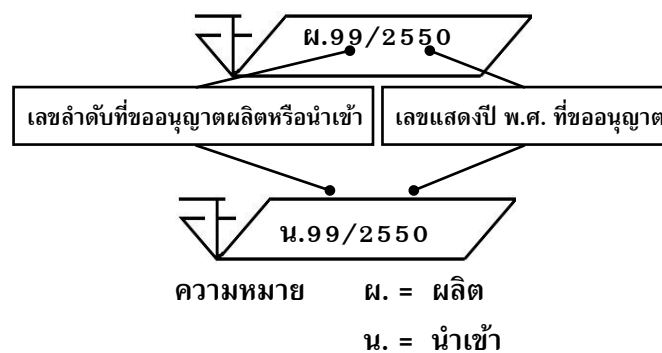
เครื่องมือแพทย์ที่ต้องแสดงฉลาก ได้แก่ เครื่องมือแพทย์ที่ต้องได้รับใบอนุญาต และเครื่องมือแพทย์ที่ต้องแจ้งรายละเอียด โดยต้องแสดงข้อความบนฉลากเป็นภาษาไทย เช่น

1. ชื่อเครื่องมือแพทย์
2. ชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิตหรือนำเข้า
3. ปริมาณที่บรรจุ
4. เลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิต
5. เลขที่ใบอนุญาต หรือเลขที่ใบรับแจ้งรายการละเอียด
6. ข้อบ่งใช้ วิธีการใช้ และวิธีเก็บรักษา
7. ให้แสดงข้อความว่า “ใช้ได้ครั้งเดียว” เช่น ถุงมือสำหรับศัลยกรรม ถุงยางอนามัย เป็นต้น
8. คำเตือนและข้อควรระวัง (ถ้ามี)
9. อายุการใช้ (ถ้ามี)

เครื่องมือแพทย์ทั่วไปปัจจุบันยังไม่ได้บังคับให้ต้องมีการแสดงฉลากภาษาไทย การแสดงเครื่องหมายของเครื่องมือแพทย์แต่ละประเภท

1. เครื่องมือแพทย์ที่ต้องมีใบอนุญาตต้องแสดงเครื่องหมาย อย. บนฉลาก ได้แก่
 - 1.1 ถุงยางอนามัย
 - 1.2 ถุงมือสำหรับการศัลยกรรม
 - 1.3 ชุดตรวจที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวี
 - 1.4 เลนส์สัมผัส (คอนแทคเลนส์)
 - 1.5 ถุงบรรจุโลหิต

ตัวอย่างเครื่องหมาย อย. เช่น

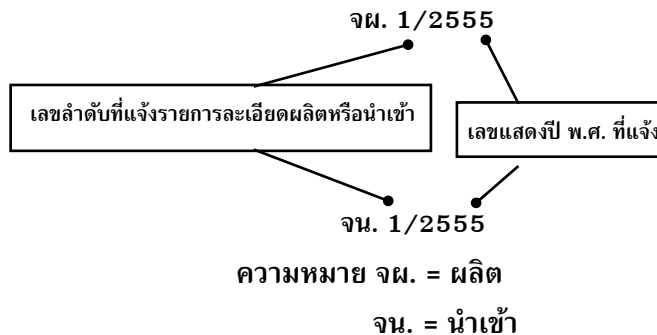

2. เครื่องมือแพทย์ที่ต้องแจ้งรายการละเอียด เป็นกลุ่มที่ไม่มีเครื่องหมาย อย. แต่ต้องมีเลขที่แจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์บนฉลาก ได้แก่

- 2.1 เครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อกายภาพบำบัด เช่น เครื่องนวด เครื่องสั่นสะเทือน เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ให้ผลบำบัดด้วยกระแสไฟฟ้า เป็นต้น
- 2.2 เครื่องตรวจวัดระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย
- 2.3 เต้านมเทียมซิลิโคนใช้ฝังในร่างกาย

- 2.4 เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ใช้ภายนอกเพื่อเสริมหรือกระชับเต้านม
- 2.5 กระบอกฉีดอินซูลินปราศจากเชื้อชนิดใช้ครั้งเดียวอินซูลินที่มีความแรงนอกเหนือจากที่ใช้กับอินซูลินต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (U-40) หรืออินซูลินที่มีความแรงอินซูลิน 100 หน่วย ของอินซูลินต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (U-100)
- 2.6 ชุดทดสอบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน
- 2.7 ผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติหนึ่งสำหรับใช้ในกระบวนการผ่าตัดตา

ตัวอย่างเลขที่แจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ เช่น

3. กลุ่มเครื่องมือแพทย์ทั่วไป เป็นกลุ่มที่ไม่มีเครื่องหมาย อย. และไม่มีเลขที่ของผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ แต่สามารถตรวจสอบได้จากหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ ตัวอย่างเช่น หนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ หนังสือเลขที่ USA5800001 โดยตัว อักษรด้านหน้าแสดงอักษรย่อของประเทศที่ออกหนังสือ ตามด้วยตัวเลข 7 หลัก เช่น 5800001 สองหลักหน้าเป็นตัวเลข 2 ตัวหลังของปี พ.ศ. ที่ออกหนังสือรับรอง ตัวเลขห้าตัวหลังเป็นลำดับที่ของการออกหนังสือรับรอง

ทั้งนี้รายละเอียดในฉลากจะขึ้นอยู่กับเครื่องมือแพทย์แต่ละชนิดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ทางเว็บไซต์กองควบคุมเครื่องมือแพทย์

http://newsr.fda.moph.go.th/fda_mdc/frontend/theme_1/index.php ข้อมูลกฎหมาย

การโฆษณาเครื่องมือแพทย์

ผู้ประสงค์จะโฆษณาเครื่องมือแพทย์ลงในสื่อโฆษณาต่างๆ เช่น

1. สิ่งพิมพ์ต่างๆ (เช่น แผ่นพับ โบปลิว หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารวารสารทั่วไป วารสารทางการแพทย์ แผ่นป้ายโฆษณา โปสเตอร์ รูปลอก เป็นต้น)
2. วิทยุกระจายเสียง เครื่องขยายเสียง โทรทัศน์
3. วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ หรือภาพยนตร์ เคเบิลทีวี โทรสาร วีดีทัศน์
4. สื่อดิจิทัล (เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)
5. การโฆษณาบนสิ่งของหรือพาหนะ
6. วัสดุและสื่ออื่นๆ

จะต้องมาขออนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์กับสำนักงานคณะกรรมการเครื่องมือแพทย์

ลักษณะเลขอนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์ จะใช้อักษรย่อ คือ “ขพ.” ตามด้วยเลขที่อนุญาต/ปี พ.ศ. ที่ได้รับอนุญาต เช่น ขพ.99/2552 เป็นต้น

ลักษณะการโฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่ไม่อนุญาต

1. การโฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือขาย

2. การโฆษณาเครื่องมือแพทย์ ดังต่อไปนี้

- 2.1 เครื่องมือแพทย์ปลอม
- 2.2 เครื่องมือแพทย์ผิดมาตรฐาน
- 2.3 เครื่องมือแพทย์เสื่อมคุณภาพ
- 2.4 เครื่องมือแพทย์ที่ไม่ปลอดภัยในการใช้
- 2.5 เครื่องมือแพทย์ที่ผลิตหรือนำเข้าไม่ตรงตามที่ได้รับอนุญาตหรือแจ้งรายการละเอียด
- 2.6 เครื่องมือแพทย์ที่ใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งรายการละเอียดถูกเพิกถอน

3. การโฆษณาคุณสมบัติ ประโยชน์ คุณภาพ ปริมาณ มาตรฐาน ส่วนประกอบหรือแหล่งกำเนิดของเครื่องมือแพทย์ที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนหรือมีลักษณะหลอกลวงหรือปกปิดความจริง ทั้งนี้ไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริง หรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม เช่น

3.1 การโฆษณาที่มีลักษณะโอ้อวดหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดจากความเป็นจริง เช่น การใช้คำหรือข้อความว่า ยอด ยอดเยี่ยม พิเศษ วิเศษ ดีเลิศ ดีที่สุด เด็ดขาด หายขาด หายห่วง ฉับพลัน ทันใจ ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ ปลอดภัย ปลอดภัยที่สุด เหมาะสมที่สุด เป็นหนึ่ง ที่หนึ่ง ที่สุด แน่นนอน เหนือกว่า พิชิตโรคร้าย หมดกังวล มั่นใจ โอกาสอย่างนี้มีไม่บ่อยนัก ไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ ไม่มีผลข้างเคียง หรือใช้คำหรือข้อความ ภาพ หรือเสียงอื่นใดที่มีความหมายทำนองเดียวกัน

3.2 การโฆษณาที่มีการแสดงรายละเอียดเกินกว่าที่ระบุไว้ในฉลากหรือเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์จากผู้ผลิต เว้นแต่ มีหลักฐานหรือเอกสารทางวิชาการที่เชื่อถือได้มาสนับสนุน แต่ทั้งนี้การโฆษณาดังกล่าวจะต้องไม่ใช่รายละเอียดในส่วนของการใช้หรือวัตถุประสงค์ในการใช้เครื่องมือแพทย์

4. การโฆษณาแสดงการรับรองหรือยกย่องคุณประโยชน์ของเครื่องมือแพทย์โดยบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

5. การโฆษณาจัดให้มีรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใด ๆ

6. การโฆษณาแสดงคุณประโยชน์ที่สามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา รักษาโรคหรืออาการของโรคที่ห้ามโฆษณาตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ได้แก่ มะเร็ง เบาหวาน อัมพฤกษ์ อัมพาต โรคทางจิตเวช โรคความดันโลหิต โรคหรืออาการของโรคทางสมอง หัวใจและหลอดเลือด ปอด ม้าม ตับ ไต และเอ็ดส์

7. การโฆษณาแสดงข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์

8. การโฆษณาชื่อเครื่องมือแพทย์ที่โอ้อวด เป็นเท็จ หลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อ ทำให้เข้าใจผิดหรือขัดต่อศีลธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

9. การโฆษณาที่ไม่สุภาพสำหรับสาธารณชน หรือที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทยหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ หรืออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

10. การโฆษณาที่จะทำให้เกิดความแตกแยก หรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

11. การโฆษณาที่ชักนำให้ผู้บริโภคไปรับบริการ หรือมีการใช้เครื่องมือแพทย์ด้วยตนเองอย่างพร่ำเพรื่อเกินความจำเป็นหรือไม่เหมาะสม จนอาจได้รับอันตรายจากการใช้หรือทำให้เกิดความเข้าใจว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นประจำ

12. การโฆษณาที่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจหรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค

13. การโฆษณาที่เป็นการทับถมหรือเปรียบเทียบกับเครื่องมือแพทย์ของผู้ประกอบการรายอื่น ยกเว้น การเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ของตนเอง หรือกรณีเปรียบเทียบในเชิงวิชาการ ทั้งนี้ต้องไม่ระบุชื่อเครื่องมือแพทย์ หรือเทคโนโลยีของผลิตภัณฑ์ของผู้อื่น

ทั้งนี้ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์เพิ่มเติมได้ที่ :

http://newsr.fda.moph.go.th/fda_mdc/frontend/theme_1/index.php

3.4 เครื่องสำอาง

เครื่องสำอาง ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2535 หมายถึง

- (1) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู นวด โรย พ่น หยอด ใส่ อบ หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดต่อส่วนหนึ่ง ส่วนใดของร่างกายเพื่อความสะอาด ความสวยงาม หรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงามและรวมถึงเครื่อง ประทีนผิวต่างๆด้วย แต่ไม่รวมถึงเครื่องประดับและเครื่องแต่งตัวซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายนอกร่างกาย
- (2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอางโดยเฉพาะหรือ
- (3) วัตถุอื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นเครื่องสำอาง

ข้อสังเกต

1. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับมนุษย์
2. ส่วนใหญ่ใช้กับผิวภายนอก เพื่อความสวยงาม ประทีนผิว และความสะอาดในชีวิตประจำวัน
3. ไม่มีสรรพคุณบำบัด บรรเทา รักษา ป้องกันโรค ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหรือการทำหน้าที่ของร่างกาย

สารห้ามใช้ในเครื่องสำอาง

เครื่องสำอางบางชนิดที่มีการลักลอบใส่สารห้ามใช้ และมีการโฆษณาโอ้อวดสรรพคุณต่างๆ เช่น ทำให้ผิวขาว หน้าใส อ่อนเยาว์ ช่วยแก้ไขปัญหาลิว ฝ้า กระ จุดต่างดํา หน้าหมองคล้ำ ริวรอย ฯลฯ โดยเฉพาะการลักลอบใส่ สารห้ามใช้ประเภท “สารประกอบของปรอท ไฮโดรควิโนน กรดเรทีโนอิก (กรดวิตามินเอ) และกรดอะเซลลาอิก” ที่มีการตรวจพบมาก ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้นี้

1. สารประกอบของปรอท ทำให้เกิดอาการแพ้ ผื่นแดง ผิวดำ ผิบบางลง เกิดการสะสมของสารปรอท ทำให้ทางเดินปัสสาวะอักเสบ และไตอักเสบ
2. ไฮโดรควิโนน ทำให้เกิดการระคายเคือง เกิดจุดต่างดําที่หน้า ผิวดำเป็นฝ้าถาวร รักษาไม่หาย
3. กรดเรทีโนอิก (กรดวิตามินเอ) ทำให้หน้าแดง แสบร้อนรุนแรง เกิดการอักเสบ ผิวดำลอกอย่างรุนแรง และเป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์
4. กรดอะเซลลาอิก ทำให้ผิวดำร้อนแดง คัน เป็นขุย บางรายอาจเกิดการแพ้ เป็นผื่น

ส่วนรายชื่อสารห้ามใช้ในเครื่องสำอางอื่นๆ มีรายละเอียดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดวัตถุ ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง

ภาพจริงจากผู้ใช้เครื่องสำอางอันตราย

ก่อนใช้

หลังใช้

ตัวอย่างเครื่องสำอางที่อันตราย ผิดกฎหมาย

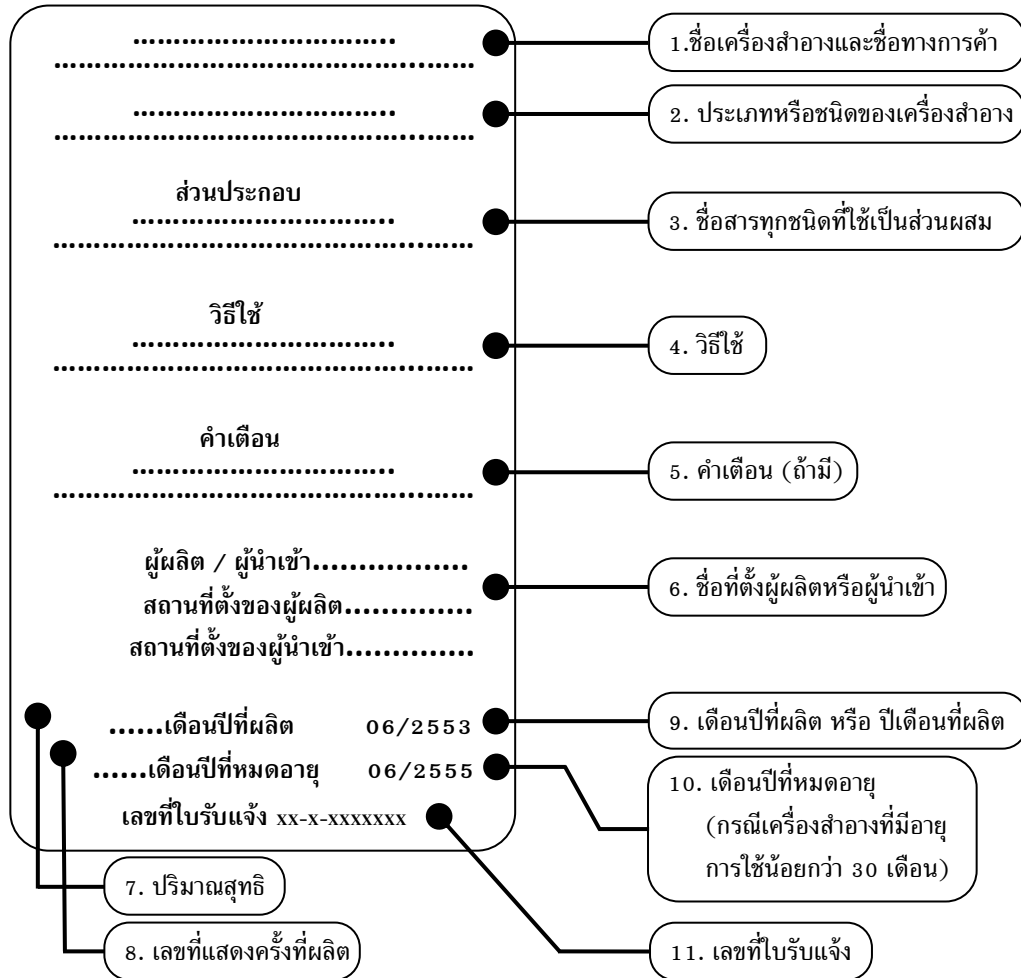

ทั้งนี้ รายชื่อเครื่องสำอางอันตราย สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ www.fda.moph.go.th คลิกไปที่ กลุ่มควบคุมเครื่องสำอาง และเลือก เครื่องสำอางอันตราย

ฉลากของเครื่องสำอาง

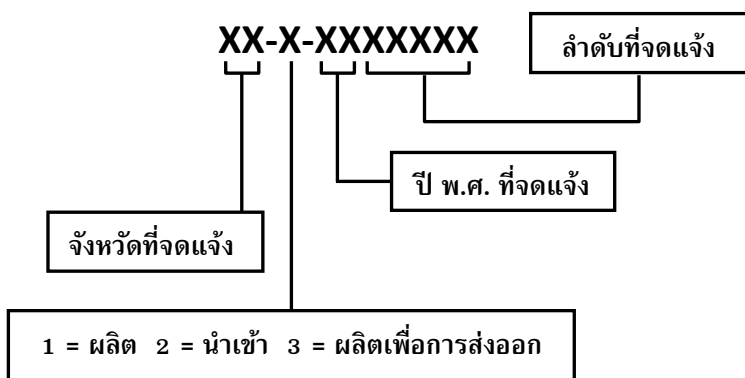
ฉลากเครื่องสำอางทุกชนิดจะไม่มีการแสดงเครื่องหมาย อย. แต่สามารถสังเกต เลขที่ใบรับแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยตัวเลข 10 หลัก เพื่อตรวจสอบในเบื้องต้นได้ว่าเครื่องสำอางนั้นได้มาแจ้งรายละเอียดแล้วหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่เลือกเครื่องสำอางควรตรวจสอบข้อมูลอื่นๆ บนฉลากอย่างถี่ถ้วน โดยเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีการแสดงฉลากภาษาไทย และบนฉลากผลิตภัณฑ์มีรายละเอียดของข้อความดังนี้

เครื่องสำอางทุกชนิด ทุกประเภท ต้องมีฉลากภาษาไทย โดยต้องระบุข้อความ ดังนี้คือ

(ในกรณีถ้าฉลากมีพื้นที่น้อยกว่า 20 ตารางเซนติเมตร ให้แสดงเฉพาะข้อ 1, 8, 9 และ 11 ส่วนรายละเอียดอื่นให้แสดงในเอกสารกำกับเครื่องสำอาง)

ลักษณะของ “เลขที่ใบรับแจ้ง” บนฉลากเครื่องสำอาง

ตัวอย่างเช่น 10-1-5399999 หมายถึง
 10 หมายถึง จดแจ้งที่กรุงเทพฯ
 1 หมายถึง ผลิต
 53 หมายถึง จดแจ้งในปี พ.ศ. 2553
 99999 หมายถึง เป็นใบรับแจ้งลำดับที่ 99999
 ที่ออกให้ในปี พ.ศ. 2553

การโฆษณาเครื่องสำอาง

จากข้อกำหนดตามความในพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้กำหนดให้การโฆษณาเครื่องสำอางต้องยื่นคำขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อนการเผยแพร่โฆษณา ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต้องรับผิดชอบดูแลตัวเองโดยการนำเสนอข้อความโฆษณาเครื่องสำอางอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมายซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตรวจพบการโฆษณาเครื่องสำอางที่เข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมาย ขอให้ประสานไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อตรวจสอบข้อความโฆษณานั้น ๆ ว่าเข้าข่ายกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ข้อความโฆษณาเครื่องสำอางที่ถูกต้องและเหมาะสมจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. ต้องเป็นข้อความที่สื่อความหมายในขอบข่ายของวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อความสะอาด ความสวยงามหรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงามโดยไม่มีผลมุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้างหรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเป็นสรรพคุณทางยาอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องสำอาง
2. ต้องแสดงสรรพคุณตรงตามประเภทเครื่องสำอางที่ปรากฏในใบรับแจ้งผลิต/นำเข้าเครื่องสำอาง
3. ต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

ลักษณะการโฆษณาเครื่องสำอางที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

1. แสดงสรรพคุณทางยา เช่น

- รักษาผิวโดยไม่ต้องทานยา
- บรรเทาอาการสิวอักเสบ และผดผื่นคัน
- บรรเทาการระคายเคือง
- แผลแห้ง-หายเร็ว ปัญหาแผลกดทับ แผลเรื้อรัง ช่วยให้แผลหาย
- ลดอาการปวดประจำเดือน
- บรรเทาอาการริดสีดวงทวาร ลดอาการติดเชื้อที่ทวารหนักและลำไส้ใหญ่
- ดีต่อเข้าเสื่อม ไม่ต้องเสียดผ้าเข้า บำบัดอาการของโรคข้อเข่าเสื่อม
- ลดปัญหาโรคเหงือก
- ปกป้องผิวจากโรคผิวหนัง ผด ผื่นคัน ช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา กลาก เกื้ออื่น ช่วยลดการอักเสบของผิวหนัง

2. ทำให้เข้าใจว่ามีผลเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย เช่น

- ลดเซลลูไลท์บริเวณขา ต้นแขน ต้นขา สะโพก
- โครงหน้ายกกระชับ
- ขยายทรงอก ทำให้ทรงอกอวบอุ่ม
- กระชับช่องคลอด-รีแพร์-ช่องคลอดพิต
- ฟันฟูผิวหนังให้กระชับและแข็งแรง ทำให้รูปร่างได้สัดส่วน
- หน้าท้อง ต้นแขน ต้นขา ลดลงและเฟิร์มกระชับ
- ฟันฟูการแข็งตัวของอวัยวะเพศชาย
- ปรับรูปหน้าเรียวเล็ก
- ขนาดแก้มลดลง

3. ทำให้เข้าใจว่ามีผลต่อการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกาย เช่น

- ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตในชั้นผิว
- เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของกระบวนการภายในผิวเสริมโครงสร้างเส้นใยอีลาสติน และคอลลาเจนต่อต้านการเกิดอนุมูลอิสระ
- ยับยั้งการเกิดแผลเป็นชนิดคีรอยด์
- กระตุ้นขบวนการสมานผิว กระตุ้นการเพิ่มจำนวนเซลล์อย่างรวดเร็ว
- ยับยั้งการหลุดร่วงของเส้นผม และการสร้างผมใหม่
- ลดและชะลอปริมาณขนขึ้นใหม่
- กระตุ้นการทำงานของระบบฮอร์โมนในร่างกาย
- ช่วยกระตุ้นการทำงานของเอนไซม์ในการล้างสารพิษออกจากผิว
- ยับยั้งการสร้างเม็ดสีผิว

ทั้งนี้สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องสำอางเพิ่มเติมได้ที่ :

http://e-cosmetic.fda.moph.go.th/frontend/theme_4/index.php?Submit=Clear&Lang=0

3.5 วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน

ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการนำประโยชน์ของสารเคมีมาใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขในรูปแบบต่าง ๆ หากใช้ไม่ถูกต้องหรือขาดความระมัดระวังอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขเหล่านี้จัดเป็นวัตถุอันตรายในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข

หากจัดกลุ่มวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขตามวัตถุประสงค์การใช้สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์อื่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของสารที่ใช้ในการไล่หรือกำจัดแมลง กำจัดหนูหรือสัตว์ฟันแทะ เช่น ยาจุดกันยุง ผลิตภัณฑ์กำจัดยุง ผลิตภัณฑ์ทาโล่งๆ ผลิตภัณฑ์กำจัดเห็บหมัด ผลิตภัณฑ์กำจัดหนู ผลิตภัณฑ์กำจัดมด ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงสาบ ผลิตภัณฑ์กำจัดปลวก เป็นต้น

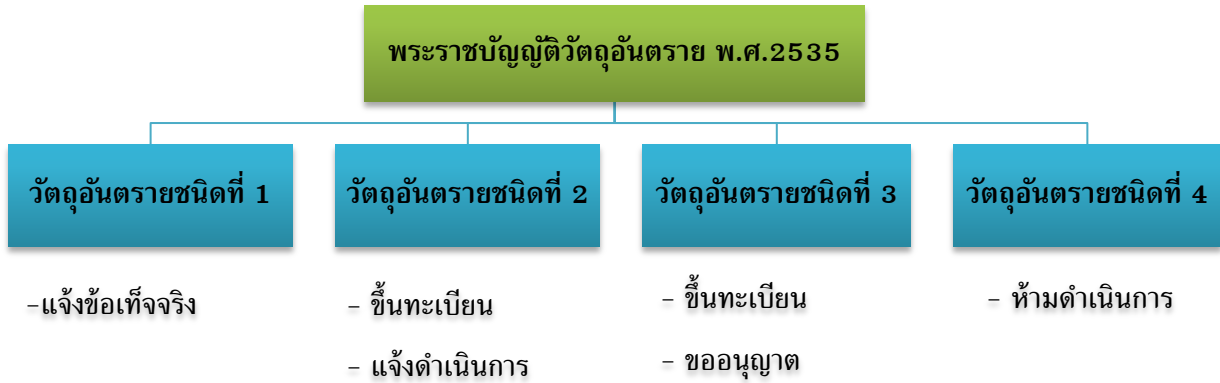
2. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อทำความสะอาดพื้นผิว หรือวัสดุต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ล้างจาน ผลิตภัณฑ์ซักผ้า (ไม่รวมถึงผงซักฟอก) ผลิตภัณฑ์ล้างห้องน้ำ ผลิตภัณฑ์เช็ดกระจก ผลิตภัณฑ์ล้างรถ เป็นต้น

3. ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรค เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ฆ่าเชื้อโรคที่พื้นผิว หรือวัสดุต่างๆ สเปรย์ฆ่าเชื้อโรคในอากาศ แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรคที่ใช้กับคนหรือสัตว์ หรือที่ใช้เฉพาะกับเครื่องมือแพทย์

4. ผลิตภัณฑ์อุปโภคอื่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่จัดอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งข้างต้น เช่น ผลิตภัณฑ์แก้ไขการอุดตันของท่อหรือทางระบายสิ่งปฏิกูล ผลิตภัณฑ์ลบลำไ้ ผิด ผลิตภัณฑ์กาวที่มีสารสำคัญเป็นสารในกลุ่มอัลคิลไซยาโนอะคริเลต (alkyl cyanoacrylate)

การแบ่งชนิดวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕ และการดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย

ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕ จัดแบ่งวัตถุอันตรายออกเป็น ๔ ชนิด ตามความเป็นอันตราย ความเสี่ยง และความจำเป็นในการควบคุม ดังนี้

วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 เป็นวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยกว่ากลุ่มอื่น กฎหมายกำหนดให้ ผู้ผลิตและผู้นำเข้าไม่ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย แต่ต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด เช่น การจัดทำฉลาก การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการผลิตและการเก็บรักษา เป็นต้น การแสดงฉลากจะต้องแสดงเลขที่รับแจ้งไว้บนฉลากผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น

- ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เช่น ผลิตภัณฑ์ล้างจาน ผลิตภัณฑ์ซักผ้า ที่มีสารสำคัญเป็นสารลดแรงตึงผิวชนิดประจุลบ (anionic surfactants) หรือสารลดแรงตึงผิวชนิดไม่มีประจุ (nonionic surfactants) ยกเว้น โนนิลฟีนอล เอทอกซีเลท (nonylphenol ethoxylate)
- ผลิตภัณฑ์กาว ที่มีสารสำคัญเป็นสารในกลุ่มอัลคิล ไซยาโนอะครีเลต (alkyl cyanoacrylate) ได้แก่ กาวชนิดแห้งเร็ว
- ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำ ที่มีสารสำคัญในกลุ่มคลอรีน ได้แก่ แคลเซียมไฮโปคลอไรต์ (calcium hypochlorite) โซเดียมไฮโปคลอไรต์ (sodium hypochlorite) กรดไดคลอโรไอโซไซยานูริก และกลุ่มเกลือของกรดไดคลอโรไอโซไซยานูริก (dichloroisocyanuric acid and its salts) หรือกรดไตรคลอโรไอโซไซยานูริก และกลุ่มเกลือของกรดไตรคลอโรไอโซไซยานูริก (trichloroisocyanuric acid and its salts)
- ผลิตภัณฑ์ทาผิวหนังไล่ยุง หรือผลิตภัณฑ์ไล่ยุงที่มีส่วนผสมของน้ำมันตะไคร้หอม (citronella oil)

วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 เป็นวัตถุอันตรายที่มีความเป็นอันตรายหรือความเสี่ยงสูงกว่าชนิดที่ 1 กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครอง ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายและแจ้งการดำเนินการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ การแสดงฉลากจะต้องแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตรายไว้บนฉลากผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น

- ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขที่มีสารสำคัญเป็นสารในกลุ่มสารควบคุมการเจริญเติบโตของแมลง (insect growth regulators; IGRs)
- ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด/ฆ่าเชื้อโรค (ยกเว้นผลิตภัณฑ์ที่มีสารสำคัญที่ถูกจัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 หรือวัตถุอันตรายชนิดที่ 3)

วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เป็นวัตถุอันตรายที่มีความเป็นอันตราย หรือความเสี่ยงสูงกว่าวัตถุอันตรายสองชนิดแรก กฎหมายกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครอง ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย และต้องได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ การแสดงฉลากจะต้องแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตรายไว้บนฉลากผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น

- ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขที่มีสารสำคัญเป็นสารในกลุ่มไพรีทรอยด์ (pyrethroids) เป็นต้น ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ ได้แก่ ยาจุดกันยุง ผลิตภัณฑ์กำจัดยุง แมลงสาบ ปลวก เป็นต้น
- ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด/ฆ่าเชื้อโรคที่มีสารสำคัญเป็น กรด ต่าง หรือสารในกลุ่มอัลดีไฮด์ (aldehydes) เป็นต้น ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ล้างห้องน้ำ ในบางผลิตภัณฑ์จะแสดงเครื่องหมายความเป็นอันตรายบนฉลาก เช่น รูปหัวกะโหลกกับกระดูกไขว้ รูปสัญลักษณ์การกัดกร่อน เป็นต้น

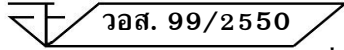
วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่มีความเป็นอันตรายหรือความเสี่ยงสูง ทั้งจากคุณสมบัติของตัวสารเองหรือจากลักษณะการใช้ เช่น สารก่อมะเร็ง สารก่อกลายพันธุ์ สารที่เป็นพิษต่อระบบสืบพันธุ์ หรือสารที่ห้ามใช้โดยอนุสัญญา กฎหมายจึงห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น ผลิตภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลงที่มีสารสำคัญเป็นสารดีดีที (DDT) คลอร์เดน (chlordane) หรือดีลด์ริน (dieldrin) เป็นต้น

ฉลากผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย

วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขที่กำหนดโดยตรงต่อผู้บริโภคจะต้องแสดงฉลากเป็นภาษาไทย บนภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุวัตถุอันตราย โดยทั่วไปแล้วข้อมูลบนฉลากจะประกอบด้วย

1. ชื่อผลิตภัณฑ์หรือชื่อการค้า เป็นชื่อที่ผู้ผลิตกำหนดขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละสูตรเพื่อประโยชน์ทางการค้า
2. ชื่อและอัตราส่วนสารสำคัญ อาจเป็นชื่อสามัญ หรือชื่อทางเคมีก็ได้ ในปัจจุบันจะมีการแสดงชื่อสารสำคัญเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยแสดงอัตราส่วนเป็นเปอร์เซ็นต์น้ำหนัก/น้ำหนัก (%w/w) หรือเปอร์เซ็นต์น้ำหนัก/ปริมาตร (%w/v) เป็นต้น
3. ประโยชน์ ข้อความที่แสดงถึงประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ บ่งบอกให้ทราบว่าผลิตภัณฑ์มีวัตถุประสงค์การใช้อย่างไร เพื่อผู้จะใช้จะได้นำใช้ได้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
4. วิธีใช้ ข้อความแสดงรายละเอียดของขั้นตอนการใช้ ปริมาณการใช้ คำแนะนำในการใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้
5. คำเตือน ข้อความแสดงคำแนะนำหรือคำเตือน การกำจัดหรือการทำลายภาชนะบรรจุที่เหลือทิ้ง เพื่อให้ผู้ใช้ได้มีความระมัดระวังในการใช้ตามคำเตือนที่ปรากฏบนฉลาก เพื่อความปลอดภัย
6. วิธีเก็บรักษา เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเก็บรักษาวัตถุอันตรายอย่างเหมาะสมตามคุณสมบัติของวัตถุอันตรายนั้น มีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ และช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีประสิทธิภาพนานขึ้น
7. วิธีแก้พิษเบื้องต้น เพื่อให้สามารถแก้พิษเบื้องต้นได้อย่างทันท่วงทีก่อนนำส่งแพทย์ ในกรณีที่เกิดพิษจากการใช้วัตถุอันตราย
8. เครื่องหมาย รูปสัญลักษณ์แสดงความเป็นอันตรายของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะขึ้นกับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ เช่น
 - เครื่องหมายสัญลักษณ์แสดงความเป็นอันตรายทางกายภาพ เช่น สัญลักษณ์กัดกร่อน ไวไฟ
 - เครื่องหมายสัญลักษณ์แสดงความเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น เครื่องหมายหัวกะโหลกกับกระดูกไขว้ และข้อความแสดงความเป็นอันตรายของผลิตภัณฑ์
9. ชื่อที่ตั้งของผู้ผลิต และ/หรือผู้นำเข้า เพื่อให้ผู้บริโภคทราบถึงชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต และ/หรือผู้นำเข้า ไว้ใช้ติดต่อกรณีที่มีข้อสงสัย หรือเจ้าหน้าที่ใช้เพื่อติดตามข้อมูล
11. วัน เดือน ปี ที่ผลิต และ เลขหรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิต

12. ขนาดบรรจุ/ปริมาณสุทธิ เช่น มิลลิลิตร ลิตร กรัม กิโลกรัม เป็นต้น
13. เครื่องหมาย อย. พร้อมแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตราย (วอส. /ปี พ.ศ.) สำหรับผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 และชนิดที่ 3 เช่น
หรือ เลขที่รับแจ้ง /ปี พ.ศ. สำหรับผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 เช่น เลขที่รับแจ้ง 999/2557

การโฆษณาวัตถุอันตราย

จากข้อกำหนดตามความในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้กำหนดให้การโฆษณาวัตถุอันตรายต้องยื่นคำขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อนการเผยแพร่โฆษณา ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต้องรับผิดชอบดูแลตนเอง โดยการนำเสนอข้อความโฆษณาวัตถุอันตรายอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย โดยการโฆษณาวัตถุอันตรายอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)

ลักษณะการโฆษณาวัตถุอันตรายที่อวดอ้างเกินจริง และต้องเฝ้าระวัง

1. ผลิตภัณฑ์ฉีดพ่นกำจัดแมลง เช่น กำจัดแมลงได้ทุกชนิด พลังแรง พิฆาตยุงแรงสูง เพิ่มพลังกำจัดสูตรฆ่าแมลง...เรียบ...เร็ว สูตรมือปราบแมลง
2. ผลิตภัณฑ์แชมพู กำจัดเห็บ เหา หมัด ไร ในสัตว์เลี้ยง เช่น ประสิทธิภาพสูง ปลอดภัยต่อสุนัข กำจัดตัวเห็บทุกชนิด ทำให้ผิวหนังสุขภาพดี
3. ผลิตภัณฑ์เหยื่อกำจัดแมลงสาบ เช่น จะตายพร้อมกันในรัง หรือตายยกรัง ทำให้แมลงสาบตายเพิ่มอีก...ตัวตายในรัง ไม่จำเป็นต้องเก็บกวาดซากแมลงสาบ ไม่ทิ้งสารตกค้าง ไม่มีผลต่อเด็ก สัตว์เลี้ยง และอาหารสูตรยาพิเศษ
4. ผลิตภัณฑ์เหยื่อกำจัดมด เช่น ฆ่ามดได้ทั้งรัง ตายยกรัง ตายในรัง ชนิดใหม่ที่สามารถฆ่ามดได้ทั้งรังฆ่าได้ทั้งรังใน 1 สัปดาห์ ไม่เกิดปฏิกิริยาต่อมดที่ขุ่นเหยื่อ แต่มีผลทำให้มดตายทั้งรัง
5. ผลิตภัณฑ์ทาผิวหนังเพื่อโล่ยุง เช่น ผ้าเย็น ผ้าหอม น้ำหอม ใช้ได้บ่อยเท่าที่ต้องการ ไม่ระคายเคืองผิวหนัง โลชั่นธรรมชาติ อนุญาตให้ระบุนระยะเวลาป้องกันยุงบนฉลากได้ไม่เกิน 7 ชั่วโมง
6. ผลิตภัณฑ์ยาจุดกันยุง เช่น ปลอดภัย ปราศจากยุง
7. ผลิตภัณฑ์ยากันยุงที่ใช้กับเครื่องไฟฟ้า เช่น ฆ่ายุง กำจัดยุง
8. ก้อนดับกลิ่น เช่น ใช้ใส่โถปัสสาวะเพื่อระงับการแพร่เชื้อ ปรับอากาศให้หอม ใ้กลิ่นหอมสดชื่นโดยกลิ่นไม่ติดเสื้อผ้าหรือของใช้

ทั้งนี้สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุอันตรายเพิ่มเติมได้ที่ :

<http://www.fda.moph.go.th/psiond/index.htm>

3.6 วัตถุเสพติด

วัตถุเสพติด ได้แก่ วัตถุออกฤทธิ์ อยู่ภายใต้กฎหมายของพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518, ยาเสพติดให้โทษ อยู่ภายใต้กฎหมายของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และสารระเหย อยู่ภายใต้กฎหมายของพระราชกำหนดป้องกันการใช้อาหาร พ.ศ. 2533 ซึ่งมีความหมายตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. **วัตถุออกฤทธิ์** หมายถึง วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่ 1 เป็นสารที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดการใช้ยาในทางที่ผิดมีความเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพสูง และ ไม่มีการใช้ทางการแพทย์ ส่วนใหญ่มีฤทธิ์หลอนประสาท ได้แก่ Mescaline, Psilocybin, DMT, DET, Cathinone เป็นต้น กฎหมายจึงห้ามมิให้ผู้ใด ผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือครอบครอง เว้นแต่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่ 2 เป็นสารที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดการใช้ในทางที่ผิดสูงมีอันตรายต่อสุขภาพมากหากใช้ไม่เหมาะสมหรือไม่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพ แต่มีประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น Phentermine, Midazolam, Zolpidem, Methylphenidate, Ketamine, Pseudoephedrine, Alprazolam เป็นต้น

กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใด ผลิต ขาย นำเข้า ส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เว้นแต่การผลิตเพื่อส่งออกและการส่งออกบางชนิดที่รัฐมนตรีประกาศฯ ส่วนกรณีครอบครองวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 กฎหมายมิให้ผู้ใดครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต โดยมีข้อยกเว้นตามมาตรา 63

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 เป็นยามีประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดการใช้ในทางที่ผิดปานกลาง เช่น Amobarbital, Pentobarbital, Pentazocine เป็นต้น

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 4 เป็นยาที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ และศักยภาพในการก่อให้เกิดการนำไปใช้ในทางที่ผิดต่ำ เช่น Diazepam, Lorazepam, Clorazepate, Chlordiazepoxide เป็นต้น

กฎหมายห้ามมิให้บุคคลใด ผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือครอบครอง ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือ 4 หรือนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ ไม่ใช่บังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง สาขาทันตกรรม ที่ขายให้แก่คนไข้ของตนหรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่งที่ขายเฉพาะสำหรับใช้กับสัตว์ที่ตนบำบัด หรือป้องกันโรคและไม่ใช้บังคับในการผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก โดยกระทรวง ทบวง กรม สภากาชาดไทย องค์การเภสัชกรรม สำหรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 และ 4 กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม สัตวแพทย์ชั้น 1 มีวัตถุออกฤทธิ์ในความครอบครองได้ไม่เกินปริมาณที่กำหนด โดยไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา 62 เช่น

1. Diazepam ครอบครองได้ไม่เกิน 10 กรัม
(หรือประมาณ 2,000 เม็ด กรณี เม็ดละ 5 มิลลิกรัม)
2. Lorazepam ครอบครองได้ไม่เกิน 2 กรัม
(หรือประมาณ 2,000 เม็ด กรณี เม็ดละ 1 มิลลิกรัม) เป็นต้น

2. **ยาเสพติดให้โทษ** หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือ ด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะที่สำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ เมื่อมีอาการถอนยาเมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ ยาเสพติดให้โทษจึงแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 1** ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน
- ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 2** ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคอีน ผีนายา

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น Acetic Anhydride ใช้ในการกลั่นผลิตเฮโรอีน, Anthranilic acid เป็นต้น

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม เป็นต้น

3. สารระเหย หมายถึง สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็นสารระเหย

การโฆษณาวัตถุออกฤทธิ์ และยาเสพติดให้โทษที่ใช้ทางการแพทย์

การโฆษณาวัตถุออกฤทธิ์ และยาเสพติดให้โทษที่ใช้ทางการแพทย์ เช่น กลุ่มยาสลบ ยานอนหลับ ยาคลายเครียด ยาลดความอ้วน ยาแก้ปวดมอร์ฟีน ฯลฯ กฎหมายห้ามโฆษณาเพื่อการค้าต่อบุคคลทั่วไป เว้นแต่การโฆษณานั้นกระทำโดยตรงกับแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร หรือสัตวแพทย์ เท่านั้น

ทั้งนี้ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุเสพติดเพิ่มเติมได้ที่ :

<http://narcotic.fda.moph.go.th/welcome/>

บทที่ 4

การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย (Test kit)

การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย (Test kit) ในบทนี้ เป็นเพียงตัวอย่างชุดทดสอบที่มีการจำหน่ายในท้องตลาด ซึ่งชุดทดสอบบางประเภทอาจมีการพัฒนาและผลิตในหลายหน่วยงาน ซึ่งทำให้ขั้นตอนหรือกระบวนการใช้ชุดทดสอบนั้นแตกต่างกันไปตามแต่ละหน่วยงานที่พัฒนาและผลิต ดังนั้นก่อนการใช้ชุดทดสอบในแต่ละประเภท ผู้ใช้ควรต้องอ่านรายละเอียดขั้นตอนวิธีการใช้ชุดทดสอบที่แนบมาพร้อมกับชุดทดสอบนั้นทุกครั้ง โดยตัวอย่างชุดทดสอบที่มีการจำหน่ายในท้องตลาด มีดังนี้

ชุดทดสอบบอร์แรกซ์ (ผงกรอบ) ในอาหาร และสารเคมี

ตัวอย่างเป้าหมาย

- เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ (หมูบด ปลาบด ทอดมัน ลูกชิ้น หมูสด เนื้อสด ไส้กรอก ฯลฯ)
- ผลไม้ดอง ผลไม้แช่อิ่ม ผลไม้แห้ง
- ขนมหวานที่ทำจากแป้ง (ทับทิมกรอบ ลอดช่อง วุ้น ซาหริ่ม ฯลฯ)
- บะหมี่, แผ่นเกี๊ยว

ประโยชน์ของชุดทดสอบ

ใช้ตรวจสอบบอร์แรกซ์ในอาหารและสารเคมีที่ใช้ผสมอาหาร ซึ่งจะทราบผลได้ทันที เพื่อเป็นแนวทางเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหาร

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

50 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 100 มก./กก. (ในอาหาร)

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 50 มก./กก. (ในสารเคมี)

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- เป็นพิษต่อไต ทำให้เกิดไตวายได้
- สะสมในสมอง
- ทำให้ทางเดินอาหารเกิดการระคายเคือง
- ถ้าเป็นผู้ใหญ่ ได้รับสารบอร์แรกซ์ 15 กรัม หรือเด็กได้รับ 5 กรัม จะทำให้อาเจียน เป็นเลือด และอาจตายได้

วิธีการทดสอบบอร์แรกซ์ในอาหาร

1. สับตัวอย่างให้เป็นชิ้นเล็กๆ เท่าหัวไม้ขีดไฟ

2. ตักตัวอย่าง 1 ช้อน ใส่ในถ้วยยา

3. เติมน้ำยาทดสอบบอแรกซ์จนท่วมตัวอย่าง กวนให้เข้ากัน

4. จุ่มกระดาษขมิ้นให้เปียกครึ่งแผ่น

5. วางกระดาษขมิ้นบนจานกระเบื้อง หรือแผ่นกระจก แล้วนำไปวางกลางแดด นาน 10 นาที (อย่าวางกระดาษขมิ้นชิดกัน) หรือใช้ที่เป่าผมเป่า 1 นาที

วิธีการทดสอบบอร์แรกซ์ในสารเคมี

1. ตักสารเคมีปริมาณเล็กน้อยใส่ในถ้วยยา

2. เติมน้ำยาทดสอบบอร์แรกซ์ จำนวน 5 มิลลิลิตร

3. กวนให้สารเคมีละลาย

4. จุ่มกระดาษขมในสารละลายให้เปียกครึ่งแผ่น

5. วางแผ่นกระดาษขมลงบนแผ่นกระจกหรือจานกระเบื้อง แล้วนำไปวางกลางแดด นาน 10 นาที หรือใช้ที่เป่าผมเป่า 1 นาที

การประเมินผล

- ถ้ากระดาษขมึนมีสีส้มจนถึงสีแดง แสดงว่า ตัวอย่างมีสารบอร์แรกซ์เจือปนอยู่
- ถ้ากระดาษขมึนมีสีอื่นที่ไม่ใช่สีส้ม หรือแดง แสดงว่าตัวอย่างไม่มีสารบอร์แรกซ์

ข้อควรระวัง

1. ถ้าตัวอย่างที่ตรวจมีสภาพเป็นต่างสูง (ข้าวต้มน้ำวุ้น, ปลาหมึกแห้งแช่ต่าง) อาจทำให้เกิดผลบวกลวงได้ ต้องใส่น้ำยาทดสอบบอร์แรกซ์เพิ่มขึ้นจนแน่ใจว่าตัวอย่างหมดความเป็นต่างแล้ว หรือ ทดสอบด้วยกระดาษลิตมัส จึงจะทดสอบด้วยกระดาษขมึนได้
2. หากใช้ที่เป่าผมในการทำกระดาษขมึนให้แห้ง ไม่ควรใช้ความร้อนสูง หรือ เป่าใกล้กับกระดาษขมึนมากเกินไป เนื่องจากจะทำให้กระดาษเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลได้ ทำให้อ่านผลได้ไม่ชัดเจน และควรอ่านผลทันทีเมื่อกระดาษแห้งเนื่องจากถ้าทิ้งไว้นานจะทำให้กระดาษมีสีเข้มเกินจริง
3. ตัวอย่างบางชนิดอาจจะมีไขมันมาก เมื่อจุ่มกระดาษขมึนในตัวอย่าง ไขมันจะเคลือบที่ผิวของกระดาษขมึน ดังนั้นอาจมีเพียงบางส่วนที่เปลี่ยนสี ทำให้อ่านผลได้ไม่ชัดเจน จึงควรกำจัดไขมันออกจากกระดาษขมึน โดยการปาดกับปากถ้วยยาให้หมดก่อนนำมาทำให้แห้ง
4. ต้องทำความสะอาดแผ่นรองกระดาษขมึนทุกครั้งก่อนนำไปใช้ตรวจตัวอย่างชุดต่อไป และไม่ควรวางแผ่นกระดาษขมึนในตำแหน่งที่เคยวางแผ่นกระดาษขมึนที่ตรวจตัวอย่างอื่นมาก่อนแล้ว และยังไม่ได้ทำความสะอาด เนื่องจากจะทำให้เกิดการปนเปื้อนและอ่านผลผิดพลาดได้ และควรทำเครื่องหมายที่แผ่นรองทุกครั้งที่วางกระดาษทดสอบเพื่อป้องกันการสับสน
5. สามารถใช้ชุดทดสอบตรวจได้ทั้งอาหารสด และอาหารที่ทำให้สุกแล้ว

ชุดทดสอบฟอร์มาลินในอาหาร (น้ำยาแดงศพ)

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- หากบริโภคฟอร์มาลินที่ปนเปื้อนในอาหารเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดมะเร็งได้
- สัมผัสหรือสูดดม จะทำให้ผิวหนังอักเสบ ระคายเคืองที่ตา จมูก ระบบทางเดินหายใจ
- ถ้ารับประทาน 30-60 มิลลิลิตร จะทำให้เกิดอาการปวดท้องรุนแรง อาเจียน ท้องเดิน หมดสติ และเสียชีวิต

ตัวอย่างเป้าหมาย

- น้ำแช่อาหารทะเลสด และเนื้อสัตว์ต่างๆ (ผ้าชีรี้ว ขาไก่เลาะกระดูก แมงกระพรุน ฯลฯ)
- ผักสดชนิดต่างๆ (ถั่วฝักยาว เส้นมะละกอ เห็ดฟาง ชিংฝอย กระชายฝอย ฯลฯ)

หมายเหตุ ห้ามบดหรือหั่น ตัวอย่างเป้าหมายทุกชนิด

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

1 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 0.5 มิลลิกรัม / 1 กิโลกรัม

วิธีการทดสอบ

1. เทน้ำแช่ตัวอย่างอาหารลงในขวดทดสอบเบอร์ 1 ประมาณ 5 มิลลิลิตร หรือ 1 ใน 3 ของขวด (หากตัวอย่างอาหารไม่มีน้ำให้ใช้น้ำสะอาดรินผ่านตัวอย่างอาหารให้ได้ปริมาณที่พอตรวจได้) ปิดฝาขวดและเขย่าจนสารเคมีในขวดทดสอบละลายหมด
* ห้ามหันหรืออบคตัวอย่างอาหาร

2. เทน้ำแช่ตัวอย่างอาหารจากขวดทดสอบเบอร์ 1 ลงขวดทดสอบเบอร์ 2 ปิดฝาขวดและเขย่าจนสารเคมีในขวดทดสอบละลายหมด

3. เทน้ำแช่ตัวอย่างอาหารจากขวดทดสอบเบอร์ 2 ลงขวดทดสอบเบอร์ 3 ปิดฝาขวดและแกว่งเบาๆ ให้ของเหลวในขวดทดสอบเข้ากัน สังเกตสีที่เกิดขึ้น

การประเมินผล

ถ้าสารละลายเป็นสีชมพูถึงสีแดง แสดงว่ามีฟอร์มาลินเจือปนอยู่ในตัวอย่างอาหารนั้น

ข้อควรระวังที่มีผลต่อการทดสอบ

1. ไม่ควรตรวจอาหารที่มีกลิ่นฉุนเช่นผักหอมกระฉิบสะตอผักกลุ่มนี้จะให้ฟอร์มาลินในธรรมชาติประมาณ 40 มก/กก.อาจเกิดFalse positive
2. ตัวอย่างที่นำมาทดสอบห้ามบดตัวอย่างเนื่องจากสารทดสอบจำเพาะกับฟอร์มาลดีไฮด์เป็นสารกลุ่มอัลดีไฮด์ประเภทหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีในธรรมชาติอาจเกิดFalse positive
3. อาหารที่นำมาทดสอบควรเก็บในสภาพเย็นและควรตรวจสอบทันทีเนื่องจากสารฟอร์มาลินสามารถระเหยได้ อาจเกิดFalse positive

ชุดทดสอบโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร

ตัวอย่างเป้าหมาย

- น้ำตาลมะพร้าว หน่อไม้ดอง ทูเรียนกวน
- น้ำแช่ผักผลไม้ เช่น ถั่วงอก ชิงชอย กระถ่อน ยอดมะพร้าว เป็นต้น
- ผ้าซีรัวร์ ขาไก่เลาะกระดูก หนั๋งหมูฝอย เอ็นหมู

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

100 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ ร้อยละ 0.05

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

100 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ ร้อยละ 0.05

วิธีการทดสอบ

1. นำตัวอย่างใส่ในถ้วยพลาสติก ดังนี้
 - 1.1 ตัวอย่างเป็นของเหลว หรือมีของเหลวผสมกับตัวอย่างของเหลวลงในถ้วยพลาสติก 5 มิลลิลิตร

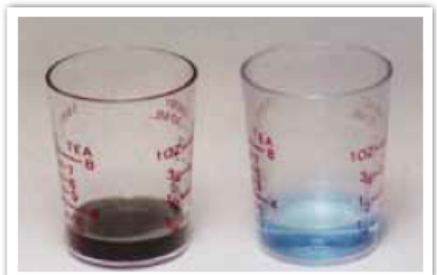

- 1.2 ตัวอย่างเป็นของแข็ง ตักมาครึ่งช้อนชาใส่ในถ้วยพลาสติก เติมน้ำสะอาดประมาณ 10 มิลลิลิตร บดตัวอย่างให้แตก ถ้าตัวอย่างเป็นผัก ผลไม้สด เติมน้ำพอท่วมตัวอย่าง แช่ 1-2 นาที (ไม่ต้องบด) นำน้ำแช่ 5 มิลลิลิตร มาทดสอบ

2. หยดน้ำยาในขวดหยด จำนวน 1-3 หยด เขย่าให้เข้ากัน สังเกตสีของสารละลาย

การประเมินผล

- ถ้าสารละลายมีสีเทาหรือสีดำ แสดงว่ามีโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์ (ไม่อนุญาตให้ใช้)
- ถ้าสารละลายมีสีฟ้าอ่อนหรือเขียว แสดงว่าไม่มีโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์

ชุดทดสอบสารเคมีป้องกันกำจัด ศัตรูพืชตกค้างในอาหาร

ชุดทดสอบเอ็ม เจ พี เค ตรวจหาฆ่าแมลงในผักผลไม้

เป็นชุดทดสอบเบื้องต้นสำหรับตรวจหาฆ่าแมลงตกค้างกลุ่มยับยั้งเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส ในผัก ผลไม้ ด้วยหลักการ colorimetric cholinesterase inhibitor assay ให้ผลการทดสอบได้ถูกต้องร้อยละ 100 ปริมาณต่ำสุดในการยับยั้งการทำงานของเอนไซม์ ของชุดทดสอบเท่ากับ 15 % ซึ่งเป็นปริมาณที่ทำให้ร่างกายเกิดอาการพิษเล็กน้อย จัดว่าไม่ปลอดภัย

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

10 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ร้อยละ 100

วิธีการทดสอบ

1. หั่นผักหรือผลไม้ที่จะตรวจให้เป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ลงในขวดสกัดตัวอย่างให้ได้ 3 ชีดของขวด

2. เติมน้ำยาสกัด 6 ซีซี ปิดฝาขวดให้แน่น เขย่าแรงๆ ประมาณ 2 นาที

3. ค่อย ๆ เปิดฝาขวด รินน้ำยาสกัด ลงในหลอดแก้วจนหมด

4. จุ่มหลอดแก้วลงในแก้วน้ำที่มีน้ำอุ่นอยู่ประมาณครึ่งแก้ว เพื่อระเหยน้ำยาสกัด

5. ขณะรอน้ำยาสกัดระเหย เติมน้ำกลั่น 1 ซีซีลงในขวดน้ำยาทดสอบ 1 หยด ตั้งทิ้งไว้

6. แก้วหลอดที่จุ่มอยู่ในแก้วน้ำอุ่นจนน้ำยาสกัดเหลือประมาณ 1 หยด ยกออกหมุนหลอดจนแห้ง

ชุดทดสอบกรดซาลิซิลิกในอาหาร (สารกันรา)

ตัวอย่างเป้าหมาย

- น้ำดองผัก (ผักกาดดอง หน่อไม้ดอง กระเทียมดอง ชিংดอง ฯลฯ)
- น้ำดองผลไม้ (มะม่วงดอง มะยมดอง มะกอกดอง ฯลฯ)

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

50 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำที่ตรวจได้ 100 มิลลิกรัม / กิโลกรัม

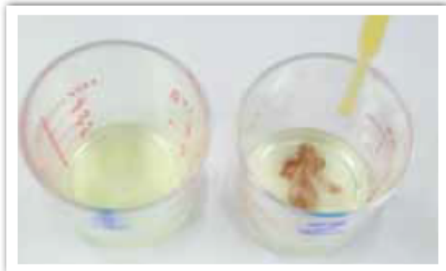
วิธีการทดสอบ

1. ตักน้ำดองผักหรือน้ำดองผลไม้ใส่ในถ้วยเบอร์ 1 และเบอร์ 2 ถ้วยละ 5 มิลลิลิตร (เขียนเบอร์ถ้วยยาก่อนใส่ตัวอย่าง)

2. หยดน้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 1 ลงในถ้วยที่ 2 จำนวน 10 หยด

3. หยดน้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 2 ลงในถ้วยที่ 2 ที่ละหยด จำนวน 2-3 หยด โดยไม่ต้องเขย่า สังเกตสีจากด้านบนของถ้วยยาทันที

4. หยดน้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 2 ลงในถ้วยที่ 1 ที่ละหยด จำนวน 2-3 หยด โดยไม่ต้องเขย่า สังเกตสีที่เกิดขึ้นทันทีเช่นกัน

การประเมินผล

- ถ้าถ้วยที่ 1 มีสีม่วงดำเหมือน ถ้วยที่ 2 แสดงว่า ตัวอย่างมีกรดซาลิซิลิก เจือปน

- ถ้าถ้วยที่ 1 เป็นสีอื่นที่ไม่ใช่สีม่วงดำเหมือน ถ้วยที่ 2 แสดงว่า ตัวอย่างไม่มีกรดซาลิซิลิก เจือปน

ชุดทดสอบปริมาณไอโอดีน ในเกลือบริโภค

ตัวอย่างเป้าหมาย

เกลือบริโภค และที่มีฉลากแสดงการเสริมไอโอดีนด้วยโพแตสเซียมไอโอเดต

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจสอบได้ คือ 2 มิลลิกรัม/กิโลกรัม

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

60 ตัวอย่าง

วิธีการทดสอบ

1. เติมน้ำยาไอโอ 1 จำนวน 1 มิลลิลิตร ลงในไอโอ 4
เขย่าให้เข้ากัน

2. ตักตัวอย่างเกลือ จำนวน 1 ช้อน ใส่ลงในขวดแก้ว

3. เติมน้ำยาไอโอ 1 จำนวน 1 มิลลิลิตร
เขย่าให้เข้ากัน

4. หยดน้ำยาไอโอ 2 จำนวน 2 หยด เขย่าให้เข้ากัน
และทิ้งไว้ 1 นาที

5. ใส่ชั้นกระดาษไอโอ 3 จำนวน 2 ชั้น เขย่าและ
ทิ้งไว้ 1 นาที

6. หยดน้ำยาไอโอ 4 จำนวน 1 หยด เขย่าให้เข้ากัน
และทิ้งไว้ 1 นาที สังเกตสีของสารละลาย

การประเมินผล

ปริมาณไอโอดีน (มิลลิกรัม / กิโลกรัม)	สีของสารละลาย
0 ถึง 2	ไม่มีสี
10	สีฟ้าแกมเขียว
20	สีเหลือง (คล้ำ)
30	สีส้ม (คล้ำ)
มากกว่า 30	สีชมพูเข้ม

ชุดทดสอบสารโพลาร์ ในน้ำมันทอดซ้ำ

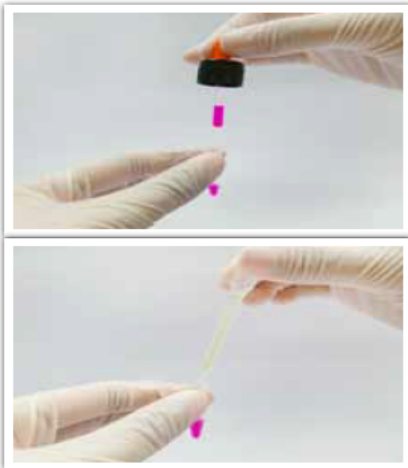
ตัวอย่างเป้าหมาย

ใช้ตรวจน้ำมันที่ใช้ทอดอาหาร 9 ชนิด ประกอบด้วย น้ำมันปาล์ม (จากเนื้อปาล์ม) น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันรำข้าว น้ำมันหมู น้ำมันมะพร้าว น้ำมันมะพร้าวผสมน้ำมันปาล์ม (จากเนื้อปาล์ม) น้ำมันไก่ น้ำมันดอกทานตะวัน และน้ำมันข้าวโพด

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

25 ตัวอย่าง

วิธีการทดสอบ

1. เติมน้ำยาทดสอบสารโพลาร์ ลงในหลอดทดสอบตัวอย่าง จำนวน 4 หยด
2. เติมตัวอย่างน้ำมันลงในหลอดทดสอบตัวอย่างจำนวน 2 หยด
3. กดปิดฝาหลอดทดสอบตัวอย่างให้แน่น เขย่าแนวขวาง 30 วินาที แล้วแปลผลทันที

การประเมินผล

สีที่ปรากฏ	ผลการตรวจวิเคราะห์ปริมาณสารโพลาร์ (%)	การแปรผล
สีชมพูเข้ม	อยู่ในช่วง 9-20	ใช้ได้
สีชมพูอ่อน	ไม่เกิน 24	ยังใช้ได้ (แต่ไม่ควรเติมน้ำมันใหม่เพิ่มลงไป)
สีชมพูจาง	ไม่เกิน 25	ยังใช้ได้ (แต่ไม่ควรเติมน้ำมันใหม่เพิ่มลงไป)
สีเหลืองจาง	ไม่เกิน 26	ไม่ควรใช้ (น้ำมันเสื่อมสภาพแล้ว)
สีเหลืองเข้ม	ไม่เกิน 27	ไม่ควรใช้ (น้ำมันเสื่อมสภาพแล้ว)

ชุดทดสอบโคลิฟอร์ม ในน้ำและน้ำแข็ง

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

- มี 3 ขนาด คือ 5, 20 และ 50 ตัวอย่าง / ชุด

ความไวของชุดทดสอบ

จำนวนโคลิฟอร์มต่ำสุดที่ตรวจได้ 1 โคโลนีหรือ
1 ตัว ต่อ น้ำ 1 ซีซี

วิธีการทดสอบ

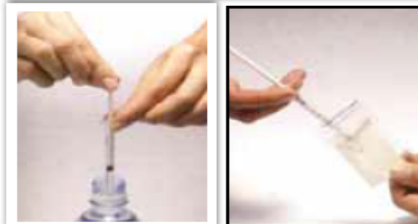
1. ผู้ตรวจสอบเช็ดมือทั้ง 2 ข้าง และเช็ดปากภาชนะบรรจุตัวอย่างให้ทั่วด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์

2. เขย่าภาชนะบรรจุตัวอย่างแรงๆ อย่างน้อย 25 ครั้ง

3. ฉีกซองหลอดฉีดยาตรงรอยฉีก แล้วดึงหลอดฉีดยาออกจากซอง (ระวังการปนเปื้อนของเชื้อจากภายนอกอย่าใช้ส่วนล่างของหลอดฉีดยาสัมผัสกับมือผู้ตรวจสอบหรือสิ่งอื่นๆ ในขั้นตอนที่ 3 ถึง 4)

4. ตูดตัวอย่างน้ำ 1 ซีซี (1 ml) แล้วฉีดลงบนกระดาษทดสอบโดยให้ปลายหลอดฉีดยาแตะถูกกระดาษทดสอบ (ระวังอย่าให้มือแตะถูกกระดาษทดสอบ)

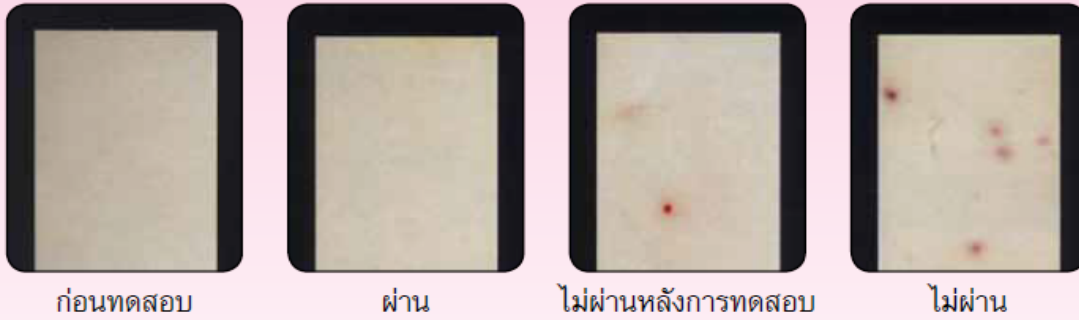

5. รีดอากาศออกจากซองกระดาษทดสอบเบาๆ แล้วปิดซองให้สนิท

6. เก็บซองกระดาษทดสอบในที่มืด เช่น ลิ่นชักหรือห่อด้วยกระดาษทึบแสง ที่อุณหภูมิห้องนาน 24 ชั่วโมง

การประเมินผล

ถ้าพบจุดแดงบนกระดาษทดสอบแสดงว่าน้ำ หรือน้ำแข็งนั้นมีการปนเปื้อนของเชื้อโคลิฟอร์ม ซึ่งไม่สมควรบริโภค (จำนวนจุดแดงบนกระดาษจะเท่ากับโคลิฟอร์มในน้ำ 1 ซีซี)

หมายเหตุ

- กรณีต้องเก็บตัวอย่างน้ำเอง

ใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์ เช็ดบริเวณที่ปล่อยน้ำออกแล้วปล่อยน้ำทิ้งสักครู่ จึงเก็บตัวอย่างน้ำใส่ถุงพลาสติกปราศจากเชื้อ 1 ให้ได้ประมาณสองส่วนสามของถุง ปิดปากถุงให้สนิทแล้วทำการทดสอบทันที

- กรณีตัวอย่างเป็นน้ำแข็ง

1. **น้ำแข็งหลอดในถุงพลาสติก** ให้ใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์เช็ดบริเวณปากถุงที่เปิด ถ้าใช้กรรไกรตัดให้เช็ดกรรไกรด้วย เทน้ำแข็งหลอดใส่ในถุงซิปลาสติกปราศจากเชื้อจนเกือบเต็ม (ระวังอย่าให้ตัวอย่างสัมผัสมือ และไม่เก็บน้ำแข็งที่ตกออกนอกถุง กลับใส่ในถุงเก็บตัวอย่าง)

2. **น้ำแข็งบดหรือน้ำแข็งจากเครื่องทำน้ำแข็ง** ให้ใช้ภาชนะที่ใช้ดักอยู่เดิม หรือใช้ภาชนะอื่นที่ล้างจนสะอาดแล้วตักน้ำแข็งใส่ในถุงพลาสติกปราศจากเชื้อจนเกือบเต็ม

หมายเหตุ หลังเก็บตัวอย่าง ให้ปิดปากถุงให้สนิท ปล่อยทิ้งไว้ให้ละลายจนหมด แล้วทำการทดสอบทันที

แนวทางการปฏิบัติเมื่อตรวจพบโคลิฟอร์มในน้ำและน้ำแข็ง

- น้ำดื่มและน้ำแข็งที่บรรจุในภาชนะที่ปิดสนิท ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการด้านควบคุมคุณภาพอาหาร เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.), เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น
- ภาชนะที่ใช้สำหรับแบ่งมาดื่ม เช่น กระจตน้ำ คูลเลอร์ ให้ล้างภาชนะใส่น้ำให้สะอาด และใช้น้ำที่สะอาดใส่ลงในภาชนะที่ใช้แบ่งดื่ม
- น้ำบ่อ น้ำบาดาล ควรต้มน้ำให้เดือดก่อนใช้ดื่มหรือใช้คลอรีนฆ่าเชื้อโรคในอัตราส่วนที่เหมาะสม

ชุดทดสอบ โคลิฟอร์มในอาหาร

ตัวอย่างเป้าหมาย

- อาหารควบคุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เช่น นมพาสเจอร์ไรส์ นำนมถั่วเหลือง อาหารบรรจุในภาชนะปิดสนิท ฯลฯ
- อาหารพร้อมบริโภคประเภท รถเข็น แผงลอย ร้านอาหารของโรงเรียน ฯลฯ

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

- 30 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

จำนวนโคลิฟอร์มต่ำสุดที่ตรวจได้ 10 โคโลนี หรือ 10 ตัว ในอาหาร 1 กรัม

วิธีการทดสอบ

- อาหารควบคุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข / อย.
นมพาสเจอร์ไรส์ นมข้นหวาน แยม เยลลี่ มาร์มาเลต อาหารบรรจุในภาชนะที่ปิดสนิท ซอสปรุงรส เต้าเจี้ยวฯ ให้ปฏิบัติข้อ 1-6 แล้วข้ามไปทำข้อ 9-10
- นำนมถั่วเหลือง ใช้หลอดจีดยาดูดตัวอย่าง 1 ซีซี แล้วทำตามเฉพาะข้อ 9-10 เท่านั้น
- อาหารพร้อมบริโภคประเภท อาหารรถเข็น แผงลอย อาหารในร้าน โรงเรียน ฯลฯ ให้ทำทุกข้อ

1. ผู้ตรวจสอบใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์เช็ดมือทั้ง 2 ข้าง ซ้อน กรรไกร และภาชนะบรรจุอาหาร บริเวณที่ต้องเปิดภาชนะ
2. ใช้ไฟแช็กกลนกรรไกร ถือไว้ให้เย็นสักครู่แล้วตัดภาชนะบรรจุ (สามารถใช้ตะเกียงแอลกอฮอล์แทนไฟแช็ก)

3. ใช้ไฟแช็กลนช้อน แล้วถือไว้ให้เย็นสักครู่ (สามารถใช้ตะเกียงแอลกอฮอล์แทนไฟแช็ก)
4. ใช้ช้อนในข้อ 3 ตักตัวอย่างอาหาร ซึ่งอาหาร 11 กรัม ใส่ในถุงพลาสติกปราศจากเชื้อ
5. เทน้ำยา 1 จำนวน 1 ขวด ลงในถุงพลาสติก แล้วเขย่าถุงแรงๆ อย่างน้อย 25 ครั้ง

การประเมินผล

นับจำนวนจุดแดงบนกระดาษทดสอบ แล้วตัดสินตามตารางอ่านผล

ชนิดอาหาร	จำนวนจุดแดง	เกณฑ์ตัดสิน	จำนวนโคลิฟอร์มในอาหาร 1 กรัม
1. อาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข			
1.1 แยม เยลลี่ นมข้นหวาน ซอสปรุงรส อาหารในภาชนะปิดสนิท นมถั่วเหลือง เต้าเจี้ยวฯ	0	✓	จำนวนจุดแดง X 10
	1 หรือ > 1	X	
1.2 นมพาสเจอร์ไรส์ ณ แหล่งผลิต	0 - 10	✓	
	> 10	X	
2. อาหารพร้อมบริโภค	0 - 4	✓	จำนวนจุดแดง X 100
ประเภทรถเข็น แผงลอย ร้านอาหาร / โรงเรียนฯ	5 หรือ > 5	X	

> = มากกว่า

✓ = ผ่าน

X = ไม่ผ่าน

- หมายเหตุ**
- อาหารพร้อมบริโภค ประเภทรถเข็น แผงลอย ร้านอาหาร / โรงเรียน ฯลฯ ใช้เกณฑ์คุณภาพของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
 - อาหารอื่นๆ สอบถามได้ที่สำนักคุณภาพและความปลอดภัย

ชุดทดสอบกรดเรทีโนอิกในเครื่องสำอาง (กรดวิตามิน A)

เป็นชุดทดสอบเบื้องต้น สำหรับใช้ทดสอบสารห้ามใช้กรดเรทีโนอิก (กรดวิตามิน) ในเครื่องสำอางประเภทครีม หรือ โลชั่น สิว-ฝ้า-กันแดด กรดเรทีโนอิกหรือกรดวิตามินเอ อาจมีผลข้างเคียงทำให้เกิดการระคายเคือง ผิวหน้ามีอาการ แสบร้อนบวมแดง และทำให้ผิวไวต่อแสงที่สำคัญอาจทำให้เกิดความผิดปกติของทารกในครรภ์

ความไวของชุดทดสอบ

ปริมาณต่ำสุดที่ตรวจพบได้ คือ 0.010% w/w, ในครีมชั้น 0.016% w/w ในครีมเหนียว และ 0.002% w/w ในโลชั่น

วิธีการทดสอบ

1. สวมถุงมือแล้วใช้แท่งพลาสติกตักตัวอย่างครีมขนาดประมาณ เม็ดถั่วลิสงหรือใช้หลอดดูดพลาสติกดูดและหยดตัวอย่างโลชั่น 3 หยด ลงในจานหลุมพลาสติก

2. ตักสารเคมีประมาณ 1/4 ของช่องใส่ลงในหลุมเดียวกับตัวอย่าง ใช้แท่งพลาสติกกวดเบาๆ เพื่อให้สารเคมี สัมผัสกับตัวอย่างได้เต็มที่ ทิ้งไว้ประมาณ 5-10 นาที

3. สังเกตสีที่เกิดขึ้นที่เกล็ดของสารเคมีที่ทดสอบ

การประเมินผล

ผลที่ได้จากการทดสอบให้สังเกตสีที่เกร็ดของสารเคมีหลังจากเติมสารเคมีลงในตัวอย่าง ประมาณ 5-10 นาทีโดยไม่ต้องคนตัวอย่างเข้ากันกับสารเคมี ก็จะได้ผลการทดสอบที่ชัดเจน (เพราะการคนจะทำให้สีของตัวอย่างซีดลงได้อย่างรวดเร็ว)จนอาจทำให้การอ่านผลนั้นผิดพลาดได้

1. ในกรณีที่เกิดสีม่วงแดง จนถึงสีแดงขึ้นที่เกร็ดของสารเคมีที่ใช้ทดสอบแสดงว่าครีมหรือโลชั่นนั้นมีกรดเรทีโนอิกเจือปนอยู่
2. สำหรับครีมหรือโลชั่นที่ไม่มีกรดเรทีโนอิกเจือปนอยู่นั้นจะไม่เกิดสีม่วงแดงถึงสีแดงที่เกร็ดของสารเคมีที่ใช้ทดสอบเครื่องสำอาง

ชุดทดสอบปรอทแอมโมเนียใน เครื่องสำอาง

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์ได้พัฒนาชุดทดสอบสารปรอทในเครื่องสำอางขึ้นเพื่อตรวจสอบสารปรอทและสารประกอบของปรอทให้ครอบคลุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเช่น เมอร์คิวริกไนเตรตเมอร์คิวริกออกไซด์ เมอร์คิวริกคลอไรด์ เป็นต้นโดยชุดทดสอบที่พัฒนาขึ้นใหม่ใช้หลักการทำปฏิกิริยาเคมีระหว่างน้ำยาทดสอบกับสารปรอทที่อยู่ในเครื่องสำอางเกิดเป็น สารประกอบเชิงซ้อนที่มีสีเฉพาะเมื่อทดสอบความถูกต้องเปรียบเทียบกับวิธีมาตรฐาน

ความไวของชุดทดสอบ

ความไว และความจำเพาะ ร้อยละ 92.2, 83.3 และ 100.0 ตามลำดับ สามารถตรวจพบสารปรอท ในระดับต่ำสุด ร้อยละ 0.02 และ 0.06 โดยน้ำหนักในตัวอย่างครีม และครีมเบสเหนียวจากการพัฒนาชุดทดสอบดังกล่าว ช่วยให้การนำไปใช้งานในภาคสนามมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยใช้เวลาทดสอบไม่เกิน 1 นาที

วิธีการทดสอบ

1. ตักครีมด้วยไม้ตักตัวอย่างประมาณ 0.2 กรัมหรือขนาดเท่ากับเมล็ดถั่วลิสง
2. ป้ายครีมโดยรอบผนังด้านในของหลอดทดสอบหยดน้ำยาทดสอบประมาณ 0.25 มิลลิลิตรหรือ 20 หยด ลงในหลอดทดสอบ
3. ปิดฝาหลอดทดสอบคว่ำและหงายเบาๆ ประมาณ 10-20 ครั้ง
4. อ่านผลการทดสอบทันที

การประเมินผล

หากน้ำยาที่กั้นหลอดทดสอบเปลี่ยนเป็นสีส้มหรือสีเหลืองอมส้มแสดงว่าตรวจพบสารปรอท แต่ถ้าน้ำยาทดสอบเป็นสีเขียวหรือไม่เปลี่ยนสี แสดงว่าตรวจไม่พบสารปรอท

ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์ ในยาแผนโบราณ

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ชุด

ชุดตรวจ ชนิด ตรวจได้ 10 , 20 ตัวอย่าง อายุการใช้งานนับจากวันที่ผลิต 2 ปี

ความไวของชุดทดสอบ

ปริมาณต่ำสุดที่ตรวจได้คือ 2 ไมโครกรัม

วิธีการทดสอบ

1. บดเม็ดยาให้แตกละเอียดหรือใช้กรรไกรสะอาดตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ

2. ตักตัวอย่างด้วยหลอดพลาสติกสำหรับตักตัวอย่างของแข็งหรือหลอดหยดตัวอย่าง

3. หยดน้ำยาจากขวดบรรจุน้ำยาละลายตัวอย่าง ลงในหลอดทดสอบที่ใส่ตัวอย่างจนถึงขีดสีแดงที่ข้างหลอดทดสอบ (ขีดบน)

4. ปิดด้วยจุกพลาสติก เขย่าให้เข้ากันประมาณ 3 นาที

5. ตั้งทิ้งไว้จนเกิดการแยกชั้น

6. นำชุดทดสอบออกจากช่องบรรจุ วางชุดทดสอบบนพื้นราบที่สะอาด ใช้หลอดหยดตัวอย่างดูดน้ำยาส่วนใสโดยระวังไม่ให้มีอากาศและหยดลงหลุมทดสอบในลักษณะตั้งตรงที่ละหยดจำนวน 4 หยด

7. อ่านผลการทดสอบภายใน 10-15 นาที

ผลลบ: ปรากฏแถบสีม่วงแดง 2 แถบ บริเวณตำแหน่ง C และ T ที่หน้าต่างแสดงผล โดยความเข้มข้นสีที่ตำแหน่ง T อาจจะเข้มหรือจางกว่าตำแหน่ง C ก็ได้

ผลบวก: ปรากฏ แถบสีม่วงแดงเพียงแถบเดียว บริเวณตำแหน่ง C ที่หน้าต่างแสดงผลแสดงว่ามีสเตียรอยด์ชนิด เดกซ์ซามิธาโซน หรือ เพร็ดนิโซโลนปนปลอมในตัวอย่างที่ทดสอบ

ตัวอย่าง รายชื่อผู้แทนจำหน่ายชุดทดสอบอย่างง่าย

ลำดับ	ชุดทดสอบ	หน่วยงาน	โทรติดต่อ	ปริมาณ
1	ชุดทดสอบฟอร์มาลีน	องค์การเภสัชกรรม	02-203-8834 Fax 02-6448842	1 ตย./ชุด
2	ชุดตรวจสอบเตียรอยด์	ร้านผลิตภัณฑ์กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	02-951-0000 ต่อ 98463 Fax 02-965-9745	20 ตย./ชุด
3	ชุดทดสอบปริมาณกรดน้ำส้มในน้ำส้มสายชู	บจก.ยูแอนตีวิตี โฮลดีง (ไทยแลนด์)	02-950-7732-42, 086-8902118	30 ตย./ชุด
4	ชุดทดสอบกรดแอสซึเร	บจก.ยูแอนตีวิตี โฮลดีง (ไทยแลนด์)	02-950-7732-42, 086-8902118	100 ตย./ชุด
5	ชุดทดสอบบอแรกซีในอาหาร	องค์การเภสัชกรรม	02-203-8834 Fax 02-354-8851	50 ตย./ชุด
6	ชุดทดสอบโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์	องค์การเภสัชกรรม	02-203-8834 Fax 02-354-8851	100 ตย./ชุด
7	ชุดทดสอบซาลิซิลิก	องค์การเภสัชกรรม	02-203-8834, 02-354-8851	50 ตย./ชุด
8	ชุดทดสอบสารเร่งเนื้อแดง (Salbutamol)	บจก.เคริซอินเตอร์เนชั่นแนล	02-990-3805, 081-6603842	100 ตย./ชุด
9	ชุดทดสอบสีสังเคราะห์ในอาหารห้ามใช้สี	บจก.ยูแอนตีวิตี โฮลดีง (ไทยแลนด์)	02-950-7732-42, 086-8902118	20 ตย./ชุด
10	ชุดทดสอบไฮโดรควิโนน-2	ร้านผลิตภัณฑ์กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	02-951-0000 ต่อ 98463 Fax 02-965-9745	20 ตย./ชุด
11	ชุดทดสอบปรอทแอมโมเนีย	ร้านผลิตภัณฑ์กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	02-951-0000 ต่อ 98463 Fax 02-965-9745	20 ตย./ชุด
12	ชุดทดสอบเบรทีโนอิก	บจก.ยูแอนตีวิตี โฮลดีง (ไทยแลนด์)	02-950-7732-42, 086-8902118	20 ตย./ชุด
13	แผ่นเทียบสีความกระต่าง	ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย	02-968-7600	100 แผ่น/กล่อง
14	ชุดทดสอบวัดความกระต่าง HARDESS	บจก.ทีทีเคชายเอนซ์	02-990-7638, 086-7542113	1 SET

ลำดับ	ชุดทดสอบ	หน่วยงาน	โทรติดต่อ	ปริมาณ
15	ชุดทดสอบคลอรีน	บจก.ทีทีเคชายเอนซ์	02-990-7638, 086-7542113	1 SET
16	น้ำยาดตรวจวัดปริมาณ ไอโอดีน (I-Reagent)	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	02-441-9020-4 ต่อ 1308 Fax 02-441-0479	100 ต.ย./ ชุด
17	ชุดทดสอบวัดสารโพลาร์ ในน้ำมัน	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 7 อุบลราชธานี	045-312-230 Fax 045-312-230 ต่อ 104	25 ตย./ชุด
18	ชุดทดสอบยาฆ่าแมลง TM-kit	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 อุตรธานี	042-207-364	30 ตย./ชุด
19	ชุดทดสอบยาฆ่าแมลง GT 30 นาที	ห้างจิติพาณิชย์	02-879-5805 Fax 02-879-5807	30 ตย./ชุด
20	ชุดทดสอบโคลิฟอร์มในน้ำ ดื่มและน้ำแข็ง	บจก.ยูแอนตวี โฮลดิ้ง (ไทยแลนด์)	02-950-7732-42, 086-8902118	20 ตย./ชุด
21	ชุด swab test (SI-2)	ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย	02-968-7600	1 ตย./ขวด
22	ไม้ Swab	ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย	02-968-7600	-
23	Petrifilm AC	บริษัท ดีเคเอสเอช (ประเทศไทย) จำกัด	081-619-9325	100 แผ่น/ กล่อง
24	Petrifilm YM	บริษัท ดีเคเอสเอช (ประเทศไทย) จำกัด	081-619-9325	100 แผ่น/ กล่อง
25	Petrifilm St	บริษัท ดีเคเอสเอช (ประเทศไทย) จำกัด	081-619-9325	50 แผ่น/ กล่อง
26	Staph Express Disk	บริษัท ดีเคเอสเอช (ประเทศไทย) จำกัด	081-619-9325	100 แผ่น/ กล่อง
27	Compack Dry EC	บริษัท ออสคอน จำกัด	089-4997721	240 แผ่น/ กล่อง
28	ชุดทดสอบยาฆ่าแมลง ตกค้างในผักผลไม้ (MJPk)	บริษัท G9 จำกัด	090-8985188	10 ตย./ กล่อง

ลำดับ	ชุดทดสอบ	หน่วยงาน	โทรติดต่อ	ปริมาณ
29	ชุดทดสอบเบื้องต้น	ร้านแสนสบาย 12 http://www.sansabaytwelve.com/Testkit.php	084-7317245 621/13 ซ.ประดิษฐ์ 55 แขวงบางโคล่ เขตบาง คอแหลม กรุงเทพฯ 10120	
30	ชุดทดสอบเบื้องต้น	องค์การเภสัชกรรม	02-203-8834 Fax 02-354-8851	
31	ชุดทดสอบอะฟลาท็อกซิน	http://www.highents.com/blog/2010/02/ชุดทดสอบอะฟลาทอกซิน/	อุทยานวิทยาศาสตร์ ประเทศ อ.คลอง หลวง จ.ปทุมธานี 0-2564-7895 แฟกซ์ 0-2564- 7896	
32	ชุดทดสอบปรอท ในเครื่องสำอางนครสวรรค์	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์	0-5624-5618-20	50ตย./ กล่อง และ 10 ตย./ กล่อง

รายชื่อศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์

ส่วนภูมิภาค

1. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ -เลขที่ 191 หมู่ 8 ต.ดอนแก้วอ.แมริมจ.เชียงใหม่ 50180 โทร 0-5311-2188-90 โทรสาร 0-5311-2194
2. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1/1 เชียงรายเลขที่ 148 หมู่ 3 ต.นางแลอ.เมืองจ.เชียงราย 57100 โทร 0-5317-6225-6 โทรสาร 0-5317-6224
3. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก ศูนย์ราชการตำบลหัวรอหมู่ 5 ต.หัวรออ.เมืองจ.พิษณุโลก 65000 โทรศัพท์ 0-5532-2824-6 โทรสาร 0-5532-2824-6 ต่อ 121
4. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์ เลขที่ 267 หมู่ 8 ถ.นครสวรรค์-กำแพงเพชร ต.นครสวรรค์ตอก.เมืองจ.นครสวรรค์ 60000 โทรศัพท์/โทรสาร 0-5624-5618-20
5. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม เลขที่ 136 หมู่ 4 ถ.เอกชัย ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000 โทร 0-3472-0668-71 โทรสาร 0-3472-0540
6. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 6 ชลบุรี เลขที่ 59/2 หมู่ 3 ถ.อบต.เสม็ด ต.เสม็ด อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000 โทร 0-3878-4006-7, 0-3845-5235, 0-3845-5379, 0-3845-5200 โทรสาร 0-3845-5165
7. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 7 ขอนแก่น เลขที่ 400/2 ถ.หน้าศูนย์ราชการอ.เมืองจ.ขอนแก่น 40000 โทร 0-4324-0800 โทรสาร 0-4324-0845
8. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี เลขที่ 54 หมู่ 1 ต.หนองไผ่ อ.เมือง จ.อุดรธานี 41330 โทร 0-4220-7364-6, โทรสาร 0-4220-7367
9. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 9 นครราชสีมา -เลขที่ 54 หมู่ 9 ถ.ราชสีมา-โชคชัย ต.หนองบัวศาลา อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 โทร 0-4434-6005-13 โทรสาร 0-4434-6018
10. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 10 อุบลราชธานี เลขที่ 82 หมู่ 11 ถ.คลังอาวุธ ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 โทร 0-4531-2230-3 โทรสาร 0-4531-2230-3 ต่อ 104
11. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11 สุราษฎร์ธานี เลขที่ 102 นิคมซอย 2 หมู่ 9 ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84100 โทร 0-7735-5301-6 โทรสาร 0-7735-5300
12. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11/1 ภูเก็ต เลขที่ 141 หมู่ 4 ต.ศรีสุนทร อ.กลาง จ.ภูเก็ต 83110 โทร 0-7635-2041-2 โทรสาร 0-7635-2044
13. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12 สงขลา เลขที่ 616/1 หมู่ 2 ต.พะวงอ.เมืองจ.สงขลา 90100 โทร 0-7444-7024-8 โทรสาร 0-7433-0215
14. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12/1 ตรัง เลขที่ 153 หมู่ 4 ต.บ้านควนอ.เมืองจ.ตรัง 92000 โทร 0-7550-1050-3 โทรสาร 0-7550-1056

ส่วนกลาง

15. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 4(ศูนย์รวมบริการ) เลขที่ 88/7 ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทรศัพท์ (02) 965 9752-53 แฟกซ์ 0 2965 9754

บทที่ 5

แนวทางปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ

การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และเครือข่าย คบส. ควรยึดแนวทางปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้บริบทที่สำคัญ 5 ประการ อันเป็นหัวใจของการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ 1) การเข้าถึงบริการ 2) การดูแลต่อเนื่อง 3) การดูแลแบบองค์รวมและการผสมผสาน 4) การประสานบริการ 5) ยึดชุมชนเป็นฐาน โดยมีกระบวนการทำงานที่สำคัญคือการทำงานเชิงรุก โดยการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้อง และจำเป็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพต่างๆ มีการจัดกระบวนการเชื่อมโยง เพื่อให้ภาคีเครือข่าย ตลอดจนประชาชนในชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังความเสี่ยงให้กับตนเอง ครอบครัว ไปจนถึงชุมชน

ในส่วนของการดำเนินมาตรการทางกฎหมายนั้น จะใช้กรณีที่เป็นเร่งด่วนและเกิดผลเสียหายรุนแรง ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ควรมีการประสานความร่วมมือและส่งต่อข้อมูลไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัด ซึ่งมีความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่า โดยสรุปแนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ มีดังนี้

1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล
2. การตรวจสอบ เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ
3. การตรวจสอบ เฝ้าระวังรถเร่
4. การตรวจสอบ เฝ้าระวังการโฆษณา
5. การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน
6. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภค
7. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ
8. การนิเทศงาน คบส. ระดับตำบล

5.1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องมีการจัดทำและพัฒนาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามเฝ้าระวัง ป้องกัน มิให้เกิดปัญหาต่อผู้บริโภคในอนาคต โดยแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูล มีดังนี้

1. สำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลสถานประกอบการในชุมชน เช่น สถานที่ผลิตอาหาร ร้านขายยา สถานพยาบาล สถานีวิทยุชุมชนร้านขายของชำ ตลาดนัด รถเร่ ฯลฯ
 - 1.2 ข้อมูลภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายครู เครือข่ายอัย.น้อย เครือข่ายอสม. เครือข่ายสื่อมวลชน ฯลฯ

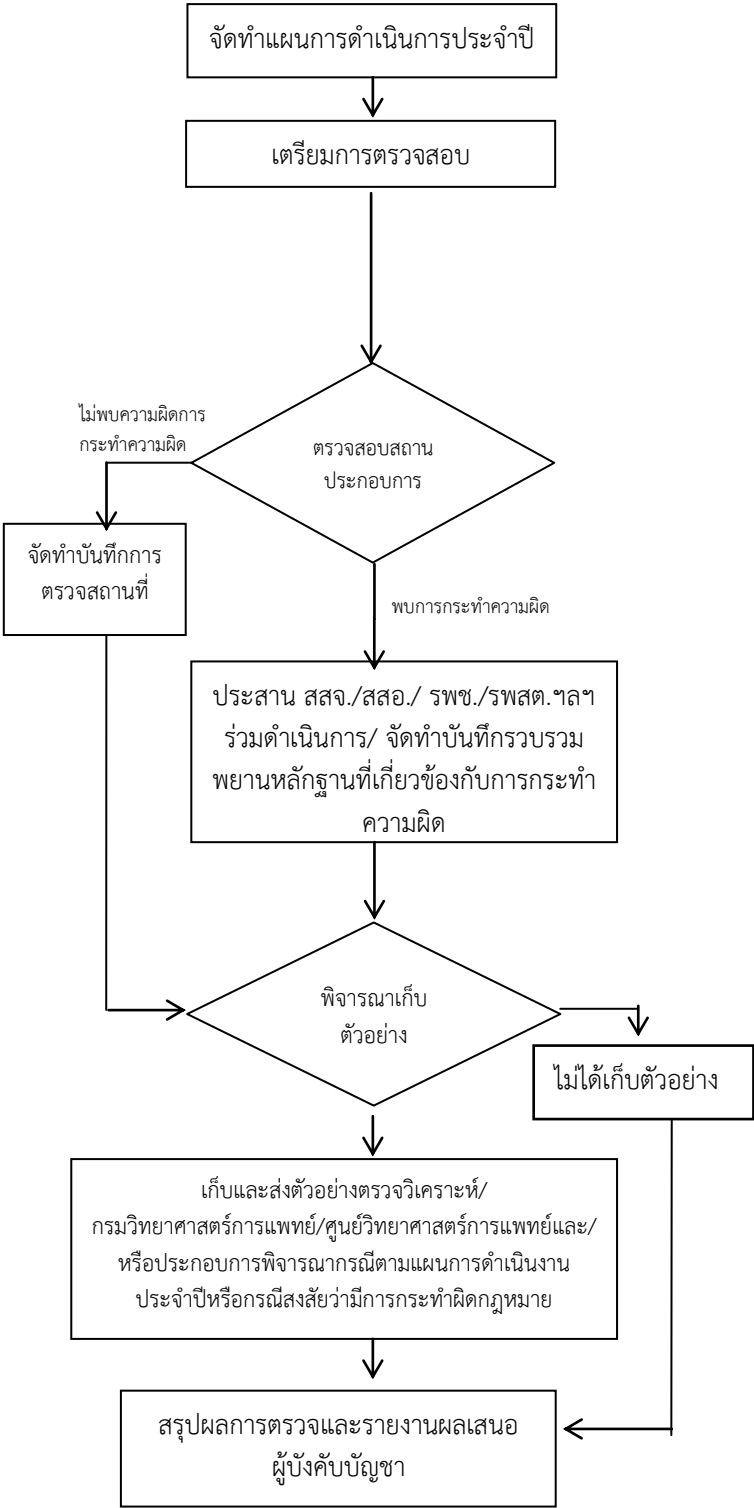
- 1.3 ข้อมูลที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ของหน่วยงานราชการและบุคคลที่ติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 ข้อมูลอื่นๆที่สนับสนุนการดำเนินงาน เช่น แหล่งหอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ผู้นำในชุมชน ฯลฯ
2. วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อมูล โดยพิจารณาแนวโน้มของการเกิดปัญหาด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่
3. รวบรวมหรือศึกษาข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงาน และสรุปข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนดำเนินงานต่อไป
4. จัดระบบในการรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการ หรือหาช่องทางในการเชื่อมโยงข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้ง่ายแก่การค้นคว้า หรือใช้อ้างอิง

5.2 การตรวจสอบ เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ

เพื่อให้ทราบปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จำเป็นต้องมีการลงพื้นที่ในชุมชน ตลอดจนการเยี่ยมบ้าน เพื่อสำรวจสภาพปัญหา และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เห็นสถานการณ์ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ปัญหาการบริโภคยาชุด ยาสแตียรอยด์ การบริโภคอาหารที่มีสารปนเปื้อนอันตรายการขายตรงโดยโอ้วดสรรพคุณเกินจริง เป็นต้น โดยตัวอย่างของกิจกรรม ได้แก่

- การตรวจสถานประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 - การตรวจแนะนำร้านค้า เพื่อสำรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการจำหน่ายในชุมชน ตรวจสอบฉลาก หรือเอกสารสิ่งพิมพ์โฆษณาที่ไม่ถูกต้อง
 - การตรวจเฝ้าระวังรถเร่ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง
 - การทดสอบสารปนเปื้อนด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น
 - การสำรวจปัญหาการใช้ยาในชุมชน
 - การเยี่ยมบ้านเพื่อสำรวจพฤติกรรมการใช้ยา ตลอดจนผลิตภัณฑ์สุขภาพในผู้ป่วยและครอบครัว ฯลฯ
- ผลจากการตรวจสอบและเฝ้าระวังในพื้นที่ จะทำให้สามารถค้นหาความเสี่ยง หรือโอกาสที่จะเกิดเป็นปัญหาหรือเกิดปัญหาขึ้นแล้ว จากนั้นนำความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์เพื่อการจัดการความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากขนาดของปัญหา ความรุนแรง ความตระหนักของชุมชนในการแก้ปัญหา ตลอดจนความยากง่ายในการแก้ปัญหา เพื่อให้เห็นสภาพปัญหาทั้งระบบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับอะไรบ้าง จากนั้นจึงหาหนทางในการแก้ไขความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น
- การกำหนดเป็นนโยบาย หรือข้อตกลงร่วมกันในการเฝ้าระวังการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในชุมชน
 - จัดทำโครงการพัฒนาเช่น ร้านชำมาตรฐาน ตลาดสดปลอดภัย การส่งเสริมให้ชุมชนปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษตักจากร้านอาหารสะอาดรสชาติอร่อย ฯลฯ
 - ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลความรู้ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง ปลอดภัยต่อการบริโภคให้ประชาชน
 - จัดให้มีระบบรับเรื่องและจัดการเรื่องร้องเรียน
 - ดำเนินการจัดการความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาจประสานความร่วมมือจากหน่วยงานระดับอำเภอหรือจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในการจัดการปัญหา ซึ่งขึ้นกับขนาดของปัญหาว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด และศักยภาพของบุคลากรของหน่วยงานในการจัดการปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการปัญหาได้สูงสุด

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานการตรวจสอบประกอบการระดับอำเภอ

รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี โดยกำหนดเป้าหมายที่ต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข/สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
2. ศึกษาข้อมูลของสถานประกอบการที่จะไปตรวจสอบ เช่น ประวัติการได้รับอนุญาต การกระทำ ความผิด ผลการตรวจครั้งก่อน เป็นต้น และจัดทำอนุมัติเดินทางไปปฏิบัติราชการเสนอผู้บังคับบัญชาอนุมัติ พร้อมทั้งจัดเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการตรวจสถานประกอบการ เช่นบันทึกการตรวจสถานที่ผลิต บันทึกคำให้การบันทึกการยึด บันทึกการอายัด บันทึกการเก็บตัวอย่างและบันทึกการถอนการอายัด เป็นต้น
3. พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการ โดยก่อนเข้าตรวจสอบให้แสดงตนต่อผู้รับอนุญาตหรือผู้แทนสถานที่และแจ้งวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ กรณีเมื่อได้รับการร้องขอให้แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพ.ร.บ.
4. พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เช่น ใบอนุญาต เป็นต้น พร้อมทั้งตรวจสอบผลิตภัณฑ์และฉลาก ว่ามีการดำเนินการตามกฎหมายหรือไม่
 - 4.1 ในกรณีไม่พบการกระทำผิดให้เขียนบันทึกการตรวจสถานที่
 - 4.2 ในกรณีที่พบการกระทำผิดให้จัดทำบันทึกการตรวจสถานที่และบันทึกคำให้การ พร้อมทั้งพิจารณาจัดทำบันทึกที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการเก็บตัวอย่าง บันทึกการยึด บันทึกการอายัด เป็นต้น
5. พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการเก็บตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์ ส่งตรวจวิเคราะห์ตามแผนการดำเนินงานประจำปี และ/หรือเก็บตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์กรณีสงสัยว่ามีการกระทำผิดกฎหมายจากนั้นให้ดำเนินการจัดทำหนังสือส่งตรวจวิเคราะห์เพื่อนำตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ที่ศูนย์/กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือหน่วยงานห้องปฏิบัติการที่สำนักงานฯ รับรอง และ/หรือเก็บตัวอย่างประกอบการพิจารณาโดยจัดส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบข้อมูลผลิตภัณฑ์ต่อไป
6. จัดทำสรุปผลการตรวจสอบเพื่อรายงานผลเสนอผู้บังคับบัญชา ทราบตามลำดับชั้น

5.3 การตรวจสอบ เฝ้าระวังรวดเร็ว

หน่วยงานสาธารณสุขควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนเพื่อทราบถึงอันตรายจากการซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพจากรถเร่ที่มาจำหน่ายในชุมชน ซึ่งอาจมีการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง อีกทั้งอาจพบมีการลักลอบผสมตัวยามีอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้น การมีเครือข่ายที่เข้มแข็งทุกภาคส่วนจะช่วยให้สามารถดำเนินการตรวจสอบรถเร่ที่มาจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะของรถเร่มักจะมีลักษณะที่พึงสังเกตได้ดังนี้

1. มีเครื่องขยายเสียงติดอยู่บนรถ เช่น ลำโพงมีทั้งแบบกลมและแบบเหลี่ยม มักจะเปิดโฆษณาในย่านชุมชนหรือบางรายจะมีการติดสติ๊กเกอร์ที่ข้างรถให้เป็นที่สังเกต
2. ในชุมชนชนบทจะพบได้ทั้งรถกระบะ รถกระบะมีหลังคา รถตู้ รถบรรทุกหกล้อมีหลังคา มักจะวิ่งช้า ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เมื่ออยู่ย่านชุมชน หรือจอดที่ย่านชุมชน เช่น ตลาด ร้านค้าส่ง

3. อาจื่อนำสัตว์มาแสดงโชว์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ เช่น ละครลิง จระเข้ งู ช้างหรือบางรายมักจะแอบแฝงพร้อมกับมายากล ซึ่งมักจะพบตามตลาดนัด

4. ผู้ประกอบการบางรายจะมีการฉายหนังกลางแปลงและแอบแฝงการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพเช่น อาหารเสริมบำรุงสุขภาพ หรือยา ทั้งยาแผนปัจจุบันและแผนโบราณ เท่าที่พบส่วนใหญ่ รถเร่ที่ฉายหนังกลางแปลงจะนำยาแผนโบราณมาจำหน่าย โดยการให้สินเชื่อกู้ยืมและมักจะจำหน่ายเป็นชุดในราคาประมาณ 1,000-2,000 บาท ต่อชุด

ผลิตภัณฑ์ที่รถเร่นำมาจำหน่าย

รถเร่มักจะนำผลิตภัณฑ์สุขภาพมาจำหน่าย ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ที่พบบ่อยดังนี้คือ

1. ยาพบได้ทั้งรถเร่และตามตลาดนัด เช่น ยาถ่ายพยาธิ ยาแก้แพ้ ยาทาโรคผิวหนัง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นยาที่หมดอายุ ไม่มีเลขทะเบียนยา หรือเป็นยาที่ไม่ได้รับอนุญาต ส่วนยาแผนโบราณมักจะเป็นยาลูกกลอน ไม่มีฉลาก หรือมีฉลากไม่ถูกต้อง

2. อาหาร พบได้ทั้งรถเร่และตามตลาดนัด เช่น น้ำผลไม้ น้ำหมัก กาแฟลดน้ำหนัก อาหารเสริม

3. เครื่องสำอางมักจะพบตามตลาดนัด โดยส่วนใหญ่จะไม่มีฉลากภาษาไทย ไม่มีเลขที่จดทะเบียน

4. เครื่องมือแพทย์ มักจะพบตามตลาดนัด เช่น คอนแทคเลนส์(บักอาย) ลวดตัดฟัน

5. วัตถุดิบสมุนไพรที่ใช้ในบ้านเรือน พบได้ทั้งรถเร่และตามตลาดนัด เช่น ซอส์ก๊อสมัด ผงกำจัดปลวก ยาเบื่อหนู

รายละเอียดขั้นตอนการตรวจสอบรถเร่

1. เจ้าหน้าที่เฝ้าระวังรถเร่ที่โฆษณาในพื้นที่ โดยการสืบหาข่าวจากคนในชุมชน หรือสำรวจตามตลาดนัด เคลื่อนที่ ร้านค้าส่งและค้าปลีก ร้านขายของชำในชุมชน หรือตรวจสอบจากป้าย/ใบปลิวโฆษณา เป็นต้น

2. ก่อนออกตรวจสอบรถเร่ควรเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนออกตรวจเช่น กล้องถ่ายภาพ อุปกรณ์บันทึกเสียง เป็นต้น และยานพาหนะที่ใช้ในการออกตรวจควรมีการเคลื่อนที่สะดวกสามารถติดตามรถเร่ได้ทัน พาหนะที่แนะนำควรเป็นจักรยานยนต์ (หากหาได้) และไม่ควรรใช้รถของทางราชการในการติดตาม

3. หากตรวจสอบพบรถเร่ให้ดำเนินการ ดังนี้

1) กรณีดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ที่มีใช้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ติดตามรถเร่เพื่อบันทึกหลักฐานเช่น ภาพถ่ายรถเร่ และรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยการติดตามต้องอยู่ในระยะที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้อย่างชัดเจน และครบถ้วน ไม่ทำตนเองเป็นที่สังเกตและจดจำจุดที่รถเร่จอดจำหน่ายสินค้าตลอดจนลูกค้าที่ซื้อสินค้านั้นโดยเมื่อบันทึกหลักฐานเสร็จสิ้นแล้วให้กลับมาเขียนรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป โดยหลักสำคัญในการเขียนรายงานต้องระบุให้ชัดว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่อย่างไรโดยให้มีรายละเอียดให้ครบถ้วน

2) กรณีที่สามารถดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ให้ดำเนินการดังนี้

2.1) ดำเนินการหยุดรถเร่เพื่อตรวจสอบหลักฐาน โดยก่อนดำเนินการหยุดรถเร่ ควรปฏิบัติดังนี้

2.1.1) รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และขออนุญาตผู้บังคับบัญชาก่อน

ดำเนินการ

2.1.2) ต้องสามารถรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ส่วนหนึ่ง เช่นการบันทึกเสียงคำโฆษณาที่โอ้อวดเกินจริง หรือภาพหลักฐานแสดงผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ห้ามจำหน่ายอยู่บนรถ หรือบันทึกภาพแสดงการซื้อขายผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

2.1.3) ดำเนินการหยุดรถไว้ในสถานที่ปลอดภัยและอยู่ในชุมชนไม่ควรหยุดรถไว้ในสถานที่เปลี่ยวเพราะอาจเกิดอันตรายขึ้นกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ หรือไม่ควรให้หยุดในสถานที่มีการจราจรหนาแน่นหรือบริเวณสี่แยก เพราะอาจกีดขวางการจราจรได้

2.2) พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำตัวเองพร้อมแสดงบัตร แจ้งวัตถุประสงค์เพื่อขอตรวจสอบและขอความร่วมมือพร้อมทั้งประเมินสถานการณ์ปลอดภัยว่าผู้ประกอบการมีอาวุธหรือไม่ ชัดขึ้นหรือไม่ เป็นต้น หลังจากนั้นเชิญคนขับและคนที่มาด้วย (หากมี) ลงจากรถ และดับเครื่องยนต์และให้ผู้ประกอบการลงรถ มาอยู่ที่บริเวณริมทางที่ปลอดภัย เพื่อทำการสอบถามข้อมูล

2.3) พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามข้อมูลจากผู้ประกอบการ สอบถามแหล่งจำหน่ายของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ตรวจพบเพื่อทำการขยายผลหรือส่งต่อข้อมูล ทั้งนี้หากต้องมีการดำเนินคดีตามกฎหมายควรประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด เพื่อร่วมตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำหน่ายในรถได้ว่าผลิตภัณฑ์ใดไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และพิจารณาจัดทำบันทึกที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกคำให้การ บันทึกการเก็บตัวอย่าง บันทึกยึด และจัดทำรายละเอียดบัญชีของกลาง เช่น รายการและปริมาณผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย เครื่องขยายเสียง อุปกรณ์หรือสื่อบันทึกเสียงอื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรมีการบันทึกภาพพยานหลักฐานที่จำเป็นให้เพียงพอต่อการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ฐานความผิดที่พบบ่อย

1. โฆษณาเกินความเป็นจริง
2. ขยายยาโดยไม่ได้รับอนุญาต
3. ขายเครื่องสำอางไม่มีฉลากภาษาไทย ไม่มีเลขที่ใบรับแจ้ง
4. ขายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง หรือฉลากแสดงสรรพคุณโอ้อวดเกินจริง ไม่มีเลขสารบบอาหาร เป็นต้น

5.4 การตรวจสอบ เฝ้าระวังโฆษณา

หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความตระหนัก ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้บริโภคให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และพัฒนาศักยภาพของตนให้เท่าทันสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่โอบอวดสรรพคุณเกินจริง โดยสร้างระบบการบริหารจัดการเครือข่าย เพื่อบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ สื่อ องค์กรวิชาชีพ องค์กรท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และผู้บริโภคให้เกิดเป็นภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง และมีเอกภาพทางการปฏิบัติที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงจากระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค จนถึงระดับชาติโดยเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเป็นกำลังสำคัญในการช่วยรวบรวมพยานหลักฐาน และส่งต่อข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาที่โอบอวดเกินจริง หรือการโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาต ให้หน่วยงานระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการบังคับใช้ตามกฎหมายและประสานหน่วยงานที่ควบคุมสื่อวิทยุ กระจายเสียง หรือสื่อดาวเทียม เคเบิลทีวี (กสทช.เขต) ในการร่วมมือกันจัดการปัญหาอย่างจริงจังและเด็ดขาด กับเจ้าของสื่อที่โฆษณาเพื่อแก้ปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ของกระแสสื่อโฆษณาในปัจจุบัน

ลักษณะการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย เกินจริงหรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควรสามารถศึกษารายละเอียดได้จากบทที่ 3

5.5 การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน

หน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับไม่ว่าจะเป็นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ต่างมีบทบาทในการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน และแก้ไขข้อร้องเรียนจากการถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยทุกหน่วยงานต้องมีการจัดระบบการจัดการเรื่องร้องเรียน เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเรื่องร้องเรียนที่ชัดเจน มีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนทางปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน รวมถึงมีการสร้างเครือข่ายผู้บริโภคให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรื่องร้องเรียน ตลอดจนถึงระบบการรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

5.5.1 แนวทางบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนสรุปได้ดังนี้

(1) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดการข้อร้องเรียนของหน่วยงาน โดยพิจารณาคุณสมบัติของบุคลากรที่เหมาะสม เพื่อกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบซึ่งควรเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(2) กำหนดสถานที่จัดตั้งศูนย์/ จุดรับข้อร้องเรียนของหน่วยงาน

(3) กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดการข้อร้องเรียนของหน่วยงาน

(4) จัดทำแผนผังขั้นตอนการรับและจัดการเรื่องร้องเรียน หรือคู่มือขั้นตอนปฏิบัติงานการรับและจัดการเรื่องร้องเรียน จากนั้นแจ้งเวียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและถือปฏิบัติ

(5) จัดทำระบบติดตาม และรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียน

(6) จัดทำระบบแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

5.5.2 การรับและตรวจสอบข้อร้องเรียนจากช่องทางต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่ฯ ดำเนินการรับและติดตามตรวจสอบข้อร้องเรียนที่เข้ามายังศูนย์ฯ จากช่องทางต่าง ๆ

ดังนี้

- (1) โทรศัพท์
- (2) ร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/จุดรับข้อร้องเรียนของหน่วยงานโดยตรง
- (3) หนังสือ/จดหมาย
- (4) เว็บไซต์ / E-mail ของศูนย์รับเรื่องร้องเรียน
- (5) อื่น ๆ เช่น กลุ่มรับข้อร้องเรียน/กลุ่มแสดงความคิดเห็น ฯลฯ

โดยในการรับเรื่องร้องเรียน เจ้าหน้าที่จะต้องทำการบันทึกข้อร้องเรียนลงบนแบบฟอร์มบันทึกข้อร้องเรียน(Complaint Form) ให้ครบถ้วน รวมทั้ง ควรสอบถามชื่อ-สกุล หมายเลขติดต่อกลับของผู้ร้องเรียน เพื่อเป็นหลักฐานยืนยัน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการแจ้งข้อมูลผลการดำเนินงานแก้ไข/ปรับปรุง ตอบกลับผู้ร้องเรียน

5.5.3 การแบ่งระดับความรับผิดชอบในการจัดการข้อร้องเรียน

หน่วยงาน(โรงพยาบาลชุมชน/สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) ควรจัดให้มีศูนย์รับเรื่องร้องเรียนเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ/ตำบล โดยมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบหลักที่ชัดเจน และกำหนดให้มีเบอร์โทรศัพท์สายตรงหรือช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนโดยตรงเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องเรียนหรือช่วยบรรเทาทุกข์ผู้ที่ประสบปัญหาจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยโดยอาจแบ่งบทบาทในการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละระดับดังนี้

1. ระดับตำบลดำเนินการ ดังนี้

- (1) รับเรื่องจากประชาชนและพิจารณาเบื้องต้นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือไม่
- (2) รวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียน
- (3) พิจารณาศักยภาพ และกำลังคน ในการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หากเป็นเรื่องที่ยุ่งยากหรือขนาดปัญหาที่มีความรุนแรงยากเกินกำลังของเจ้าหน้าที่ ให้พิจารณาส่งเรื่องให้หน่วยงานระดับอำเภอดำเนินการแก้ไขหรือจัดการปัญหาข้อร้องเรียน

2. ระดับอำเภอดำเนินการ ดังนี้

- (1) รับเรื่องจากประชาชนและหน่วยงานระดับตำบลและพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือไม่
- (2) รวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียน
- (3) ดำเนินการตักเตือน หรือให้คำแนะนำ
- (4) แจ้งเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานตำบลดำเนินการ
- (5) กรณีพบการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย ให้พิจารณาศักยภาพและกำลังคนในการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หากเป็นเรื่องที่ยุ่งยากหรือขนาดปัญหาที่มีความรุนแรง ยากเกินกำลังของเจ้าหน้าที่ ให้

ประสานหน่วยงานระดับจังหวัดร่วมดำเนินการ เช่นยึดอายุัด เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ ตรวจค้น จับกุม ฯลฯ เว้นแต่กรณีเร่งด่วนให้ประสานเจ้าหน้าที่จากสถานีตำรวจในท้องที่รับผิดชอบดำเนินการร่วมกัน

3. ระดับจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(1) รับเรื่องจากประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ และพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือไม่

(2) รวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียน

(3) ดำเนินการตักเตือน หรือให้คำแนะนำ

(4) แจ้งเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานระดับอำเภอดำเนินการ

(5) กรณีพบการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย ให้พิจารณาศักยภาพ และกำลังคนในการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หากเป็นเรื่องที่ยุ่ยากหรือขนาดปัญหาที่มีความรุนแรง ยากเกินกำลังของเจ้าหน้าที่ให้ประสานหน่วยงานระดับกรม เช่นสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กรณีสถานพยาบาล) ร่วมดำเนินการยึดอายุัด เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ ตรวจค้น จับกุม ฯลฯ เว้นแต่กรณีเร่งด่วนให้ประสานเจ้าหน้าที่จากสถานีตำรวจในท้องที่รับผิดชอบดำเนินการร่วมกัน

5.5.4 ระยะเวลาการแก้ไขปัญหาการร้องเรียนของผู้บริโภค

แนวทางปฏิบัติโดยทั่วไปในการจัดการปัญหาเรื่องร้องเรียน มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัดการปัญหาข้อร้องเรียน ดังนี้

1. เรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในเวลา 10 วันทำการ

ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูลครบถ้วน สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงจากฐานข้อมูลของหน่วยงานได้และไม่ต้องลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการ

2. เรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในเวลา 30 วันทำการ

ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน สามารถรวบรวมข้อเท็จจริงโดยไม่ต้องทำหลักฐานเพิ่มเติม และไม่ต้องลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการ

3. เรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในเวลา 60 วันทำการ

ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ต้องสืบหาข้อเท็จจริง รวมถึงต้องตรวจสอบสถานประกอบการทั้งนี้เกณฑ์ระยะเวลาการแก้ไขปัญหาการร้องเรียนของผู้บริโภคนี้ไม่รวมถึงกรณีต้องส่งตัวอย่างตรวจห้องปฏิบัติการและการดำเนินงานที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น อาทิ สคบ.กรมการค้าภายใน ฯลฯ

4.การนับระยะเวลา ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ปรากฏอยู่ในเขตข้อมูล (field) “วันที่รับ”ของระบบงานบริหารเรื่องร้องเรียนของแต่ละหน่วยงาน

5. การกำหนดว่า เรื่องร้องเรียนเรื่องใด จะเข้าอยู่กลุ่มใดของเกณฑ์ระยะเวลาการแก้ไขปัญหาการร้องเรียน ของผู้บริโภคนั้นให้หน่วยงานที่ดำเนินการเป็นผู้ระบุกลุ่มลงในหน้า “บันทึกข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียน” ของระบบงานบริหารเรื่องร้องเรียน นอกจากนี้เห็นสมควรให้มีการจัดลำดับชั้นความสำคัญของเรื่องร้องเรียน โดยกำหนดประเภทของเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนดังนี้

5.1 เรื่องร้องเรียนที่มีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างในเรื่องของความปลอดภัยซึ่งมีผลต่อสุขภาพ และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต

5.2 เรื่องร้องเรียนที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และทำให้เกิดการบริโภคที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

5.3 เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

ทั้งนี้ขอให้ผู้รับเรื่อง/ผู้ดำเนินการ เสนอเรื่อง และดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ระยะเวลาการแก้ไขปัญหาการร้องเรียนของผู้บริโภคแต่ละกลุ่มด้วย

5.5.5 การพิจารณารับเรื่องร้องเรียน

เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือสถานประกอบการ ตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มอบอำนาจให้หน่วยงานสาธารณสุขระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลในการดำเนินการตามกฎหมาย และมีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ.นั้น

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กำกับดูแล 8 ประเภท ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษ และสารระเหย

โดยประเด็นที่หน่วยงานสามารถรับร้องเรียนเมื่อผู้บริโภคประสบปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการได้แก่

- พบความบกพร่องของผลิตภัณฑ์ที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เสียก่อนหมดอายุ ไม่มีฉลากภาษาไทยการแสดงฉลากไม่ครบถ้วน เป็นต้น
- พบโฆษณาโอ้อวด หลอกหลวงหรือทำให้เข้าใจผิด ไม่ว่าจะป็นโฆษณาโดยวิธีใด
- พบการผลิต นำเข้า หรือขายยา และวัตถุเสพติด โดยไม่ได้รับอนุญาต
- พบการผลิต นำเข้า หรือขาย ผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอมผิดมาตรฐาน หรือไม่ปลอดภัยในการใช้
- พบการผลิต หรือขาย ผลิตภัณฑ์ที่ห้าม หรือมีสารที่ห้ามใช้ เช่น ยาชุด ครีมทาฝ้า ที่มีสารปรอท-แอมโมเนีย หรือไฮโดรควิโนน หรือกรดวิตามินเอ อาหารที่ผสมสารบอแรกซ์สารฟอกขาวหรือกรดซาลิซิลิก เป็นต้น
- ได้รับอันตรายจากการบริโภค หรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งที่ได้ปฏิบัติตามวิธีใช้ คำแนะนำ หรือข้อควรระวังตามที่ระบุฉลากแล้ว

- ฯลฯ

ช่องทางการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส มีดังนี้

ส่วนกลาง

- 1) สายด่วน อย. 1556 โทรศัพท์0-2590-7354-5โทรสาร 0-2590-1556
- 2) ตู้ ปณ. 1556 ปณฝ. กระทรวงสาธารณสุข 11004
- 3) ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.fda.moph.go.th

ส่วนภูมิภาค

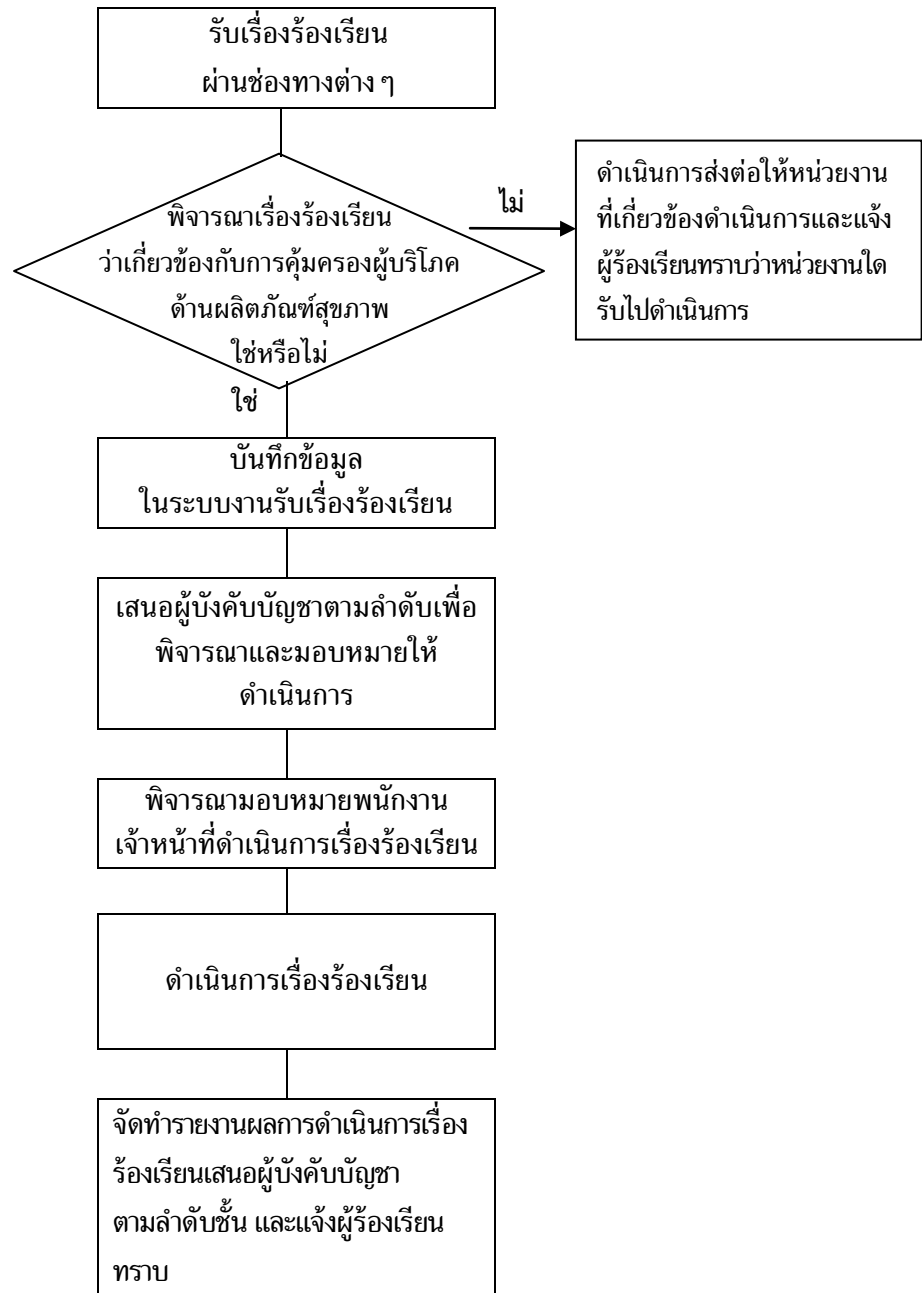
- 1) กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

- 2) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ
- 3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทุกแห่ง

5.5.6 หลักเกณฑ์การพิจารณากรณีร้องเรียนเบื้องต้น

1. การร้องเรียนที่มีข้อมูลไม่ชัดเจนไม่เพียงพอหรือไม่สามารถหาแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมได้ให้ยุติเรื่องเก็บเป็นข้อมูลและแจ้งผู้ร้องเรียนทราบถึงเหตุผลการติดต่อผู้ร้องเรียนได้
2. การร้องเรียนที่เกิดจากความเข้าใจผิดของผู้ร้องเรียนหรือเป็นเรื่องร้องเรียนที่เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องร้องเรียนสามารถให้ข้อมูล/ไกล่เกลี่ยได้ให้ยุติเรื่องและเก็บเป็นข้อมูล
3. กรณีผู้ร้องเรียนให้ข้อมูลที่มีเนื้อหาในเชิง “ข้อแนะนำการเสนอแนะ” ไม่จัดว่าเป็นเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยให้พิจารณายุติเรื่องและส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูล
4. กรณีที่ผู้ร้องเรียนสงสัยตัวผลิตภัณฑ์แต่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาให้ปฏิเสธการรับเรื่องไว้ตรวจสอบหรือวิเคราะห์เพราะไม่สามารถขยายผลการตรวจสอบได้

5.5.7 แผนผังการจัดการเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

1. รับเรื่องร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์, โทรสาร, จดหมาย/หนังสือ (ร้องเรียน), เว็บไซต์, มาด้วยตนเอง, อีเมล เป็นต้น จากนั้นพิจารณาข้อมูลที่ได้รับร้องเรียนตามหลักเกณฑ์การพิจารณา กลั่นกรองเรื่องร้องเรียนเบื้องต้น

2. พิจารณาเรื่องร้องเรียนว่าเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือไม่ดังนี้

2.1 กรณีเรื่องร้องเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ส่งต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ และแจ้งผู้ร้องเรียนทราบถึงช่องทางการติดตามผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

2.1 กรณีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ดำเนินการตามขั้นตอน ในข้อ 3 - 6 ตามลำดับ

3. ผู้รับเรื่องทำการบันทึกข้อมูลในระบบงานรับเรื่องร้องเรียน โดยรายละเอียดในการสอบถามผู้ร้องเรียน และบันทึก ได้แก่

- วันที่ และเวลารับเรื่องร้องเรียน
- รายละเอียดของผู้ร้องเรียน เช่น ชื่อ เพศ อาชีพ อายุที่อยู่ หรือที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อกลับให้ครบถ้วน เพื่อความสะดวกในการติดต่อกลับผู้ร้องเรียน

- รายละเอียดของวันเวลาที่เกิดเหตุเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ ความเสียหาย มูลเหตุและปัจจัยอย่างไรที่อาจทำให้เกิดผลต่อผู้บริโภคหรือสิ่งแวดล้อมอย่างไร สาเหตุของการร้องเรียน

- สถานที่เกิดเหตุให้ระบุชื่อสถานที่ เลขที่ ซอย หมู่บ้าน ถนนแขวง/ตำบล เขต/อำเภอ หมายเลขโทรศัพท์สถานีดำรงในเขตรับผิดชอบลักษณะของสถานที่ ชื่อเจ้าของสถานที่ หากเป็นที่พักอาศัย มิได้ประกอบกิจการที่เปิดเผย ให้ระบุไว้ด้วย ข้อมูลการได้รับอนุญาตของสถานประกอบการนั้น (ถ้ามี) หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่ต้องการแจ้งรวมถึงแผนที่แสดงเส้นทางไปยังสถานที่ที่ถูกร้องเรียน

- รายชื่อและจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้อง
- รายละเอียด ผลิตภัณฑ์ที่ร้องเรียน เช่น ชื่อผลิตภัณฑ์ ประเภทผลิตภัณฑ์ เครื่องหมายการค้า ตรายี่ห้อผลิตภัณฑ์ รุ่นการผลิต (Lot.No.) ชื่อที่อยู่ของผู้ผลิต/ผู้นำเข้า/ผู้จำหน่ายแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ที่ผู้ร้องเรียนได้ทราบ และวันเดือนปีที่ได้รับมา เช่น ชื่อมา/ได้รับแจกมาเมื่อวันที่.....โดยให้ระบุความผิดปกติของผลิตภัณฑ์ (เช่น ไม่มีเลขทะเบียน มีสิ่งแปลกปลอมในผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งผิดปกติอื่น ๆ ฉลาก ผลิตภัณฑ์นั้น มีฉลากหรือไม่ หรือมีฉลากที่มีข้อความอ่านง่ายสับสน

- ร้องเรียนโฆษณาให้ระบุประเภทของสื่อ เช่น - สื่อหนังสือ ฉบับวันที่ ชื่อคอลัมน์ เขียนโดยใคร เลขที่หน้า.....สื่อทางวิทยุ เช่น คลื่นความถี่ ผู้จัดการ เวลาที่ออกอากาศ ระบุข้อความโฆษณาอ่านง่ายสับสน

- พยานหลักฐานที่ได้รับจากผู้ร้องเรียนเช่น ตัวอย่าง ยา อาหารเสริม เครื่องสำอาง เป็นต้น

4. เสนอเรื่องร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อให้พิจารณา

5. ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน

6. พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน โดยสืบสวนวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาโดยอาจประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/อำเภอ เพื่อร่วมดำเนินการและ/หรือ วางแผนร่วมดำเนินการแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ อาจจะมีการประสานหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น อัย. หรือหน่วยงานด้านการปราบปราม

เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน DSI เป็นต้นเพื่อดำเนินการตรวจสอบที่ การยึด การอายัด เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ (ถ้ามี) บันทึกภาพและบันทึกหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปประมวลหลักฐานประกอบการดำเนินคดี หรือส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

7. จัดทำรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนเสนอผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น และจัดทำหนังสือแจ้งผู้ร้องเรียนทราบผลการดำเนินการต่อไป

5.5.8 หน่วยงานรับผิดชอบเรื่องร้องเรียน

(ตัวอย่าง) เรื่องร้องเรียน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1. ได้รับอันตรายจากการบริโภคหรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ต่างๆที่ได้ปฏิบัติตามวิธีใช้คำแนะนำหรือข้อควรระวัง	1. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สายด่วนอย. 1556 และ โทรศัพท์ 0 2590 7354-5 อีเมล 1556@fda.moph.go.th 2. กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
2. พบเห็นสถานที่ผลิตอาหารยาเครื่องสำอางวัตถุอันตรายที่ใช้ใน บ้านเรือนและเครื่องมือแพทย์ที่ดูแล้วน่าจะไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค	
3. พบโฆษณาโอ้อวดหลอกลวงหรือทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ สุขภาพ	
4. พบความบกพร่องของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เห็นชัดเจนเช่น ไม่แสดงฉลากภาษาไทยแสดงฉลากไม่ครบถ้วน	
5. พบการผลิตนำเข้าหรือขายยาและวัตถุเสพติดโดยไม่ได้รับอนุญาต	
6. พบการผลิตนำเข้าหรือขายผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอมผิดมาตรฐานไม่ ปลอดภัยในการใช้	
7. พบการผลิตหรือขายผลิตภัณฑ์ห้ามหรือมีสารห้ามใช้เช่น ยาชุดครีมทาฝ้าที่มีไฮโดรควิโนนหรืออาหารผสมบอแรกซ์อาหารทะเล แช่ฟอร์มาลีน เป็นต้น	
8. พบเห็นการขายตรงสินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) โทรศัพท์ 1166, 044-243798
9. สินค้าราคาแพง (ในที่นี้รวมถึงราคาของผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วย)	กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ โทรศัพท์ 1569 พาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัด
10. พบแพทย์ไม่มีจรรยาบรรณหลอกลวงทำให้คนไข้ได้รับอันตราย แพทย์สั่งจ่ายยาผิดประเภทไม่ตรงกับโรคที่เป็น	แพทยสภาโทรศัพท์ 0 2590 1881 และ 0 2590 1886
11. สงสัยว่าคลินิกที่ให้การรักษาคือคลินิกเถื่อนไม่ได้รับอนุญาต	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โทรศัพท์ 02 590 1337-8

หมายเหตุ ตัวอย่างแบบบันทึกเรื่องร้องเรียนระดับอำเภอ แสดงดังภาคผนวก

5.6. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภค

หน่วยงานสาธารณสุขในระดับอำเภอสามารถสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้บริโภคในชุมชนได้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลในชุมชนและเครือข่ายต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยอาจจะแยกตามกลุ่มผลิตภัณฑ์ เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง กลุ่มเป้าหมายคือผู้หญิงที่ทำงานโรงงาน ผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มแม่บ้านที่ต้องปรุงอาหารเอง เป็นต้น

2. ลงพื้นที่ในชุมชน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองและแนวคิดทางด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในเรื่องปัญหาจากการบริโภค

3. จัดประชุมหารือ ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขร่วมกัน ได้แก่ แผนพัฒนาความรู้และแผนพัฒนาระบบเฝ้าระวัง โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบฉลากสินค้า การตรวจสอบโฆษณาการทดสอบสารปนเปื้อนด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น กิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้และเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในชุมชน เป็นต้น

4. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายผู้บริโภค

5.7. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ

หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอควรจัดให้มีอบรม ประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ เป็นหน่วยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประกอบการด้านวิชาการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดเตรียมสถานที่ให้ถูกต้องเหมาะสมตามมาตรฐาน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตอาหารปลอดภัย การจัดเก็บยาอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ ทั้งนี้หากมีรายละเอียดมากอาจประสานความร่วมมือจากเภสัชกรที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลชุมชน หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้คำแนะนําปรึกษาในเชิงลึกด้านวิชาการต่อไป

5.8. การนิเทศงาน คบส. ระดับตำบล

หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ เป็นหน่วยงานที่ควรให้คำแนะนำ และติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ รพสต. ว่าสามารถดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ได้บรรลุเป้าหมาย ตัวชี้วัดหรือไม่ และ/หรือ ได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่รพสต. เพื่อหาแนวทางแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป อีกทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสาธารณสุขในระดับอำเภอ ตำบลได้ด้วย โดยควรเน้นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่บุคลากรในระดับพื้นที่อีกด้วย

บทที่ 6

แนวทางปฏิบัติด้านการบังคับใช้กฎหมายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่

6.1 แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบสถานประกอบการ

ในคณะของพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่จะดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการตามกฎหมายที่ได้ให้อำนาจไว้ควรมีไม่น้อยกว่า 2 คน อาจประกอบด้วย หัวหน้าผู้รับผิดชอบและผู้ช่วย หรืออาจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมดำเนินการในบางกรณี ซึ่งในการดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการแต่ละแห่งควรจะทำแผนการการดำเนินการไว้เป็นขั้นตอนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

การเตรียมการ

1. วางแผนการตรวจ กำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการประสานผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการจับกุมผู้กระทำความผิดให้ได้ทันที่ควรกำหนดแผนสำรองไว้ด้วย หากแผนแรกไม่ได้ผล มีปัญหาอุปสรรค จะได้ใช้แผนสำรองมาปฏิบัติแทน
2. กำหนดแบ่งหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสม เพื่อมิให้ซ้ำซ้อน สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ประหยัดเวลาและกำลังคน
3. ศึกษาหาข้อมูลสถานประกอบการที่จะทำการตรวจให้ละเอียด อาจจะศึกษาหาข้อมูลจากการขออนุญาตประกอบกิจการต่างๆ หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น
 - (ก) สถานที่ตั้ง แบบแปลน แผนผัง สถานที่โดยเฉพาะสถานที่โรงงานผลิต
 - (ข) การบริหารงานของสถานประกอบการ มีใครเป็นผู้รับอนุญาต/ผู้ดำเนินกิจการ/ผู้จัดการ/ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการ
 - (ค) รายละเอียดการได้รับอนุญาตประกอบกิจการ
 - (ง) ประวัติการตรวจสอบสถานที่ เป็นครั้งที่เท่าใด ได้รับคำแนะนำ หรือให้แก้ไขปรับปรุง ในเรื่องใดไว้บ้าง ผลเป็นประการใด
 - (จ) ประวัติการกระทำความผิด ผ่าฝืนกฎหมายมีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
4. กรณีต้องขอความร่วมมือ การสนับสนุน หรือต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์เครื่องใช้ใด ๆ ต้องจัดเตรียมและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พร้อมครบถ้วน

การออกปฏิบัติหน้าที่

1. ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีบุคลิกลักษณะ ดังนี้
 - (ก) แต่งกาย เสื้อผ้า ผอม รองเท้า ให้เรียบร้อยเหมาะสม
 - (ข) แสดงกริยาในลักษณะเป็นมิตร มีสัมมาคารวะต่อผู้เป็นเจ้าของสถานที่มารยาท สุภาพเรียบร้อย ไม่แสดงกริยาขู่เข็ญ หรือพูดจาไม่สุภาพ และไม่ควรถูกใจพิสดารหรือพูดนอกเรื่อง
2. ก่อนเข้าตรวจสอบสถานประกอบการแต่ละแห่ง จะต้องแนะนำตนเองพร้อมกับแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ และแจ้งวัตถุประสงค์ในการตรวจ
3. ต้องรู้จักและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนที่พึงมีตามกฎหมาย เป็นอย่างดี เช่น
 - (ก) อำนาจการตรวจสอบสถานที่ตามพระราชบัญญัติยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท อาหาร เครื่องมือแพทย์ ให้อำนาจในการตรวจในลักษณะที่เป็นการตรวจตราหรือสั่งการให้เจ้าของสถานที่ หรือผู้ครอบครองนำพาไปตรวจเท่านั้น ไม่ใช่การ “ตรวจค้น” ในลักษณะที่รื้อ ค้นหรือทำให้กระจัดกระจาย เพราะ

พระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้ให้อำนาจเกินขอบเขต ดังนั้นในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดจริง จะใช้วิธีการตรวจสอบธรรมดา โดยไม่ตรวจค้นแล้วจะไม่ได้ของกลางซึ่งเป็นวัตถุพยาน แห่งการทำความผิด ก็ควรขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าของท้องที่เพื่อร่วมเข้าตรวจค้นหรืออาจรวมถึงมีการจับกุมผู้กระทำความผิด ตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานตำรวจด้วย

สำหรับพระราชบัญญัติวัตถุเสพติดให้โทษ, วัตถุอันตราย และเครื่องสำอางให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ “ตรวจค้น” ได้ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติมักจะขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้น และจับกุมไปที่เดียวซึ่งส่วนใหญ่เป็นกรณีเร่งด่วนและความผิดนั้นชัดเจน

(ข) อำนาจเป็นการยึดหรืออายัด เป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ให้ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ นั้น ๆ พระราชบัญญัติทั้ง 8 ฉบับที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้อำนาจในการยึด แต่อำนาจอายัดในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษและพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหยไม่ได้กำหนดไว้ คงให้แต่อำนาจยึด ทั้งนี้อาจเกรงว่าหากจะอายัดไว้จะมีการเปลี่ยนวัตถุของกลางซึ่งเป็นสิ่งเสพติดให้โทษเป็นอย่างอื่นก็เป็นได้

พนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้อำนาจในการยึด หรืออายัด วัตถุของกลางนั้นแล้วแต่ข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี โดยพิจารณาจากความจำเป็นที่จะต้องยึด หรืออายัด สภาพของกลาง ความสะดวกในการขนย้าย และเหตุผลอื่นประกอบด้วย ในทางปฏิบัติ มักจะใช้วิธีการยึดควบคู่กับการอายัด กล่าวคือ การนำวัตถุหรือสิ่งของผลิตภัณฑ์ไปครอบครองรักษาไว้ในอำนาจโดยตรงอันเป็นการยึดส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือถ้าจะนำไปไว้ในครอบครองทั้งหมด จะไม่มีสถานที่เก็บรักษาอันเป็นการยึดส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือถ้าจะนำไปไว้ในครอบครองทั้งหมด จะไม่มีสถานที่เก็บรักษาก็ใช้วิธีการอายัดโดยให้วัตถุ สิ่งของคงอยู่ ณ สถานที่เดิม ภายใต้เงื่อนไข มิให้ผู้ใดทำการเคลื่อนย้ายจำหน่าย จ่ายโอน ทำให้สูญหาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีระเบียบว่าด้วยการยึด อายัด และการถอนการยึดอายัด ตั้งแต่ปี 2521 ซึ่งยังใช้เป็นระเบียบปฏิบัติอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดวิธีการในการดำเนินการไว้ ขอให้ศึกษารายละเอียดได้ในภาคผนวก

4. ต้องปฏิบัติตามหลักวิชาการ เช่น

- (ก) ปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงงานด้านสุขาภิบาลทั่วไปโดยเคร่งครัด เช่นการเข้าตรวจในห้องปราศจากเชื้อ หรือห้องผลิต ควรทำความสะอาดร่างกาย สวมเสื้อผ้าหมวก ตามที่โรงงานจัดไว้ให้
- (ข) การเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ต้องเก็บให้ถูกวิธี เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ต้องตรวจสอบทางด้านจุลชีววิทยา การเก็บตัวอย่าง น้ำแข็ง ไอศกรีม ตัวอย่างควรเก็บตามมาตรฐานอนุกรมการเก็บรักษา เป็นต้น

6.2 การบันทึกและรวบรวมพยานหลักฐาน

ในการตรวจสอบทำพยานหลักฐาน จะต้องบันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงที่ตรวจพบและพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐานให้มีเนื้อหาสาระสำคัญครบถ้วน สมบูรณ์ทุกประเด็นโดยเฉพาะในกรณีที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย เพราะหากพยานหลักฐานบกพร่องไม่ครบถ้วน จะนำไปสู่ปัญหาอุปสรรคในการจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรืออาจจะฟ้องได้ไม่ครบทุกข้อหาความผิด หรือเอาผิดกับบุคคลที่กระทำผิดได้ไม่ครบทุกราย ทั้งที่พฤติการณ์ข้อเท็จจริงเห็นเด่นชัดว่า มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจริง ฉะนั้นในฐานะที่เป็น

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ ควรจะตระหนักถึงเรื่องการทำพยานหลักฐานต่างๆ ให้มีสาระครบถ้วนเพียงพอที่จะพิจารณาผูกมัด ผู้กระทำความผิดได้โดยปราศจากข้อสงสัย

การทำพยานหลักฐานตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทั้ง 8 ฉบับในการตรวจสถานประกอบการแต่ละแห่งควรประกอบด้วย

1.บันทึกการตรวจสถานที่ประกอบการ เป็นแบบฟอร์มแยกแต่ละผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทของการประกอบกิจการ เช่น

- บันทึกการตรวจสถานที่ผลิตยา, วัตถุออกฤทธิ์, ยาเสพติด, อาหาร, เครื่องสำอาง, เครื่องมือแพทย์, วัตถุอันตราย
- บันทึกการตรวจสถานที่นำหรือสั่งยา, วัตถุออกฤทธิ์, ยาเสพติด, อาหาร, เครื่องสำอาง, เครื่องมือแพทย์, วัตถุอันตราย
- บันทึกการตรวจสถานที่ขายยา, วัตถุออกฤทธิ์, ยาเสพติด, เครื่องสำอาง, เครื่องมือแพทย์, วัตถุอันตราย เป็นต้น

2.บันทึกคำให้การของผู้ประกอบการ หรือผู้เกี่ยวข้อง ควรบันทึกข้อเท็จจริงที่ตรวจพบหรือตามที่ได้สอบถามข้อมูลต่างๆ ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลจากการตั้งคำถาม Who (ใคร /ร่วมกับใคร) What (ทำอะไร/กระบวนการ/การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย) How (อย่างไร/ขั้นตอนวิธีการ/วิธีการปฏิบัติ) Where(ที่ไหน/ที่เกี่ยวข้อง/ขอบเขตสถานที่) When(เวลา ช่วงเวลา เมื่อไรที่เกี่ยวข้อง) Why(ทำไม/ความคิด แรงจูงใจให้กระทำ) เป็นต้น

ในการบันทึกการให้ถ้อยคำจะต้องไม่เกิดจากการจงใจบังคับ ชูเชิญ หรือหลอกลวงเพราะตามหลักกฎหมาย พยานหลักฐานได้มาจากการจงใจ บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง เป็นการได้มาโดยมิชอบ จะอ้างเป็นพยานไม่ได้

3.บันทึกการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ เมื่อได้เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ นำมาประกอบการพิจารณาหรือดำเนินคดีจะต้องบันทึกลักษณะรายละเอียดผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ให้ชัดเจน วัน เดือน ปี เวลา และจำนวนที่เก็บตัวอย่าง ข้อสำคัญควรเก็บเป็นตัวอย่างในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็น ตัวอย่างผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่จะนำมาประกอบการพิจารณาในการดำเนินการได้กระจำจรัสยิ่งขึ้น

4.บันทึกการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์สิ่งของ ในกรณีจะต้องยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์สิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือกรณีสงสัยว่ามีการกระทำความผิด จะต้องบันทึกรายละเอียดให้ชัดเจน เช่น ระบุชื่อผลิตภัณฑ์ จำนวน สภาพของที่ยึดหรืออายัด สถานที่ตั้ง ของสิ่งของที่ยึด หรืออายัด โดยเฉพาะกรณีอายัด ผลิตภัณฑ์สิ่งของนั้น ๆ อยู่ในความดูแลรักษาของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด เช่น ห้ามจำหน่าย จ่ายโอน เคลื่อนย้าย ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ต่อสิ่งที่อายัดนั้น ควรทำเครื่องหมายตราหรือปิดไว้ให้ปรากฏชัดเจน และควรแยกเก็บไว้เป็นสัดส่วนต่างหาก มิให้ปะปนกับสิ่งของอื่นและไม่เป็นการกีดขวางหรือขัดข้องต่อการประกอบธุรกิจของสถานที่นั้น ๆ ด้วย

5.บันทึกหลักฐานอื่นๆ หรือเก็บสำเนาซึ่งในบางกรณีจำเป็นต้องมีหลักฐานอื่นๆ ประกอบการพิจารณา เช่น

- ใบอนุญาต ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ใบสำคัญการใช้ฉลากอาหาร
- ทะเบียนพาณิชย์ ทะเบียนนิติบุคคล ทะเบียนการค้า
- บัตรประชาชน หรือบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการออกให้
- ใบสั่งซื้อ ใบสั่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน ฯลฯ

สิ่งที่ควรบันทึก

1. เขียนภาพจำลองสถานที่ประกอบการตรวจทุกครั้ง แผนผังสถานประกอบการตู้ ชั้นวางสินค้า ผลิตภัณฑ์สิ่งของที่ตรวจพบ วางอยู่ ณ ที่ใด จะเป็นเครื่องใช้ให้เห็นถึงเจตนาหรือไม่เจตนาในการกระทำผิดได้
2. ควรมีการถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน บริเวณสถานที่ ชั้นส่วนของวัตถุที่เป็นพยาน ส่วนประกอบอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง
3. การจดบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ รวมทั้ง รายละเอียดในการตรวจสอบต้องระบุวันเวลาที่ปฏิบัติการ ตรวจสอบ บันทึกถ้อยคำของผู้ประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปประเด็นให้ชัดเจนว่าข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้รับผิดชอบในการประกอบการวัตถุของกลางที่ตรวจพบเกี่ยวข้องกับผู้ใดบ้าง เมื่อมีผู้เกี่ยวข้องหลายราย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานโดยไปถึงผู้ใช้ ผู้จ้างวาน หรือผู้สนับสนุนได้
4. กรณีมีการแก้ไข ตกเติม ซีดฆ่าถ้อยคำข้อความบางตอนที่บันทึกไว้แล้วต้องให้ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และหากมีการใช้อักษรย่อใด ๆ ควรจะเขียนให้ชัดเจน ถ้าไม่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปควรจะเขียนคำเต็ม หรือวงเล็บคำเต็มไว้ด้วย

ตัวอย่างการรวบรวมพยานหลักฐาน

ตัวอย่างที่ 1 การขายยาชุด/การขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาต พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

1) บันทึกการตรวจสถานที่ขายยา ให้บันทึกชื่อร้าน ชื่อผู้ประกอบการ สถานที่ตั้ง อย่างละเอียดรวมถึงตรอกซอย และสถานที่ใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการส่งร้องทุกซ์ดำเนินคดีไปยังสถานีตำรวจได้ถูกต้องที่ และควรถ่ายภาพหรือบันทึกภาพแสดงสภาพของกิจการการขายยาชุดไว้ด้วย บันทึกวันเวลาที่ตรวจในแต่ละครั้งเพราะมีผลเกี่ยวเนื่องกับอายุความสิ้นสุดของคดี)

2) บันทึกคำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของกิจการ ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดูแลกิจการแทนผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบเป็นยาอะไร ประกอบด้วยตัวยาอะไรที่นำมาจัดเป็นชุด ลักษณะหีบห่อบรรจุเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้ขาย ลักษณะการขายยาเป็นอย่างไร ราคาซื้อขายแต่ละชุด มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ผู้ประกอบการยอมรับหรือปฏิเสธ

สำหรับตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่เก็บจะนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้นอีกส่วนหนึ่งอาจจะส่งให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตรวจวิเคราะห์ เพื่อหาปริมาณของตัวยาสำคัญถูกต้องตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับไว้หรือไม่

3) บันทึกการเก็บตัวอย่างยา ควรบันทึกรายละเอียดตัวยารุ่น วันที่ผลิต ของยาแต่ละชนิดที่ประกอบเป็นชุด จำนวนเท่าใด

4) บันทึกการยึดยา ให้จดรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้ยึดไว้แต่ละรายการให้ครบถ้วน ลักษณะบรรจุหีบห่อเป็นอย่างไร จำนวนเท่าใด

5) บันทึกการอายัดยา ให้จดรายละเอียดทั้งผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของอุปกรณ์ที่ได้อายัดไว้ให้ครบถ้วนอายัดไว้ในที่ใดบ้าง เพื่อจะเป็นหลักฐานในขั้นต่อไปในการนำของกลางไปทำลายเมื่อคดีสิ้นสุด หรือต้องการตรวจพิสูจน์บางเรื่องบางรายการ

6) สำเนาใบอนุญาตขายยา (กรณีที่มีใบอนุญาต) หากกรณีที่เป็นนิติบุคคลมีหลักฐานแสดงการจดทะเบียนหรือไม่อย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบประกอบการ ควรถ่ายสำเนา และให้รับรองสำเนาถูกต้อง

7) หลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี)

บันทึกการตรวจสอบสถานที่ คำให้การ การเก็บตัวอย่าง และการยึด การอายัด จะต้องลงลายมือชื่อ ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจและผู้ประกอบการไว้เป็นหลักฐาน

ตัวอย่างที่ 2 การผลิตยาแผนโบราณโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่มีทะเบียนตำรับ พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

1) บันทึกการตรวจสอบสถานที่ ควรบันทึกสถานที่ตั้งอย่างละเอียด วันเวลาที่ตรวจ และบันทึกภาพแสดงกิจการการผลิตยา

2) บันทึกคำให้การ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบ อยู่ในที่ใดลักษณะผลิตภัณฑ์ฉลากยา การบรรจุหีบห่อ เป็นยาสำเร็จรูปพร้อมที่จะจำหน่ายแล้วหรือไม่ หรือมีการจำหน่ายไปบ้างแล้ว

3) บันทึกการเก็บตัวอย่าง

4) บันทึกการยึดยา

5) บันทึกการอายัดยา

ทั้งการบันทึกการเก็บตัวอย่าง การยึดและการอายัดยา ควรจดรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ข้อความตามฉลากยารวมทั้งสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนสิ่งของของแต่ละชนิดให้ครบถ้วนทุกรายการ

6) หลักฐานอื่น ๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิต เช่นวัตถุดิบสมุนไพร วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เครื่องบรรจุแคปซูลยา เครื่องบด เครื่องอบ ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 3 การผลิตเครื่องสำอางปลอม พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

1) บันทึกการตรวจสอบสถานที่ผลิตเครื่องสำอางให้บันทึกการตรวจสอบสถานที่อย่างละเอียด วันเวลาที่ตรวจ และควรบันทึกภาพแสดงกิจการการผลิตเครื่องสำอางด้วย

2) บันทึกคำให้การ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบ ลักษณะเป็นเครื่องสำอางปลอมอย่างไร จุดที่ตรวจพบอยู่ที่ใด ห้องเก็บผลิตภัณฑ์ ตู้วางสินค้าหน้าร้าน จำนวนและมีรายการใดบ้าง

3) บันทึกการเก็บตัวอย่างเครื่องสำอาง

4) บันทึกการยึดเครื่องสำอาง

5) บันทึกการอายัดเครื่องสำอาง

6) รายงานผลการวิเคราะห์ กรณีที่เป็นเครื่องสำอางที่มีสาระสำคัญไม่ตรงตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ หรือตามที่แจ้งไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือตามที่ระบุไว้ในฉลาก

7) หลักฐานการตรวจสอบทะเบียนตำรับ หรือฉลากเครื่องสำอางของกองควบคุมเครื่องสำอาง

8) ตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางปลอม

9) หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

ตัวอย่างที่ 4 การโฆษณาอาหารโดยไม่ได้รับอนุญาต และโฆษณาคุณประโยชน์คุณภาพหรือสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จหรือหลอกลวง พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

1) บันทึกการตรวจสอบสถานที่ ให้บันทึกการตรวจสอบสถานที่ทุกแห่งที่พบการโฆษณาไม่ถูกต้อง

2) บันทึกคำให้การบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะมีหลายราย ตั้งแต่ผู้โฆษณาผู้ใช้ให้โฆษณา ผู้เขียนสคริปบทความโฆษณา หรือการโฆษณาของสมาชิกผู้จำหน่ายในลักษณะการขายตรง (Direct Sale) ซึ่งควรบันทึกข้อเท็จจริงแต่ละราย ให้ละเอียดครบถ้วนว่าได้กระทำการโฆษณาอย่างไร

- 3) เอกสารสิ่งพิมพ์โฆษณา ปรากฏข้อความโฆษณาอะไรบ้าง แสดงคุณประโยชน์ คุณภาพของอาหารเกินความจริง หรือเป็นเท็จ หรือไม่อย่างไร วัน เวลา ใด

ในกรณีที่เป็นภาษาต่างประเทศ ควรจะได้มีการแปลข้อความโฆษณานั้นเป็นภาษาไทยด้วยทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีทั้งในชั้นพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) พนักงานอัยการ และศาล

- 4) บันทึกการเก็บตัวอย่าง
5) บันทึกการยึด
6) บันทึกการอายัด

บันทึกการเก็บตัวอย่าง การยึดและการอายัด เป็นการบันทึกสิ่งที่ตรวจพบ อาจมีทั้งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และเอกสารสิ่งพิมพ์โฆษณา จำเป็นต้องเก็บไว้เป็นของกลางเพื่อประกอบการพิจารณาและดำเนินคดี ซึ่งควรจะมีบันทึกรายละเอียดสิ่งที่ตรวจพบทั้งหมด เช่น พบที่ใด ลักษณะเป็นอย่างไรจำนวนมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

7) หลักฐานการตรวจสอบการโฆษณา ได้รับอนุญาตให้โฆษณาหรือไม่ หากได้รับอนุญาตโฆษณา มีเงื่อนไขหรือกำหนดระยะเวลาให้โฆษณาหรือไม่ ข้อความที่ได้รับอนุญาตมีอะไรบ้าง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อความที่ผู้ประกอบการโฆษณาถูกต้องตรงกันหรือไม่ อย่างไร

- 8) หลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี)

กรณีมีผู้กระทำความผิดหลายรายในผลิตภัณฑ์โฆษณาตัวเดียวกัน เช่น ผู้ประกอบการ หรือบริษัทผู้ว่าจ้างให้โฆษณา หนังสือพิมพ์ผู้รับจ้างโฆษณา เป็นต้น การทำพยานหลักฐานต้องทำให้เชื่อมโยงกัน จึงจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ครบทุกราย

ตัวอย่างที่ 5 การโฆษณาทางโทรทัศน์ และวิทยุ พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

1) เทปวีดิทัศน์หรือเทปบันทึกเสียงที่บันทึกรายการที่โฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์อาหาร ทางโทรทัศน์หรือวิทยุ

2) บันทึกการตรวจชม/ฟังการโฆษณาฯ ต้องระบุวันที่ เดือน ปี เวลา สถานที่ ซึ่งรับชม/ฟัง และลงนามผู้ตรวจชม/ฟังโฆษณา หากมี 2 คนและเป็นเจ้าหน้าที่ที่จะทำให้เป็นพยานเอกสารที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ต้องมีการระบุว่าออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องใด หรือสถานีวิทยุคลื่นความถี่ใดพร้อมวันเดือนปีและเวลาที่บันทึกการโฆษณาดังกล่าว เป็นสเปคตโฆษณาในรายการหรือระหว่างรายการใด หรือเป็นการบรรยายโฆษณาในรายการ กรณีได้เทปบันทึกการโฆษณาดังกล่าวจากผู้ร้องเรียน ควรต้องมีการทวนสอบโดยขอข้อมูลกับสถานีโทรทัศน์หรือสถานีวิทยุกระจายเสียงก่อนพิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมาย

- 3) บันทึกการถอดข้อความโฆษณา

ต้องถอดข้อความโฆษณาโดยละเอียด โดยเฉพาะข้อความโฆษณา สรรพคุณ ประโยชน์ของอาหารที่โฆษณา ชื่ออาหารหรือตรา/เครื่องหมายการค้าที่โฆษณาพร้อมระบุชื่อ-นามสกุล และลงลายมือชื่อผู้ถอดข้อความโฆษณา

4) บันทึกการตรวจสอบกับผู้โฆษณา ได้แก่ บันทึกการตรวจสถานที่โฆษณา บันทึกคำให้การ บันทึกเก็บตัวอย่างโฆษณา(แผ่นซีดี หรือการทำสำเนาจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เปิดโฆษณาของสถานีวิทยุฯ) บันทึกการเก็บตัวอย่างอาหาร (ในกรณีพบในสถานที่ตรวจ)

โดยบันทึกการตรวจสถานที่ ให้บันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงว่าการโฆษณาดังกล่าวที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบ ออกอากาศ ณ สถานีวิทยุตั้งกล่าว วันเวลาหรือช่วงวันเวลาใด มีบุคคลใดเป็นผู้ดำเนินรายการหรือเจ้าของผู้รับผิดชอบ บุคคลดังกล่าวจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือไม่อย่างไร มีการว่าจ้างให้โฆษณาโดยบุคคลใด อยู่ที่ใด ได้รับ

อนุญาตให้โฆษณาหรือไม่ อย่างไร มีหลักฐานหรือไม่อย่างไรมีข้อมูลวิชาการสนับสนุนหรือไม่อย่างไร ขณะตรวจพบการโฆษณาหรือไม่อย่างไร พบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือไม่อย่างไร หากมีแผ่นซีดีโฆษณาดังกล่าวหรือมีในเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้ระบุว่าเก็บตัวอย่างโฆษณาที่พบที่ใดเช่น ในห้องออกอากาศ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้กระจายเสียงในห้องออกอากาศ เป็นต้น โดยต้องลงรายละเอียดในบันทึกทั้งหมดให้ตรงหรือสอดคล้องกัน

สำหรับบันทึกคำให้การ ให้บันทึกข้อมูลชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ อายุ เลขที่บัตรประชาชนหรือบัตรราชการอื่น(วันหมดอายุ) อาชีพ ตำแหน่งของผู้ให้การ วันเดือนปีและเวลาที่ให้การ สถานที่ให้การ ให้การในนามของผู้ผลิต/นำเข้า/จำหน่าย อาหารที่โฆษณา จัดทำหรือเกี่ยวข้องกับโฆษณาอย่างไร โดยต้องบันทึกว่าได้อ่านข้อความโฆษณาที่ถอดจากเทปวีดิทัศน์ หรือเทปบันทึกเสียง และดู/ฟังเทปดังกล่าวแล้ว ดำเนินการหรือเกี่ยวข้องกับอะไรกับโฆษณา และได้รับอนุญาตให้โฆษณาสรรพคุณ ประโยชน์ของอาหารที่พบหรือไม่ อย่างไร มีข้อมูลวิชาการสนับสนุนโฆษณาหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งระบุว่าได้ลงลายมือชื่อในเอกสารที่ถอดข้อความโฆษณาซึ่งอ่านโดยละเอียดแล้วด้วย

ทั้งนี้กรณีมีการตรวจสอบและบันทึกโฆษณาพร้อมส่งเรื่องมาจาก สำนักงาน กสทช. ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลสื่อทีวี/วิทยุตามกฎหมาย จะทำให้เป็นหลักฐานที่มีน้ำหนักเชื่อถือได้ดี

ตัวอย่างที่ 6 การจัดการรถเร่ขายยา อาหาร เครื่องสำอาง ที่ผิดกฎหมาย พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

1) ภาพถ่ายแสดงรูปพรรณหรือลักษณะของรถเร่ ยี่ห้อ รุ่นรถ หมายเลขทะเบียนรถ บันทึกวันเวลา และสถานที่ ที่ตรวจพบรถเร่ เช่น ตลาดนัด บริเวณใต้ของหมู่บ้าน ฯลฯ

2) บันทึกคำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของรถหรือผู้ขาย โดยในบันทึกคำให้การให้ใส่รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบว่าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทใด ส่วนประกอบที่สำคัญ ลักษณะหีบห่อบรรจุเป็นอย่างไร ลักษณะการขายเป็นอย่างไร ราคาซื้อขายปริมาณผลิตภัณฑ์จำนวนมากน้อยเพียงใด ผู้ประกอบการยอมรับหรือปฏิเสธ

3) บันทึกการเก็บตัวอย่าง ควรบันทึกรายละเอียดผลิตภัณฑ์ รุ่น วันที่ผลิต จำนวนที่เก็บตัวอย่าง สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย ชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯลฯ

4) บันทึกการยึด ให้จดรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้ยึดไว้แต่ละรายการให้ครบถ้วน ลักษณะบรรจุหีบห่อเป็นอย่างไร จำนวนเท่าใด

5) บันทึกการอายัด (ถ้ามี) ให้จดรายละเอียดทั้งผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของอุปกรณ์ที่ได้อายัดไว้ให้ครบถ้วน อายัดไว้ในที่ใดบ้าง เพื่อจะเป็นหลักฐานในขั้นต่อไปในการนำของกลางไปทำลายเมื่อคดีสิ้นสุด หรือต้องการตรวจพิสูจน์บางเรื่องบางรายการ

6) หลักฐานอื่น ๆ เช่นเทปบันทึกเสียงโฆษณาขายผลิตภัณฑ์ ข้อความที่ได้จากการถอดเทป เป็นต้น

บันทึกคำให้การ การเก็บตัวอย่าง และการยึด การอายัด จะต้องลงลายมือชื่อ ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจและผู้ประกอบการไว้เป็นหลักฐาน

6.3 ตารางความผิดกรณีโฆษณา ยา อาหาร และเครื่องมือแพทย์ทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์
(เคเบิลท้องถิ่น)

การโฆษณา	ความผิดตามพ.ร.บ. ที่อยู่ในความรับผิดชอบ		กรณีไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ (เคเบิลท้องถิ่น)	
1.ยา	ความผิดฐานโฆษณาขายยาทางวิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุมัติข้อความ เสียง และภาพที่ใช้ในการโฆษณาจากผู้อนุญาต ฝ่าฝืนมาตรา 88 ทวิ มีโทษตามมาตรา 124 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทตามพ.ร.บ.ยา พ.ศ. 2510	ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ผู้ว่าราชการจังหวัด	1. ความผิดฐานผู้ใดใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ หรือประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ หรือให้บริการนอกเหนือจากกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับไม่เกิน 5,000,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับวันละไม่เกิน 50,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน มาตรา 66 แห่ง พ.ร.บ.การกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551	พนักงานกสทช. เขตไม่มีอำนาจปรับ
2.อาหาร	ความผิดฐานโฆษณาคุณสมบัติ คุณภาพหรือสรรพคุณของอาหารทางวิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตฝ่าฝืนมาตรา 41 มีโทษตามมาตรา 71 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ตามพ.ร.บ.อาหาร พ.ศ.2522	และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเฉพาะความผิดที่เกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ	2.ความผิดฐานผู้ใดตั้งสถานีวิทยุคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตฝ่าฝืนมาตรา 11 วรรคแรก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำตาม มาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ.วิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498	พนักงานกสทช. เขตมีอำนาจปรับ
3. เครื่องมือแพทย์	ความผิดฐานโฆษณาเครื่องมือแพทย์โดยไม่ได้รับอนุญาตฝ่าฝืนมาตรา 57 วรรคแรกมีโทษตามมาตรา 116 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามพ.ร.บ.เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551			

6.4 ตารางสรุปประเด็นความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มักพบการกระทำฝ่าฝืน

6.4.1 พระราชบัญญัติยา พ.ศ.2510

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	12	ผลิต ขาย หรือนำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งยาแผนปัจจุบันโดยไม่ได้รับอนุญาต	101	จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
2	32	ผู้ใดขายยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษในระหว่างที่เภสัชกรไม่อยู่	107	ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงห้าพันบาท
3	46	ผลิต ขาย หรือนำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งยาแผนโบราณโดยไม่ได้รับอนุญาต	111	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท
4	72(1)	- ขาย หรือนำหรือสั่งฯ ยาปลอม	119	จำคุกตั้งแต่หนึ่งถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท
5	72(2) 72(5) 72(6)	- ขาย หรือนำหรือสั่งฯ ยาผิดมาตรฐาน - ขาย หรือนำหรือสั่งฯ ยาที่ทะเบียนตำรับยา ถูกยกเลิก - ขาย หรือนำหรือสั่งฯ ยาที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยา	120	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท
6	72(3)	- ขาย หรือนำหรือสั่งฯ ยาเสื่อมคุณภาพ	121	ปรับไม่เกินสามพันบาท
7	72(4)	ผลิต หรือ ขาย หรือนำหรือสั่งฯ ยาที่มีได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา	122	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	75 ทวิ	ห้ามมิให้ผู้ใดขายยาบรรจูละเอียดหลายขนานโดยจัดเป็นชุดในคราวเดียวกัน โดยมีเจตนาให้ผู้ซื้อใช้รวมกันเพื่อบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรืออาการของโรคใดโรคหนึ่งโดยเฉพาะ	122 ทวิ	จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
9	88	โฆษณาขายยา โ้อวดสรรพคุณ / แสดงสรรพคุณยาอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง / ทำให้เข้าใจว่ามีวัตถุใดเป็นตัวยาหรือเป็นส่วนประกอบของยาซึ่งความจริงไม่มี หรือมีแต่ไม่เท่าที่ ทำให้เข้าใจ / ทำให้เข้าใจว่าเป็นยาแท่งลูกหรือยาขั้บระดู / ทำให้เข้าใจว่าเป็นยาบำรุงกามหรือยาคุมกำเนิด / แสดงสรรพคุณยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ ฯลฯ	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
9	88 ทวิ	โฆษณาขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาตโฆษณา หรือโฆษณาขายยาโดยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
10	89	โฆษณาขายยาโดยไม่สุภาพ หรือโดยการร้องรำ ทำเพลง หรือแสดงความทุกข์ทรมาณของผู้ป่วย	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
11	90	โฆษณาขายยาโดยวิธีแถมพหหรือออกสลากรางวัล	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
12	90 ทวิ	ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งให้ระงับการโฆษณาขายยาตาม มาตรา 90 ทวิ	124ทวิ	จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีก วันละห้าร้อยบาท

6.4.2 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	6(7)	-ฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหารเพื่อป้องกันมิให้อาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่ายเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ ตามพระราชบัญญัตินี้	49	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
2	6(10)	-ฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวกับกำหนดประเภทและชนิดอาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ซึ่งจะต้องมีฉลาก ข้อความในฉลาก เงื่อนไข และ วิธีการแสดงฉลาก ตลอดจนหลักเกณฑ์ และวิธีการโฆษณาในฉลาก	51	ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท
3	14	-ตั้งโรงงานผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย โดยไม่ได้รับใบอนุญาต	53	ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
4	20	-ผลิต นำเข้า หรือเก็บอาหารนอกสถานที่ที่ระบุไว้ในอนุญาต	55	ปรับไม่เกินห้าพันบาท
5	21 ว.1	-ย้ายสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า หรือ สถานที่เก็บอาหารโดยไม่ได้รับอนุญาต	55	ปรับไม่เกินห้าพันบาท
6	25 (1)	-ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารไม่บริสุทธิ์	58	ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
7	25 (2)	-ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารปลอม	59	ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 (2) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท
8	25 (3)	-ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารผิดมาตรฐาน	60	ปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท
9	30(2)	-ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งให้งดผลิต หรืองดนำเข้าซึ่งอาหารที่ผลิตโดยไม่ได้รับอนุญาต หรืออาหารที่ปรากฏจากการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค	63	ปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท และปรับรายวัน รายวัน ฯลฯ ห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
10	39	-อาหารใดที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าอาหารนั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตามตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27หรือเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและไม่อาจแก้ไขตำรับอาหารได้ตามมาตรา 38 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ การเพิกถอนให้กระทำโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาคำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด	69	ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายอาหารที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 39 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
11	40	-ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณสมบัติ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จหรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร	70	ผู้ใดโฆษณาอาหารโดยฝ่าฝืนมาตรา 40 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
12	41	-โฆษณาคุณสมบัติ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์ หรือทางหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต	71	ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
13	42	-เพื่อพิทักษ์ประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภคให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (1) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณารับการโฆษณาอาหารที่เห็นว่าเป็นการโฆษณาโดยฝ่าฝืนมาตรา 41 (2) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณาอาหาร รับการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย หรือการโฆษณาอาหารที่คณะกรรมการเห็นว่าอาหารดังกล่าวไม่มีคุณสมบัติ คุณภาพหรือสรรพคุณตามที่โฆษณา	72	-ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวัน อีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกิน หนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
14	65	-จำหน่ายอาหารควบคุมเฉพาะที่มีได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 31	65	ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

6.4.3 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	28	ผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขาย เครื่องสำอาง โดยไม่แจ้งรายละเอียดดังต่อไปนี้ (1) แจ้งชื่อ ที่ตั้งสำนักงาน และสถานที่ผลิต หรือสถานที่เก็บเครื่องสำอาง แล้วแต่กรณี (2) แจ้งชื่อ ประเภท หรือชนิดของ เครื่องสำอางที่ตนจะผลิตหรือนำเข้า (3) แจ้งปริมาณของส่วนประกอบสำคัญของ เครื่องสำอางนั้น	55	จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
2	56	ทำฉลากซึ่งเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดใน แหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือ สารสำคัญ ประการอื่น อันเกี่ยวกับ เครื่องสำอาง ไม่ว่าจะ เป็นของตนเองหรือผู้อื่น ใช้ฉลากที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความ ที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดเช่นนั้น	56	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากกระทำผิดซ้ำอีกภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันกระทำผิดครั้งก่อน จำคุกไม่ เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3	57	ขายเครื่องสำอางที่มีการควบคุมฉลาก โดยไม่ มีฉลาก หรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงผล ฉลากนั้นไม่ถูกต้องหรือขายเครื่องสำอางที่มี ฉลากที่คณะกรรมการสั่งเลิกใช้ตามมาตรา 31	57	- จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่ เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ - ถ้ากระทำโดยประมาท ปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท
4	58	รับจ้างทำฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือ รับจ้างตรึงฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เกี่ยวกับเครื่องสำอางที่มีการควบคุมฉลาก โดยรู้หรือควรรู้แล้วว่าฉลากดังกล่าวนั้นไม่ ถูกต้องตามกฎหมาย	58	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
5	36	ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือขาย - เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ตาม มาตรา 33 - เครื่องสำอางปลอมตามมาตรา 34	59	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหก หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีฝ่าฝืน มาตรา 33(1) หรือ(2) หรือมาตรา 34(1) หรือ(2) - จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีฝ่า ฝืนมาตรา 33(3) หรือ(4) หรือมาตรา 34(3) หรือ(4) *ถ้าการขายกระทำโดยประมาท ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
6	36	ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย เครื่องสำอางผิดมาตรฐานตามมาตรา 35	60	ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท *กรณีนำเข้าเพื่อขายเป็นการกระทำโดยประมาทปรับไม่เกินห้าพันบาท
7	36	ขาย เครื่องสำอางผิดมาตรฐานตามมาตรา 35	61	ปรับไม่เกินห้าพันบาท ถ้ากระทำโดยประมาท ปรับไม่เกินสามพันบาท

6.4.4 พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	16	ผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท โดยไม่ได้รับอนุญาต	90	จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
2	36 (4)	ผลิต ขาย หรือนำเข้า วัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ แต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้	101	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3	62 วรรค 1	ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 โดยไม่ได้รับอนุญาต	106	จำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึง หนึ่งแสนบาท
4	62 วรรค 1	ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 โดยไม่ได้รับอนุญาต	106 วรรค 2	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.4.5 พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	20	ผลิต นำเข้า ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 โดยไม่ได้รับอนุญาต	70	จำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึงสามปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงสามแสนบาท
2	20	จำหน่าย มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 โดยไม่ได้รับอนุญาต	71	*กรณีจำนวนยาเสพติดให้โทษไม่เกินที่กำหนดตามมาตรา 20 วรรค 4 โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ *กรณีเกินจำนวนตามมาตรา 20 วรรค 4 โทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท
3	39(1)	จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่เป็นยาปลอม	83	จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
4	39(2) 39(3)	จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่เป็นยาผิดมาตรฐานหรือเสื่อมคุณภาพ	85	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5	39(4)	จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาตามมาตรา 43	87	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกิน สามแสนบาท

6.4.6 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	21	-ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 โดยไม่ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงฯ ที่ออกตามมาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3)	71	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2	83 ว.2	-ผู้ใดขายวัตถุอันตรายโดยไม่มีฉลาก หรือมีฉลากแต่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง / ขายวัตถุอันตรายที่มีฉลากที่คณะกรรมการสั่งเลิกใช้ หรือให้แก้ไข ตามมาตรา 50 เป็นการกระทำโดยประมาท	83 ว.2	ปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
3	83 ว.3	-ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า ขายวัตถุอันตรายโดยไม่มีฉลาก หรือมีฉลากแต่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง -ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า ขายวัตถุอันตรายที่มีฉลาก ที่คณะกรรมการสั่งเลิกใช้ หรือให้แก้ไขตามมาตรา 50	83 ว.3	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4	84	-ผู้ใดโดยเจตนา หรือโดยประมาทรับจ้างทำฉลากที่ไม่ถูกต้อง / รับจ้างติดตรึงฉลากที่ไม่ถูกต้อง / รับจ้างทำลายส่วนอันเป็นสาระสำคัญของฉลากที่ถูกต้อง ตามกฎหมายสำหรับวัตถุอันตรายอย่างหนึ่งอย่างใดตามความใน หมวด 2	84	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.4.7 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	14	สารระเหยที่ผู้ขายจะขายนั้นต้องจัดให้มีภาพเครื่องหมายหรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ได้จัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุ อยู่ครบถ้วน	22	จำคุกไม่เกินสอง ปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2	15	ห้ามมิให้ผู้ใดขายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เป็นการขายโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	23	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3	16	ห้ามมิให้ผู้ใดขาย จัดหา หรือให้สารระเหยแก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ที่ติดสารระเหย	23/1	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4	17	ห้ามมิให้ผู้ใดใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ไม่ว่าโดยวิธีสูดดม หรือวิธีอื่นใด	24	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5	18	ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม หรือใช้อุบายหลอกลวงให้บุคคลอื่นใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ไม่ว่าโดยวิธีสูดดม หรือวิธีอื่นใด	24/1	จำคุกไม่เกินสอง ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.4.8 พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	44 วรรค 3	ผู้ขายเครื่องมือแพทย์ผู้ใดไม่ดูแลให้มีฉลากหรือฉลากและเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์แล้วแต่กรณี	103 วรรค 3	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
2	46(4)	ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องมือแพทย์ที่ไม่ปลอดภัยในการใช้	108	-ผู้ผลิตหรือนำเข้า จำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ -ผู้ขาย จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3	57	โฆษณาเครื่องมือแพทย์โดยไม่ได้รับอนุญาต	116	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
4	59	(1) โฆษณาแสดงคุณประโยชน์ คุณภาพ ปริมาณ มาตรฐาน ส่วนประกอบหรือ แหล่งกำเนิดอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง (2) แสดงการรับรองหรือยกย่อง คุณประโยชน์ของเครื่องมือแพทย์โดย บุคคล (3) จัดให้มีรางวัลเสี่ยงโชค (4) แสดงคุณประโยชน์ที่สามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา รักษาโรค หรืออาการของ โรคที่ห้ามโฆษณา (5) แสดงข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ ผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์	117	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5	60	ผู้โฆษณาผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ อนุญาตตามมาตรา 60 ที่สั่งอย่างใดอย่าง หนึ่งดังต่อไปนี้ (1) แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา (2) ห้ามใช้ข้อความหรือวิธีการบางอย่างที่ ปราบกฏในการโฆษณา (3) ระงับการโฆษณานั้น รวมถึงการสั่งให้โฆษณาเผยแพร่ข้อมูลที่ ถูกต้องด้วยก็ได้	118	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและ ปรับเป็นรายวันอีกวันละหนึ่งพันบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกตรวจสอบสถานที่จำหน่ายอาหาร-

บันทึกการตรวจสอบสถานที่จำหน่ายอาหาร

เขียนที่.....ห้องประชุมA1 โรงแรมAAA

วันที่.....28...เดือน...มิถุนายน.....พ.ศ..2551.....

วันนี้เวลา.....10.00 น..... นาย,นาง, นางสาว.....นายสมชาย ใจดี และนางสมหญิง ใจเย็น..

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ ได้พร้อมกันมาตรวจสอบสถานที่จำหน่ายอาหาร ชื่อสถานที่ตั้ง.....-.....จำกัด...เลขที่222..... ตรอก/ซอย.....-.....

หมู่4..... ถนน.....พิทักษ์สันติราษฎร์.....แขวง/ตำบลในเมือง.....อำเภอ.....เมือง.....

จังหวัด.....โทรศัพท์ผู้จัดการหรือผู้ประกอบการค้าชื่อ..นายกระติงทอง..คะนองไพร..

ปรากฏผลการตรวจ ดังนี้

1. ชนิดของอาหารที่มีไว้เพื่อจำหน่าย

1.1 อาหารควบคุมเฉพาะ

- วัตถุเจือปนอาหาร อาหารสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก
 สตีวิโอไซด์และอาหารที่มีส่วนผสมของสตีวิโอไซด์ โซเดียมซัยคลาเมตและอาหารที่มีโซเดียมซัยคลาเมต
 นมดัดแปลงสำหรับทารกและนมดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก
 อาหารสำหรับทารกและอาหารดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก อื่น ๆ.....

1.2 อาหารกำหนดคุณภาพมาตรฐาน

- นมปรุงแต่ง นมเปรี้ยว นมโค ผลิตภัณฑ์ของนม กาแฟ เกลือบริโภค
 ข้าวเติมวิตามิน ไข่เยี่ยวม้า ครีม เครื่องดื่มเกลือแร่ ช็อคโกแลต ชา
 ชาสมุนไพร ซอสบางชนิด น้ำแข็ง น้ำปลา น้ำผึ้ง เนย
 เนยแข็ง เนยใสหรือกึ่ง ไอศกรีม น้ำมันถั่วลิสง น้ำมันเนย น้ำมันปาล์ม
 น้ำมันมะพร้าว น้ำมันและไขมัน น้ำแร่ธรรมชาติ น้ำส้มสายชู อาหารกึ่งสำเร็จรูป
 น้ำเกลือปรุงอาหาร ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
 อาหารที่บรรจุในภาชนะปิดสนิท น้ำมันถั่วเหลืองในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
 ผลิตภัณฑ์ปรุงรสที่ได้จากการย่อยโปรตีนของถั่วเหลือง รอยัลเยลลี่ และผลิตภัณฑ์รอยัลเยลลี่
 แยม เยลลี่ มาร์มาเลต ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท เนยเทียม เนยผสม และผลิตภัณฑ์เนยเทียมและผลิตภัณฑ์เนยผสม
 อื่น ๆ.....

1.3 อาหารที่ต้องมีฉลาก

- ขนมปัง ซอสในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท แป้งข้าวกล้อง อาหารฉายรังสี
 วัตถุแต่งกลิ่นรส ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ วัสดุสำเร็จรูปและขนมเยลลี่
 หมากฝรั่งและลูกอม อาหารพร้อมปรุงและอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันที
 อาหารที่ได้จากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม อื่น ๆ.....

1.4 อาหารทั่วไป

- สัตว์และผลิตภัณฑ์ พืชและผลิตภัณฑ์ น้ำตาล เครื่องเทศ สารอาหาร เครื่องปรุงรส
 สารสกัด/สารสังเคราะห์ แป้งและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์สำหรับทำอาหารชนิดต่างๆที่ยังไม่พร้อมบริโภค
 อื่น ๆ.....

2. การแสดงฉลากตรวจ.....1.....รายการ

- ไม่พบข้อบกพร่อง.....1.....รายการ.

- พบข้อบกพร่อง.....-.....รายการ ได้แก่
☐ ชื่ออาหารไม่ถูกต้อง	☐ ไม่แสดงน้ำหนัก/ปริมาณ/ปริมาตร สุทธิ
☐ ไม่แสดงเลขสารบบอาหาร	☐ ไม่แสดงส่วนประกอบที่สำคัญ
☐ ไม่แสดงวันเดือนปีผลิต/หมดอายุ	☐ ไม่แสดงสถานที่ผลิต/นำเข้า

3.อาหารไม่มีเลขทะเบียน(ให้บันทึกชื่อและชนิดของอาหาร ชื่อผู้ผลิต สถานที่ตั้งของ ผู้ผลิต ผู้แทนจำหน่าย ฯลฯ ไว้)ไม่พบ.....

4. อาหารที่มีลักษณะไม่น่าจะปลอดภัยต่อผู้บริโภค (อาหารปลอม อาหารไม่บริสุทธิ์).....

5. ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ ตรวจ.....1.....รายการ

ไม่พบข้อบกพร่อง.....1.....รายการ.

พบข้อบกพร่อง.....รายการ เช่น.....

6. สุขลักษณะการจัดเก็บอาหาร

เหมาะสม

ไม่เหมาะสม เช่น

ไม่สะอาด จัดเก็บอาหารปะปนกับสินค้าอื่น ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อคุณภาพ

ผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น จัดเก็บในที่อุณหภูมิสูง มีแสงแดดส่อง เป็นต้น

7.การเก็บตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์กาแฟ 1 รายการ

รายละเอียดดั่งในบันทึกการเก็บตัวอย่างอาหาร...ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2551.....

8. การยึดอาหาร...1...รายการ ดังนี้ 1. ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค และ ยืดเอกสารใบปลิวโฆษณา รวมทั้งสิ้น 2 รายการ รายละเอียดตามบันทึกการยึดตัวอย่างอาหารและเอกสารการโฆษณา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2551.

9. การอายัดอาหาร.....-.....รายการ

รายละเอียดดั่งในบันทึกอายัดอาหาร ลงวันที่.....-.....

10. สรุปผลการตรวจ

10.1 ขณะตรวจสอบห้องประชุม A1 ซึ่งตั้งอยู่บนชั้น 3 ของอาคารโรงแรม AAA นี้ ถูกเช่าเพื่อจัดเป็นสถานที่จำหน่ายและโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค โดยขณะตรวจมีนายกระทิงทอง คະนองไพร ผู้จัดจำหน่ายและโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเป็นผู้นำตรวจและให้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

10.2 ขณะตรวจพบผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค บรรจุกล่องกระดาษฉลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบสำคัญ น้ำตาล 50 % ครีมเทียม 28% กาแฟ 18 % มีส่วนผสมของสมุนไพรเท่ากับ น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x 10 ซอง) วันผลิต 07/11/2007 และควรบริโภคก่อน 07/11/2009 ผลิตโดยบริษัท เส้นหยาง จำกัด มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดย บริษัท แรงดี จำกัด 125/44 ถนนรัชดาภิเษก แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 60 กล่อง อยู่ในบริเวณห้องจัดประชุม ซึ่งผู้ประกอบการชี้แจงว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีไว้เพื่อจัดจำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้สนใจทั่วไปในราคา 2,500 บาท

-2-

(ต่อ)

10.3. ขณะตรวจพบเอกสารใบปลิวบรรยายสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟมีข้อความระบุสรรพคุณสินค้าว่า “เจเอสเค กาแฟสำหรับท่านชาย เสริมสร้างความสุขในชีวิต เห็นผลภายใน 1 ชั่วโมง รับประกันหากไม่เห็นผล ยินดีคืนเงิน” จำนวน 500 ฉบับ ซึ่งผู้ประกอบการยอมรับว่าเป็นผู้จัดทำและเผยแพร่แก่สมาชิก และผู้ซื้อสินค้า โดยไม่ได้ขออนุญาต

10.4. นายกระทิงทอง คະนองไพร ยอมรับว่าเป็นหัวหน้าทีมสมาชิกผู้จำหน่ายสินค้าอิสระของบริษัท แรงดี จำกัด และผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ เจเอสเค ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบนั้น รับซื้อมาจากบริษัท แรงดี จำกัด เพื่อทำการจำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้สนใจทั่วไป

10.5. ผู้ประกอบการมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมลายมือชื่อ รับรองความถูกต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำไปประกอบการพิจารณา.....

ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจสถานที่จำหน่ายอาหารครั้งนี้ ไม่มีทรัพย์สินของผู้ประกอบการค้า สูญหายหรือเสียหายแต่ประการใด จึงลงนามรับรองไว้ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่และพยานท้ายบันทึกนี้

ลงชื่อ.....นายกระทิงทอง คະนองไพร.....ผู้ประกอบการค้า
(.....)

ลงชื่อ.....นายสมชาย.....ใจดี.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายเอ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกยึด-

บันทึกการยึดอาหารและเอกสารการโฆษณาอาหาร

เขียนที่ ห้องประชุม A1 ชั้น 3 อาคารโรงแรม AAA
วันที่ 28 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557

วันนี้เวลา 10.00 น. นาย, นาง, นางสาว นายสมชาย ใจดี และนางสมหญิง ใจเย็น.....
เจ้าพนักงานตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้มาตรวจและยึดอาหารที่ได้ผลิตขึ้น/ หรือ
จำหน่าย / หรือสั่งเข้ามาจำหน่ายให้แก่ประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

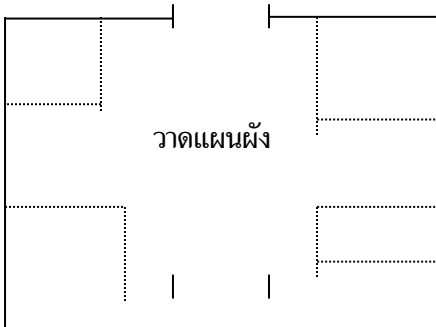
ข้าพเจ้า นายกระทีงทอง คะนองไพร ผู้รับอนุญาต/ผู้ดำเนินกิจการ จำหน่ายอาหาร
ใบอนุญาตเลขที่ - ตั้งอยู่เลขที่ 222 ถนน พัทธกษัตริราษฎร์
ซอย - แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ เมือง
จังหวัด Mukdahan ได้ยินยอมให้ยึดอาหารตามรายการต่อไปนี้:-

1. ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอสเค บรรจุกล่องกระดาษฉลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบสำคัญ น้ำตาล 50 % ครีมเทียม 28% กาแฟ 18 % มีส่วนผสมของสมุนไพรรำเพี่ น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x 10 ซอง) วันผลิต 07/11/2007 และควรบริโภคก่อน 07/11/2009 ผลิตโดยบริษัท เส้นหยาง จำกัด มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดยบริษัท แรงดี จำกัด 125/44 ถนนรัชดาภิเษก แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯจำนวน 55 กล่อง

2. เอกสารใบปลิวบรรยายสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟมีข้อความระบุสรรพคุณสินค้าว่า “ เจเอสเค กาแฟสำหรับท่านชาย เสริมสร้างความสุขในชีวิต เห็นผลภายใน 1 ชั่วโมง รับประกันหากไม่เห็นผล ยินดีคืนเงิน” จำนวน 499 ฉบับ

หมายเหตุ- 1.ยึดอาหารและเอกสารโฆษณาจากสถานที่ตามที่ระบุข้างต้น และ
2.ผู้ประกอบการยินยอมมอบผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมทั้งเอกสารการโฆษณาอาหารดังรายการที่ยึดข้างต้นให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหารพิจารณาดำเนินการต่อไปตามแต่จะเห็นสมควรกรณีผลการพิจารณาเป็นที่สิ้นสุด

จำนวน 2 รายการ รวม 55 กล่อง + 499 ฉบับ (รวมอยู่ใน 1 ลัง) ใน
การที่เจ้าพนักงานมาตรวจและยึดอาหารและเอกสารครั้งนี้ มิได้ทำให้ทรัพย์สินของข้าพเจ้าสูญหายหรือเสียหายแต่อย่างใด จึงลงนามรับรองไว้ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่และพยานท้ายบันทึกนี้

แผนผังแสดงบริเวณที่ยึดอาหาร

- ลงชื่อ นายกระทีงทอง คะนองไพร ผู้รับอนุญาตหรือผู้แทน
- ลงชื่อ นายสมชาย.....ใจดี พนักงานเจ้าหน้าที่
- ลงชื่อ นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่
- ลงชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- ลงชื่อ นายเอ พยาน
- ลงชื่อพยาน

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกคำให้การ-

บันทึกคำให้การ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร

วันที่ 28 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557

คำให้การของ นายกระทิงทอง คะนองไพร บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ 3-4930-00432-27-2

เรื่อง ตรวจสอบการโฆษณาอาหารและการจำหน่ายอาหาร

ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่.....นายสมชาย ใจดี และนางสมหญิง ใจเย็น.....

ข้อ 1 ข้าพเจ้า นายกระทิงทอง คะนองไพร อายุ 38 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติ ไทย

เป็น ผู้จำหน่ายสินค้าอิสระ ของสถานที่จำหน่ายอาหาร ชื่อ

ตั้งอยู่เลขที่ 222 ตรอก/ซอย ห้องประชุม A1 รร. AAA ถนน พัทธกษัตริราชฎร์ หมู่ที่

แขวง/ตำบล - เขต/อำเภอ เมือง จังหวัด มุกดาหาร

โทรศัพท์.....รหัสไปรษณีย์.....สถานที่ใกล้เคียง.....

เขตสถานีตำรวจ

ข้อ 2 ข้าพเจ้าขอให้การว่า ...วันนี้เวลาประมาณ 14.30 น. ได้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม
...พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภอ.เมืองมุกดาหาร ดังรายนามข้างต้นได้มา
แสดงตัว เพื่อขอเข้าตรวจสอบการจำหน่ายอาหารและจัดอบรมสมาชิกชายตรงซึ่งอยู่บริเวณห้องประชุม A1 ภายใน
อาคารชั้นสามของโรงแรม AAA โดยมีข้าพเจ้าเป็นผู้นำตรวจสอบพร้อมให้ข้อมูลโดยตลอดมีข้อเท็จจริง ปรากฏ
ดังนี้

2.1 ข้าพเจ้า เป็นหัวหน้าทีมสมาชิกผู้จำหน่ายสินค้าอิสระของบริษัท แรงดี จำกัด ซึ่งเป็นผู้นำเข้าและ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราजेเซเค ในระบบขายตรงให้กับกลุ่มสมาชิก หรือ กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจ
และข้าพเจ้า เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดประชุมอบรมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กาแฟของบริษัทฯ โดย
จะเข้าห้องประชุม A1 ชั้น 3 ของอาคารโรงแรม AAA เพื่อจัดการประชุมในระหว่างเดือนมิถุนายน 2551-
กรกฎาคม 2551 ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 9.00-16.00 น.

2.2 ข้าพเจ้า นำพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบริเวณโดยรอบ ขณะตรวจพบผลิตภัณฑ์กาแฟปรุง
สำเร็จ ตราजेเซเค บรรจุกล่องกระดาษ ฉลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบ
สำคัญ น้ำตาล 50% ครีมเทียม 28% กาแฟ 18% มีส่วนผสมของสมุนไพรเก๋ากี้ น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม(16x
10 ซอง) วันผลิต 07/11/2007 และควรบริโภคก่อน 07/11/2009 ผลิตโดยบริษัท เล็นหยาง จำกัด มณฑล
เสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดย บริษัท แรงดี จำกัด 125/44 ถนนรัชดาภิเษก
แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 60 กล่องอยู่ในบริเวณห้องจัดประชุม ซึ่งข้าพเจ้า ได้ชี้แจงให้พนักงานเจ้าหน้าที่
ทราบในขณะที่ตรวจสอบว่าสินค้าดังกล่าวมิได้จำหน่ายให้กับสมาชิกชายตรง หรือ ผู้สนใจในราคากล่องละ 2500.
บาท โดยสินค้าดังกล่าวข้าพเจ้า รับซื้อจากบริษัท แรงดี จำกัด ซึ่งมีที่อยู่ตามที่ปรากฏบนฉลากสินค้า

2.3 พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ข้าพเจ้า ทราบว่าได้มีการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราजेเซเค
รุ่นวันผลิตและหมดอายุเดียวกันกับที่พบในขณะที่ตรวจ ส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ปรากฏว่า
พบตัวยา Sildenafil ซึ่งเป็นยาควบคุมพิเศษที่ใช้ในการรักษาอาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ ซึ่งอาจเป็น
อันตรายต่อผู้บริโภค.....

บันทึกคำให้การของ.....นายกระทิงทอง...คะนองไพร.....(ต่อ)

..... 2.4 ขณะข้าฯ นำพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ พบเอกสารใบปลิวบรรยายสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟ มีข้อความระบุสรรพคุณสินค้าว่า “เจเอชเค. กาแฟสำหรับท่านชาย เสริมสร้างความสุขในชีวิต เห็นผลภายใน 1 ชั่วโมง รับประกันหากไม่เห็นผลยินดีคืนเงิน ” จำนวน 500 ฉบับ ข้าฯยอมรับว่า ได้จัดทำเอกสารดังกล่าวเพื่อเผยแพร่แก่สมาชิกและผู้ซื้อสินค้า โดยไม่ได้ขออนุญาต และได้มีการแจกจ่ายไปแล้วบางส่วน

..... 2.5 ข้าฯยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้
..... 2.5.1 เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค. ตามที่ตรวจพบข้อ 2.2 จำนวน 1 รายการ เพื่อส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานตามประกาศฯ ฉบับที่ 197. พ.ศ.2543 เรื่องกาแฟ พร้อมทั้งหาตัวยาชิลเดนาฟิล (Sildenafil) ..ตั้งรายละเอียดตามบันทึกการเก็บตัวอย่างอาหารลงวันที่ 28 มิถุนายน 2551

..... 2.5.2 เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค. และใบปลิวโฆษณาสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟตามที่พบข้อ 2.4 เพื่อประกอบการพิจารณาจำนวน 2 รายการ รายละเอียดตามบันทึกการเก็บตัวอย่างอาหารและเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2551

..... 2.5.3 ยึดผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค. และยึดเอกสารใบปลิวโฆษณาสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟตามที่พบข้อ 2.4 จำนวน 2 รายการ ..ตั้งรายละเอียดตามบันทึกการยึดอาหารและเอกสารการโฆษณา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2551

..... 2.6 ข้าฯขอมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งระบุชื่อที่อยู่ปัจจุบันของข้าฯ พร้อมลายมือชื่อรับรองความถูกต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่

..... 2.7 ในการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ครั้งนี้มิได้ทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ ณ สถานที่แห่งนี้ หรือของบุคคลใด สูญหาย เสียหาย หรือเสื่อมค่าแต่ประการใดอ่านแล้วรับว่าถูกต้องจึงลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานในบันทึกฉบับนี้

ข้อ 3 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคำให้การของข้าพเจ้าให้การด้วยความสมัครใจและเป็นความจริงทุกประการ

ข้อ 4 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามที่ได้ให้ถ้อยคำไว้แล้วทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายกระทิงทอง...คะนองไพร.....ผู้ให้ถ้อยคำ
()

ลงชื่อ.....นายสมชาย.....ใจดี.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายเอ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกเก็บตัวอย่าง-

บันทึกการเก็บตัวอย่างอาหาร

เขียนที่ ห้องประชุม A1 ชั้น 3 อาคารโรงแรม AAA ..

วันที่ 28 .. เดือน มิถุนายน .. พ.ศ. 2557 ..

วันนี้เวลา 14.30 น. นาย,นาง,นางสาว นายสมชาย ใจดี และนางสมหญิง ใจเย็น.....

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้มาตรวจและเก็บตัวอย่างอาหาร และเอกสารการโฆษณาอาหาร ซึ่ง นายกระติงทอง คะนองไพร .. มีไว้เพื่อขาย/ผลิตเพื่อขาย/นำส่งเพื่อขาย/ ให้แก่ประชาชนไปเพื่อทำการตรวจวิเคราะห์ทางวิชาการ

ข้าพเจ้า นายกระติงทอง คะนองไพร. ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบกิจการ .. จำหน่ายอาหาร

เลขที่ 222 ห้องประชุม A1 ชั้น 3 อาคารโรงแรม AAA หมู่ที่ .. ถนน พัทธกษัตริย์ราษฎร์

ตรอก/ซอย .. แขวง/ตำบล .. เขต/อำเภอ .. เมือง .. จังหวัด

มุกดาหาร .. เขตสถานีตำรวจ .. โทรศัพท์ .. ได้มอบ

ให้ตามรายการดังต่อไปนี้

1.ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค บรรจุกล่องกระดาษฉลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบสำคัญ น้ำตาล 50 % ครีมเทียม 28% กาแฟ 18 % มีส่วนผสมของสมุนไพร เก๋ากี้ น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x 10 ซอง) วันผลิต 07/11/2007 ควบบริโภคนก่อน 07/11/2009 ผลิตโดย บริษัท เส้นหยาง จำกัด มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดย บริษัท แรงดี จำกัด 125/44 ถนนรัชดาภิเษก แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 43 กล่อง ..

*หมายเหตุ- เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหารจากสถานที่ตามเลขที่ข้างต้นเพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานตามประกาศฯ ฉบับที่ 197 พ.ศ.2543 เรื่อง กาแฟ และวิเคราะห์หาตัวยาซิลเดนาฟิล

จำนวน 1 .. รายการ รวม 4 .. กล่อง .. ในการนี้ข้าพเจ้าไม่คิดมูลค่าแต่ประการใดและในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจและเก็บตัวอย่างอาหารครั้งนี้ มิได้มีทรัพย์สินของผู้ใดในสถานที่นี้สูญหายหรือเสียหาย จึงลงนามรับรองไว้ต่อหน้าเจ้าพนักงานและพยานท้ายบันทึกนี้

ลงชื่อ.....นายกระติงทอง คะนองไพร.....ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้แทน

(..)

ลงชื่อ นายสมชาย.....ใจดี..... พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ นางสมหญิง ใจเย็น..... พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ..... พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ..... พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ นายเอ..... พยาน

ลงชื่อ..... พยาน

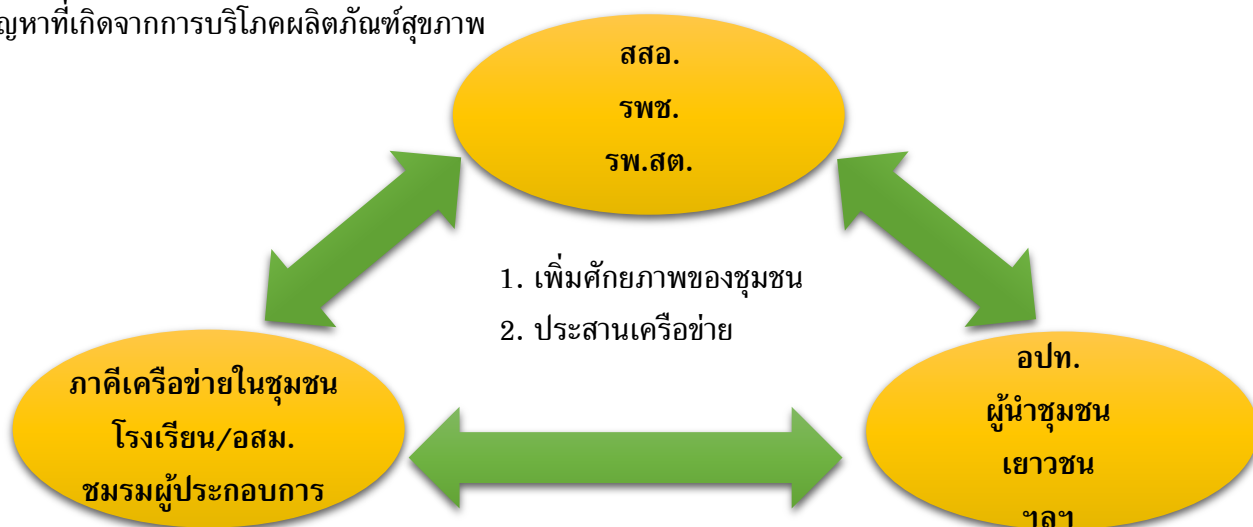
บทที่ 7

การพัฒนาเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในระดับอำเภอ

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ทั้งกลุ่มผู้บริโภค และกลุ่มผู้ประกอบการ โดยในกลุ่มผู้บริโภคจะมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค เช่น ความรู้ในการเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างปลอดภัย การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ สิทธิผู้บริโภค ช่องทางการร้องเรียน ส่วนในกลุ่มผู้ประกอบการจะมุ่งเน้นความรู้ในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สินค้าของตนเอง แนวทางการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ได้มาตรฐาน โดยการทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องประสานงานกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ ในระดับพื้นที่เพื่อร่วมกันดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมไปถึงการจัดทำโครงการของงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบลและพื้นที่เพื่อสนับสนุนการทำงานดังกล่าว

7.1 การสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายเพื่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จด้วยองค์กรเพียงองค์กรเดียว ดังนั้นภาคีเครือข่ายจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การคุ้มครองผู้บริโภคประสบผลสำเร็จ โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่าทุกคนต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองตนเองเป็นอันดับแรก และร่วมมือกับเครือข่าย เพื่อให้เกิดพลังสังคมที่เข้มแข็ง สามารถกำหนดมาตรการทางสังคม เพื่อลด ขจัด และป้องกันปัญหาที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ผังภาคีเครือข่ายการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

แนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายเพื่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน

1. การสนับสนุนและส่งเสริมการแต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงาน เพื่อดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ

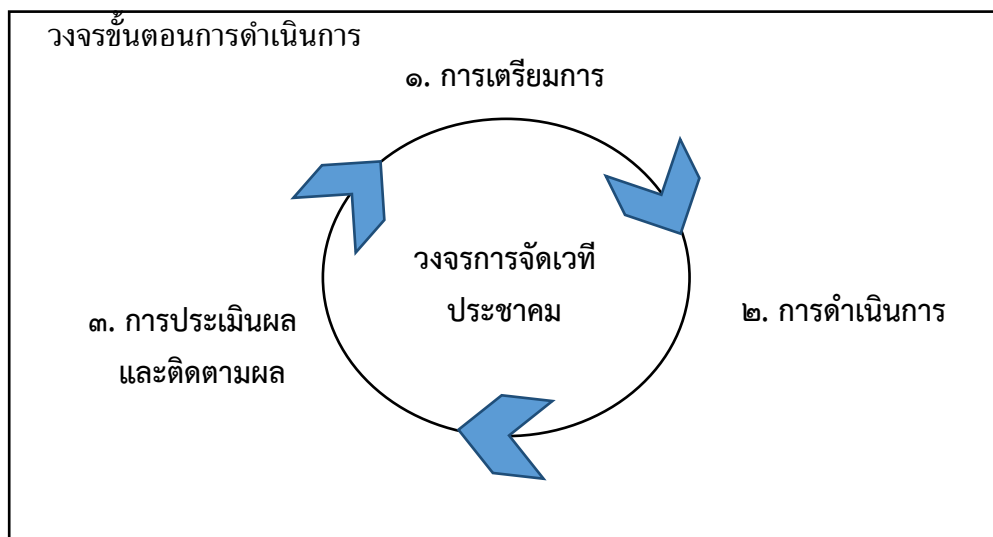
หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอควรมีบทบาทในการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ ที่มีองค์ประกอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน เป็นต้นการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพ เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริงทุกพื้นที่ต้องอาศัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ช่วยกันขับเคลื่อนกิจกรรมในการคุ้มครองผู้บริโภคให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด นอกจากนี้ยังมีภาคส่วนอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษาเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรต่างๆ ในชุมชน อัย. น้อย และกลุ่มเยาวชนคนต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้การคุ้มครองผู้บริโภคบรรลุผล

2. การจัดเวทีประชาคม

ประชาคม คือ การรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนด้วยตนเอง เป็นเวทีของการพูดคุย แลกเปลี่ยนถกแถลง (ไม่ใช่โต้เถียง) เกี่ยวกับข้อมูล เช่น การแก้ไขปัญหาในชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น มี 2 ลักษณะ คือ

1. อย่างเป็นทางการ โดยการจัดเวทีหรือการจัดประชุม
2. อย่างไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนากลุ่มเล็กในศาลาวัด การพบปะพูดคุยอาจเป็น

ครั้งคราว

วิธีการและเทคนิคการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล

1. ขั้นเตรียมการ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้จัดและทีมงานดำเนินงานเวทีประชาคมเข้าใจถึงสภาพปัญหาของหมู่บ้าน ตำบล ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชน เพื่อนำไปสู่การจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในชุมชน จากหน่วยงานต่างๆ หรือศึกษาข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมจากชาวบ้าน กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการพูดคุยหรือร่วมกิจกรรม ซึ่งจะได้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการจัดเวทีประชาคม

1.1 การกำหนดทีมดำเนินงาน

1. ทีมดำเนินงาน ควรมีผู้นำชุมชนเข้าร่วมด้วย เรียนรู้เรื่องประชาคมตั้งแต่เริ่มแรกในอนาคต ในอนาคตผู้นำเหล่านี้อาจจะเป็นผู้จัดเวทีประชาคมได้เอง จำนวนของทีมดำเนินงาน จะมีจำนวนมากน้อยกับขนาดของเวที (จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเวที) อาจจะมีตั้งแต่ 30 คน หรือมากกว่านี้แล้วแต่ความเหมาะสม

2. ผู้ดำเนินการในการจัดเวที ควรประกอบด้วย

1) ผู้กระตุ้นนำ ทำหน้าที่หลักในการดำเนินการตามประเด็นที่ได้เตรียมมาและปรับตามสถานการณ์

2) ผู้สร้างบรรยากาศ ทำหน้าที่ช่วยและเก็บตกจากผู้กระตุ้นหลักของทีมหลงลืมหรือพลาด รวมทั้งเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้ตื่นตัวไม่น่าเบื่อ

3) ผู้สังเกตการณ์ ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมเวที ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขสถานการณ์ และสร้างสรรค์บรรยากาศ

4) ผู้อำนวยการความสะดวก ทำหน้าที่ในด้านการบริหารอุปกรณ์ที่ผู้เข้าร่วมเวทีต้องการตามขั้นตอนของเทคนิคที่ใช้

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์จะถูกกำหนดจากผลการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลชุมชน มาเป็นแนวทางในการกำหนด

1.3 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

โดยใช้ข้อมูล และผลวิเคราะห์ ซึ่งจำนวนกลุ่มเป้าหมายควรอยู่ระหว่าง 30 - 50 คน ผู้ที่เข้าร่วมเวทีควรประกอบด้วย ผู้นำหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มต่าง ผู้อาวุโส ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติ อาสาสมัคร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เครือข่ายภาคส่วนต่างๆ

1.4 ระยะเวลาในการจัดเวทีประชาคม

พิจารณาตามความเหมาะสม อาจจะเป็นเพียง 1 วัน 2 วัน หรือ 3 วัน สุดแล้วแต่ประเด็นในการพูดคุย เวลาในการประกอบอาชีพ

1.5 ประเด็นเนื้อหาในการจัดเวทีประชาคมที่สำคัญ ๆ คือ

- 1) การค้นหาความคาดหวังของชุมชน
- 2) การเรียนรู้ชุมชนร่วมกัน
- 3) การค้นหาปัญหาของชุมชนและแนวโน้มของอนาคต
- 4) การค้นหาโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน
- 5) การค้นหาเพื่อนร่วมพัฒนาทั้งในและนอกชุมชน
- 6) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา
- 7) การวางแผน วางโครงการ และกิจกรรม
- 8) การแบ่งงานเพื่อการปฏิบัติ ให้เป็นตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนด

2. ขั้นตอนดำเนินการ

กิจกรรม	วิธีการ/เทคนิค	สื่อ/อุปกรณ์
1. สร้างความคุ้นเคย 1.1 แนะนำตัวผู้เข้าร่วมประชุม 1.2 ละลายพฤติกรรม	- ปรับใช้ตามความเหมาะสม เช่น เกมที่เสริมสร้างความคุ้นเคยต่างๆ เพลงการปรบมือ การพูดคุย ฯลฯ	- สื่อที่ใช้ในการประกอบเกม เพลงอื่นๆ เท่าที่จำเป็น
2. แจงวัตถุประสงค์และข้อตกลงร่วมกันในการประชุม	- พูดคุย - เขียนใส่บัตรคำ - เสนอบัตรคำติดแผ่นฟิลิปชาร์ต - สรุปรวมเป็นข้อตกลงของที่ประชุม	- ปากกาเคมี - บัตรคำ - กระดาษฟิลิปชาร์ต - เทปกาว
3. กำหนดความคาดหวัง	- แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมอง หาคความคาดหวังของกลุ่มโดยเขียนลงในบัตรคำ - สรุปผลรวมผลความคิดของกลุ่มย่อยเป็นของที่ประชุมใหญ่	- ปากกาเคมี - บัตรคำ - กระดาษฟิลิปชาร์ต - เทปกาว
4. การให้การศึกษาชุมชน	- สะท้อนภาพรวมของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน กลุ่ม องค์กร ทรัพยากรการประกอบอาชีพ ประเพณี วัฒนธรรม ความผูกพัน ของชุมชน สภาพปัญหา โดยใช้เทคนิคการกระตุ้นที่เหมาะสม	- ปากกาเคมี - บัตรคำ - กระดาษฟิลิปชาร์ต - เทปกาว - ใ้สู่วาสุ / ปราชญ์ ชาวบ้าน

กิจกรรม	วิธีการ/เทคนิค	สื่อ/อุปกรณ์
5. ค้นหาความปัญหาร่วมกัน	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ระดมสมอง - ให้มีอาสาสมัครรวบรวมความคิดจากการระดมสมองเพื่อสรุปต่อที่ประชุมใหญ่ของเวที - นำเสนอโดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - ปากกาเคมี - บัตรคำ - กระดาษฟลิปชาร์ต - เทปกาว
6. ค้นหาความหวังและโอกาส	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมเวทีต้องกำหนดปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - ปากกาเคมี - บัตรคำ - กระดาษฟลิปชาร์ต - เทปกาว
7. กำหนดเป้าหมายการพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนา โดยคำนึงถึงปัจจัยเชิงบวก 	<ul style="list-style-type: none"> - ปากกาเคมี - กระดาษฟลิปชาร์ต - เทปกาว
8. ร่วมกันวางแผน วางโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมเวทีร่วมกันกำหนดแผนโครงการและกิจกรรม เขียนลงในฟลิปชาร์ต จัดหมวดหมู่โครงการกิจกรรม ออกเป็น 3 ประเภท 1) ประเภทดำเนินการเองได้ 2) ประเภทต้องดำเนินการร่วมกับผู้อื่น 3) ประเภทรัฐเป็นผู้ดำเนินการให้ โดยผู้ดำเนินการและผู้ร่วมเวทีสรุปแผนโครงการ และกิจกรรมที่จะดำเนินการให้บรรลุผล 	<ul style="list-style-type: none"> - บอร์ดภาพรวมของชุมชนทั้งหมด - ปากกาเคมี - กระดาษฟลิปชาร์ต - เทปกาว
9. เลือกกลุ่มแกนเพื่อรับผิดชอบดำเนินการตามโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสให้ที่ประชุมเลือกกลุ่มแกนรับผิดชอบปฏิบัติการตามโครงการที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - ปากกาเคมี - กระดาษฟลิปชาร์ต - เทปกาว

3. ขั้นตอนประเมินและติดตามผล

3.1 ผู้ดำเนินการและผู้เข้าร่วมเวที ร่วมกันสรุปผลการจัดเวทีประชาคม และประเมินจุดเด่น จุดด้อย ข้อบกพร่อง สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขสำหรับการจัดเวทีครั้งต่อไป ตลอดจนนำผลงานที่ปรากฏใน ระหว่างการจัดเวทีประชาคม จัดเข้าแฟ้มข้อมูล และแสดงผลการดำเนินการเวทีประชาคมให้ผู้เข้าร่วมประชา หรือผู้ที่สนใจทราบ

3.2 เจ้าหน้าที่ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง ประสานภาคองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกลุ่มแกนที่รับผิดชอบโครงการนั้นๆ และเพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่กลุ่มแกนด้วย พร้อม ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ

3.3 เจ้าหน้าที่ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ช่วยกันกระตุ้นให้เกิดการจัดเวทีประชาคมครั้งต่อไป

สิ่งที่ควรคำนึงในการจัดเวทีประชาคม

1. ก่อนดำเนินการจัดเวทีประชาคม ในแต่ละกิจกรรม ผู้ดำเนินการและทีมงานจะต้องศึกษา ชุมชนให้ชัดเจนทุกแง่มุม ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดประเด็นเนื้อหา วิธีการ และเทคนิคที่ใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม

2. การเลือกวิธีการ และเทคนิคการจัดเวทีประชาคม สามารถปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ ความถนัด ความสามารถของผู้จัด และกลุ่มเป้าหมายได้

3. กระบวนการจัดเวทีประชาคม ไม่ว่าจะดำเนินการในระดับใดจะต้องยึดขั้นตอนตาม กระบวนการพัฒนาชุมชน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาชุมชน 2) ให้การศึกษาชุมชน 3) การวางแผน 4) การดำเนินการ 5) การติดตามประเมินผล (โดยต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม)

4. ต้องใช้ทีมงานหลายคนในการจัดเวทีประชาคม

5. ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนาน

7.2 การจัดทำโครงการเสนอของบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบลและพื้นที่

การจัดทำโครงการของบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบลและพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาคีเครือข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคระดับพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภาคประชาชน ให้สามารถ จัดทำโครงการคุ้มครองผู้บริโภคที่ครอบคลุมกิจกรรมเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ทันเวลาและทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ขอบเขต

ปรับใช้ในการขอสนับสนุนงบประมาณได้ทุกระดับโดยเฉพาะกองทุนหลักประกันสุขภาพในตำบล

คำนิยาม

1. โครงการ หมายถึง โครงการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคระดับตำบลและพื้นที่ ประกอบด้วย กิจกรรมฐานข้อมูล การเฝ้าระวัง (การตรวจสอบฉลาก สถานประกอบการผลิตและจำหน่ายการโฆษณา) การจัดการความรู้สู่ชุมชน (ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชนและผู้บริโภค)
2. กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบลและพื้นที่ หมายถึง กองทุนตามระเบียบสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาล (รพ.สต) มีหน้าที่จัดทำโครงการโดยอาศัยร่างโครงการแนบท้ายปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่นำเสนอ คณะกรรมการกองทุนฯ ให้ทันเวลาและติดตาม ชี้แจง โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่เห็นเหมาะสมตามศักยภาพของตน และติดตามกำกับการดำเนินโครงการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน
2. ผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่ดำเนินการตามโครงการและรวบรวมผลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาล (รพ.สต) เพื่อรวบรวมจัดทำโครงการในปีถัดไป

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- จัดทำโครงการโดยพิจารณาจากกรอบกิจกรรม (ฐานข้อมูล ตรวจสอบเฝ้าระวัง พัฒนาผู้บริโภค ผู้ประกอบการ รณรงค์แก้ปัญหาอย่างยั่งยืน)
- อนุมัติโครงการให้การสนับสนุนการทำงาน
- จัดทำแผนปฏิบัติการ (วัน เวลา สถานที่ บุคลากร กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบกิจกรรม งบประมาณ การประเมินผล)

7.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค

ตามประกาศคณะอนุกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เรื่องการจัดบริการสาธารณสุขของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ลงวันที่ 25 มีนาคม 2557 ได้แนบท้ายตัวอย่างกิจกรรมบริการสาธารณสุขตามกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งเป้าหมายเฉพาะหนึ่ง在那ั้น คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยง เพื่อป้องกัน ควบคุมปัจจัยเสี่ยง และส่งเสริมปัจจัยที่ดีที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรง ซึ่งหากไม่ดำเนินการป้องกันหรือแก้ปัญหาอาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยตัวอย่างของการดำเนินการหรือจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ จำแนกตามสาเหตุและที่มาของปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคหรือปัญหาสุขภาพ เช่น

7.3.1 พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น การไม่ออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ การใช้สารเสพติด การสำส่อนทางเพศ การพักผ่อนไม่เพียงพอ การไม่ระวังป้องกันโรคติดต่อ เป็นต้น

7.3.2 การบริโภค เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคที่ไม่เหมาะสม ที่อาจเกิดความปลอดภัยหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น กิจกรรมการส่งเสริมโภชนาการและอาหารปลอดภัยในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และในชุมชน การรณรงค์การใช้เกลือผสมไอโอดีนเสริมปัญญาในโรงเรียนและในชุมชน การรณรงค์และให้ความรู้ในการบริโภคอาหารปลอดภัย พืชสมุนไพร และการปลูกผักกินเอง การส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้องและปลอดภัยแก่ประชาชน การให้ความรู้และส่งเสริมพฤติกรรมที่ถูกต้องแก่ประชาชนด้านความปลอดภัยจากการใช้ยา เวชภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง และการส่งเสริมการพัฒนาร้านขายของชำและแผงลอยจำหน่ายอาหารในชุมชนเรื่องอาหารและความปลอดภัยในการบริโภค เป็นต้น

ดังนั้นหากหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอมีความประสงค์ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมงานคุ้มครองผู้บริโภค จากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ สามารถเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โดยใช้แบบฟอร์ม ดังนี้

แบบเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม กองทุนหลักประกันสุขภาพ

เรื่อง ขอเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม.....

เรียน ประธานกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ.....

ด้วย หน่วยงาน/องค์กร/กลุ่มคน(ระบุชื่อ)

มีความประสงค์จะทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม.....

ในปีงบประมาณ.....โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ

.....เป็นเงิน..... บาท โดยมีรายละเอียด

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

ส่วนที่ 1 : รายละเอียดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม (สำหรับผู้เสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ลงรายละเอียด)

1. วัตถุประสงค์/ตัวชี้วัด

1.
2.
3.

2. วิธีดำเนินการ

1.
2.
3.
4.
5.

3. ระยะเวลาดำเนินการ

.....

4. สถานที่ดำเนินการ

.....

5. งบประมาณ

จากงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพ.....

จำนวน..... บาท รายละเอียด ดังนี้

- ค่า.....	เป็นเงิน	บาท
- ค่า.....	เป็นเงิน	บาท
- ค่า.....	เป็นเงิน	บาท

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.
2.
3.

7. สรุปแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

(ผู้เสนอฯ ลงรายละเอียด โดยในแต่ละข้อย่อยให้เลือกเพียง 1 รายการที่เป็นรายการหลักสำหรับใช้ในการ
จำแนกประเภทเท่านั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ อปท. บันทึกข้อมูลลงโปรแกรมกองทุนฯ เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว)

7.1 หน่วยงาน/องค์กร/กลุ่มคนที่รับผิดชอบโครงการ (ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันฯ พ.ศ. 2557 ข้อ 7)

ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/กลุ่มคน.....

- 7.1.1 หน่วยบริการหรือสถานบริการสาธารณสุข เช่น รพ.สต.
- 7.1.2 หน่วยงานสาธารณสุขอื่นของ อปท. เช่น กองสาธารณสุขของเทศบาล
- 7.1.3 หน่วยงานสาธารณสุขอื่นของรัฐ เช่น สสอ.
- 7.1.4 หน่วยงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่หน่วยงานสาธารณสุข เช่น โรงเรียน
- 7.1.5 กลุ่มหรือองค์กรประชาชน

7.2 ประเภทการสนับสนุน (ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันฯ พ.ศ. 2557 ข้อ 7)

- 7.2.1 สนับสนุนการจัดบริการสาธารณสุขของ หน่วยบริการ/สถานบริการ/หน่วยงานสาธารณสุข [ข้อ 7 (1)]
- 7.2.2 สนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคของกลุ่มหรือองค์กรประชาชน/หน่วยงานอื่น [ข้อ 7 (2)]
- 7.2.3 สนับสนุนการจัดกิจกรรมของ ศูนย์เด็กเล็ก/ผู้สูงอายุ/คนพิการ [ข้อ 7(3)]
- 7.2.4 สนับสนุนการบริหารหรือพัฒนากองทุนฯ [ข้อ 7(4)]
- 7.2.5 สนับสนุนกรณีเกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติ [ข้อ 7(5)]

7.3 กลุ่มเป้าหมายหลัก (ตามแนบท้ายประกาศคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคฯ พ.ศ. 2557)

- 7.3.1 กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด
- 7.3.2 กลุ่มเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
- 7.3.3 กลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- 7.3.4 กลุ่มวัยทำงาน
- 7.3.5.1 กลุ่มผู้สูงอายุ
- 7.3.5.2 กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
- 7.3.6 กลุ่มคนพิการและทุพพลภาพ
- 7.3.7 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยง
- 7.3.8 สำหรับการบริหารหรือพัฒนากองทุนฯ [ข้อ 7(4)]

7.4 กิจกรรมหลักตามกลุ่มเป้าหมายหลัก

- 7.4.1 กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด
 - 7.4.1.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
 - 7.4.1.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
 - 7.4.1.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพก่อนคลอดและหลังคลอด
 - 7.4.1.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
 - 7.4.1.5 การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 - 7.4.1.6 การคัดกรองและดูแลรักษามะเร็งปากมดลูกและมะเร็งเต้านม
 - 7.4.1.7 การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก
 - 7.4.1.8 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.2 กลุ่มเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
 - 7.4.2.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
 - 7.4.2.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
 - 7.4.2.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
 - 7.4.2.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
 - 7.4.2.5 การส่งเสริมพัฒนาการตามวัย/กระบวนการเรียนรู้/ความฉลาดทางปัญญาและอารมณ์
 - 7.4.2.6 การส่งเสริมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามวัย
 - 7.4.2.7 การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก
 - 7.4.2.8 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.3 กลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชน
 - 7.4.3.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
 - 7.4.3.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
 - 7.4.3.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
 - 7.4.3.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
 - 7.4.3.5 การส่งเสริมพัฒนาการตามวัย/กระบวนการเรียนรู้/ความฉลาดทางปัญญาและอารมณ์
 - 7.4.3.6 การส่งเสริมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามวัย
 - 7.4.3.7 การป้องกันและลดปัญหาด้านเพศสัมพันธ์/การตั้งครรภ์ไม่พร้อม
 - 7.4.3.8 การป้องกันและลดปัญหาด้านสารเสพติด/ยาสูบ/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 7.4.3.9 อื่น ๆ (ระบุ)

- 7.4.4 กลุ่มวัยทำงาน
 - 7.4.4.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
 - 7.4.4.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
 - 7.4.4.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
 - 7.4.4.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
 - 7.4.4.5 การส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มวัยทำงานและการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
 - 7.4.4.6 การส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตแก่กลุ่มวัยทำงาน
 - 7.4.4.7 การป้องกันและลดปัญหาด้านเพศสัมพันธ์/การตั้งครภไม่พร้อม
 - 7.4.4.8 การป้องกันและลดปัญหาด้านสารเสพติด/ยาสูบ/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 7.4.4.9 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.5.1 กลุ่มผู้สูงอายุ
 - 7.4.5.1.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
 - 7.4.5.1.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
 - 7.4.5.1.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
 - 7.4.5.1.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
 - 7.4.5.1.5 การส่งเสริมพัฒนาทักษะทางกายและใจ
 - 7.4.5.1.6 การคัดกรองและดูแลผู้มีภาวะซึมเศร้า
 - 7.4.5.1.7 การคัดกรองและดูแลผู้มีภาวะข้อเข่าเสื่อม
 - 7.4.5.1.8 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.5.2 กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
 - 7.4.5.2.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
 - 7.4.5.2.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
 - 7.4.5.2.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
 - 7.4.5.2.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
 - 7.4.5.2.5 การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง
 - 7.4.5.2.6 การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจ
 - 7.4.5.2.7 การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
 - 7.4.5.2.8 การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง

- 7.4.5.2.9 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.6 กลุ่มคนพิการและทุพพลภาพ
- 7.4.6.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
- 7.4.6.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
- 7.4.6.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
- 7.4.6.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
- 7.4.6.5 การส่งเสริมพัฒนาทักษะทางกายและใจ
- 7.4.6.6 การคัดกรองและดูแลผู้มีภาวะซึมเศร้า
- 7.4.6.7 การคัดกรองและดูแลผู้มีภาวะข้อเข่าเสื่อม
- 7.4.6.8 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.7 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยง
- 7.4.7.1 การสำรวจข้อมูลสุขภาพ การจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลสุขภาพ
- 7.4.7.2 การตรวจคัดกรอง ประเมินภาวะสุขภาพและการค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง
- 7.4.7.3 การเยี่ยมติดตามดูแลสุขภาพ
- 7.4.7.4 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรม/ให้ความรู้
- 7.4.7.5 การส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
- 7.4.7.6 อื่น ๆ (ระบุ)
- 7.4.8 สำหรับการบริหารหรือพัฒนากองทุนฯ [ข้อ 7(4)]
- 7.4.8.1 อื่น ๆ (ระบุ)

ลงชื่อ.....ผู้เสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่-เดือน-พ.ศ.

ส่วนที่ 2 : ผลการพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม (สำหรับเจ้าหน้าที่ อปท. ที่ได้รับมอบหมายลง
รายละเอียด)

ตามมติการประชุมคณะกรรมการกองทุนหลักประกัน.....
ครั้งที่ / 25..... เมื่อวันที่..... ผลการพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

อนุมัติงบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม จำนวนบาท
เพราะ

ไม่อนุมัติงบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
เพราะ

หมายเหตุเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

ให้รายงานผลความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมตามแบบฟอร์ม (ส่วนที่ 3) ภายใน
วันที่

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่-เดือน-พ.ศ.

ส่วนที่ 3 : แบบรายงานผลการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก
กองทุนหลักประกันสุขภาพ(สำหรับผู้เสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ลงรายละเอียดเมื่อเสร็จสิ้นการ
ดำเนินงาน)

ชื่อแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

.....

1. ผลการดำเนินงาน

.....

2. ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัด

2.1 การบรรลุตามวัตถุประสงค์

- บรรลุตามวัตถุประสงค์
- ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะ.....

.....

2.2 จำนวนผู้เข้าร่วมใน แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม คน

3. การเบิกจ่ายงบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติบาท

งบประมาณเบิกจ่ายจริงบาทคิดเป็นร้อยละ.....

งบประมาณเหลือส่งคืนกองทุนฯบาทคิดเป็นร้อยละ.....

4. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน

- ไม่มี
- มี

ปัญหา/อุปสรรค (ระบุ)

.....
.....
.....
.....
.....

แนวทางการแก้ไข (ระบุ).....

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่-เดือน-พ.ศ.

**คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค
ระดับอำเภอ**

**สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาคู
จังหวัดกาฬสินธุ์**

ภาคผนวก

ทะเบียนสถานประกอบการและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

ชื่อรพ.สต.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตลาดนัด

ลำดับ ที่	ชื่อตลาด	ที่ตั้ง	ชื่อ - สกุลเจ้าของตลาด	ที่อยู่เจ้าของ ตลาด	เบอร์โทร /มือถือ	วัน เวลาจำหน่าย	หมายเหตุ
1							
2							
3							
4							
5							

เครื่องสำอาง

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เช่น แชมพู สบู่ ครีมทาผิว ฝ้า แป้ง ผ่าอนามัย ผ่าเย็บ ฯลฯ

ประเด็นการตรวจสอบฉลากผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ให้พิจารณาดังนี้ ๑) ชื่อ/ยี่ห้อเครื่องสำอาง ๒)

ประเภท/ชนิดของเครื่องสำอาง ๓) ส่วนประกอบสำคัญ ๔) วิธีใช้ ๕) ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต ๖) ปริมาณสุทธิ ๗)

เลขที่แสดงครั้งที่ผลิต ๘) วันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุ ๙) คำเตือน ๑๐) เลขที่ใบรับจดทะเบียน

สรุปผลการตรวจสอบ มีจำหน่าย.....ยี่ห้อฉลากถูกต้อง.....ยี่ห้อฉลากไม่ถูกต้อง.....ยี่ห้อ

รายละเอียดเฉพาะเครื่องสำอางที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง

ลำดับ ที่	ชื่อผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอาง	ฉลากมีการแสดง รายละเอียดไม่ถูกต้อง (ให้ระบุ)	รายละเอียด		
			ชื่อผู้ผลิต/ ผู้จัดจำหน่าย	ที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้จัด จำหน่าย (กรณีไม่แสดงชื่อที่อยู่ ให้สอบถามแหล่งที่มา)	การแสดง ฉลาก ที่เป็นเท็จ หรือเกินจริง

หมายเหตุ : ลักษณะการแสดงฉลากที่เป็นเท็จหรือโฆษณาโอ้อวดเกินจริง

- อ้างว่าสามารถบำบัด รักษาโรค เช่น ขจัดสิว ฝ้า แก้มแพ้ คัน โรคผิวหนังต่างๆ
- อ้างว่าเกิดผลต่อสุขภาพโครงสร้างหรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกาย เช่น เสริมทรวงอก สลายไขมันลดความอ้วนปลูกผม กระชับช่องคลอดกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต

วัตถุอันตราย

มีจำหน่าย.....ยี่ห้อฉลากถูกต้อง.....ยี่ห้อฉลากไม่ถูกต้อง.....ยี่ห้อ

รายละเอียดเฉพาะวัตถุอันตรายที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง

ลำดับ ที่	ชนิดของ วัตถุอันตราย	ฉลากมีการแสดง รายละเอียดของ (√)	รายละเอียด		
			ชื่อยี่ห้อ (ถ้ามี)	ชื่อ/ที่อยู่ผู้ผลิต (กรณีไม่แสดงชื่อที่อยู่ ให้สอบถามแหล่งที่มา)	เลข อย. (ถ้ามี)
1 (ชอล์คกำจัดมด ยาคีตยุง ยาจุดกันยุง แอลกอฮอล์อุ่นอาหาร น้ำยาล้างจาน)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย./เลขที่แจ้งข้อเท็จจริง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			
2 (ชอล์คกำจัดมด ยาคีตยุง ยาจุดกันยุง แอลกอฮอล์อุ่นอาหาร น้ำยาล้างจาน)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย./เลขที่แจ้งข้อเท็จจริง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			
3 (ชอล์คกำจัดมด ยาคีตยุง ยาจุดกันยุง แอลกอฮอล์อุ่นอาหาร น้ำยาล้างจาน)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย./เลขที่แจ้งข้อเท็จจริง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			
4 (ชอล์คกำจัดมด ยาคีตยุง ยาจุดกันยุง แอลกอฮอล์อุ่นอาหาร น้ำยาล้างจาน)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย./เลขที่แจ้งข้อเท็จจริง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			

: กรณีมีการแสดงรายละเอียดในฉลากเรื่องใดให้กาเครื่องหมาย ในช่องที่กำหนด

เครื่องมือแพทย์

มีจำหน่าย.....ยี่ห้อฉลากถูกต้อง.....ยี่ห้อฉลากไม่ถูกต้อง.....ยี่ห้อ

รายละเอียดเฉพาะเครื่องมือแพทย์ที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง

ลำดับ ที่	ชนิดของ เครื่องมือแพทย์	ฉลากมีการแสดง รายละเอียดของ (√)	รายละเอียด		
			ชื่อยี่ห้อ (ถ้ามี)	ชื่อ/ที่อยู่ผู้ผลิต-นำเข้า (กรณีไม่แสดงชื่อที่อยู่ ให้สอบถามแหล่งที่มา)	เลข อย. (ถ้ามี)
1 (คอนแทคเลนส์หรือบิก อายส์)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย. ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/วันหมดอายุ			
2 (คอนแทคเลนส์หรือบิก อายส์)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย. ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/วันหมดอายุ			
3 (คอนแทคเลนส์หรือบิก อายส์)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย. ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/วันหมดอายุ			
4 (คอนแทคเลนส์หรือบิก อายส์)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลขอย. ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/วันหมดอายุ			

: กรณีมีการแสดงรายละเอียดในฉลากเรื่องใดให้กาเครื่องหมาย ในช่องที่กำหนด

แบบสรุปผลการตรวจร้านขายของชำ

รพ.สต.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ผลการตรวจสอบร้านขายของชำสรุปได้ดังนี้

- ๑) จำนวนร้านค้าทั้งหมด.....ร้าน
- ๒) จำนวนร้านค้าที่ได้ตรวจแนะนำ.....ร้าน
- ๓) จำนวนร้านค้าที่พบผลิตภัณฑ์อาหารแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....ร้าน
- ๔) จำนวนผลิตภัณฑ์อาหารที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....รายการ
- ๕) จำนวนร้านค้าที่พบผลิตภัณฑ์ยาแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....ร้าน
- ๖) จำนวนผลิตภัณฑ์ยาที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....รายการ
- ๗) จำนวนร้านค้าที่พบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....ร้าน
- ๘) จำนวนผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....รายการ
- ๙) จำนวนร้านค้าที่พบผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....ร้าน
- ๑๐) จำนวนผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....รายการ
- ๑๑) จำนวนร้านค้าที่พบผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์แสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....ร้าน
- ๑๒) จำนวนผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง.....รายการ

แบบบันทึกการแจ้งข้อมูลการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

วันที่พบโฆษณา..... เวลา น. สื่อโฆษณาที่พบ(เลือกเพียง 1 หัวข้อ)

อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์.....(ระบุ url) อีเมลล์.....

โทรทัศน์ ช่อง..... เวลาที่เผยแพร่.....
รายการ..... ผู้ดำเนินรายการ.....

วิทยู คลื่นความถี่.....สถานี..... เวลาที่เผยแพร่.....
รายการ.....ผู้ดำเนินรายการ.....จังหวัดที่พบ.....

สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสืออื่น ๆ
ชื่อสื่อสิ่งพิมพ์..... ระบุวันที่ ฉบับที่และหน้า.....
คอลัมน์.....

ใบปลิว/แผ่นพับ แค็ตตาล็อก สถานที่พบ.....

สื่ออื่น ๆ โปรดระบุรายละเอียด.....

หลักฐานที่ท่านแนบมาพร้อมนี้ได้แก่.....

ชื่อผลิตภัณฑ์..... ผู้ผลิต/ผู้จัดจำหน่าย.....

ที่อยู่/การติดต่อผู้ผลิต/ผู้จัดจำหน่าย.....

ข้อความโฆษณาหรือรายละเอียดเกี่ยวกับความผิดที่สงสัย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

วันที่.....

หมายเหตุ : ความผิดที่สงสัย ได้แก่

1. เนื้อหาไม่ตรงตามชนิดของผลิตภัณฑ์ เช่น อาหาร เครื่องสำอาง ไม่สามารถกล่าวอ้างว่าวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้
2. โฉอวด คือ ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

แบบรายงานการเฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ชื่อ.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ลำดับ ที่	ชื่อผลิตภัณฑ์	สื่อโฆษณา				วันที่ - เวลา/ ฉบับที่	ภาพหรือข้อความ โฆษณาที่อาจเป็น การฝ่าฝืนกฎหมาย
		ประเภท	ชื่อ / ยี่ห้อ	เจ้าของ / บรรณาธิการ	ที่อยู่/เบอร์โทร. ที่สามารถติดต่อได้		
1		☐ เคเบิลทีวี ☐ วิทยุชุมชน ☐ หนังสือพิมพ์ ☐ วารสาร ☐ แผ่นพับ / โบชัวร์					
2		☐ เคเบิลทีวี ☐ วิทยุชุมชน ☐ หนังสือพิมพ์ ☐ วารสาร ☐ แผ่นพับ / โบชัวร์					
3		☐ เคเบิลทีวี ☐ วิทยุชุมชน ☐ หนังสือพิมพ์ ☐ วารสาร ☐ แผ่นพับ / โบชัวร์					

แบบรายงานแผนสุขภาพชุมชนที่มีงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ชื่อ รพ.สต..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ลำดับ	ชื่อแผนสุขภาพชุมชน และปีงบประมาณ	ชื่อกิจกรรม /โครงการที่บรรจุในแผนสุขภาพชุมชน		ชื่อผู้ดำเนินการ / หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		งาน คบส.	อาหารปลอดภัย		
1					
2					
3					
4					

แบบรายงานการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่

ชื่อ รพ.สต..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	มี	ไม่มี	รายละเอียด
1. รวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลที่สำคัญในพื้นที่ชุมชน เช่น สถานที่จำหน่าย สถานที่ผลิต ร้านค้า รถเร่ ตลาดนัด ตลาดคลองถม เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการตรวจสอบและเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน			มีร้านค้า ร้านชำ จำนวน.....แห่ง มีตลาดนัด จำนวน.....แห่ง
2. ตรวจสอบฉลาก การแสดงสรรพคุณบนฉลาก ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ (สี และกลิ่น) ตลอดจนความเหมาะสมของบรรจุภัณฑ์ และการเก็บรักษา			ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ
3. เฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีข้อความบ่งบอกถึงความโอ้อวดเกินจริง และอาจเกิดอันตราย ตามเคเบิลทีวี วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ และโบว์ชิว			ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ
4. เพิ่มองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพในเรื่องการเลือกซื้อ เลือกบริโภคที่ถูกต้อง และขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบเฝ้าระวัง ตลอดจนการจัดการกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้แก่ กลุ่ม อสม. ครู/นักเรียน อย.น้อย กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน และผู้นำชุมชน เป็นต้น			จำนวน.....กิจกรรม ชื่อกิจกรรม..... ชื่อกิจกรรม..... ชื่อกิจกรรม..... ชื่อกิจกรรม.....
5. จัดทำแผนสุขภาพชุมชนด้านคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข/อาหารปลอดภัย			แผนสุขภาพชุมชนด้าน.....
1. การรับเรื่องร้องเรียน/รับแจ้งปัญหา			จำนวน.....เรื่อง

หมายเหตุ สสอ. รวบรวมรายงานเสนอ สสจ. 2 ครั้ง ในเดือน พฤษภาคม และ กันยายน

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
ภายใต้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เรื่อง การจัดบริการสาธารณสุขของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่
พ.ศ. ๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณสุข เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ ของประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบกับมติ คณะอนุกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคภายใต้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จากการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การจัดบริการสาธารณสุข หมายถึง การจัดการและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค พิ้นฟูสมรรถภาพ และรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิเชิงรุก เพื่อให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง รวมทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยงที่อยู่ในพื้นที่ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการในพื้นที่ ดังรายละเอียดตัวอย่างกิจกรรมตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

การจัดบริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา)

ประธานอนุกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
ภายใต้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ตัวอย่างกิจกรรมบริการสาธารณสุขตามกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

แบบท้ายประกาศคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

เรื่อง การจัดบริการสาธารณสุขของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่
ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗

๑. กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด เพื่อยกระดับสุขภาพชีวิตของหญิงตั้งครรภ์ หญิงคลอดและหลังคลอด โดยสร้างการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างเสมอภาค และสนับสนุนให้ได้รับชุดสิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าด้านการส่งเสริม ป้องกัน และเฝ้าระวังโรคอย่างทั่วถึง เช่น

- ๑.๑ การสำรวจ ค้นหา และจัดทำทะเบียน หญิงตั้งครรภ์รายใหม่
- ๑.๒ การประเมินภาวะโภชนาการ การเฝ้าระวัง และการแก้ไขปัญหาหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์
- ๑.๓ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด
- ๑.๔ การคัดกรองและป้องกันโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียในหญิงตั้งครรภ์
- ๑.๕ การควบคุมและป้องกันภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในหญิงตั้งครรภ์
- ๑.๖ การส่งเสริมสนับสนุนเกลือเสริมไอโอดีนและธาตุเหล็กในหญิงตั้งครรภ์
- ๑.๗ การส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- ๑.๘ การส่งเสริมสนับสนุนโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ในการให้ความสำคัญสถาบันครอบครัว และการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด
- ๑.๙ การเยี่ยมบ้านให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และติดตามดูแลสุขภาพ ก่อนคลอดและหลังคลอด
- ๑.๑๐ การติดตาม ค้นหา หญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด ที่ขาดนัด หรือมีภาวะเสี่ยง
- ๑.๑๑ การให้ความรู้และคำแนะนำในชุมชน โรงเรียน หรือหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน แก่หญิงตั้งครรภ์ และหญิงหลังคลอด ในการเตรียมตัว การปฏิบัติ และการดูแลตัวเอง
- ๑.๑๒ การดูแลผู้ป่วยหญิงหลังคลอดด้วยการแพทย์แผนไทย
- ๑.๑๓ การคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและมะเร็งเต้านมในหญิงวัยเจริญพันธุ์

๒. กลุ่มเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเด็กแรกเกิด-เด็กเล็ก ได้รับบริการตามชุดสิทธิประโยชน์อย่างครอบคลุม ทั่วถึง และเข้าถึงบริการอย่างเสมอภาค สร้างระบบในการดูแลสุขภาพเด็กแรกเกิด-เด็กเล็ก อย่างมีคุณภาพ และบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน เพื่อเด็กเจริญเติบโต มีพัฒนาการสมวัย เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการเจริญเติบโต สมองได้รับการเรียนรู้ตามช่วงวัยและมีพัฒนาการสมวัย และสร้างการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูเด็กอย่างองค์รวมจากครอบครัว ชุมชนและศูนย์เด็กเล็ก เช่น

- ๒.๑ การสำรวจ ค้นหา และจัดทำทะเบียน เด็กเกิดใหม่ เด็กย้ายเข้า-ย้ายออก
- ๒.๒ การซักประวัติ ประเมินพฤติกรรมสุขภาพ ตรวจร่างกาย และจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพเด็กเล็ก และเด็กก่อนวัยเรียน
- ๒.๓ การคัดกรอง ตรวจประเมิน และติดตามพัฒนาการเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
- ๒.๔ การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในเด็กแรกเกิด เด็กเล็ก และเด็กก่อนวัยเรียน
- ๒.๕ การประเมินภาวะโภชนาการ การเฝ้าระวัง และการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการในเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
- ๒.๖ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
- ๒.๗ การประเมินและจัดกิจกรรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน

- ๒.๘ การติดตามความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนขั้นพื้นฐานในเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
- ๒.๙ การดูแลเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนหลังได้รับวัคซีน และการติดตาม ค้นหา เด็กขาดนัด ขาดวัคซีน
- ๒.๑๐ การติดตามผลการรักษา การส่งต่อ-ส่งกลับ และการดูแลสุขภาพเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนอย่างต่อเนื่อง
- ๒.๑๑ การพัฒนาความรู้และทักษะการดูแลเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ๒.๑๒ การสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กดี
- ๒.๑๓ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๓. กลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชน เพื่อให้เด็กวัยเรียนมีพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจสมวัย มีส่วนสูงระดับดีและรูปร่างสมส่วน มีความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ได้รับวัคซีนในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่ป้องกันได้ตามมาตรฐาน และมีสุขภาพะด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีทักษะชีวิตและพฤติกรรมที่เหมาะสม ป้องกันและลดปัญหาสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พร้อม โรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่นและเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งชนบทห่างไกล ชุมชนแออัด สถานประกอบการ เด็กเร่ร่อน ด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ป้องกันไม่ให้วัยรุ่นและเยาวชนเข้าถึงยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด ได้ง่าย ให้วัยรุ่นและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพกาย จิต และสังคม ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และบริการด้านสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

- ๓.๑ การชักประวัติ ประเมินพฤติกรรมสุขภาพ ตรวจร่างกาย และจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๒ การคัดกรอง ตรวจประเมิน และติดตามพัฒนาการเด็กวัยเรียน
- ๓.๓ การประเมินภาวะโภชนาการ การเฝ้าระวัง และการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการในเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๔ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๕ การตรวจวัดและคัดกรอง ความผิดปกติหรือความบกพร่องทางการมองเห็นและการได้ยินในเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๖ การส่งเสริมสนับสนุนการออกกำลังกายแก่เด็กวัยเรียนและเยาวชนทั้งในโรงเรียนและในชุมชน
- ๓.๗ การประเมินและจัดกิจกรรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๘ การคัดกรอง การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ภาวะซึมเศร้าและผู้มีภาวะเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย
- ๓.๙ การป้องกันและแก้ไขปัญหา เรื่อง สารเสพติด โรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แก่เด็กวัยเรียนและเยาวชน ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน
- ๓.๑๐ การส่งเสริมความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุในกลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๑๑ การให้ความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว และการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์/การตั้งครรภ์ไม่พร้อม แก่เด็กวัยเรียนและเยาวชน
- ๓.๑๒ การติดตามความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนตามอายุของเด็กวัยเรียน
- ๓.๑๓ การดูแลเด็กวัยเรียนหลังได้รับวัคซีน และการติดตาม ค้นหา เด็กขาดนัด ขาดวัคซีน
- ๓.๑๔ การติดตามผลการรักษา การส่งต่อ-ส่งกลับ และการดูแลสุขภาพเด็กวัยเรียนและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๑๕ การพัฒนาความรู้และทักษะการดูแลเด็กวัยเรียนและเยาวชน แก่ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง
- ๓.๑๖ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

๔. กลุ่มวัยทำงาน เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มวัยทำงาน และการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน ป้องกันและลดปัญหาสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการตั้งครรภ์ไม่พร้อม โรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน ป้องกันไม่ให้อายุเข้าสู่วัยสูบบุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติดได้ง่าย ให้กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาด้านสุขภาพกาย จิต และสังคม ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และบริการด้านสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

- ๔.๑ การชักประวัติ ประเมินพฤติกรรมสุขภาพ ตรวจร่างกาย วัดดัชนีมวลกาย วัดรอบเอว และจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน
- ๔.๒ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มวัยทำงาน
- ๔.๓ การตรวจวัดและคัดกรอง ความผิดปกติหรือความบกพร่องทางการมองเห็นและการได้ยินในกลุ่มวัยทำงานที่มีภาวะเสี่ยง
- ๔.๔ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มวัยทำงานที่มีภาวะเสี่ยง
- ๔.๕ การส่งเสริมสนับสนุนนวัตกรรมสร้างสรรค์เสริมสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- ๔.๖ การส่งเสริมสนับสนุนการดูแลสุขภาพกลุ่มวัยทำงานด้วยการแพทย์แผนไทย
- ๔.๗ การส่งเสริมสนับสนุนการออกกำลังกายในกลุ่มวัยทำงานและผู้ที่มีภาวะเสี่ยงจากการทำงาน
- ๔.๘ การให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพจิตแก่กลุ่มวัยทำงานและผู้ที่มีภาวะเสี่ยงจากการทำงาน
- ๔.๙ การคัดกรอง การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ภาวะซึมเศร้า สมองเสื่อม และผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายในกลุ่มวัยทำงาน
- ๔.๑๐ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่อง สารเสพติด โรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แก่ผู้ที่มีภาวะเสี่ยงในกลุ่มวัยทำงาน

๕. กลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงและลดการเกิดโรคในกลุ่มที่มีภาวะอ้วน/น้ำหนักเกิน กลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเรื้อรังและโรคที่เป็นปัญหาในชุมชน ลดภาวะแทรกซ้อนและลดความพิการในกลุ่มผู้ป่วย ส่งเสริมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุให้มีสุขภาพที่พึงประสงค์โดยผสมผสานมาตรฐานการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมทั้งสุขภาพกายและจิต สนับสนุนระบบบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรังให้มีคุณภาพด้วยบริการเชิงรุกในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เข้าถึงบริการสุขภาพอย่างถ้วนหน้าและเท่าเทียม และส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น

- ๕.๑ การชักประวัติ ประเมินพฤติกรรมสุขภาพ ตรวจร่างกาย วัดดัชนีมวลกาย วัดรอบเอว และจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
- ๕.๒ การคัดกรองและค้นหา ภาวะเสี่ยงโรคเรื้อรัง และโรคที่เป็นปัญหาในชุมชน เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคกระดูกพรุน โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น
- ๕.๓ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้สูงอายุ
- ๕.๔ การตรวจวัดและคัดกรอง ความผิดปกติหรือความบกพร่องทางการมองเห็นและการได้ยินในกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงและผู้สูงอายุ
- ๕.๕ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงตามกลุ่มโรคหรือปัญหาสุขภาพในท้องถิ่น
- ๕.๖ การส่งเสริมสนับสนุน นวัตกรรมสร้างสรรค์เสริมสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- ๕.๗ การส่งเสริมสนับสนุนการดูแลสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรังด้วยการแพทย์แผนไทย

- ๕.๘ การเยี่ยมบ้านให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และติดตามดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้ที่มีภาวะเสี่ยง และผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
- ๕.๙ การส่งเสริมสนับสนุนการออกกำลังกายแก่ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีภาวะเสี่ยง และผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
- ๕.๑๐ การให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพจิตแก่ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีภาวะเสี่ยง และผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
- ๕.๑๑ การคัดกรอง การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ภาวะซึมเศร้า สมองเสื่อม และผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
- ๕.๑๒ การส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่ายสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)
- ๕.๑๓ การสร้างจิตอาสาดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและผู้สูงอายุในชุมชน
- ๕.๑๔ การติดตามผลการรักษา การส่งต่อ-ส่งกลับ และการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้ที่มีภาวะเสี่ยง และผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างต่อเนื่อง
- ๕.๑๕ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

๖. กลุ่มคนพิการและทุพพลภาพ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการและทุพพลภาพได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพและอุปกรณ์เครื่องช่วย องค์การคนพิการมีการพัฒนาศักยภาพด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและรวมกลุ่มเกิดความเข้มแข็ง สามารถร่วมมือกับสถานบริการ ท้องถิ่น และมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพช่วยเหลือคนพิการด้วยตนเอง รวมถึงส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในชุมชนระหว่างสถานบริการ องค์การคนพิการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในการดูแลช่วยเหลือสนับสนุนและให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการและทุพพลภาพที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น

- ๖.๑ การซักประวัติ ประเมินพฤติกรรมสุขภาพ ตรวจร่างกาย และจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพคนพิการและทุพพลภาพ
- ๖.๒ การสำรวจ ค้นหา ขึ้นทะเบียนคนพิการและทุพพลภาพ และการรับเอกสารรับรองความพิการ รวมถึงการส่งต่อคนพิการและทุพพลภาพให้ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ
- ๖.๓ การประเมิน แก้ไขความพิการ และฟื้นฟูสมรรถภาพ แก่คนพิการและทุพพลภาพ
- ๖.๔ การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการเฝ้าระวังป้องกันภาวะแทรกซ้อน เช่น ภาวะขาบวม บำบัด การฝึกสอนญาติ/ผู้ดูแล และการอาชีวะบำบัด เป็นต้น
- ๖.๕ การพัฒนาระบบบริการดูแลสุขภาพคนพิการและทุพพลภาพแบบองค์รวมด้วยทีมสุขภาพ
- ๖.๖ การส่งเสริมสนับสนุนกายภาพบำบัดและกิจกรรมบำบัดสู่ชุมชนในพื้นที่
- ๖.๗ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มคนพิการและทุพพลภาพ
- ๖.๘ การเยี่ยมบ้านให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ติดตามดูแลสุขภาพ และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการและทุพพลภาพ
- ๖.๙ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและทุพพลภาพในชุมชน
- ๖.๑๐ การสร้างและพัฒนาจิตอาสาดูแลคนพิการและทุพพลภาพในชุมชน
- ๖.๑๑ การติดตามผลการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การส่งต่อ-ส่งกลับ และการดูแลสุขภาพคนพิการและทุพพลภาพอย่างต่อเนื่อง
- ๖.๑๒ การส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสภาพคนพิการทางการเคลื่อนไหวด้วยการแพทย์แผนไทย
- ๖.๑๓ การพัฒนาศักยภาพชมรมคนพิการในชุมชน
- ๖.๑๔ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ดูแลผู้พิการ

๗. กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยง เพื่อป้องกัน ควบคุมปัจจัยเสี่ยง และส่งเสริมปัจจัยที่ดี ที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนโดยตรง ซึ่งหากไม่ดำเนินการป้องกันหรือแก้ปัญหาอาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชน ได้แก่ การดำเนินการหรือจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามสาเหตุและที่มาของปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคหรือปัญหาสุขภาพ เช่น

- ๗.๑ พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น การไม่ออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ การใช้สารเสพติด การสำส่อนทางเพศ การพักผ่อนไม่เพียงพอ การไม่ระวังป้องกันโรคติดต่อ เช่น
- ๗.๑.๑ การรณรงค์หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการปลอดเหล้า บุหรี่ และอบายมุขในชุมชน
 - ๗.๑.๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหา เรื่อง สารเสพติด โรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในชุมชน
 - ๗.๑.๓ การส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และทักษะชีวิตตามช่วงวัยต่างๆ
 - ๗.๑.๔ การส่งเสริมการออกกำลังกายในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และในชุมชน
 - ๗.๑.๕ การส่งเสริมสนับสนุนการออกกำลังกายและการสร้างเสริมสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้าน
 - ๗.๑.๖ การส่งเสริมสุขภาพจิตด้วยการปฏิบัติธรรม
 - ๗.๑.๗ การส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากและฟันช่วงวัยต่างๆ ในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และในชุมชน
 - ๗.๑.๘ การส่งเสริมและพัฒนาบุคคลต้นแบบในการสร้างเสริมสุขภาพ
 - ๗.๑.๙ การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ผู้นำชุมชน และผู้นำนักเรียน ด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
 - ๗.๑.๑๐ การพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ
- ๗.๒ การบริโภค เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคที่ไม่เหมาะสม ที่อาจเกิดความเสี่ยงหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น
- ๗.๒.๑ การส่งเสริมโภชนาการและอาหารปลอดภัยในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และในชุมชน
 - ๗.๒.๒ การรณรงค์การใช้เกลือผสมไอโอดีนเสริมปัญญาในโรงเรียนและในชุมชน
 - ๗.๒.๓ การรณรงค์และให้ความรู้ในการบริโภคอาหารปลอดสารพิษ พิษสมุนไพรร และการปลูกผักกินเอง
 - ๗.๒.๔ การส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องและปลอดภัยแก่ประชาชน
 - ๗.๒.๕ การให้ความรู้และส่งเสริมพฤติกรรมที่ถูกต้องแก่ประชาชน ด้านความปลอดภัยจากการใช้ยา เวชภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง
 - ๗.๒.๖ การส่งเสริมการพัฒนาร้านอาหารของชำและแผงลอยจำหน่ายอาหารในชุมชนเรื่องอาหารและความปลอดภัยในการบริโภค
- ๗.๓ อุบัติเหตุ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันที่ปลอดภัย ทั้งภายในบ้าน ในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และในชุมชน รวมถึงการลดอุบัติเหตุจากการเดินทางและการจราจร เช่น
- ๗.๓.๑ การส่งเสริมการขับขี่อย่างปลอดภัย ถูกกฎจราจร และลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุในการเดินทาง
 - ๗.๓.๒ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเมาไม่ขับ
 - ๗.๓.๓ การรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนนหรือการจราจรทางน้ำ
 - ๗.๓.๔ การรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุและสร้างความปลอดภัยภายในบ้าน ในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และในชุมชน
- ๗.๔ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ ควบคุมและป้องกันมลพิษในชุมชน ฝึกระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพในชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ

เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพในชุมชน รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น

- ๗.๔.๑ การรณรงค์อนุรักษ์และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืน
- ๗.๔.๒ การส่งเสริมการควบคุมและป้องกันมลพิษในชุมชน
- ๗.๔.๓ การส่งเสริมการเกษตรปลอดสารเคมีและลดการใช้สารเคมี
- ๗.๔.๔ การตรวจคัดกรองระดับสารเคมีในเลือดแก่ประชาชนที่มีความเสี่ยง
- ๗.๔.๕ การกำจัดและป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
- ๗.๔.๖ การรณรงค์ให้ประชาชนดูแลรักษาที่อยู่อาศัยและชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ
- ๗.๔.๗ การส่งเสริมการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะโดยชุมชน
- ๗.๔.๘ การป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง โรคหนองพยาธิ และโรคที่เกิดจากอาหารและ
น้ำเป็นสื่อ ในชุมชน
- ๗.๔.๙ การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่
- ๗.๔.๑๐ การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพในชุมชน
- ๗.๔.๑๑ การควบคุมป้องกันโรคและภัยคุกคามที่เป็นปัญหาในชุมชน
- ๗.๔.๑๒ การส่งเสริมการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน ในสถานประกอบการ และใน
ชุมชน

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ที่ 6/2521

ว่าด้วยระเบียบเกี่ยวกับ

การยัด आयัด และการถอนการยัด, आयัด

เพื่อให้การยัด การ आयัด สิ่งควบคุมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือสงสัยว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือสงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ตลอดทั้งการถอนการยัด การถอนการ आयัด ได้เป็นไปอย่างถูกต้องโดยหลักปฏิบัติเดียวกัน จึงวางระเบียบไว้เป็นแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

หมวด 1

ความทั่วไป

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบการยัด आयัด และการถอนการยัด, आयัด

ข้อ 2. ในระเบียบนี้

(1) การยัด คือ การนำวัตถุ เอกสารหรือของกลาง เพื่อเป็นหลักฐาน ประกอบในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยนำมาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสถานที่ราชการที่กำหนดไว้ได้แก่ สถานีตำรวจ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ฯลฯ

(2) การ आयัด คือ การเก็บรักษาวัตถุ เอกสารหรือของกลาง เพื่อเป็นหลักฐาน ประกอบในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยมอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เก็บรักษา โดยมีเงื่อนไขให้ของกลางนั้นอยู่ในสภาพเดิม ห้ามเคลื่อนย้าย ห้ามนำไปจำหน่าย จ่าย แจก และห้ามทำลาย หรือทำให้ขาดเสียหายชำรุด ลบเครื่องหมายที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

ข้อ 3. ให้ยัดหรือ आयัด ในกรณีที่มีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ 4. กรณีจะทำการยัดหรือ आयัด สิ่งใดไว้ ให้พิจารณาจากความจำเป็นที่จะต้องยัดหรือ आयัด และให้พิจารณาจากสภาพของของกลาง ความสะดวกในการขนย้าย และเหตุผลอื่น ๆ ประกอบด้วย

หมวด 2

การยึด,อายัด

ข้อ 5. การดำเนินการเกี่ยวกับการยึด อายัด ณ สถานที่ประกอบธุรกิจ ยานพาหนะ ที่สาธารณะทั่วไป

(1) การยึดหรืออายัดจะต้องกระทำต่อหน้าเจ้าของ หรือผู้ครอบครองหรือตัวแทนโดยทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง และมีพยานอื่นรู้เห็นอย่างน้อย 1 คน นอกเหนือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(2) สิ่งที่จะยึดหรืออายัดให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อและปิดผนึกให้เรียบร้อย ของที่ไม่สามารถห่อหรือบรรจุหีบห่อได้ให้เขียนหรือทำเครื่องหมายไว้ที่สิ่งของนั้น

(3) ให้ระบุข้อความต่อไปนี้ที่หีบห่อทุกห่อ

ก. ชื่อและที่ตั้งสถานที่ของผู้ประกอบธุรกิจนั้น

ข. ชื่อสิ่งที่ยึดหรืออายัดพร้อมทั้งปริมาณ, วันที่ยึดหรืออายัด

ค. ระบุเลขที่ หรืออักษรของครั้งที่ผลิต เลขวิเคราะห์ วันเดือนปีที่หมดอายุการใช้ เลขทะเบียนตำรับ หรือตำรายา อื่น ๆ ถ้ามีปรากฏแสดงบนฉลาก

ง. ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือตัวแทน และพยานลงชื่อกำกับไว้ที่หีบห่อ สิ่งของที่ยึดหรืออายัด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการยึดหรืออายัดลงชื่อกำกับที่หีบห่ออย่างน้อย 2 คน

(4) ให้ทำบันทึกยึดหรืออายัด และมอบสำเนาบันทึกดังกล่าวให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือตัวแทน 1 สำเนา

(5) ให้บันทึกข้อความดังต่อไปนี้ไว้ในบันทึกอายัด คือให้รักษาสีของที่ถูกอายัดนี้ไว้ให้อยู่ในสภาพเดิม ห้ามเคลื่อนย้าย ห้ามจำหน่าย จ่าย แจก เอาไปเสีย ทำลาย หรือทำให้สูญหาย หรือทำให้เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ และห้ามทำให้ขาด เสียหาย ชำรุดหรือลบ ซึ่งเครื่องหมายหรือตำหนิที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีคำสั่งให้เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

(6) การทำบันทึกให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกการยึดหรืออายัดตามแบบฟอร์มของทางราชการและให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือตัวแทน ที่สิ่งของถูกยึดหรืออายัดทราบข้อความในบันทึกนั้น แล้วลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน กรณีบุคคลดังกล่าวไม่ยอมลงชื่อรับรองบันทึกที่ทำขึ้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดบันทึกต่อท้ายบันทึกการยึดอายัดระบุว่าไม่ยอมลงชื่อแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงชื่อเป็นพยานไม่น้อยกว่า 2 คน

ข้อ 6. การดำเนินการตรวจยึด,อายัด, ผ่านด่านศุลกากร

(1) ให้สารวัตรอาหารและยาประจำด่านศุลกากรทำการตรวจสอบใบอนุญาตนำเข้า ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา, ฉลาก, เอกสารกำกับยา และใบวิเคราะห์ (ในกรณีที่เป็นยา) หรือตรวจสอบใบอนุญาตนำเข้า, ฉลาก และใบวิเคราะห์ (ในกรณีที่เป็นเคมีภัณฑ์ที่เป็นยา) หรือตรวจสอบใบอนุญาตนำเข้า ฯ เลขทะเบียนอาหาร, ใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และฉลาก (ในกรณีที่เป็นอาหารที่ควบคุมหรือสิ่งควบคุมอื่นๆ)

(2) กรณีผลการตรวจสอบเป็นการถูกต้อง ให้สารวัตรอาหารและยาตรวจปล่อยสิ่งควบคุมปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรต่อไป

(3) กรณีผลการตรวจสอบไม่ถูกต้อง ให้ทำการยึดหรืออายัด โดยปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรแล้วดำเนินการดังนี้

ก. การยึดให้นำของกลางมาเก็บไว้ที่กองสารวัตร

ข. การอายัดให้ทำการอายัดไว้ที่สถานที่นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรของผู้นำเข้า วิธีการอายัดให้เป็นไปตามข้อตกลงกับกรมศุลกากรหรือคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ค. การยึดหรืออายัดให้อนุโลมปฏิบัติตามข้อ 5(4) (5) (6) แต่ตัวแทนของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องแสดงหลักฐานการรับมอบอำนาจด้วย ถ้าในกรณีที่ด่านศุลกากรนั้น ๆ มีพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เพียงคนเดียวก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คนนั้นกระทำการหรือลงนามในเอกสารเพียงคนเดียวก็ถือว่าถูกต้องสมบูรณ์

หมวด 3

การถอนการยึด, ถอนการอายัด

ข้อ 7. การถอนการยึด ถอนการอายัด ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาตเกี่ยวกับสิ่งของที่ถูกยึด หรืออายัด แจ้งขอถอนการยึดหรืออายัดเป็นหนังสือต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(2) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จะอนุมัติให้ถอนการยึดหรืออายัดได้ต่อเมื่อสาเหตุแห่งการถูกยึดหรือถูกอายัดนั้น เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงและไม่น่าจะกระทบกระเทือนส่งผลร้ายต่อประชาชนทั้งสาเหตุแห่งการนั้นได้รับการแก้ไขโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

(3) ในกรณีที่ให้มีการแก้ไขสาเหตุของการถูกยึด หรืออายัดได้ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. กรณียึด อายัด ณ สถานที่ประกอบธุรกิจ, ยานพาหนะ ที่สารวัตรจะทั่วไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปควบคุมการแก้ไข การเคลื่อนย้าย ตลอดจนตรวจจำนวน และสภาพความเรียบร้อยประการอื่น เมื่อถูกต้องแล้วให้เสนอสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อพิจารณาสั่งการตาม (2)

ข. กรณียึด आयัด ผ่านด่านศุลกากร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
การแก้ไข จำนวน และสภาพความเรียบร้อยประการอื่นว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วเสนอสำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยาเพื่อพิจารณาสั่งการตาม (2)

ข้อ 9. ให้กองสารวัตรดำเนินการปฏิบัติตามระเบียบนี้

คำสั่งที่ขัดแย้งกับคำสั่งฉบับนี้ ให้ถือคำสั่งฉบับนี้เป็นหลักปฏิบัตินับตั้งแต่วันที่ลงนาม
ในคำสั่งฉบับนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 มกราคม 2521

(นายแพทย์ประกอบ วิศาลเวทย์)

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

เอกสารอ้างอิง

1. การทบทวนวรรณกรรมและสถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภคในระบบสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ชะอรสิน สุขศรีวงศ์และคณะ เมษายน 2555
2. การบริหารงานคุ้มครองผู้บริโภคทางสาธารณสุข มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2549
3. แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
4. สถานีนอนามัยสู่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจากนโยบายสู่การปฏิบัติ จัดทำโดย สำนักงานโครงการสนับสนุนนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พ.ศ.2556
5. เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา : <http://www.fda.moph.go.th/>
6. เว็บไซต์สำนักอาหาร: <http://newsser.fda.moph.go.th/food/>
7. เว็บไซต์สำนักยา : <http://drug.fda.moph.go.th/>
8. เว็บไซต์กองควบคุมเครื่องมือแพทย์ :
http://newsser.fda.moph.go.th/fda_mdc/frontend/theme_1/index.php
9. เว็บไซต์กลุ่มควบคุมเครื่องสำอาง :
http://e-cosmetic.fda.moph.go.th/frontend/theme_4/index.php?Submit=Clear&Lang=0
10. เว็บไซต์กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย : <http://www.fda.moph.go.th/psiond/index.htm>
11. เว็บไซต์กองควบคุมวัตถุเสพติด : <http://narcotic.fda.moph.go.th/welcome/>
12. เว็บไซต์กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค : <http://www.oryor.com/index.php/th/>
13. การสืบค้นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ได้รับอนุญาตจาก อย. : <http://www.fda.moph.go.th/> สืบค้นข้อมูลผลิตภัณฑ์
14. ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัย/ผิดกฎหมาย“SAFETY ALERT อย.แจ้งเตือนภัย”
http://newsser.fda.moph.go.th/safetyalert/frontend/theme_1/index.php?Submit=Clear
15. คู่มือการตรวจสอบเฝ้าระวัง โฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา 2555
16. คู่มือการใช้ชุดทดสอบอาหาร สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เลข ISBN 978-616-11-1698-9
17. ชุดทดสอบ องค์การเภสัชกรรม <http://dmisc2.dmisc.moph.go.th/testkit/images/banners/bbb.pdf>
18. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ นครสวรรค์
<http://www2.dmisc.moph.go.th/doc/files/กรมวิทย์พัฒนาชุดทดสอบปรอทในเครื่องสำอาง.pdf>
19. รายชื่อชุดทดสอบกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และสถานที่ติดต่อสั่งซื้อ / ตัวแทนจำหน่ายของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
http://dmisc2.dmisc.moph.go.th/testkit/index.php?option=com_content&view=article&id=804:2013-09-09-02-59-17&catid=116:2010-09-02-10-41-40&Itemid=197
20. ชุดทดสอบกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ <http://www.sansabaytwelve.com/Testkit.php>

21. หนังสือรวมกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จัดทำโดยกองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ. 2556
ISBN 978-974-244-356-69
22. หลักและวิธีที่ควรปฏิบัติด้านกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอาหารและยา จัดทำโดยกลุ่มนิติการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ISBN 974-8070-51-4
23. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (SOP) และคู่มือวิธีการปฏิบัติงาน (WI) ตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุม กำกับ ดูแล ผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาค พ.ศ.2557
24. เอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการรถเร่ในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จัดทำโดยนาย กิตติศักดิ์ เวฬุวนารักษ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านค้อ จ.นครพนม
25. คู่มือแนวทางการดำเนินงานการสื่อสารด้านสุขภาพในชุมชน กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มกราคม 2556
26. คู่มือการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและไอโอดีนสำหรับผู้บริหาร รพ.สต. สำนักอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข กุมภาพันธ์ 2554
27. คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคสำหรับ รพ.สต.ก.สมพร อุทิศสัมพันธ์กุล และคณะ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ มีนาคม 2554

รูปภาพการดำเนินงานกิจกรรม

